

HANDBOEK

BEHEERSOVERDRACHTEN

WATERSTAATSWERKEN

Hoofddirectie van de Waterstaat (HW)
Hoofdafdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken (R)
Afdeling Infrastructuur en Algemene Bestuurlijke Zaken (HW/RI)

011995

C11512 RWS

INHOUD

Hoofdstuk 1: Wettelijk regime beheersoverdrachten vóór 1 juni 1991.

- 1.1: Algemeen.
- 1.2: Totstandkoming Waterstaatswet 1900.
- 1.3: (Overdracht waterstaatswerken) -- "krachtens eene wet --".
- 1.4: Begrip "waterstaatswerken".
- 1.5: Begrippen "beheer/onderhoud".
- 1.6: Beheer of onderhoud.
- 1.7: (Overdracht waterstaatswerken) -- aan anderen.
(o.m. tot het v.m. Staatsvissershavenbedrijf (SVHB) behorende WSW).

Hoofdstuk 2: Wet van 24 november 1932, Stb. 552 (overdracht rijkswegen).

- 2.1: Algemeen.
- 2.2: Afkoopsommen (in relatie tot de overdracht van rijkswegen (rw.-gedeelten).
- 2.3: Relatie tussen art. 1 W 1900/Wet van 1932.
- 2.4: Overeenstemming tussen partijen.

Hoofdstuk 3: Wettelijk regime beheersoverdrachten ná 1 juni 1991.

- 3.1: Algemeen.
- 3.2: Nationaal belang.
- 3.3: Inwerkingtreding Wet van 8-11-1988, Stb. 676 o.m. art. 1 W 1900/
amendement).

Hoofdstuk 4: Decentralisatie Beheer van Natte Waterstaatswerken (zgn. operatie Brokx-nat).

- 4.1: Algemeen.
- 4.2: Kernpunten taakstelling Brokx-nat.
- 4.3: Definities begrippen "beginsel" en "uitgangspunt", een en ander i.h.k. van de operatie Brokx-nat.
- 4.4: Bestuurlijke beginselen:
  - decentralisatie waterstaatszorg;
  - essentieel Rijksbeheer;
  - over te dragen wsw;

- integraal beheer, en
- financiering kostenvergoeding beheersoverdrachten.

4.5: Bestuurlijke uitgangspunten:

- algemeen;
- vaststaand beleid;
- (integraal) beheer, en
- verbeteringen.

4.6: Financiële uitgangspunten.

Hoofdstuk 5: Overdracht aan waterschappen.

5.1: Algemeen.

5.2: Standpunt Rijk

5.3: Standpunt Unie van Waterschappen.

5.4: Compromis Rijk/Unie m.b.t. overdrachten aan waterschappen.

Hoofdstuk 6: Herziening Wegenbeheer (WHW); zgn. operatie Brokx-droog.

6.1: Algemeen.

6.2: Op welke objecten is de WHW van toepassing?

6.3: Aktie Provinciale Staten (herverdelingsplan).

6.4: Feitelijke beheersovergang i.h.k. van de WHW.

6.5: Inwerkingtreding WHW (1-1-1993).

6.6: "verschillen" tussen de operaties Brokx droog/nat.

Hoofdstuk 7: Totstandkoming (procedure) beheersoverdracht.

7.1: Algemeen (publiekrechtelijke gevolgen; beheer/onderhoud).

7.2: Wanneer ontstaat een verbintenis tussen het Rijk en derden.

7.3: "Componenten" (overeenkomst, K.B., wet):
omschrijving over te dragen werken.

7.4: Opbouw vergoeding/afkoopsom.

7.5: Indexering vergoeding.

7.6: Uitvoering feitelijk onderhoud.

7.7: Betalingsregeling vergoeding.

7.8: Privaatrechtelijke gevolgen (eigendom).

Hoofdstuk 8. Richtlijnen m.h.o. op een beheersoverdracht enz.

- 8.1: Aanleg nieuw werk.
- 8.2: Beheersregeling viadukten c.a.
- 8.3: Omschrijving rijkswegen.
- 8.4: Feitelijk onderhoud (algemeen).
- 8.5: NHNK: feitelijk onderhoud (regelingen).
- 8.6: NHNK: personele consequenties van de overdracht (regelingen).
- 8.7: NHNK: idem in relatie tot het feitelijk onderhoud (onbezoldigd rijksambtenaar).
- 8.8: NHNK: aansprakelijkheid a.g.v. het feitelijk onderhoud.
- 8.9: NHNK: positie provincie in relatie tot de overdracht aan een waterschap.
- 8.10: Overdracht aan de gem. Harlingen van havenwerken.
- 8.11: Idem aan de gem. Medemblik.
- 8.12: Overdracht aan de provincie Zeeland van het Kanaal door Walcheren c.a.

Hoofdstuk 9: OVEREENKOMSTEN (Algemeen).

- 9.1: Stappenplan overeenkomsten.

Hoofdstuk 10: Stappenplan koninklijke besluiten.

- 10.1: "Achterkant" van het overdrachts-KB.

Hoofdstuk 11: Verhouding art. 1 W 1900/WVO.

Hoofdstuk 12: Wijz. voorwaarde (in KB) i.v.m. verzelfstandiging PTT.

Hoofdstuk 13: Treden in de rechten en verplichtingen (nà overdracht b + o).

Hoofdstuk 14: "Dubbel beheer" (een weg op een dijk).

- 14.1: Grens overdracht weggedeelten (aan gem. Dussen).
- 14.2: Gevolgen overdracht weggedeelten (aan gem. Dussen).
(publiekrecht./privaatrecht. vergunning).
- 14.3: Overdracht dijk aan een waterschap.
- 14.4: "Situaties" bij dubbel beheer.

Hoofdstuk 15: Overdracht beheer aan een gemeente; overdracht onderhoud aan een andere gemeente; uitvoering feitelijk onderhoud.

Hoofdstuk 16: Overdracht eigendom wsw.

- 16.1: Welke wettelijke regelingen enz. daaromtrent.
- 16.2: Wat verstaat het BW onder eigendom.
- 16.3: Begrip "onroerende zaken".
- 16.4: Vorm transportakte.
- 16.5: Kosten van de transportakte.
- 16.6: Inschrijving transportakte.
- 16.7: Begrip registergoederen.
- 16.8: Openbare registers.
- 16.9: Kosten transportakte.
- 16.10: Registratie notariële akten.
- 16.11: Heffing overdrachtsbelasting/vrijstelling daarvan.

Hoofdstuk 17: Inwerkingtreding (formele) wetten/kon. besluiten (Algemeen).

- 17.1: Achtergrondinformatie.
- 17.2 Inwerkingtreding zgn. kleine (overdrachts) kon. besluiten.

Hoofdstuk 18: Omschrijving (in gesloten overeenkomst) van over te dragen wsw (Algemeen).

- 18.1: "Bijzondere" objecten in de overdracht b + o wsw begrepen/van de overdracht uitgesloten (kunstwerken, spoorwegovergangen enz.).
(Praktijkvoorbeelden).

Hoofdstuk 19: "Inhoud" van een koninklijk besluit, houdende overdracht van het beheer en onderhoud van waterstaatswerken.

HOOFDSTUK 1

Wettelijk regime beheersoverdrachten vóór 1 juni 1991.

1.1 Algemeen.

Overdracht of overneming van waterstaatswerken vindt plaats op grond van de wet van 10 november 1900, Stb. 176, houdende algemene regels omtrent het waterstaatsbestuur, (Waterstaatswet 1900), met name:

Art. 1. Waterstaatswerken, in beheer of onderhoud bij het Rijk, worden niet dan krachtens eene wet in het beheer of onderhoud van anderen overgebracht.

Waterstaatswerken, in beheer of onderhoud bij anderen, of onbeheerd, worden niet kan krachtens eene wet bij het Rijk in beheer of onderhoud genomen.

1.2 Totstandkoming Waterstaatswet 1900 (W 1900).

Bij Koninklijke Boodschap van 16 juni 1896 (Zitting 1895/1896, nr. 167 1-3), is ter overweging aangeboden een ontwerp van wet, houdende algemene regels omtrent het waterstaatsbestuur. Met dit ontwerp van wet werd een uitvoering van het (toenmalige) artikel 188 van de Grondwet (1848) beoogd*).

Deze bepaling hield in dat de wet omtrent het waterstaatsbestuur regels geeft. In dit ontwerp heeft men zich beperkt tot het stellen van regels waaraan behoefte is gebleken. In de Memorie van Toelichting is onder andere vermeld dat het wenselijk schijnt om een regel te stellen voor de beslissing of enig werk in Rijksbeheer zal worden genomen en of enig Rijkswerk aan anderen zal worden overgedragen. Het nieuwe van deze regel was dat voor een zodanige overname of overdracht een wet vereist werd. Hiermee werd gebroken met de gewoonte om voor het uitvoerend gezag uit een post op de Rijksbegroting een machtiging tot die overname of overdracht af te leiden.

NB: onderstreping niet in de desbetreffende Kamerstukken.

Bij de herziening van de Grondwet (bekendgemaakt bij K.B. van 17 februari 1983, Stb. 70) is bij wet van 19 januari 1983, Stb. 46, houdende verandering in de Grondwet van de bepalingen inzake de waterstaat, het huidige artikel 21 opgenomen.

Dit luidt als volgt: "de zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en de verbetering van het leefmilieu".

1.3 "... eene wet ...".

Hierover is door de Commissie van Rapporteurs gesteld dat onder een wet in de zin van artikel 1 van de Waterstaatswet 1900 een speciale wet wordt verstaan, en niet een begrotingswet (zie hiervoor).

*) Later art. 204 GW:

Elfde Hoofdstuk - van de Waterstaat:

"De wet geeft regels omtrent het waterstaatsbestuur ....".

Art. 1 W 1900 maakt geen onderscheid tussen "droge" en "natte" waterstaatswerken (zie in dit verband ook het hierna gestelde m.b.t. het begrip waterstaatswerken (wsw)).

Het uitgangspunt is dus: overdracht beheer en onderscheid van een wsw dient bij formele wet te geschieden.

In onze parlementaire democratie berust immers t.a.v. de belangrijkste

overheidsbesluiten het primaat bij de formele wet als produkt van parlement en regering gezamenlijk.

Conclusie:

Overdracht van het beheer en onderhoud van droge en natte wsw dient, op grond van art. 1 W 1900, door middel van een formele wet te geschieden.

Zie in dit verband de Wet van 24 november 1932, Stb. 552, houdende vaststelling van eene regeling betreffende het door het Rijk bij anderen in beheer of onderhoud overbrengen en betreffende het bij het Rijk in beheer of onderhoud nemen van wegen of gedeelten van wegen; hierover later. De laatstgenoemde "lex specialis" biedt de mogelijkheid om, in afwijking van art. 1 W 1900, rijkswegen, onder bepaalde voorwaarden, bij (klein) K.B. over te dragen.

1.4 "Waterstaatswerken ..." (wsw).

In de M.v.T. bij het ontwerp van Wet (aangeboden bij Kon. Boodschap van 16 juni 1896) is aangegeven dat een opsomming van werken, die waterstaatswerken geacht worden te zijn, steeds onvolledig zou zijn.

In de hierna volgende discussie is bij herhaling door leden van de Tweede Kamer op een regeling hiervan in de wet aangedrongen. Hierop is van de zijde van de toenmalige Minister gesteld dat een onvolledige opsomming van waterstaatswerken tot rechtsonzekerheid zou leiden. Wel is een uitgebreide opsomming gegeven (Nota n.a.v het verslag, 31 mei 1897) van wat onder meer als een waterstaatswerk kan worden aangemerkt, variërende van: stranden van de zee tot: sluizen, dijken, duikers, wegen en bruggen. Uiteindelijk heeft de Commissie van Rapporteurs in haar eindverslag gesteld dat in de loop van deze eeuw, en vooral sinds de Grondwet van 1848 "waterstaat" en "waterstaatswerk" vaststaande begrippen zijn geworden en dat van een behoefte aan een wettelijke omschrijving in de praktijk niet gebleken is.

Bij de (schriftelijke) behandeling van het wetsvoorstel nr. 19639 (wijziging van o.m. de Waterstaatswet 1900) werd, naar aanleiding van daaromtrent in het V.V. gestelde vragen, in de M.v.A. ¹⁾ het volgende opgemerkt:

¹⁾ voetnoten op de laatste blz.

"Reeds bij de totstandkoming van de Waterstaatswet 1900 rees de vraag naar een omschrijving van het begrip waterstaatswerk. De wetgever heeft er destijds bewust van afgezien dat begrip formeel te omschrijven.

Wel is in de memorie van toelichting opgemerkt dat in het algemeen tot waterstaatswerken die werken behoren welke dienen tot instandhouding van de bodem en tot regeling van de stand en de loop van het water en de land- en waterwegen, terwijl in de nota naar aanleiding van het verslag ter illustratie een zeer uitvoerige opsomming van waterstaatswerken is gegeven (Tweede Kamer 1895-1896, 167, nr. 2, respectievelijk 1896-1897, 39, nr. 7).

Waterstaatswerken kunnen bestaan uit van nature aanwezige werken, zoals rivieren, of uit kunstwerken, zoals kanalen. Dat onderscheid is overigens niet absoluut: van nature aanwezige werken worden veelal door kunstgrepen gereguleerd zoals de kanalisatie van de Maas laat zien, terwijl door de mens aangelegde werken een belangrijke natuurlijke ontwikkeling kunnen doormaken, zoals de Oostvaardersplassen demonstreren.

Onder kunstwerken in engere zin worden doorgaans afzonderlijke techni-

sche constructies verstaan welke op zichzelf een waterstaatswerk zijn maar tevens deel uitmaken van een groter waterstaatswerk, zoals een brug in een weg.

Daarnaast wordt in het spraakgebruik veelal onderscheiden tussen <<natte>> en <<droge>> waterstaatswerken. Onder natte waterstaatswerken verstaat men met name waterkeringen, vaarwegen, havens en andere wateren, terwijl bij droge waterstaatswerken vooral aan wegen moet worden gedacht, een en ander met inbegrip van de bijbehorende kunstwerken en andere voorzieningen.

De hiervoor onderscheiden waterstaatswerken vallen alle onder de werkingssfeer van het voorliggende wetsvoorstel (19639)."

1.5 "Beheer/onderhoud"

Het is bekend dat over het begrip, beheer (van een waterstaatswerk) veel is gezegd/geschreven.

Uit die "veelheid" een greep.

- * In de Memorie van Toelichting bij het ontwerp van Wet, dat geleid heeft tot de Waterstaatswet 1900 (aangeboden bij Koninklijke Boodschap van 16 juni 1896) is een omschrijving van dit begrip gegeven: beheer omvat de ganse zorg voor een werk, dus ook de zorg voor het onderhouden van een werk.

In het rapport van de Juridische Werkgroep voor de privatisering van het Staatsvisserijhavenbedrijf (SVHB) te IJmuiden, gemeente Velsen, wordt o.m. gesteld:

Paragraaf 2 Beheer en onderhoud van waterstaatswerken als algemene begrippen

2. Ter verduidelijking zal in deze notitie eerst worden ingegaan op de betekenis van het begrip "beheer van een waterstaatswerk" en het onderhoud van deze werken in het algemeen.

Ofschoon in de waterstaatswetgeving dikwijls sprake is van het "beheer van een waterstaatswerk" en ten dele aan dit begrip ook nader inhoud wordt gegeven, wordt in de wetgeving niet geregeld wat nu precies onder dit begrip moet worden verstaan. In de literatuur, met name in het proefschrift van B. de Goede (Het Beheer in het waterstaatsrecht, 1951), wordt dit begrip wel uitvoerig behandeld.

Kort samengevat wordt het volgende ten aanzien van het begrip gesteld.

Het beheer van een waterstaatswerk, waarop in het Waterstaatsrecht wordt gedoeld, is een publiekrechtelijk begrip. Van waterstaatsrechtelijk beheer is dan ook slechts sprake bij waterstaatswerken die een bestemming te algemene nutte, een openbare bestemming, hebben. Omgekeerd dient een waterstaatswerk met een dergelijke bestemming ook beheerd te worden (zij het dat de maatschappelijke werkelijkheid ook het fenomeen van het onbeheerde waterstaatswerk kent).

Het beheer van een waterstaatswerk wordt omschreven als de ganse zorg dat het werk aan zijn bestemming te algemene nutte voldoet. Het houdt de zorg in dat het werk overeenkomstig zijn bestemming kan worden gebruikt en wordt gebruikt. Nader geconcretiseerd wordt wel gesproken over de zorg voor instandhouding, bruikbaarheid, vrijheid en veiligheid (vgl. bijv. art. 209, onder h, van de inmiddels vervallen gemeentewet):

- h. de zorg, zoover van hen afhangt, voor de instandhouding, bruikbaarheid, vrijheid en veiligheid der publieke wegen, bruggen, veren, wateren, vaarten, straten, plantsoenen, pleinen en andere plaatsen, tot gemeene dienst van allen bestemd;

Tot het beheer van een waterstaatswerk behoort ook de zorg voor het onderhoud van het werk. Het komt echter nogal eens voor dat een ander dan de beheerder onderhoudsplichtige ten aanzien van een waterstaatswerk is. Deze laatste dient dan het onderhoud voor zijn rekening te nemen (er feitelijk zorg voor te dragen en de kosten ervan te dragen). De taak van de beheerder beperkt zich er in dat geval toe erop toe te zien dat de onderhoudsplichtige inderdaad het vereiste onderhoud verricht en, zo de onderhoudsplichtige in gebreke blijft, ter zake maatregelen te treffen. Is er geen ander onderhoudsplichtige, dan rust in beginsel de volledige onderhoudslast op de beheerder. Volledigheidshalve zij vermeld dat zich ook de situatie voordoet dat een ander aan de beheerder (of andere onderhoudsplichtige) een financiële bijdrage in de onderhoudskosten dient te leveren.

Op basis van het hiervoor gestelde kunnen de volgende conclusies worden getrokken.

1. Bij waterstaatswerken dient steeds de vraag te worden gesteld of zij een publieke bestemming hebben, anders gezegd: of zij te algemenen nutte strekken. Is dit het geval, dan is het beheer van het waterstaatswerk een door het publiekrecht erkend instituut.

Het beheer van een te algemenen nutte strekkend waterstaatswerk houdt de ganse zorg in dat het werk overeenkomstig zijn bestemming kan worden gebruikt en ook wordt gebruikt. Geconcretiseerd wordt ook wel gesproken over de zorg voor instandhouding, bruikbaarheid, vrijheid en veiligheid.

Tot het beheer behoort ook de zorg voor het onderhoud van een waterstaatswerk. Een ander dan de beheerder kan evenwel onderhoudsplichtige zijn. In dat geval kan de zorg van de beheerder ten aanzien van het onderhoud zich beperken tot toezicht dat de onderhoudsplichtige zijn plicht nakomt en, zo dat niet het geval is, ter zake maatregelen treffen.

Deze omschrijving impliceert dat een gebruiker die schade lijdt ten gevolge van een gebrek in de bruikbaarheid, zich heeft te richten tot de beheerder. De vraag of anderen in geld of natura aan het onderhoud bijdragen, is in deze opvatting slechts een zaak tussen beheerder en die ander.

- * Bij de behandeling van het hiervoor genoemde w.v. 19639 kwam het begrip (uiteraard) ook ter sprake.

De M.v.A. ²⁾ zegt hierover:

Deze leden (SGP-fractie) zagen vervolgens gaarne een uiteenzetting tegemoet over de uitdrukking <<beheer of onderhoud>> en in verband daarmee over de wenselijkheid van de situatie waarbij beheer en onderhoud niet in één hand zijn.

De uitdrukking <<beheer of onderhoud>> is voor de waterstaatswetgeving met betrekking tot de overdrachten niet nieuw. Zowel in artikel 1 van de Waterstaatswet 1900 als in de wet van 24 november 1932, Stb. 552, wordt bovenbedoelde uitdrukking gehanteerd. Het begrip beheer kan worden omschreven als de zorg dat een bepaald object, met name door instandhouding en behoorlijk gebruik, aan de daaraan toegekende doeleinden beantwoordt en blijft beantwoorden. Uit deze omschrijving blijkt dat beheer ook onderhoud omvat.

- * Tot slot een gedeelte uit de M.v.T., ³⁾, behorende bij het w.v. 22476 (Wet herverdeling wegenbeheer; zie bijlage 1 (= titelblad). ⁴⁾ en la.

Hoewel in dit onderdeel (specifiek) het begrip "beheerder van een weg" wordt belicht, is dit gedeelte zeer wel bruikbaar m.b.t. het vormen van een "beheers-beeld".

Paragraaf I. Het begrip <<beheerder van een weg>>

Naar ons gevoel kan het de duidelijkheid ten goede komen een korte beschouwing te wijden aan de relatie tussen de begrippen <<beheer "en" onderhoud>>, speciaal op het terrein van het wegenrecht als onderdeel van het waterstaatsrecht. Onder beheer verstaan wij de verantwoordelijkheid voor de instandhouding van een waterstaatswerk en voor het door het werk vervullen van zijn functie of functies van algemeen nut. Degene bij wie een waterstaatswerk in beheer is, wordt genoemd: beheerder. Op de beheerder rust dus de zojuist bedoelde verantwoordelijkheid. Die verantwoordelijkheid brengt mee dat gebruikers van het waterstaatswerk mogen verwachten dat de beheerder het nodige doet teneinde te bewerkstelligen dat het werk zijn functie(s) kan vervullen. Enerzijds moet de beheerder zorgen dat het werk wordt beschermd tegen bedreigingen van de instandhouding en de functievervulling.

Vanuit deze verantwoordelijkheid komt de beheerder tot het tot stand

brengen van een verordening waarin bepaalde handelingen op of in de nabijheid van het werk worden verboden of aan een vergunning onderworpen. Dit betreft de passieve zijde van het begrip. De actieve zijde houdt in dat de beheerder er voor zorgt dat door onderhoud, gladheidsbestrijding, en dergelijke het werk zijn functie(s) kan blijven vervullen. Daarmee berust de verantwoordelijkheid voor het onderhoud bij de beheerder, hetgeen nog niet hoeft te betekenen dat de beheerder ook zelf voor het onderhoud zorgt. Als op een ander dan de beheerder de onderhoudsplicht rust, blijft de beheerder verantwoordelijk in de hoedanigheid van degene die er op heeft toe te zien dat het onderhoud naar behoren wordt vervuld. In het licht van de opmerking over de aard van de verantwoordelijkheid voor het kunnen vervullen van de functie(s) van algemeen nut, en de behoefte aan een bescherming biedende verordening, kan het duidelijk worden dat bij voorkeur slechts publiekrechtelijke lichamen in aanmerking komen voor het beheer van een waterstaatswerk.

In de waterstaatswet die specifiek op het wegenrecht betrekking heeft, de Wegenwet, wordt gewerkt met het begrip <<onderhoudsplichtige>>. Ook particulieren kunnen onderhoudsplichtig zijn van een weg die openbaar is in de zin van de Wegenwet. In dat geval is er een publiekrechtelijk lichaam waarop de taak rust er op toe te zien dat de weg in goede staat verkeert. Dat publiekrechtelijk lichaam is dan juridisch de beheerder. Is er evenwel sprake van een situatie dat er een publiekrechtelijk lichaam is waarop de onderhoudsplicht voor de weg rust, terwijl er geen ander publiekrechtelijk lichaam is dat op het onderhoud moet toezien, dan betekent zulks dat dit lichaam tevens de beheerder van de weg is.

In de Wegenwet is geregeld dat de gemeente toeziet op het onderhoud van de wegen die niet onder toezicht van het Rijk, de provincie of een waterschap vallen. Dit zou kunnen leiden tot de gevolgtrekking dat een weg niet bij een ander in beheer kan zijn dan bij het Rijk, een provincie, een waterschap of een gemeente. De wetgever kan echter in andere wetten ook relevante bepalingen hebben opgenomen. Te denken valt hierbij aan een specifieke wet waarbij een publiekrechtelijk lichaam is opgericht, en voorts aan de algemene regels die in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Stb. 1984, 669) zijn opgenomen. Op basis van laatstgenoemde wet kunnen gemeenten een of meer taken inbrengen in een regeling, en kan een gemeentelijke taak worden overgedragen aan een op de gemeenschappelijke regeling stoelend publiekrechtelijk lichaam. Ook het in de Wegenwet bedoelde toezicht op het onderhoud kan zo bij een ander publiekrechtelijk lichaam dan Rijk, provincie, gemeente of waterschap berusten.

1.6 "Beheer of onderhoud"

De wettekst spreekt uitdrukkelijk van beheer of onderhoud, omdat het onder bepaalde omstandigheden mogelijk moet zijn om wel het beheer over te dragen of over te nemen maar niet het onderhoud en omgekeerd. Een splitsing van beheer en onderhoud is in zijn algemeenheid echter ongewenst en komt in de praktijk weinig voor. Een partiële overdracht kan er overigens juist op gericht zijn beheer en onderhoud (weer) in een hand te brengen.

In dit verband kan worden gewezen op de wet, ⁶⁾ houdende overbrenging in beheer en onderhoud bij de gemeente Brederwiede van een gedeelte van de in die gemeente gelegen haven van Blokzijl c.a.

Aan de genoemde gemeente worden overgedragen:

- a. het beheer en onderhoud van de haven van Blokzijl.... (art. 1.1), en
- b. het beheer van de ten noorden en ten zuiden van de provinciale schutsluis gelegen beschoeiingen....

N.B. Onderstreping niet in de wet.

Het onderhoud van die beschoeiingen berust van oudsher bij de provincie Overijssel.

1.7

"--- aan anderen ---"

Artikel 1 W 1900 spreekt heel in het algemeen over overdracht aan "anderen".

Onder "anderen" worden in de regel verstaan lagere (publiekrechtelijke) overheden, t.w. provincies, gemeenten, waterschappen en
- in een enkel geval bij overdracht van een rijksweggedeelte -
wegschappen en recreatieschappen.

Artikel 1 laat de mogelijkheid van overdracht van beheer van een waterstaatswerk door het Rijk aan een particulier open. Ook in de literatuur wordt beklemtoond dat een particulier beheerder van een waterstaatswerk kan zijn, ook al is beheer een publiekrechtelijke taak en plicht (zie b.v. proefschrift De Goede blz. 61 e.v.).

De Goede betoogt echter (proefschrift blz. 62 e.v.) ook dat een particulier als beheerder toch beperktere mogelijkheden heeft dan een overheidslichaam om het beheer inhoud te geven. De overheid kan met name door straffen te handhaven verbodsbepalingen met betrekking tot het gebruik van een waterstaatswerk geven (en handhaven), een particulier niet.

Een voorbeeld van de overdracht aan "een ander" (dan een lagere overheid) betreft de overdracht bij formele wet ⁷⁾ aan Zeehaven IJmuiden N.V., gevestigd te IJmuiden, gem. Velsen, van een aantal tot het v.m. Staatsvissershavensbedrijf (SVHB) aldaar behorende waterstaatswerken, waaronder de Vissershaven en de Haringhaven te IJmuiden, met de daartoe behorende zijhavens en haveningangen en de aan die havens gelegen kaden.

Dat de overdracht in beheer en onderhoud van o.m. de havens van het SVHB aan Zeehaven IJmuiden N.V. (dus een niet-publiekrechtelijk lichaam) "niet zonder slag of stoot", m.a.w. geruisloos plaatsvond, moge blijken uit de - overigens interessante - schriftelijke en mondelinge behandeling van het w.v. 20896, houdende Voorzieningen in verband met de privatisering van het Staatsvissershavenbedrijf (Wet voorzieningen privatisering Staatsvissershavenbedrijf).

MEMORIE VAN TOELICHTING (uittreksel)

Algemeen

Het onderhavige wetsvoorstel strekt tot het geven van een aantal voorzieningen bij wet in verband met de voorgenomen privatisering van het Staatsvissershavenbedrijf.

Het Staatsvissershavenbedrijf is een tak van de rijksdienst die een aantal activiteiten verzorgt in en rond een tweetal havens te IJmuiden, gemeente Velsen. Een kerntaak is het beheer, de exploitatie en het onderhoud van de betrokken - openbare - havens, de Vissershaven en de Haringhaven, met bijbehorende kaden. Een tweede kerntaak is het verzorgen van de visafslag die plaatsvindt in een aan de Vissershaven gelegen gebouw.

Naast genoemde kerntaken verricht het Staatsvissershavenbedrijf ook nog een aantal andere activiteiten. Zo exploiteert het bedrijf een aan de Haringhaven gelegen scheepshelling en een in de Vissershaven geplaatst drijvend droogdok.

Verder draagt het Staatsvissershavenbedrijf zorg voor het beheer en het onderhoud van de op de terreinen van het bedrijf gelegen openbare wegen. Tot slot beheert en onderhoudt het bedrijf het gedeelte van een waterkering, dat aan de rand van de terreinen van het bedrijf is gelegen.

De privatisering van het Staatsvissershavenbedrijf wordt gerealiseerd door verkoop van het bedrijf aan een op te richten naamloze vennootschap, Zeehaven IJmuiden N.V., gevestigd te IJmuiden. Niet alle activiteiten van het Staatsvissershavenbedrijf lenen zich er echter toe om aan deze N.V. te worden overgedragen.

Zoals uit het vorenstaande blijkt, is het Staatsvissershavenbedrijf thans belast met het beheer en het onderhoud van een aantal waterstaatswerken: een tweetal havens (met bijbehorende kaden), wegen en een gedeelte van een waterkering. De havens en wegen zijn openbaar; ook de waterkering strekt te algemenen nutte.

Het is geen ongewoon verschijnsel dat de onderhoudsplicht ten aanzien van een waterstaatswerk dat te algemenen nutte strekt, rust op een particulier. Het ligt dan ook in de rede dat, nu het merendeel van de rechten en verplichtingen van het Staatsvissershavenbedrijf wordt overgedragen aan Zeehaven IJmuiden N.V. ook de op het Staatsvissershavenbedrijf rustende onderhoudstaak ten aanzien van havens en wegen naar deze N.V. overgaat. Met Zeehaven IJmuiden N.V. i.o. is zulks overeengekomen.

Het beheren van een waterstaatswerk omvat de ganse zorg dat het werk aan zijn waterstaatkundige bestemming voldoet en blijft voldoen.

Indien de beheerder niet tevens onderhoudsplichtige ten aanzien van het werk is, rust op de beheerder de plicht erop toe te zien dat de onderhoudsplichtige inderdaad het vereiste onderhoud verricht, en, zo de onderhoudsplichtige in gebreke blijft, ter zake maatregelen te treffen.

Veel sterker dan bij het onderhoud is er bij het beheren van een waterstaatswerk dat te algemenen nutte strekt, sprake van een publieke functie. Het verdient dan ook de voorkeur dat het beheer van de wegen van het Staatsvissershavenbedrijf niet wordt overgedragen aan Zeehaven IJmuiden N.V. maar bij de overheid wordt gelaten. Gelet op het lokale karakter van de wegen is overdracht van het beheer door het Rijk aan de gemeente Velsen, binnen de grenzen waarvan de wegen zijn gelegen, aangewezen. Een en ander strookt ook met artikel 16 van de Wegenwet (Stb. 1930, 342) dat inhoudt dat een gemeente heeft te zorgen dat de binnen haar gebied liggende wegen in goede staat verkeren, met uitzondering van wegen die door het Rijk of een provincie worden onderhouden, waarvoor een waterschap zorgt of waarop door een ander dan de gemeente tol wordt geheven. Gelet op dit artikel zou de gemeente Velsen immers - ook indien het beheer van de wegen aan Zeehaven IJmuiden N.V. zou worden overgedragen - toch een als beheersfunctie aan te merken zorgplicht ten aanzien van deze wegen hebben. Met de gemeente Velsen is over de overdracht van het beheer van de wegen overeenstemming bereikt.

Het beheer van de havens van het Staatsvissershavenbedrijf is in beginsel evenzeer een publieke functie. De zaak ligt hier echter gecompliceerder. De exploitatie van de havens is een wezenlijk onderdeel van de exploitatie van het havengebied, die een kerntaak van Zeehaven IJmuiden N.V. zal worden. De exploitatie van een haven is verder moeilijk te scheiden van het beheer ervan. Gelet op een en ander komt het wenselijk voor dat niet alleen de exploitatie maar ook het beheer van de havens wordt overgedragen aan Zeehaven IJmuiden N.V.

Het waterstaatsrecht laat de mogelijkheid open dat het beheer van een waterstaatswerk dat te algemenen nutte strekt, in handen van een particulier wordt gesteld. Ten aanzien van havens is er ook geen voorschrift zoals artikel 16 van de Wegenwet met betrekking tot de wegen bevat. Met Zeehaven IJmuiden N.V. is overeenstemming bereikt over de overdracht van het beheer van de havens aan de N.V.

Zeehaven IJmuiden N.V. zal zich uiteraard als beheerder van de havens overeenkomstig het waterstaatsrecht dienen te gedragen. Evenals andere beheerders is ook zij onderworpen aan het provinciaal toezicht op de waterstaat. Vermelding verdient in dit verband met name artikel 38 van de

Waterstaatswet 1900 (Stb. 176).

Ingevolge artikel 1, eerste lid, van de Waterstaatswet 1900 dient overdracht van beheer en onderhoud van een haven en van een waterkering door het Rijk aan een ander krachtens een wet te geschieden. Gelet hierop voorziet artikel 2 van het onderhavige wetsvoorstel in overdracht van het beheer en het onderhoud van de havens van het Staatsvissershavenbedrijf aan Zeehaven IJmuiden N.V.

De wet van 24 november 1932, Stb. 552, maakt het mogelijk dat overdracht van het beheer en het onderhoud van de weg door het Rijk aan een ander bij koninklijk besluit geschiedt indien de betrokken weg niet voorkomt op het Rijkswegenplan en over de overdracht met de ander overeenstemming is bereikt. Aangezien aan beide voorwaarden is voldaan, zal de overdracht van het beheer van de wegen van het Staatsvissershavenbedrijf aan de gemeente Velsen en van het onderhoud daarvan aan Zeehaven IJmuiden N.V. bij koninklijk besluit plaatsvinden.

VOORLOPIG VERSLAG (TK 1988/89, 20896, nr. 5) (uittreksel)

De leden van de SGP-fractie hadden met belangstelling van het wetsvoorstel kennisgenomen.

Het beheer van waterstaatswerken strekkende te algemene nutte, achten deze leden echter in beginsel een publiekrechtelijke verantwoordelijkheid. Zij hadden wat dit betreft in algemene zin dan ook een duidelijke voorkeur voor decentralisatie. Deze leden hadden geconstateerd dat voor wat betreft het havenbeheer, de regering heeft gekozen voor overdracht van het beheer aan de Zeehaven IJmuiden N.V. vanwege de verwevenheid van exploitatie en beheer. De leden van de SGP-fractie vroegen op dit punt om een nadere toelichting. Naar hun opvatting zou er slechts in zeer bijzondere omstandigheden afgeweken dienen te worden van de hoofdregel, dat het infrastructuureel beheer in handen van een publiekrechtelijk lichaam zou dienen te zijn. Zij vroegen of de regering deze opvatting deelt en, zo ja, welke bijzondere omstandigheden in dit geval dan tot een andere benadering zouden nopen.

In dit verband wezen deze leden erop, dat een niet-overheidsorgaan geen publiekrechtelijke voorschriften met betrekking tot het beheer kan uitvaardigen. Deze leden vroegen zich af of het geen oneigenlijke oplossing is, dat de gemeente Velsen nu in deze leemte zal gaan voorzien door een aantal voorschriften in de APV op te nemen. De leden van de SGP-fractie vroegen overigens of de regering nader zou kunnen aangeven aan wat voor soort bepalingen hierbij moet worden gedacht. Was het in deze situatie niet zuiverder en logischer geweest het publiekrechtelijke beheer over de havens rechtstreeks aan de gemeente over te dragen, zoals, naar hun oordeel terecht, ook ten aanzien van de wegen geschiedde?

Naar het oordeel van de leden van de SGP-fractie had ook een havenschap c.q. een gemeenschappelijke regeling op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen als bestuursvorm voor het beheer van de havens in aanmerking kunnen komen. Op deze wijze zou immers aan de bestuurlijke betrokkenheid van provincie en gemeente langs de weg van het publiekrecht gestalte kunnen worden gegeven. Zijn dergelijke vormen overwogen en hebben deze onderwerp van overleg met de betrokken lagere overheden uitgemaakt?

MEMORIE VAN ANTWOORD (TK 1988/89, 20896, nr. 6) (uittreksel)

Met de privatisering van het Staatsvissershavenbedrijf wordt in het bijzonder beoogd te bevorderen dat de economische mogelijkheden die het havengebied van het Staatsvissershavenbedrijf biedt, verder worden ontplooid. Naar het oordeel van het kabinet is voor een dergelijke ontplooiing het bedrijfsleven beter geëquipeerd dan de overheid. In het vorenstaande is hierop al ingegaan.

Een particulier bedrijf is beter in de gelegenheid de economische mogelijkheden van het havengebied te ontplooiën indien het de exploitatie van het gehele gebied overneemt, niet alleen derhalve de visafslag, de scheepshelling, het droogdok en de aan de havens grenzende percelen grond, maar ook de exploitatie van de havens zelf. Om die reden is er de voorkeur aan gegeven die exploitatie ook aan Zeehaven IJmuiden N.V. over te dragen.

Overwogen is om, terwijl het onderhoud en de exploitatie van de havens aan de N.V. worden overgedragen, het beheer van de havens over te dragen aan de gemeente Velsen. Er is daarbij gedacht aan een constructie zoals die voorheen heeft bestaan in de havens van Vlissingen, waarbij de N.V. Haven van Vlissingen was belast met de exploitatie van de havens en de overheid - in dit geval het Rijk - met het beheer. Zeehaven IJmuiden N.V. stemde met deze constructie echter niet in. Sterk pleitte ook tegen deze constructie dat zij in de havens van Vlissingen tot veel strubbelingen heeft geleid en het ten slotte wenselijk werd geoordeeld de scheiding tussen exploitatie en beheer daar te beëindigen. Dit is geschied bij de instelling van het Havenschap Vlissingen.

Gelet op een en ander heb ik (de Minister van Verkeer en Waterstaat) gemeend niet voor scheiding van exploitatie en beheer te moeten kiezen maar voor het overdragen van ook het beheer aan Zeehaven IJmuiden N.V. Met de leden van de SGP-fractie ben ik het overigens eens dat, ofschoon het waterstaatsrecht de mogelijkheid van het opdragen van beheer aan een particulier openlaat, het in het algemeen de voorkeur verdient het beheer van waterstaatswerken bij de overheid te laten berusten.

Gelet op het vorenstaande is ook niet verder de mogelijkheid onderzocht het beheer van de havens aan een havenschap of een, bij gemeenschappelijke regeling op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen, ingesteld openbaar lichaam over te dragen.

Vermelding verdient ook nog dat de gemeente Velsen geen ervaring heeft met havenbeheer, aangezien zij thans geen havens in beheer heeft. Zou derhalve het beheer van de havens van het Staatsvissershavenbedrijf aan de gemeente Velsen worden overgedragen, dan zou deze gemeente daarvoor nog de nodige know-how moeten verwerven.

De leden van de SGP-fractie constateerden dat een niet-overheidsorgaan geen publiekrechtelijke voorschriften met betrekking tot het beheer kan uitvaardigen. Deze leden vroegen zich af of het geen oneigenlijke oplossing is dat de gemeente Velsen nu in deze leemte zal gaan voorzien door een aantal voorschriften in de APV op te nemen. De leden van de SGP-fractie vroegen overigens of de regering nader zou kunnen aangeven aan wat voor soort bepalingen hierbij moet worden gedacht.

Naar mijn mening is van een oneigenlijke oplossing geen sprake. Weliswaar zullen de voorschriften strekken ter ondersteuning van de beheerstaak ten aanzien van de havens, die aan Zeehaven IJmuiden N.V. wordt opgedragen, maar zij vormen geen uitoefening daarvan. Met het stellen van de voorschriften oefent de gemeente Velsen haar normale wetgevende taak ten aanzien van haar grondgebied uit.

Tijdens de **MONDELINGE BEHANDELING** van het onderhavige wetsvoorstel 20896 (privatisering SVHB) heeft met name de TK-autoriteit op het gebied van het waterstaatsrecht, mr.dr. J.T. van den Berg van de SGP-fractie, een

aantal lezenswaardige dingen gezegd m.b.t. de overdracht aan een niet-overheidslichaam van het beheer van waterstaatswerken.

Hand II 1-3-1989, blz. 55-5321 (mk + rk) SVHB

De vraag of een goede regeling voor de infrastructuur is getroffen - dat was een andere randvoorwaarde - is voor de fractie van de SGP een minder bevredigende kwestie.

Wegen zijn overgedragen aan de gemeente Velsen. Op zichzelf is dat een goede zaak.

Onze problemen blijven echter liggen bij de regeling van het havenbeheer. Wij hebben dit ook al in de schriftelijke voorbereiding aangegeven. Wat is er aan de hand? Het gaat hier om een infrastructuureel object met een functie ten publieke nutte, met een openbare bestemming. Het is een waterstaatswerk. Het beheer dient dan ook goed geregeld te zijn. Het beheer omvat de ganse zorg dat het werk aan zijn publieke bestemming kan beantwoorden. De zorg voor de infrastructuur vinden wij een publieke zaak. Ik herinner aan de discussie die wij in dit kader over de tunnels gehad hebben, hetgeen tot een door de Kamer aanvaarde motie van mijn fractie heeft geleid. Het ging toen weliswaar om de hoofdinfrastructuur, maar het principe is hier niet anders. Ook het overige waterstaatsbeheer moet naar onze mening een publiekrechtelijke verantwoordelijkheid zijn. In de memorie van antwoord naar aanleiding van door ons gestelde vragen erkent de minister dit wel als hoofdregel, maar de motivering van de uitzondering die zij in dit geval op de hoofdregel maakt, kan ons niet overtuigen. Zij noemt als argument de verwevenheid met de commerciële uitoefening van het bedrijf. Dergelijke situaties hebben wij natuurlijk wel meer. Ik erken zeker, voorzitter, dat waterstaatkundig beheer bij niet-publiekrechtelijke personen voorkomt. Ik denk dan aan de wegen en het komt ook wel voor bij dijken en wateren. Dat is evenwel steeds heel duidelijk publiekrechtelijk ingekaderd. Afmetingen en de omvang van de onderhoudsplicht zijn dan bijvoorbeeld vastgelegd in leggers. Wij kennen dat systeem bij dijken, waterkeringen en ook bij wegen. Van dit alles is hier geen sprake. Bijvoorbeeld de diepten waarop de havens moeten worden onderhouden, staan niet in een publiekrechtelijk stuk maar in een privaatrechtelijk contract. Zoals de constructie nu is, heeft de beheerder bovendien niet zelf een formeel instrumentarium om zijn beheerstaak ook publiekrechtelijk gestalte te geven. De gemeente moet nu door middel van een APV inspringen. Dat lijkt ons oneigenlijk. Ik weet wel dat de nieuwe Provinciewet de bepaling handhaaft dat de provincie toezicht uitoefent op de waterstaatswerken, maar dat moet zij, bijvoorbeeld wat betreft de diepte, in dit geval doen op basis van contractueel vastgestelde afspraken. Wij vinden dat een merkwaardige situatie.

Mijnheer de voorzitter! Ik concludeer dat dit geen fraaie constructie is. Ik heb twee vragen in dit verband. Wil de minister nog eens duidelijk uiteenzetten waarom in dit geval niet gekozen kon worden voor decentralisatie van het beheer in plaats van privatisering? Waarom kon dit beheer niet ondergebracht worden bij gemeenten via een gemeenschappelijke regeling of bij een havenschap? De minister zegt ook uitdrukkelijk in de stukken dat zij de mogelijkheid van een gemeenschappelijke regeling of een havenschap niet verder heeft onderzocht. Wij betreuren dat. Wij hadden dat een meer voor de hand liggende oplossing gevonden. Zo had ook goed aansluiting kunnen worden gezocht bij de overige structuren in het Noordzeekanaalgebied.

Wil de minister uitdrukkelijk bevestigen dat de constructie waarvoor is gekozen een gelegenheidsconstructie is die geen precedentwerking kan hebben? Ik hoop dat de minister ons op dit punt gerust kan stellen.

Mijnheer de voorzitter! Ik kan zeer kort afronden. Met de hoofdlijn van

het voorstel gaan wij akkoord. Alleen wat het waterstaatkundig beheer betreft, hadden wij liever een andere oplossing gezien. Wij stemmen in met dit wetsvoorstel. Wij willen de minister dan ook graag met dit resultaat complimenteren en Zeehaven IJmuiden NV een goede toekomst toewensen.

Hand II 1-3-1989, blz. 55-5334 (mk + rk)

De heer **Van den Berg** (SGP): Mijnheer de voorzitter! Ik dank de minister gaarne voor de antwoorden. Ik kan heel kort zijn. Ik heb op één concrete vraag geen antwoord gehad.

Ik loop juist in dat licht bezien op tegen het enige overblijvende probleem, namelijk het beheer zoals dat nu is geregeld. Ik neem aan dat de minister het met mij eens is dat het infrastructureel beheer een typische overheidstaak is die binnen publiekrechtelijk kader dient te worden uitgeoefend. Dat moet uitgangspunt zijn en dat moet ook geen zaak zijn van overleg met contractpartners, zoals ik even tot mijn schrik de heer Te Veldhuis (VVD) hoorde zeggen. Hij had ook vragen over het publiekrechtelijke beheer, maar, zo stelde hij, omdat het de wens van de contractpartners was, was deze regeling nu maar zo getroffen zoals deze getroffen is. Juist als we het hebben over infrastructureel beheer als overheidstaak, vind ik dat er dan per definitie niet vanwege wensen van contractpartners voor een andere constructie moet worden gekozen. Dat lijkt mij principieel bezien niet juist. Ik heb er begrip voor dat onder bepaalde omstandigheden andere oplossingen praktisch bezien wel eens in aanmerking kunnen komen, hoewel mij dat bij havens niet de meest voor de hand liggende oplossing lijkt. Ik krijg echter graag van de minister de bevestiging - ik heb daar ook nadrukkelijk naar gevraagd - dat hiermee niet een precedent wordt geschapen voor volgende situaties. Ik zou dat absoluut onjuist vinden. Het principe van het publiekrechtelijk infrastructureel beheer moeten we overeind houden. Op dat punt verneem ik nog graag een duidelijk antwoord van de minister.

De heer **Eversdijk** (CDA): Mijnheer de voorzitter! Ik sluit mij aan bij de heer Van den Berg.

Hand II 1-3-1989, blz. 55-5335 (mk + rk)

De heer **Schutte** (GPV): Mijnheer de voorzitter! Ik dank de minister voor haar antwoord. Wat het beheer betreft, kan ik mij aansluiten bij de opmerkingen die de heer Van den Berg ter zake heeft gemaakt. Ik denk dat het goed is dat wij dit echt beschouwen als een eenmalige gebeurtenis, die gemotiveerd is, al dan niet voldoende, door de bijzondere omstandigheden.

Hand II 1-3-1989, blz. 55-5336 (mk)

Minister Smit-Kroes

Met de heer Van den Berg ben ik van oordeel dat in het algemeen infrastructureel beheer onder de bekende publiekrechtelijke paraplu behoort te vallen. Overigens hebben wij daarover al eerder gesproken, naar aanleiding van een uitzondering die vaak de regel lijkt te bevestigen.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

Hand II 2-3-1989, blz. 55-5362 (lk)

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met het wetsvoorstel **Voorzieningen in verband met de privatisering van het Staatsvissershavenbedrijf (Wet voorzieningen privatisering Staatsvissershavenbedrijf) (20896)**.

(Zie vergadering van 1 maart 1989.)

De artikelen 1 en 2 worden zonder stemming aangenomen.

Artikel 3 wordt zonder stemming aangenomen.

De artikelen 4 t/m 10 en de beweegreden worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdA en de PSP tegen dit wetsvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

STAATSBLAD VAN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

Jaargang 1989

69

Wet van 23 maart 1989, houdende voorzieningen in verband met de privatisering van het Staatsvissershavenbedrijf (Wet voorzieningen privatisering Staatsvissershavenbedrijf)

Artikel 1

In deze wet wordt verstaan onder:

- a. Onze Minister: Onze Minister van Verkeer en Waterstaat;
- b. de havens te IJmuiden: de Vissershaven en de Haringhavens te IJmuiden met de daartoe behorende zijhavens en haveningangen.

Artikel 2

1. Het Rijk brengt de havens te IJmuiden en de tot deze havens behorende kaden bij Zeehaven IJmuiden N.V., gevestigd te IJmuiden, gemeente Velsen, in beheer en onderhoud over.
2. De in het eerste lid omschreven waterstaatswerken zijn aangegeven op de bij deze wet behorende tekening 1.
3. Het beheer en onderhoud van de in het eerste lid omschreven waterstaatswerken worden overgebracht voor zover deze bij het Rijk berusten.
4. De nieuwe rechthebbenden treedt door de overbrenging in beheer en onderhoud van de in het eerste lid omschreven waterstaatswerken tegenover derden in de rechten en verplichtingen van het Rijk te dier zake.

ENZ.

Gegeven te Tavarnelle, 23 maart 1989

Beatrix

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
N. Smit-Kroes

Uitgegeven de dertigste maart 1989

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

Zie voor de behandeling in de Staten-Generaal:
Kamerstukken II 1988/89, 20896
Hand. II 1988/89, blz. 5320-5336; 5362
Kamerstukken I 1988/89, 20896 (167)
Hand I 1988/89.

HOOFDSTUK 2

Wet van 24 november 1932, Stb. 552 (overdracht rijkswegen)

2.1 Algemeen

In april 1932 werd door de Minister van Waterstaat bij de TK een w.v.⁵⁾ ingediend "tot vaststelling van eene regeling betreffende het door het Rijk bij anderen in beheer of onderhoud overbrengen en betreffende het bij het Rijk in beheer of onderhoud nemen van wegen of gedeelten van wegen".

Omtrent de wenselijkheid van het ingediende w.v. stelt de minister in de MvT (bijslage 2) het volgende.

Zoowel ter bevordering van een vlot verloop van zaken als ter vermindering van veel administratieve omslag komt het den ondergeteekende gewenscht voor, dat thans een wettelijke regeling van meer algemeene strekking wordt tot stand gebracht, die het mogelijk maakt voor bepaalde gevallen het telkens tot stand brengen van een afzonderlijke wet te ontgaan. Deze regeling zou hierin kunnen bestaan, dat het nemen bij het Rijk of het overbrengen door het Rijk bij anderen van wegen of gedeelten van wegen kan geschieden door de Kroon, indien omtrent dat in beheer of (en) onderhoud nemen of die overbrenging van beheer of (en) onderhoud met die anderen overeenstemming is verkregen. Daardoor, zo vervolgt de MvT, zal worden bereikt, dat op vlotter wijze dan tot dusverre het Rijk het beheer of (en) onderhoud kan verkrijgen van voor de uitvoering van het Rijkswegenplan benodigde wegen of gedeelten daarvan en bij anderen in beheer of onderhoud kan overbrengen niet op het Rijkswegenplan voorkomende wegen of gedeelten daarvan en verder op het Rijkswegenplan voorkomende gedeelten van wegen, welke door hun ligging meer het karakter van gemeentestraten zullen hebben verkregen en daardoor meer tot de bemoeienis der betrokken gemeente zullen behooren.

De rechten van die anderen zullen door de voorgestelde regeling niet worden aangetast, daar immers de Kroon slechts zal kunnen overnemen of overbrengen, indien daaromtrent overeenstemming is verkregen.

Het onderhavige w.v. (door TK aangenomen op 13-10-1932 en door EK op 22-11-1932) heeft geleid tot de Wet van 24 november 1932, Stb. 552 (bijslage 3).

De Wet van 1932 heeft bijna 60 jaar (tot 1 juni 1991) - tot algemene tevredenheid van alle partijen - "dienstgedaan".

2.2 "Afkoopsommen" (i.r.l. tot de overdracht van rw)

Bij overdracht van het beheer en onderhoud van niet op het Rijkswegenplan voorkomende rijkswegen, c.q. rijksweggedeelten werd, wanneer daartoe aanleiding bestond, aan de nieuwe beheerder een vergoeding, lees: afkooptom gegeven.

Achterliggende gedachte was: het Rijk wordt bevríjd van onderhoudskosten, terwijl de nieuwe beheerder wordt belast met onderhoudskosten.

Voor de berekening van de afkoopsommen, in relatie tot de overdracht van waterstaatswerken, diende als "basis" een tweetal door de Functionele Beleidsgroep Overdracht Waterstaatswerken medio 1978 uitgebrachte rapporten, te weten:

- * "het rapport afkoopsommen" (bijlage 4), en
- * "de regeling t.b.v. overdrachten van het beheer en onderhoud van niet op het Rijkswegenplan voorkomende rijkswegen aan andere publiekrechtelijke lichamen" (bijlage 5)

Bij overdracht van secundaire, tertiaire en kwartaire (rijks-)weggedeelten werd, voor de berekening van de afkoopsommen, gebruik gemaakt van de desbetreffende in de laatstgenoemde regeling genoemde normen/formules.

De met de overnemende partijen overeengekomen afkoopsum, die vooralsnog een voorlopig karakter had, werd - bij de uitbetaling (lees: indiening van de declaratie) - geïndexeerd met behulp van door het CBS gepubliceerde indexcijfers.

Bij de schriftelijke behandeling van het w.v. 15679 ^{a)} werd in het Verslag TK gevraagd: "Kan het rapport inzake de berekening van de afkoopsum (f 20.500,-) aan de Kamer worden overlegd"?

Bij de Nota n.a.v. het Verslag betreffende het bovengenoemde w.v. werden de beide rapporten (rapport afkoopsommen en de regeling ...) als bijlagen toegevoegd. Zodoende werd aan de beide meergenoemde rapporten "een (parlementaire) status" toegekend.

Aan het rapport afkoopsommen werd tevens een "geboortjaar" toegekend, nl. 1979.

Achterliggende gedachte was: de Nota n.a.v. het verslag werd in 1979 aan TK gezonden.

2.3 Relatie tussen art. 1 W 1900/Wet van 1932

Toepassing van

art. 1 Waterstaatswet 1900

Wet van 1932

- overdracht van natte wsw	- overdracht van droge wsw (wegen)
- géén wettelijk vereiste omtrent overeenstemming met de nieuwe beheerder	- wèl wettelijk vereiste van overeenstemming
- overdracht bij formele wet	- overdracht bij (klein) KB

Nadat de plannen m.b.t. de herverdeling van het (Nederlandse) wegenbeheer vastere vormen begonnen te krijgen, behoorden de overdrachten van rijksweggedeelten met een afkoopsum nagenoeg tot het verleden en werd de genoemde regeling niet meer (lees: nauwelijks) toegepast.

De overdrachten van r.w.-gedeelten "om niet" werden gecontinueerd. Het rapport afkoopsommen 1979 ging "een eigen leven leiden" en werd/wordt nog steeds gehanteerd m.b.t. de overdracht van natte wsw. Het genoemde rapport heeft zelfs een plaats - als bijlage 8 - gekregen in het Eindrapport van de Stuurgroep Decentralisatie Beheer van Natte Waterstaatswerken (Brokxnat) van februari 1991.

In beide gevallen werd, m.b.t. de voorgenomen overdrachten, de Staatssecretaris van Financiën "gehoord" (in de Wet van 1932 zelfs wettelijk voor-

geschreven).

2.4 Overeenstemming tussen partijen

Zoals hiervoor werd vermeld bestaat er geen wettelijke verplichting dat, wanneer het Rijk een nat waterstaatswerk aan een lagere overheid wenst over te dragen, met de overnemende partij, omtrent die overdracht/overneming, overeenstemming moet bestaan.

De praktijk is echter dat, mede uit een oogpunt van behoorlijk bestuur, wèl met de adspirant-beheerder een overeenkomst wordt gesloten omtrent de voorgenomen overdracht en de daaraan verbonden randvoorwaarden.

Ook de Tweede Kamer was (bij de schriftelijke behandeling van een w.v.) benieuwd naar het standpunt/de reactie van de regering m.b.t. "de mogelijkheden overdracht bij wet voor te stellen zonder overeenstemming tussen de betrokkenen. Vindt de regering een dergelijke overdracht aanvaardbaar, en zo ja, in welke omstandigheden?"

In de Nota n.a.v. het (desbetreffende) Eindverslag ⁹⁾ antwoordt de minister daaromtrent:

De vraag van deze leden (PvdA-fractie) of de regering overdracht bij wet zonder overeenstemming tussen de betrokkenen aanvaardbaar vindt, beantwoord ik bevestigend. De huidige tekst van artikel 1 van de Waterstaatswet 1900 maakt dat ook reeds mogelijk. Wel ben ik van mening dat een overdracht op die wijze alleen bij hoge uitzondering mag plaatsvinden. Ik denk daarbij met name aan de omstandigheid dat de noodzaak van een overdracht buiten twijfel staat doch over de financiële voorwaarden geen overeenstemming kan worden bereikt, ondanks dat het Rijk meent een redelijk voorstel te hebben gedaan.

Ik teken daarbij aan dat de redelijkheid van het voorstel van het Rijk dan tevens wordt getoetst door de Raad van State in het advies over het ontwerp van de overdrachtswet.

Deze leden verzochten voorts de bestaande financiële regelingen en die welke de regering in de toekomst wenst te hanteren, bij deze nota te voegen.

Voor zover het gaat om de bestaande financiële regelingen, zoals die tot dusver werden gehanteerd, verwijs ik (de minister van Verkeer en Waterstaat) korthedshalve naar het rapport dat als bijlage is gevoegd

bij de nota naar aanleiding van het verslag betreffende het wetsvoorstel, houdende overbrenging in beheer en onderhoud bij de Gemeente Smilde van een in die gemeente gelegen gedeelte van de Molenwijk (Tweede Kamer, 1979-1980, 15679, nr. 6).

De "status" van het rapport afkoopsommen 1979 (bijlage 4) wordt nogmaals (eind 1987) bevestigd!

De Wet van 1932 werd nagenoeg uitsluitend "toegepast" m.b.t. de overdracht van het beheer en onderhoud van weggedeelten door het Rijk aan lagere overheden (het eerste lid van het enig artikel). Vgl. bijv. het K.B. van 1 juli 1991, nr. 91.005884 (= overdracht weggedeelten door het Rijk aan de gemeente Eemnes) (bijlage 6).

NB Het genoemde K.B. is het "laatste K.B.-oude stijl", d.w.z. dat werd "gelet" op de Wet van 1932.

De Wet van 1932 opent ook de mogelijkheid [het tweede lid van het enig artikel] dat het Rijk van een lagere overheid weggedeelten overneemt, die het nodig heeft ter uitvoering van het Rijkswegenplan 1984 (bijlage 7). Zie in dit verband artikel 1, eerste lid, van het K.B. van 27 juni 1990, nr.

90.015294 (het Rijk neemt van de gemeente Groningen een weggedeelte over, hetwelk onderdeel uitmaakt van weg 7 van het Rijkswegenplan 1984 (Zaanstad-Purmerend-Den Oever-Zurich-Heerenveen-Groningen-Duitse grens) (bijlage 8).

Volgens de vigerende wetsbepalingen (artikel 1 van de Waterstaatswet 1900 en de Wet van 24 november 1932, Stb. 552) stonden twee wegen "open" om het beheer en onderhoud van natte/droge waterstaatswerken te muteren, nl.

- * bij formele wet, en
- * bij (klein) K.B.

De weg van de formele wet was er één met een (heel) lange adem!
Zie in dit verband de behandeling van het w.v. 19252 (bijlage 9):

Overbrenging in beheer en onderhoud bij de gemeente Kortgene van de in die gemeente gelegen voormalige Vissershaven te Colijnsplaat met bijbehorende werken.

Bij de (schriftelijke en mondelinge) behandeling van dergelijke w.v. werd de regering regelmatig geconfronteerd met de "vindingrijkheid" van de Kamerleden m.b.t. de voorgenomen overdracht.

De weg van het (klein) K.B. is een (heel) korte weg:

- voordracht met ontwerp-K.B. via Financiën ("-- op gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën) naar de Koningin.

De "roep" om vereenvoudiging (lees: een korte(re) procedure-tijd) werd steeds luider, óók vanuit de Kamer.

In de memorie van toelichting bij de rijksbegroting voor het jaar 1985 is vermeld dat een wettelijke regeling wordt overwogen die de mogelijkheid zou moeten openen ook door het Rijk beheerde "natte" waterstaatswerken, behoudens die welke tot de hoofdinfrastructuur behoren, bij koninklijk besluit over te dragen, zoals thans ingevolge de wet van 24 november 1932 van niet op het rijkswegenplan voorkomende wegen mogelijk is. Op een spoedige totstandkoming van een regeling tot vereenvoudiging van de overdrachtsprocedure van natte waterstaatswerken is bij de behandeling in de Tweede Kamer van verscheidene wetsvoorstellen tot overdracht in beheer en onderhoud van natte waterstaatswerken door het Rijk aan lagere publiekrechtelijke lichamen door verschillende fracties aangedrongen. Laatstelijk is dit gebeurd bij de behandeling van het wetsvoorstel houdende overbrenging in beheer en onderhoud bij de gemeente Middelharnis van de Rijkstramweghaven c.a. te Middelharnis (wetsvoorstel 18788).

Bij de behandeling van de bedoelde overdrachtswetten oordeelden die fracties het niet nodig dat elke overdracht in beheer of onderhoud van natte waterstaatswerken door het Rijk aan anderen plaatsvindt bij afzonderlijke wet. De voorkeur ging uit naar een eenvoudiger regeling ter bespoediging van de procedure, waarbij de afzonderlijke overdracht bij koninklijk besluit plaatsvindt.

Bij de openbare behandeling van het wetsvoorstel houdende overdracht in beheer en onderhoud van de Haven van Blokzijl bij de gemeente Brederwiede (wetsvoorstel 17329) heeft de minister de toezegging gedaan om de totstandkoming van een dergelijke regeling te bevorderen.

HOOFDSTUK 3

Wettelijk regime beheersoverdrachten na 1 juni 1991

3.1 Algemeen

Gevolg gevend aan die toezegging (zie hierboven) werd op 15 september 1986 bij de TK ingediend het w.v. nr. 19639, houdende wijziging van de Waterstaatswet 1900 (Stb. 176) in verband met het in beheer of onderhoud brengen van waterstaatswerken van het Rijk bij anderen, dan wel van anderen bij het Rijk

met als considerans: "... dat het wenselijk is de regeling voor het in beheer of onderhoud brengen van waterstaatswerken van het Rijk bij anderen, dan wel van anderen bij het Rijk te vereenvoudigen".

Tekst artikel I van w.v. 19639:

Artikel 1

1. Het bij anderen in beheer of onderhoud brengen van waterstaatswerken die bij het Rijk in beheer of onderhoud zijn, alsmede het bij het Rijk in beheer of onderhoud brengen van waterstaatswerken die bij anderen dan het Rijk in beheer of onderhoud zijn dan wel die onbeheerd zijn, geschiedt bij wet.
2. In afwijking van het eerste lid kunnen waterstaatswerken in beheer of onderhoud bij het Rijk, die niet van nationaal belang zijn, bij koninklijk besluit bij anderen in beheer of onderhoud worden gebracht, indien daaromtrent overeenstemming is bereikt tussen het Rijk en die anderen.
3. In afwijking van het eerste lid kunnen waterstaatswerken in beheer of onderhoud bij anderen, die van nationaal belang zijn, bij koninklijk besluit bij het Rijk in beheer of onderhoud worden gebracht, indien daaromtrent overeenstemming is bereikt tussen het Rijk en die anderen.
4. Een besluit als bedoeld in het tweede en derde lid geschiedt op gemeenschappelijke voordracht van Onze Minister met de uitvoering van deze wet belast en van Onze Minister van Financiën.

MEMORIE VAN TOELICHTING (uittreksel)

Het onderhavige wetsvoorstel betreft een wijziging van artikel 1 van de Waterstaatswet 1900 (Stb. 176) tot vereenvoudiging van de regeling voor het in beheer of onderhoud brengen van waterstaatswerken van het Rijk bij anderen, dan wel van anderen bij het Rijk. Thans kan dit ingevolge het bepaalde in artikel 1 van genoemde wet slechts geschieden krachtens formele wet met uitzondering van de overdracht van wegen waarvoor tevens de wet van 24 november 1932, Stb. 552 geldt. Ingevolge laatstgenoemde wet kan de overbrenging van wegen door het Rijk bij anderen plaatshebben bij koninklijk besluit indien de wegen niet op het rijkswegenplan voorkomen; overneming door het Rijk van anderen kan plaatshebben indien de wegen voor de uitvoering van het rijkswegenplan nodig zijn.

Deze vereenvoudigde regeling geldt slechts indien omtrent de overbrenging of overneming overeenstemming is bereikt tussen het Rijk en de andere betrokken partij.

Het huidige artikel 1 van de Waterstaatswet 1900 bepaalt:

"Waterstaatswerken, in beheer of onderhoud bij het Rijk, worden niet dan krachtens eene wet in het beheer of onderhoud van anderen overgebracht. Waterstaatswerken, in beheer of onderhoud bij anderen, of onbeheerd, worden niet dan krachtens eene wet bij het Rijk in beheer of onderhoud genomen".

In de voorgestelde wijziging van artikel 1 van genoemde wet wordt in het eerste lid van dit artikel het uitgangspunt gehandhaafd dat het brengen van waterstaatswerken in beheer of onderhoud van het Rijk bij anderen dan wel van anderen bij het Rijk, alsmede het brengen in beheer

of onderhoud van onbeheerde waterstaatswerken bij het Rijk, bij wet dient te geschieden.

In vele gevallen kan echter voor deze overdrachten worden volstaan met een eenvoudiger regeling. Hierin voorziet het tweede en derde lid van het voorgestelde artikel 1 van de Waterstaatswet 1900. Het tweede lid van het voorgestelde artikel bepaalt dat het brengen in beheer of onderhoud van waterstaatswerken van het Rijk bij anderen ook kan geschieden bij koninklijk besluit indien die werken niet van nationaal belang zijn en daarover overeenstemming is bereikt tussen het Rijk en de andere betrokken partij.

Het derde lid geeft eenzelfde regeling voor het in beheer of onderhoud brengen bij het Rijk van waterstaatswerken van nationaal belang, in beheer of onderhoud bij anderen.

Het wetsvoorstel ziet op alle categorieën waterstaatswerken en heeft hetzelfde doel als genoemde wet van 1932, namelijk de vereenvoudiging van de overdrachtsregeling voor waterstaatswerken. Dit sluit aan bij het beleid van de regering dat erop is gericht, gelet op het decentralisatiestreven, om de taak van de rijksoverheid ten aanzien van het beheer van waterstaatswerken die niet van nationaal belang zijn zoveel mogelijk te beperken.

3.2 Nationaal belang

Wat moet worden verstaan onder nationaal belang (o.m. art. 1.2)?

De minister heeft bij de schriftelijke behandeling van w.v. 19639 (MvA) aangegeven dat aangesloten is bij een van de uitgangspunten van de waterstaatsorganisatie, te weten: het beheer van werken die van nationaal belang zijn, behoort in eerste instantie tot de verantwoordelijkheid van het Rijk.

Het beheer van werken die niet van nationaal belang zijn is primair een aangelegenheid van andere overheden.

Daarbij is gesteld dat dit uitgangspunt niet absoluut is: overwegingen van decentralisatie, doelmatigheid of samenhang met andere taken kunnen in bepaalde gevallen aanleiding geven tot overdracht in andere richting.

Het begrip "nationaal belang" heeft een dynamisch en politiek karakter, en biedt daardoor voldoende interpretatieruimte voor het goed en voor langere tijd functioneren van de wet.

Het wetsvoorstel werd aangenomen door TK op 19 april 1988 en door EK 1 november 1988:

676

Wet van 8 november 1988, houdende wijziging van de Waterstaatswet 1900 (Stb. 176) in verband met het in beheer of onderhoud brengen van waterstaatswerken van het Rijk bij anderen, dan wel van anderen bij het Rijk (bijlage 10)

3.3 Inwerkingtreding (gewijzigd artikel 1) van de Waterstaatswet 1900

De Wet van 8-11-1988, Stb. 676 (o.m. wijziging van artikel 1 van de Waterstaatswet 1900) kon echter nog niet in werking treden, m.a.w. de vereenvoudigde/verkorte overdrachtsprocedure kon nog niet "ten uitvoer" worden gelegd, dit als gevolg van het door de heer Rienks (PvdA) ingediende amendement m.b.t. die inwerkingtreding (bijlage 11)¹⁰.

Het heeft nog tot 1 juni 1991 geduurd eer de verkorte procedure c.a. in praktijk kon worden gebracht (K.B. 15-4-1991; bijlage 12)¹¹.

Als gevolg van de redactie van (het nieuwe) artikel 1 van de Waterstaatswet 1900 kon de Wet van 24 november 1932, Stb. 552, worden ingetrokken (artikel II van de Wet van 8-11-1988, Stb. 676 - bijlage 10) en kon in het vervolg bij overdracht van alle categorieën waterstaatswerken (nat en droog) worden "gelet" op artikel 1 van de Waterstaatswet 1900, Stb. 176.

Het eerste "K.B.-nieuwe stijl" was het (gecombineerde) K.B. van 21-11-1991, nr. 91.010539 (overdracht Kanaal door Walcheren c.a., bijlage 13):

- * overdracht van kanalen c.a. (art. 3);
- * overneming door het Rijk van weggedeelten (ter uitvoering van het Rijkswegenplan 1984, art. 9), en
- * overdracht aan de prov. Zeeland van een aantal weggedeelten.

HOOFDSTUK 4

Decentralisatie Beheer van Natte Waterstaatswerken (zgn. operatie Brokx-nat)

4.1 Algemeen

In het regeerakkoord van 1986 werd de wenselijkheid uitgesproken met voortvarendheid een herverdeling van het beheer van natte waterstaatswerken tussen het Rijk enerzijds en de provincies, gemeenten en waterschappen anderzijds, tot stand te brengen.

Hieromtrent werd bestuurlijk overleg gevoerd op 27 augustus 1987.

Een en ander heeft geleid tot de instelling bij besluit van de Minister van V&W d.d. 7-6-1988 van de stuurgroep Decentralisatie beheer natte waterstaatswerken, onder voorzitterschap van mr. G.Ph. Brokx, burgemeester van de gemeente Tilburg (zgn. operatie Brokx-nat).

In de stuurgroep hebben zitting vertegenwoordigers van de Ministeries van Binnenlandse Zaken, van Financiën en van Verkeer en Waterstaat, het IPO, de Unie van Waterschappen, de VNG en de HW/RWS.

4.2 Kernpunten taakstelling Brokx-nat

Voor de "taakstelling" van de stuurgroep wordt verwezen naar het uittreksel van het genoemde instellingsbesluit van 7 juni 1988 (bijlage 14).

Een aantal kernpunten van die taakstelling is:

- a. het doen van voorstellen voor de bestuurlijke en financiële uitgangspunten en bestuurlijke beginselen, die bij de overdrachten van natte wsw gehanteerd zullen worden;
- b. het voorbereiden van bestuurlijk overleg.

4.3 Definities begrippen "beginsel" en "uitgangspunt"

ad a.: Als definities voor de begrippen "beginsel" en "uitgangspunt" zijn gegeven:

Uitsluitend ten behoeve van de decentralisatie van natte waterstaatswerken van het Rijk naar de provincies, gemeenten en waterschappen geldt dat:

Een beginsel wordt gedefinieerd als een regel die gedurende het gehele proces van kracht blijft.

Een uitgangspunt wordt gedefinieerd als een vertrekpunt, waarbij het proces kan leiden tot een eindpunt, dat verschilt van het beginpunt.

ad b.: De stuurgroep heeft, in het kader van het streven naar decentralisatie van het beheer van natte wsw "richting" lagere overheden een aantal algemene bestuurlijke beginselen en uitgangspunten, en financiële beginselen ontwikkeld.

Die beginselen en uitgangspunten zijn aanvaard in het Bestuurlijk Overleg van 13 oktober 1988 en 12 september 1990. In februari 1991 heeft de stuurgroep het Eindrapport uitgebracht.

Bij brief van 25 maart 1991 ¹²⁾ werd het eindrapport aangeboden aan de vz TK (bijlage 15).

Een aantal begrippen is - in het Eindrapport van de Stuurgroep - nader uitgewerkt.

Een greep hieruit.

4.4 Bestuurlijke beginselen

Decentralisatie van waterstaatszorg

Onder decentralisatie wordt verstaan:

het verminderen van de bemoeienis van hogere publiekrechtelijke lichamen ten opzichte van lagere publiekrechtelijke lichamen en het overlaten of toekennen van de bevoegdheid tot regeling en bestuur aan lagere publiekrechtelijke lichamen, waarbij deze in de mogelijkheid worden gesteld een eigen beleid te voeren (Regeringsnota "Decentralisatie Rijkstaken; 1980-1981, Kamerstuk 16492, nr. 1-2).

Essentieel Rijksbeheer

In het kader van de decentralisatie van waterstaatszorg dient het Rijk slechts die zorg uit te kunnen oefenen, die uitsluitend adequaat door het Rijk kan worden behartigd. Het Rijksbeheer van waterstaatswerken beperkt zich in beginsel tot die waterstaatswerken die behoren tot de hoofdsystemen en die bovendien van een zodanige schaal zijn en dynamiek hebben, dat alleen het Rijk deze doelmatig kan beheren. (zie ook bijlage 2 bij het Eindrapport van de stuurgroep Brokx-nat; bijlage 15A).

Over te dragen waterstaatswerken

Alle waterstaatswerken die niet voldoen aan alle criteria van essentieel Rijksbeheer, dienen door het Rijk in beheer en onderhoud aan lagere overheden te worden overgedragen, tenzij daar onvoldoende (bestuurlijk, financieel) draagvlak voor zal zijn.

Integraal beheer

De samenhang van de verschillende sectoren van beheer (scheepvaart, waterkwaliteit, waterkwantiteit) van het over te dragen Rijkswerk, dient na overdracht gewaarborgd te zijn (zie ook de derde nota Waterhuishouding).

Financiering kostenvergoeding beheersoverdrachten

In het kader van het streven van de Regering naar het saneren van specifieke uitkeringen, dient bij de financiering van kostenvergoedingen van beheersoverdrachten het ontstaan van niet-eenmalige nieuwe specifieke uitkeringen zoveel mogelijk vermeden te worden.

4.5 Bestuurlijke uitgangspunten

Algemeen

Streven naar overdracht van beheer van werken van Rijk naar lagere overheden, op zo kort mogelijke termijn en in overeenstemming met betrokken partijen.

Vaststaand beleid

Bij de overdrachten moet rekening worden gehouden met vaststaand beleid.

Integraal beheer

De zorg voor de regionale en lokale waterhuishouding en de waterkeringen berust bij de waterschappen. Waterstaatswerken die uitsluitend of in hoofdzaak bedoeld zijn een rol in deze zorg te vervullen, komen in eerste instantie in aanmerking voor beheer en onderhoud door waterschappen.

De zorg voor het regionale en lokale vervoer en verkeer over water, berust bij de provincies resp. de gemeenten. Waterstaatswerken die in hoofdzaak bedoeld zijn een rol in deze zorg te vervullen, komen in eerste instantie in aanmerking voor beheer en onderhoud door provincies dan wel gemeenten. Daarbij komen provincies in eerste instantie in aanmerking voor het beheer en onderhoud van vaarwegen met een regionale ontsluitingsfunctie en van vaarwegen met verkeer van een doorgaand karakter. Gemeenten komen in eerste instantie in aanmerking voor het beheer en onderhoud van havens en van vaarwegen met een lokale ontsluitingsfunctie.

Bij de overdracht van het beheer en onderhoud van één concreet waterstaatswerk, wordt, in gezamenlijk overleg tussen betrokken partijen, het rijksbeheer aan die ene beheerder overgedragen, die gelet op zijn taak het meest aangewezen moet worden geacht het werk te gaan beheren. Indien het beheer van het werk gericht is op de uitoefening van twee of meer taken door verschillende overheden, dienen adequate regelingen en afspraken tussen de betrokken besturen te worden gemaakt, waarbij de provincie een centrale rol vervult. Andere overheden, binnen het bestuursgebied waarin over te dragen werken zijn gelegen, worden tijdig geïnformeerd inzake het door de betrokken overheden te voeren overleg met betrekking tot overdracht, opdat zij desgewenst hun belangen kunnen bepleiten.

Verbeteringen

Indien het Rijk voor het over te dragen waterstaatswerk vastomlijnde, door of namens de Minister van Verkeer en Waterstaat goedgekeurde verbeteringsplannen heeft die ook financieel ingepland zijn en de overnemende partij deze plannen uitgevoerd wenst te zien, zal het Rijk deze plannen alsnog uitvoeren c.q. aan de overnemende partij die de verbeteringsplannen zelf ten uitvoer wenst te brengen een subsidie verlenen volgens de vigerende financiële planning vóór de overdracht.

4.6 Financiële uitgangspunten

Bij overdrachten van het beheer en onderhoud van natte waterstaatswerken door het Rijk aan een provincie of een gemeente, betaalt het Rijk een vergoeding, die nodig is voor behoorlijk beheer en onderhoud, uitgaande van de bestaande publieke functie van het werk op het tijdstip van overdracht.

De in verband hiermee vast te stellen kosten worden bepaald op basis van de methodiek als bedoeld in het rapport Afkoopsommen 1979 (zie ook bijlage 4).

HOOFDSTUK 5

Overdracht aan waterschappen

5.1 Algemeen

In het kader van de decentralisatie beheer natte waterstaatswerken vormen de voorgenomen overdrachten van die werken aan waterschappen een "apart" hoofdstuk.

Een aantal "speerpunten" hieromtrent.

De overdracht van het beheer en onderhoud van natte waterstaatswerken aan waterschappen zal, zo stelt het Regeerakkoord 1989 (TK 1989-1990, 21 132, nr. 8) (bijlage 16, blz. 39, onderdeel 8.8), tegen een redelijke vergoeding verder worden gestimuleerd.

Bij de regeling van een dergelijke vergoeding vormen de kosten die moeten worden gemaakt voor het uitvoeren van behoorlijk beheer en onderhoud, uitgaande van de bestaande publieke functie van het waterstaatswerk op het tijdstip van overdracht, de grondslag. Deze kosten worden bepaald op basis van de methodiek als bedoeld in het rapport Afkoopsommen 1979 (zie ook bijlage 4).

Tijdens het Bestuurlijk Overleg van 12 september 1990 is vast komen te staan dat er tussen enerzijds het Rijk, het Interprovinciaal Overleg en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en anderzijds de Unie van Waterschappen een verschil van interpretatie bestaat omtrent de invulling van het begrip "redelijke vergoeding".

De betrokken partijen hebben tot dusverre geen overeenstemming kunnen bereiken.

5.2 Standpunt van het Rijk

Voor zover het gaat om de kostenvergoeding van de overdracht van waterstaatswerken, waarbij de ingelanden een rechtstreeks en continu belang hebben (zie ook de Waterschapswet) stelt het Rijk de volgende vergoedingsregeling voor:

- een jaarlijks afnemende gewenningsbijdrage van 3 jaar en een lastenverzwaring van f 10/ha.

Vertaald betekent dit het volgende:

- * 1e jaar 100% van de kosten
- * 2e jaar 66,67% van de kosten
- * 3e jaar 33,33% van de kosten

De maximale jaarlijkse lastenverzwaring voor de ingelanden bedraagt f 3,33/ha.

- indien de ingelanden uiteindelijk een grotere lastenverzwaring dan f 10/ha zouden ondervinden, wordt de periode waarover de gewenningsbijdrage wordt gegeven zodanig verlengd, dat de jaarlijkse lastenverzwaring beperkt blijft tot f 3,33/ha.

5.3 Standpunt Unie van Waterschappen

Voor zover het gaat om de kostenvergoeding van de overdracht van waterstaatswerken, waarbij ingelanden een rechtstreeks en continu belang hebben heeft de Unie van Waterschappen in het bestuurlijk overleg voorgesteld deze vast te stellen op de helft (50%) van de tot voor kort bij dit soort overdrachten gebruikelijke volledige (100%) afkoopsom. Daarbij heeft de Unie erop gewezen dat er bijzondere gevallen kunnen zijn, zoals bijvoorbeeld de overdracht van de Overijsselse Vecht (procentuele verhoging van de waterschapssomslag 13-155%) waarin een vergoeding van 50% afkoopsom niet tot een "redelijke vergoeding" leidt en derhalve een hogere vergoeding op zijn

plaats is. Of sprake is van een dergelijk bijzonder geval ware naar het oordeel van de Unie van Waterschappen per overdracht in het decentrale overleg met het betrokken waterschap vast te stellen.

In nader overleg met de Minister van Verkeer en Waterstaat heeft de Unie van Waterschappen, teneinde uit de impasse te geraken, zich bereid verklaard om akkoord te gaan met een vergoeding die gelijk is aan 37 % van de tot voor kort gebruikelijk 100% afkoopsom dan wel met een jaarlijks aflopende gewenningsbijdrage gedurende 20 jaar. Tevens heeft de Unie zich bereid verklaard om de bovengenoemde bijzondere gevallen via een bepaalde formule op een zodanige wijze te objectiveren, dat het percentage van 37% dan wel de termijn van 20 jaar verhoogd, respectievelijk verlengd wordt indien de stijging van de omslag als gevolg van de overdracht bepaalde bedragen te boven gaat.

Nu hierover geen overeenstemming is bereikt, blijft de Unie bij haar voorstel de vergoeding vast te stellen op 50% van de volledige afkoopsom behoudens in het decentrale overleg vast te stellen bijzondere gevallen.

Bij de overdracht dienen de werken in goede staat van onderhoud te zijn. Indien dit niet het geval is, worden passende regelingen getroffen.

5.4 Compromis Rijk/Unie m.b.t. overdrachten aan waterschappen van zgn. waterschapseigen taken

Teneinde uit de ontstane impasse te komen werd (ook "achter de schermen") overleg gevoerd tussen het Rijk en de Unie van Waterschappen.

Een aantal "officiële" data:

- * 12 oktober 1993: overleg met de Vaste Commissie voor V&W TK, en
- * 4 november 1993: nader overleg met het DB van de Unie.

Resultaat/compromis:

- gewenningsperiode van 10 jaar,
- waarin een jaarlijks aflopende gewenningsbijdrage zal worden verstrekt,
- welke jaarlijkse gewenningsbijdragen totaal globaal overeenkomen met 25% van de fictieve afkoopsom.

Zie in dit verband de brief van de Minister van V&W aan TK d.d. 9 november 1993 (bijlage 17)¹³⁾.

HOOFDSTUK 6

Herziening wegenbeheer (WHW); zgn. operatie Brokx-droog

6.1 Algemeen

Het op 19 december 1991 bij TK ingediende wetsvoorstel, houdende herverdeling van het wegenbeheer over Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen en daarmee samenhangende herziening van de financiering van de wegzorg¹⁴⁾ heeft geleid tot de Wet van 29 oktober 1992, Stb. 563 (Wet herverdeling wegenbeheer - WHW), zie bijlagen 1 en 1a.

Een korte terugblik

6.2 Op welke objecten is de WHW van toepassing?

Artikel 2 WHW:

1. De wegen onderscheidenlijk bruggen in de zin van deze wet zijn alleen de wegen onderscheidenlijk bruggen die in beheer zijn bij het Rijk, een provincie, een gemeente of een waterschap, alsmede bij een openbaar lichaam dat onder toepassing van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Stb. 1984, 669) is ingesteld, met dien verstande dat door toepassing van artikel 5, derde lid, ook andere wegen en door toepassing van artikel 6, derde lid, ook andere bruggen onder de werking van deze wet kunnen worden gebracht.
2. Deze wet is niet van toepassing op:
  - a. wegen onderscheidenlijk bruggen in beheer bij het Rijk waarvan het beheer en onderhoud niet ten laste komt van een onder de zorg van Onze Minister vallend fonds of van Hoofdstuk XII (Verkeer en Waterstaat) dan wel Hoofdstuk IX B (Financiën) van de Rijksbegroting;
  - b. wegen die op 1 januari 1987 niet openbaar waren in de zin van de Wegenwet (Stb. 1930, 342), tenzij
    1. a. de weg na 1 januari 1977 tot stand is gebracht, en
    - b. de weg gedurende het tijdvak tussen de openstelling voor het verkeer en 1 januari 1987 voor een ieder toegankelijk is geweest, en gedurende dat tijdvak door het Rijk, een provincie, een gemeente of een waterschap is onderhouden, en
    - c. de in artikel 4, tweede lid, van de Wegenwet bedoelde uitzondering niet van toepassing is geweest; of
    2. a. de weg na 1 januari 1987 tot stand is gebracht, en
    - b. de weg op de dag voor de datum van vaststelling van het herverdelingsplan openbaar is in de zin van de Wegenwet.

6.3 Aktie provinciale staten**Hoofdstuk II. Herverdeling wegenbeheer**Artikel 3 WHW:

1. Provinciale staten stellen, uiterlijk acht weken voor de overgangsdatum, een herverdelingsplan vast.
  2. Het herverdelingsplan bevat:
    - a. de aanwijzing, voor zover dat krachtens de artikelen 4 en 5 noodzakelijk is, van de wegen die met ingang van de overgangsdatum in beheer overgaan, waarbij van elk van de in beheer overgaande wegen de oude en de nieuwe beheerder worden vermeld;
- enz.

6.4 Hoofdstuk III. Beheersovergang en gevolgen

Wanneer wordt de (landelijke) herverdeling een feit

Artikel 10 WHW:

1. Met ingang van een bij koninklijk besluit te bepalen datum:
  - a. gaat elk van de in de herverdelingsplannen aangewezen en nader aangeduide wegen in beheer over naar de in het herverdelingsplan aangewezen nieuwe beheerder,
  - b. komen de onder de zorg van de oude beheerder vallende bijbehorende werken en voorzieningen voor het wegverkeer binnen de grens van het overgaande gebied te vallen onder de zorg van de nieuwe beheerder, voor zover zij niet krachtens artikel 3, tweede lid, onderdeel b, subonderdeel 2, zijn uitgezonderd, en
  - c. komen de krachtens artikel 3, tweede lid, onderdeel b, subonderdeel 3, aangeduide bijbehorende werken en voorzieningen te vallen onder de zorg van de nieuwe beheerder.
2. Met ingang van de, krachtens het eerste lid, vastgestelde, overgangsdatum
  - a. gaat elk van de in de herverdelingsplannen aangewezen en nader aangeduide bruggen zonder de op de brug gelegen weg in beheer over naar de in het herverdelingsplan aangewezen nieuwe beheerder van de brug,
  - b. komen de onder de zorg van de oude beheerder van de brug vallende bijbehorende werken en voorzieningen binnen de begrenzing van het overgaande object te vallen onder de zorg van de nieuwe beheerder van de brug, voor zover zij niet krachtens artikel 3, tweede lid, onderdeel d, zijn uitgezonderd, en
  - c. komen de krachtens artikel 3, tweede lid, onderdeel d, aangeduide bijbehorende werken en voorzieningen te vallen onder de zorg van de nieuwe beheerder.
3. Het tweede lid is van overeenkomstige toepassing op de krachtens artikel 3, tweede lid, onderdeel e, aangewezen en nader aangeduide tunnels.
4. Met ingang van de dag voor de overgangsdatum worden de in de herverdelingsplannen opgenomen wegen die behoren tot de in artikel 2, tweede lid, onderdeel b, subonderdeel 1, bedoelde categorie, openbaar in de zin van de Wegenwet, indien zij niet uit andere hoofde inmiddels openbaar in de zin van de Wegenwet zijn geworden.

Aandacht dient te worden besteed aan het gestelde in het vierde lid van dit artikel (= openbaarheid van een bepaalde categorie wegen).

6.5 K.B., bedoeld in artikel 10, eerste lid, WHW

Het desbetreffende KB (bijlage 1a) is genomen op 29 oktober 1992, Stb. 578; de herverdeling van het wegenbeheer (zgn. operatie-Broxxk-droog) is een feit geworden op 1 januari 1993.

6.6 De "verschillen" tussen de operaties Brokx-droog en Brokx-nat zijn:

*droog: géén "eenrichtingsverkeer" Rijk naar lagere overheden, maar alle overheden (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) zijn bij deze operatie betrokken.

*nat: wèl "eenrichtingsverkeer" Rijk naar lagere overheden

HOOFDSTUK 7

Totstandkoming (procedure) beheersoverdracht

7.1 Algemeen (publiekrechtelijke gevolgen; beheer/onderhoud)

De eerste stap: een gesloten overeenkomst tussen het Rijk en de aspirant-beheerder

De tweede stap: een K.B. òf een formele wet.

Deze "stappen c.a." worden hierna verder uitgewerkt.

7.2 Wanneer ontstaat er een verbintenis tussen het Rijk en derden?

Het antwoord op deze vraag is o.m. te vinden in (het uittreksel van) de brief van de Minister van V&W aan de vz TK d.d. 26 februari 1988 (bijlage 18)¹⁹).

7.3 Overdracht beheer en onderhoud (b+o) van natte waterstaatswerken

"COMPONENTEN"

(Overeenkomst - formele wet - kon. besluit)

Omschrijving over te dragen werken

Na de opsomming van de bij een voorgenomen overdracht betrokken partijen en de overwegingen, die aan de overdracht ten grondslag liggen, worden de over te dragen werken omschreven.

In voorkomende gevallen kan, gelet op de diversiteit van de - mede - over te dragen werken, een nadere omschrijving nodig zijn.

INCL. Bijv. bij de overdracht bij KB van het Kanaal door Walcheren (KdW) c.a. aan de prov. Zeeland (bijlage 19):

"In de overbrenging zijn begrepen de volgende kunstwerken: de kleine schutsluis te Vlissingen, de grote schutsluis te Vlissingen -- de brug Souburg --- --- de stationsbrug Middelburg enz."
(art. 3, derde lid, KB)

EXCL. Eveneens kan worden opgenomen welke werken niet in de overdracht van het KdW zijn begrepen.

Bijv.: bij de overbrenging van rijksweggedeelten bij de prov. Zeeland:
"In de overbrenging zijn niet begrepen de volgende bruggen als kunstwerk:

- a. de Kreekrakbrug over de Schelde-Rijn-verbinding;
- b. de brug over het Bathse Spuikanaal enz."
(art. 9, vijfde lid, KB)

ad 3a.Bijv.:een overdracht van "enige tijd" geleden:

- * overdracht van de haven van Colijnsplaat aan de gemeente Kortgene: de rijkshavenmeester van C is in dienst getreden van de gemeente K.

Recente overdrachten:

- * Kanaal door Walcheren
aan de prov. Zeeland ± 46 mensjaren
- * Haven van Medemblik c.a.
aan de gemeente M; 6 mensjaren
- * Waterkeringen ten noorden van het min. 18 mensjaren
Noordzeekanaal aan het
Hoogheemraadschap Noordhollands
Noorderkwartier (NHNK) max. 21 mensjaren

- ad 4) Voorwaarde: vernieuwingen moeten plaatsvinden binnen 30 jaar na de overdracht, overeenkomstig het rapport "Afkopsommen 1979" (bijlage 4)

De elementen van de vergoeding (1 t/m 4) worden opgenomen in:

- * de overeenkomst;
- * de formele wet;) niet het aantal mensjaren
- * het overdrachts-KB) dat "meegaat"; zie hierna

Niet in de wet en het overdrachts-KB worden opgenomen hoeveel mensjaren (rijkspersoneel) overgaat naar de lagere overheid.

- Overweging:
- * dan moet ook de "gehele rechtspostie" in de wet/het KB worden verwerkt;
  - * in de tussen partijen te sluiten overeenkomst wordt daaromtrent de bepaling opgenomen:
"Voor --- = datum --- dienen partijen overeenstemming te bereiken over de inhoud van een Sociaal Plan ---";
  - * In de memorie van toelichting bij een wetsvoorstel worden wèl vermeld:
    - het aantal bij de overdracht betrokken mensjaren, en
    - de daaraan verbonden financiële consequenties.

NB:

Overeenkomsten NH 6001/6004.

Terzake van de overdracht van waterkeringen aan NHNK is een tweetal overeenkomsten gesloten, t.w.:

- 6001: * één overeenkomst tot regeling van
- het feitelijk onderhoud, en
  - de formele overdracht beheer en onderhoud van de desbetreffende waterkeringen c.a. en
- 6004: * één overeenkomst "tot regeling van de inhoud van het sociaal plan, zoals bedoeld in art. 3⁴ van de ov. NH 6001 ---".

7.5 Indexering van de vergoeding (o.h., achterst. o.h., pers. en vernieuwing)

Met behulp van de daartoe geëigende, in het rapport "Afkoopsommen 1979" vermelde gebruikelijke formules.

De methode van indexering (formules) van de onderscheiden vergoedingselementen worden opgenomen in:

- * de overeenkomst;
- * de formele wet;
- * het overdrachts-KB.

7.6 Uitvoering feitelijk onderhoud

door de overnemende partij, ten behoeve van het Rijk en voorafgaande aan de formele overdracht (bij wet of KB) van het beheer en onderhoud van de desbetreffende wsw.

Deze regeling:

wordt wel opgenomen in:

- * de overeenkomst;
- * de m.v.t. wetsvoorstel.

wordt niet opgenomen in:

- * de formele wet;
- * het overdrachts-K.B.

Financiële consequenties

Bij de uitvoering van het feitelijk onderhoud heeft de overnemende partij "direct" recht op de tussen partijen overeengekomen vergoeding tenzij partijen zijn overeengekomen dat de vergoeding "in tranches" door het Rijk wordt betaald.

7.7 "Betalingsregeling" vergoeding

- a. betaling "ineens";
- b. betaling in termijnen (tranches)
  - * aantal tranches;
  - * minimaal bedrag per tranche;
  - * data betaling tranche;
- c. jaarlijkse betaling.

a - c worden opgenomen in:

- * de overeenkomst;
- * de formele wet;
- * het overdrachts-K.B.

Onderdelen 7.3 t/m 7.7:

hebben betrekking op de overdracht van het beheer en onderhoud van waterstaatswerken (= publiekrechtelijke gevolgen).

Verantwoordelijke Minister: Verkeer en Waterstaat.

Op grond van art. 1 van de Waterstaatswet 1900.

7.8 Zakenrechtelijke gevolgen (eigendom)

(in de regel) na de overdracht van het beheer en onderhoud van een waterstaatswerk.

- * Na de overdracht b+o wordt - in de regel - de eigendom overgedragen: "adagium: eigendom, beheer en onderhoud in één hand".
- * Het zakenrechtelijk "gebeuren" wordt verzorgd door de Dienst Domeinen van het Ministerie van Financiën.

Verantwoordelijk Departement: Financiën (Domeinen).

Op grond van: de Comptabiliteitswet.

NB: Wanneer terzake van de overdracht b+o (door V&W) een afkoopsom wordt overeengekomen, en de Dienst Domeinen brengt (t.z.v. de verkrijging van de eigendom) een koopsom "in rekening", dan wordt:

- de domeinvergoeding in mindering gebracht op de afkoopsom, en wordt:
- de domeinvergoeding later interdepartementaal tussen V&W en Financiën verrekend.

In:
 * de overeenkomst;
 * de formele wet (+ m.v.t.);
 * het overdrachts-K.B.

wordt de bepaling/voorwaarde opgenomen:

"Het te betalen bedrag (= afkoopsom), verminderd met een bedrag ter verkrijging van de eigendom (= domeinvergoeding) wordt voldaan ---- bijv. op declaratie ...."

NB: Er kan (ook richting RD RWS) niet genoeg op worden "gehamerd" dat bij de overdracht van waterstaatswerken twee "disciplines" zijn betrokken met eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden, t.w.:

- * V&W: b+o (= publiekrecht + verbintenisrecht)
  - * Fin (Domeinen): eigendom (= zakenrecht)
- dus "scheiding der machten".

In dit verband wordt met klem gewezen op de inhoud van de aanschrijving van de DG RWS aan de HID/RWS d.d. 30 januari 1991 (bijlage 20) en op de briefwisseling enz. V&W/Financiën/Domeinen (bijlagen 21 t/m 24).

Aan het Eindrapport van de Stuurgroep Brokx-nat wordt, wat betreft de eigendom (onderdeel 2-C.14) het volgende ontleend:

De overdracht van waterstaatswerken aan een nieuwe beheerder vindt plaats conform de volgende regels:

- a. Eigendom, beheer en onderhoud blijven in één hand.
- b. Staatseigendommen bestemd voor de publieke/openbare dienst gaan over om niet. Voor zover ter zake gebruiksrechten zijn verleend dienen de gekapitaliseerde inkomsten te worden verrekend met Domeinen. Deze kapitalisatie wordt berekend overeenkomstig de methodiek uit het rapport Afkoopsommen 1979.
- c. Staatseigendommen waarop géén bestemming voor de openbare/publieke dienst rust gaan over tegen vergoeding van de marktwaarde. De overnemende partij is niet verplicht eigendommen zonder publieke bestemming over te nemen, tenzij deze eigendommen een onlosmakelijk deel uitmaken van het desbetreffende complex waarop een publieke/openbare bestemming rust. In dit laatste geval zal bij de bepaling van de waarde er rekening mee worden gehouden dat dit niet-publieke gedeelte onlosmakelijk verbonden is met het desbetreffende complex.
- d. Indien eigendommen binnen vijf jaar na overdracht hun publieke/openbare bestemming verliezen vindt alsnog vergoeding aan Domeinen plaats op basis van de marktwaarde op het moment dat de publieke/openbare bestemming verloren gaat.
- e. De nieuwe eigenaar/beheerder is voor het storten van baggerspecie in Rijkswateren, voor zover de baggerspecie afkomstig is uit de terzake in eigendom overgedragen waterstaatswerken, aan de Staat geen stortingsrechten verschuldigd voor de duur van de periode waarin de onderhoudskosten worden verrekend. Bij afkoop van eeuwigdurende vergoedingen betekent dat dat eveneens geen stortingsrechten verschuldigd zijn.

HOOFDSTUK 8

Een aantal richtlijnen m.h.o. op de overdracht van het beheer en onderhoud van natte waterstaatswerken enz.

8.1 Aanleg nieuw werk

In het verleden is het regelmatig voorgekomen dat door de - opgeheven - Directie Wegen rijkswegen werden aangelegd. Als gevolg van die werkzaamheden kwam het voor dat gemeentewegen werden doorsneden, met als gevolg dat die gemeentewegen "over" de nieuwe rijksweg dienden te worden gevoerd d.m.v. een viadukt. Veelal werd een aantal - parallel aan de nieuwe rijksweg - lopende gemeentewegen "samengevoegd" en werden de verbroken lokale verbindingen hersteld d.m.v. één ongelijkvloerse kruising (bijv. een viadukt). Verzuimd werd de bestuurlijke/juridische gevolgen van die ingrepen (tijdig) te regelen, met als gevolg een behoorlijk aantal overdrachten, waarbij het b+o van die - van oorsprong - gemeentewegen alsnog aan de desbetreffende gemeenten - in de regel met financiële consequenties t.b.v. de nieuwe beheerders - werden overgedragen.

Wanneer het Rijk een wsw aanlegt en er wordt "niets" geregeld m.b.t. het b+o daarvan, dan berusten dat b+o "automatisch" bij het Rijk. Het is daarom noodzakelijk dat - om toekomstige overdrachten (met evt. financiële consequenties, lees: afkoopsom) te voorkomen - tijdig een beheersregeling wordt gesloten:

Direct na voltooiing van (omschrijving wsw) berusten het beheer en onderhoud daarvan bij de gemeente ....

NB het is wel redelijk dat de betrokken gemeente door (bijv.) het Rijk wordt gecompenseerd voor de meerdere onderhoudskosten a.g.v. de uitgevoerde werken.

8.2 Beheersregeling viadukten c.a.

In het hiervoor genoemde voorbeeld zou een volgende regeling kunnen worden overeengekomen:

Overwegende, dat ten behoeve van de aanleg van de weg Breda-Tilburg (Rijks-wegenplan 1984, nr. 58 ged.) een gedeelte van de in de gemeente gelegen Nieuw Ginneken gelegen voormalige provinciale weg Bavel-Gilze, op de bij deze overeenkomst behorende en als zodanig gewaarmerkte tekening nr. 76-17-BZ aangeduid als A - B, werd omgelegd en in km 54,358 (kilometrering rijksweg) ongelijkvloers over de rijksweg werd gevoerd;

dat ten gevolge van de vorenbedoelde aanleg de twee op de tekening aangeduide weggedeelten C-D en E-F, plaatselijk bekend als Lage Aard en Leeuwerik, van de weg Bavel-Gilze werden afgesneden;

dat nog geregeld dient te worden de beheerstoestand van het in het weggedeelte A-B in km 54,358 (kilometrering rijksweg) gelegen viaduct;

zijn overeengekomen als volgt:

Artikel 1

1. Het beheer en onderhoud van het viaduct als kunstwerk, met inbegrip van funderingen, landhoofden, pijlers, beklede eindtaluds van de toeritten, stootplaten, leuning, rijroosters, geleiderail-constructies op het viaduct, en de voortzetting daarvan in de bermen van de toeritten, berusten bij het Rijk.
2. Het beheer en onderhoud van het op het viaduct gelegen weggedeelte berusten bij de Gemeente.
3. Wijziging en/of vernieuwing van de verharding van het in het tweede lid bedoelde weggedeelte, waarbij de constructie van het kunstwerk is

betrokken, zullen door het Rijk geschieden op kosten van de gemeente.

- 8.3 Bij overdracht door het Rijk van rijksweggedeelten aan lagere overheden verdient het aanbeveling de desbetreffende omschrijving te gebruiken, zoals die is vermeld in de "Actuele Wegenlijst" (uitgegeven door de Adviesdienst Verkeer en Vervoer (planwegen van het Rijkswegenplan 1984 en Plan-ervangen-de Rijkswegen; bijlagen 25 t/m 28).

- 8.4 Feitelijk onderhoud (algemeen)

Wanneer is overeengekomen, dat de nieuwe adspirant-beheerder, voorafgaande aan de (formele) overdracht van het beheer en onderhoud, ten behoeve van het Rijk, reeds het feitelijk onderhoud van de over te dragen wsw zal uitvoeren, heeft dit een aantal consequenties:

- * de adspirant-beheerder: voert het onderhoud uit (t.b.v. het Rijk);
- * het Rijk: blijft (tot de formele overdracht b+o) beheerder;
- * het Rijk: blijft onderhoudsplichtige (als bedoeld in artikel 1 van de Waterstaatswet 1900).

Bij een dergelijke regeling dient een en ander duidelijk in de te sluiten overeenkomst te worden vastgelegd.

- 8.5 Enige tijd geleden werd tussen het Rijk en het (v.m.) Hoogheemraadschap Noordhollands Noorderkwartier (NHNK) een overeenkomst gesloten omtrent de overdracht/overneming van het beheer en onderhoud van ten noorden van het Noordzeekanaal gelegen waterkeringen.

NHnk was tevens bereid om het feitelijk onderhoud - t.b.v. het Rijk - te verzorgen.

De desbetreffende overeenkomst bevat een aantal "bruikbare" componenten.

"Kop"overeenkomst

OVEREENKOMST tot regeling van het feitelijk onderhoud en om te komen tot de formele overdracht van het beheer en onderhoud van waterkeringen ten noorden van het Noordzeekanaal..

Overwegingen (overeenkomst NHNK)

dat:

- het Hoogheemraadschap tevens bereid is om, vooruitlopend op een formele overdracht van dit beheer en onderhoud, het feitelijk onderhoud voor het Rijk te verrichten;

Feitelijk onderhoud:

Artikel 2. Feitelijk onderhoud enz.

Het Hoogheemraadschap verbindt zich om met ingang van 1 april 1990, ten behoeve van het Rijk, het feitelijk onderhoud uit te voeren van de in artikel 1, lid 1, genoemde waterstaatswerken.

Tot de datum van formele overdracht voert het Hoogheemraadschap alle maatregelen uit, die de Minister van Verkeer en Waterstaat in het kader van het beheer van de betrokken waterstaatswerken neemt of heeft genomen.

Het in lid 1 genoemde feitelijk onderhoud zal door het Hoogheemraadschap met ingang van 1 april 1990 voor zijn rekening geschieden.

Afspraken "voor later":

Tot de formele overdracht van het beheer en onderhoud, voorzien per 1 april 1992, zal het Rijk met betrekking tot de in artikel 1, lid 1, genoemde waterstaatswerken geen beheersdaden, zoals het sluiten van overeenkomsten en het verlenen van vergunningen, verrichten dan na overleg met het Hoogheemraadschap.

8.6 Personele consequenties overdracht

Artikel 3. Personeel

Het Hoogheemraadschap biedt het personeel dat bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, dienst Rijkswaterstaat Directie Noord-Holland, dienstkring Kust, en dat maximaal 21 personen en minimaal 18 personen omvat, per 1 april 1990 *) een passende functie aan bij het Hoogheemraadschap met behoud van rechten die deze personen ontleen aan de door hen tot 1 april 1990 *) bij het Rijk beklede functie.

Het aantal functies en de niveaus van deze functies worden gerelateerd aan de formaties van de dienstkringen Noordzeekust en Den Helder van de Rijkswaterstaat per 1 januari 1988.

In de periode tot 1 april 1990 *) zullen wijzigingen in de niveaus van de functies en wijzigingen in de samenstelling van het Rijkspersoneel van de dienstkring Kust niet zonder overleg met het dagelijks bestuur van het Hoogheemraadschap worden doorgevoerd door het Rijk.

Voor 1 april 1990 *) dienen de partijen overeenstemming te bereiken over de inhoud van een Sociaal Plan. In dit plan zullen, op basis van enerzijds het Algemeen Rijksambtenarenreglement en het Sociaal Statuut van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, en anderzijds de rechtspositionele regelingen van het Hoogheemraadschap, nadere afspraken tussen de partijen worden gemaakt over de rechtspositie en de toekomstige functie van het door het Hoogheemraadschap over te nemen rijkspersoneel.

Het Sociaal Plan, als bedoeld in het vorige lid, zal op de gebruikelijke wijze en na overleg met de daarbij betrokken personeelsvertegenwoordigingen worden vastgesteld.

*) ingangsdatum uitvoering feitelijk onderhoud door NHNK

8.7 Personele consequenties in relatie tot het uitvoeren van het feitelijk onderhoud

Het aanwezige RWS-personeel gaat (in dit geval) over naar NHNK m.i.v. 1 april 1990

Hoewel het beheer en onderhoud van de waterkeringen c.a. formeel nog bij het Rijk berusten hebben deze oud-collegae de rijksbet "afgezet", met alle bestuurlijk/juridische gevolgen van dien.

Daarom is, in afwachting van de (formele) overdracht van het b+o, de constructie gekozen van "onbezoldigd rijksambtenaar". De in voorkomende gevallen te kiezen "analoge" constructie moet uiteraard de "P-goedkeuring" verkrijgen!

Ov:* Het Hoogheemraadschap verbindt zich om ten behoeve van de toezichhoudende taken die uit het beheer van de betrokken rijkswerken voortvloeien, met ingang van 1 april 1990 tot het moment waarop de formele overdracht van het beheer en onderhoud daarvan aan het Hoogheemraadschap heeft plaatsgevonden, de nodige ambtenaren van het Hoogheemraadschap aan het Rijk beschikbaar te stellen voor tijdelijke benoeming tot onbezoldigd rijksambtenaar.

** Het Rijk verbindt zich om met ingang van 1 april 1990 de nodige ambtenaren van het Hoogheemraadschap tijdelijk te benoemen tot onbezoldigd rijksambtenaar en dezen te belasten met de toezichhoudende taken in het kader van de Wrakkenwet, de Wet van 28 februari 1891, Stb. 69, tot vaststelling van bepalingen betreffende 's Rijkswaterstaatswerken, met de daarvan afgeleide reglementen, een en ander voor zover van toepassing op de volgens deze overeenkomst over te dragen waterstaatswerken.
Ten aanzien van het gestelde in de leden' en ** zal een nadere regeling tussen partijen worden getroffen.

8.8 Aansprakelijkheid a.q.v. het uitvoeren van het feit. o.h.:

Artikel 7. Aansprakelijkheid

Vanaf het tijdstip waarop het feitelijk onderhoud bij het Hoogheemraadschap berust (1 april 1990) vrijwaart het Hoogheemraadschap het Rijk voor alle aanspraken van derden tot vergoeding van schade die met de uitvoering van het feitelijk onderhoud van de in artikel 1, lid 1, genoemde werken c.a. in enigerlei verband staan, met uitzondering van de vorderingen die betrekking hebben op de daaraan voorafgaande periode.

Tevens overdracht van o.m. "andere zaken" aan NHNK.
Zie in dit verband de bijlage 29.

Vergoeding

Het Rijk betaalt aan NHNK i.v.m. het over te dragen beheer en onderhoud en het daarop vooruitlopende door NHNK, ten behoeve van het Rijk, te verrichten feitelijk onderhoud een over 5 jaar aflopende vergoeding, ingaande 1 april 1990 (= datum aanvang uitvoering feitelijk onderhoud).

8.9 Positie provincie in relatie tot de overdracht aan een waterschap

De positie van de prov. NH in relatie tot de overdracht aan NHNK verdient de nodige aandacht.

Overwegingen (overeenkomst NHNK)

dat

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland instemmen met de overdracht van het beheer en onderhoud van deze werken aan het Hoogheemraadschap en daarvoor tijdig de daarvoor benodigde wijzigingen van het Reglement van bestuur voor het Hoogheemraadschap aan Provinciale Staten zullen voorleggen;

Een belangrijke overweging wanneer het gaat om de overdracht aan een waterschap!

Tijdens de schriftelijke behandeling van w.v. 19639 (Wijziging art. 1 W 1900) ¹⁵⁾ vroegen de leden van de SGP-fractie in het V.V. zich af "welke de positie van de provincie is ingeval van een overdracht c.q. overname tussen Rijk en waterschap. Zij dachten daarbij in het bijzonder aan de provinciale toezichtstaken.

Naar deze leden aannamen, kan het feit dat Rijk en waterschap overeenstemming hebben bereikt over een overdracht dan wel overname, op zichzelf niet afbreuk doen aan de grondwettelijk aan de provincie toekomende bevoegdheden

in het kader van het preventieve dan wel repressieve toezicht t.o.v. het betrokken waterschap".

De Minister antwoordde (in de MvA ¹⁶):

"Ter beantwoording van de vraag van deze (SGP-)leden naar de rol van de provincie ingeval van een overdracht tussen Rijk en waterschap merk ik op dat bij overdracht van waterstaatswerken door het Rijk aan een waterschap of omgekeerd het provinciaal bestuur steeds zal worden betrokken, al was het alleen al m.h.o. op een eventuele reglementswijziging of het uit te oefenen toezicht. De staatsrechtelijke positie van de provincie bij overdrachten behoeft derhalve niet in het geding te zijn" .

NB de gedeputeerde van de prov. NH voor waterstaatsaangelegenheden was aanwezig bij de bespreking tussen de Minister V&W en NHNK en heeft de overeenkomst voor "gezien" ondertekend.

en verder tijdens de mondelijke behandeling van w.v. 19639 ¹⁷):

De heer Van den Berg (SGP):

"Wij achten het wel essentieel dat overeenstemming als criterium voor overdracht bij Koninklijk besluit zal gelden. Ik wijs erop dat Rijk en andere overheden, ook Rijk en waterschappen, bij dergelijke onderhandelingen als gelijkwaardige partners tegenover elkaar dienen te staan. Het is een goede zaak, dat bij het ontbreken van overeenstemming de wetgever geroepen wordt om zijn uiteindelijke oordeel te geven"

"De positie van de provincies bij de overdrachten tussen Rijk en waterschappen levert bij ons echter nog een vraag op. Mag ik ervan uitgaan, dat de provinciale goedkeuring, als die reglementair noodzakelijk is, als voorwaarde geldt voordat de overeenstemming tussen Rijk en waterschappen effect kan sorteren? De provinciale goedkeuring moet dus verleend zijn, voordat de finale overdracht plaatsvindt. Wij vinden dit, gelet op de staatsrechtelijke positie van de provincies ten opzichte van de waterschappen, een belangrijk punt".

De Minister V&W heeft hieromtrent geantwoord ¹⁸):

"De geachte afgevaardigde (Van den Berg-SGP) wijst terecht op de goedkeuringsvereisten van de provincies. Die zijn vastgelegd in een reglement, dat aan beide partijen bekend is, zo mogen wij veronderstellen. Er is dan sprake van een algemeen voorbehoud voor de werking van een verbintenis. Er bestaat geen misverstand over dat dit dus in de overeenkomst zal moeten zijn gestipuleerd. Ik ben het geheel met de geachte afgevaardigde eens als hij zegt dat de provincie in het verloop van de onderhandelingen tijdig in beeld moet zijn".

8.10 Overdracht aan de gemeente Harlingen van in die gemeente gelegen havenwerken.

Randvoorwaarden:

1. uitvoering feitelijk onderhoud vóór (formele) overdracht b + o;
2. vergoeding voor het uitvoeren van het feit o.h. = ± f 12,3 mln.; opgebouwd uit vergoedingen voor onderhoudskosten, personeelskosten en vernieuwingskosten damwand;
3. de vergoeding zal in termijnen aan de gemeente worden voldaan; op de laatste termijn wordt de zgn. domeinvergoeding in mindering gebracht;
4. onmiddellijk na ontvangst van een termijnbetaling neemt de gemeente

Harlingen een in nader overleg te bepalen deel over van het feitelijk o.h.;

5. zodra de vergoedingen voor onderhoud en personeelskosten geheel aan de gemeente Harlingen zijn betaald, berust het feitelijk o.h. geheel bij die gemeente.

8.11 Overdracht aan de gemeente Medemblik van in die gemeente gelegen havenwerken.

Randvoorwaarden:

1. uitvoering feit o.h.: alsvoor (Harlingen);
2. vergoeding -----: alsvoor;
3. betaling vergoeding in 10 termijnen;
4. domeinvergoeding wordt op een der termijnen in mindering gebracht;
5. betrokken RWS-personeel: 6 mensjaren;
6. benoeming personeel tot onbezoldigd rijksambtenaar (tot het tijdstip van de (formele) overdracht b + O.

8.12 Overdracht aan de provincie Zeeland van het Kanaal door Walcheren.

Randvoorwaarden:

1. het Rijk betaalt aan de provincie Zeeland jaarlijks een vergoeding voor onderhoudskosten en personeelskosten (uitgaande van een personeelsomvang van 45,8 mensjaren);
2. Met betrekking tot de activiteiten, waarvoor (nog) geen rijkspersoneel (4,5 mensjaren) naar de provincie Zeeland kan overgaan is tussen contractanten het volgende overeengekomen:
  - a. Uiterlijk 3 jaar na de overdracht in beheer en onderhoud van het Kanaal door Walcheren c.a. neemt de provincie Zeeland vier personen in volle dagtaak en één persoon in halve dagtaak van het Rijk (ministerie van Verkeer en Waterstaat).
  - b. Voor de 4,5 mensjaren, die onder a worden genoemd, zal het Rijk per jaar f 362.610,- (prijspeil 31-12-1986) aan de provincie Zeeland betalen.
  - c. Zolang de provincie Zeeland nog niet of slechts ten dele de onder a genoemde 4,5 mensjaren personeel heeft overgenomen zal de provincie Zeeland tot uiterlijk 3 jaar na overdracht van het Kanaal door Walcheren c.a. voor f 362.610,- (prijspeil 31-12-1986), of dat gedeelte daarvan dat nog niet is besteed aan overgenomen personeel, per jaar, "diensten" bij het Rijk kunnen afnemen.

Hoofdstuk 9

OVEREENKOMSTEN (Algemeen).

In het kader van een voorgenomen overdracht door het Rijk aan bijv. een lagere overheid verdient het aanbeveling om vooraf bij twee onderwerpen stil te staan, te weten de vraag welk waterstaatswerk naar welke overheid behoort te gaan en de (bijzondere) positie van waterschappen (zie hiervoor bij 8.9) bij de overdrachten. Deze kwesties hebben uiteraard gevolgen voor de invulling van de overeenkomst/het koninklijk besluit.

welke overheid als overnemende partij

Het Bestuurlijk Overleg (van de Stuurgroep Decentralisatie Beheer van Natte Waterstaatswerken) heeft op 13 oktober 1988 onder andere de volgende "regels" gegeven voor de bepaling welke waterstaatswerken voor beheer door welke overheden in aanmerking komen.

Deze regels komen in het kort op het volgende neer:

- * het Rijk draagt de waterstaatswerken die niet voldoen aan de criteria van essentieel Rijksbeheer in beheer en onderhoud aan de lagere overheden over, tenzij daar onvoldoende (bestuurlijk, financieel) draagvlak voor zal zijn;
- * de waterschappen hebben de zorg voor de regionale en lokale waterhuishouding en de waterkeringen. Waterstaatswerken die uitsluitend of in hoofdzaak bedoeld zijn een rol in deze zorg te vervullen, komen in eerste instantie in aanmerking voor beheer en onderhoud door waterschappen.
- * de provincie heeft de zorg voor het regionale en (inter)locale vervoer over water, waar sprake is van vaarwegen met een regionale ontsluitingsfunctie, of met verkeer van een doorgaand karakter. Waterstaatswerken die in hoofdzaak bedoeld zijn om een rol in deze zorg te vervullen komen in eerste instantie in aanmerking voor beheer en onderhoud door de provincie.
- * de gemeente heeft de zorg voor het regionale en lokale vervoer over water, waar sprake is van vaarwegen met een lokale ontsluitingsfunctie. Waterstaatswerken (o.a. havens) die in hoofdzaak bedoeld zijn om een rol in deze zorg te vervullen komen in eerste instantie in aanmerking voor beheer en onderhoud door de gemeente.

Het voorgaande is een uitwerking van het uitgangspunt dat de overdracht in beheer en onderhoud, in gezamenlijk overleg tussen de betrokken partijen, aan die beheerder wordt overgedragen, die gezien zijn taak als het meest aangewezen geacht moet worden.

Daarbij komt dat, indien het beheer van het werk gericht is op de uitoefening van twee of meer taken door verschillende overheden, adequate regelingen en afspraken tussen de betrokken besturen gemaakt dienen te worden. De provincie speelt hierbij een centrale rol.

Bij overdracht van waterstaatswerken aan waterschappen zijn twee methoden van overdracht denkbaar:

- * rechtstreekse overdracht van het Rijk naar waterschappen (in gevallen waarin de ingelanden een rechtstreeks en continu belang bij het waterstaatswerk hebben);
- * indirecte overdracht van het Rijk naar de waterschappen, door tussenkomst van een andere overheid (in gevallen waarin de ingelanden geen rechtstreeks en continu belang bij het waterstaatswerk hebben);

In dit verband wordt gewezen op de overdracht (K.B. 4-2-'94, nr. 94.001041) door het Rijk aan de provincie Drenthe van het Noord-Willemskanaal (Drentse gedeelte), de Drentsche Hoofdvaart en het Meppelerdiep c.a.

In de daaraan ten grondslag liggende overeenkomst (DR 1392) is het volgende gesteld.

ARTIKEL 6

1. Bij overdracht door de provincie van het beheer en onderhoud van waterschaps eigentaken aan een waterschap zal de vergoeding als bedoeld in art. 4 voor het Noord-Willemskanaal met 13,88%, voor de Drentsche Hoofdvaart met 28,77% en voor het Meppelerdiep met 12,39% verminderd worden.

2. Bij overdracht als bedoeld in lid 1 aan een waterschap zal de door de Tweede Kamer te bepalen gewenningsbijdrage zoals bedoeld in het Eindrapport van de Stuurgroep Decentralisatie Beheer Natte Waterstaatswerken van toepassing zijn.
3. Uitgangspunt voor de berekening van de in lid 1 genoemde vergoeding per kanaal en de in lid 2 genoemde gewenningsbijdrage vormen de in bijlage 8 (van de overeenkomst) opgenomen bedragen in de kolommen onder de hoofden NWKW, DHVW en MDW.
4. Wanneer wordt overgegaan tot vaststelling van een gewenningsbijdrage, zal het Rijk de bijdrage met inachtneming van het gestelde in lid 3, rechtstreeks voldoen aan het in lid 1 bedoelde waterschap.

In bijlage 3 bij het Eindrapport van de Stuurgroep Brokx-nat is meer in detail ingegaan op de toedeling van zgn. waterschapseigen taken en de overdrachten.

9.1. Stappenplan OVEREENKOMSTEN

- * overleg tussen de betrokken partijen teneinde overeenstemming over de overdracht te bereiken (RD RWS/aspirant-beheerder);
- * wanneer tussen partijen een principe-akkoord is bereikt stelt RD een ontwerp-overeenkomst op en vraagt machtiging aan de DG RWS tot het sluiten van de overeenkomst (ambtsbericht + ontwerp-overeenkomst);

NB: Het antwoord op de vraag of ter zake een machtiging nodig is, is terug te vinden in bijlage 10, o.m. onderdeel A1, van het Eindrapport Brokx-nat:
 ".....daartoe gemachtigd door de Minister van V&W ...."

Overdracht aan een Gemeente

De ondergetekenden:

De hoofdingenieur-directeur van de Rijkswaterstaat in de directie
 -----(Naam van de regionale directie van de Rijkswaterstaat), -----
 ----- (naam van de hoofdingenieur-directeur), handelende namens het Rijk,
 daartoe gemachtigd door de Minister van Verkeer en Waterstaat (brief van de
 directeur-generaal van de Rijkswaterstaat) van ----- (datum en kenmerk
 brief), contractant ter ene zijde, verder genoemd
 "het Rijk" en

De burgemeester van de gemeente ----- (naam van de gemeente), -----
 -----(naam van de burgemeester), en als zodanig deze gemeente vertegenwoordigende
 krachtens artikel 78 van de Gemeentewet en handelende ter uitvoering van het
 besluit van de raad van die gemeente van ----- (datum raadsbesluit), contrac-
 tant ter andere zijde, verder genoemd
 "de gemeente",

NB: In de aanhef van de ontwerp-overeenkomst wordt aangegeven dat de burgemeester
 de gemeente vertegenwoordigt krachtens artikel 78 van de Gemeentewet.

Dit artikel is, i.v.m. de invoering van de nieuwe Gemeentewet, vervallen.

Nieuw: artikel 171, eerste lid, Gemeentewet:

"De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in en buiten rechte".

Overdracht aan een Provincie

de Commissaris van de Koningin in de provincie -----
 (naam provincie), ----- (naam van CvdK), en als zodanig de provin-
 cie vertegenwoordigende krachtens artikel 114 van de Provinciewet en handelende
 ter uitvoering van het besluit van de Provinciale Staten van -----
 (datum besluit PS), contractant ter andere zijde, verder genoemd "de provincie",

NB: In de aanhef van de ontwerp-overeenkomst wordt aangegeven dat de
 CdK de provincie vertegenwoordigt krachtens artikel 114 van de
 Provinciewet.

Dit artikel is, i.v.m. de invoering van de nieuwe Provinciewet,
vervallen.

Nieuw: artikel 178, eerste lid, Provinciewet:

"De commissaris vertegenwoordigt de provincie in en buiten rech-
 te".

- * de concept-machtiging wordt geredigeerd door HW/A;
- * wanneer in de overeenkomsten regelingen m.b.t. het beheer en onder-
 houd enz. worden neergelegd, wordt medeparaaf gevraagd van HW/RI;
- * bij overeenkomsten waarbij - vooruitlopende op de formele overdracht
 van het beheer en onderhoud - het feitelijke onderhoud (door de
 toekomstige beheerder/onderhoudsplichtige, t.b.v. het Rijk) wordt
 geregeld, dienen de vrijwarings/aansprakelijkheidsclausules vooraf
 door HW/RR te worden getoetst, in het kader van het "mede-paraaf-
 circuit";
- * het komt regelmatig voor dat uit overeenkomsten overdrachten voort-

vloeien van droge en natte wsw;

- * Met het oog op een juiste omschrijving ten behoeve van het KB of een formele wet is het noodzakelijk dat de desbetreffende beheersregeling enz. "preventief" door HW/RI wordt getoetst; het komt in de praktijk n.l. regelmatig voor dat voorgestelde beheersregelingen enz. dienen te worden aangepast/bijgesteld;

In het Eindrapport van de Stuurgroep Decentralisatie Beheer van Natte Waterstaatswerken (Brokx-nat) wordt daaromtrent het volgende opgemerkt:

OMSCHRIJVING VAN HET WERK

ARTIKEL

lid 1. De ----- (aanduiding waterstaatswerk) te ----- (naam gemeente/n), aangegeven op de bij deze overeenkomst behorende en daarvan als bijlage 1 deel uitmakende tekening, nr. ----- (aanduiding nummer) wordt in deze overeenkomst als: "het waterstaatswerk" aangeduid.

lid 2. Tot het waterstaatswerk behoren de volgende kunstwerken: ----- (aanduiding kunstwerken), zoals aangegeven op de in het eerste lid genoemde tekening.

Toelichting:

Het is van groot belang dat een goede omschrijving van het over te dragen waterstaatswerk in de overeenkomst wordt neergelegd. In de gevallen waarin kunstwerken bij de overdracht zijn betrokken kan het zinvol zijn om, teneinde misverstanden uit te sluiten, uitdrukkelijk deze (apart) te noemen en (apart) op de tekening aan te geven. Zonodig wordt nog in de toelichting bepaald, indien hierover misverstanden zouden kunnen ontstaan, welke kunstwerken niet bij de overdracht betrokken zijn.

Concreet:-- mede begrepen --

- * Overdracht door het Rijk aan de provincie Drenthe van de Drentse Kanalen.

In het desbetreffende KB is o.m. opgenomen (art. 1)

3. In de overbrenging zijn mede begrepen het beheer en onderhoud van de volgende bruggen (als kunstwerk en de weg op de brug):

- a. Oosterbroeksebrug;
- b. brug De Punt;
- c. brug over het benedenhoofd van sluis De Punt;
- d. brug over het benedenhoofd van sluis Vries;
- e. Vriesebrug;
- f. Oudemolensebrug, enz.

NB: De onderstreping niet in het KB

-- Niet begrepen --

- * Overdracht door het Rijk aan de provincie Zeeland van het Kanaal door Walcheren c.a. en van een aantal rijkswegen enz.

In het desbetreffende KB is o.m. opgenomen (art. 9):

2. Het Rijk brengt bij de Provincie Zeeland in beheer en onderhoud over de volgende in de Gemeente Reimerswaal gelegen weggedeel-

ten.

- a. het gedeelte van de Rijksweg Korteven - Nieuwland (Rijksweg 758) tussen de grens met de Provincie Noord-Brabant --, enz.
- b. enz.
3. enz
4. enz.
5. In de in het tweede lid bedoelde overbrenging zijn niet begrepen het beheer en onderhoud van de volgende in de Rijksweg 758 gelegen bruggen als kunstwerk:
  - a. de Kreekrakbrug over de Schelde-Rijnverbinding, en
  - b. de brug over het Bathse Spuikanaal.
6. Het beheer en onderhoud van de op de in het vijfde lid, onderdelen a en b genoemde bruggen gelegen weggedeelten berusten bij de Provincie Zeeland.
7. enz.

NB: De onderstreping niet in het KB.

Eveneens is het van belang dat de ontwerp-overeenkomst en de tekening elkaar "dekken", m.a.w. wordt in de ontwerp-overeenkomst een plaatselijke benaming o.i.d. genoemd, daar moet dit object ("met naam/toenaam") op de tekening zijn terug te vinden, en omgekeerd!

Regeling feitelijk onderhoud.

Wanneer met de aspirant-beheerder is overeengekomen dat zij, vooruitlopende op de formele overdracht/overneming van het beheer en onderhoud van de desbetreffende waterstaatswerken, ten behoeve van het Rijk, het feitelijk onderhoud daarvan zal uitvoeren, moet van deze regeling/afspraken (feit o.h.) blijken uit:

- a. de "kop" van de overeenkomst:

Overeenkomst tot regeling van de overdracht in beheer en onderhoud van de Stroobosser Trekvaart (aan de provincie Friesland), en tot regeling van het feitelijk onderhoud.

- b. de overwegingen van de overeenkomst:

- dat de Provincie (Frl) tevens bereid is om vooruitlopende op de formele overdracht van dit beheer en onderhoud, het feitelijk onderhoud voor het Rijk te verrichten;

- c. de overeenkomst (zelve):

Vooruitlopend op de formele overdracht van het waterstaatswerk verbindt de Provincie zich met ingang van 1 januari 1992, ten behoeve van het Rijk, het feitelijk onderhoud daarvan uit te voeren.

Zijn de over te dragen waterstaatswerken in dezelfde gemeente gelegen?

NB De Haven van Moerdijk ligt in twee gemeenten, n.l. de Gemeenten Klundert en Hoge en Lage Zwaluwe.

Het gedeelte, gelegen in de gemeente Klundert, kan niet in beheer worden overgedragen aan de Gemeente Hoge en Lage Zwaluwe, en omgekeerd.

Het beheer van het in de gemeente Klundert gelegen gedeelte van de Haven van Moerdijk moet worden overgedragen aan de Gemeente Klundert;

Idem het gedeelte in de Gemeente Hoge en Lage Zwaluwe aan de Gemeente Hoge en Lage Zwaluwe.

Het (totale) onderhoud (lees: de onderhoudsplicht als bedoeld in artikel 1 van de Waterstaatswet 1900) en eventueel het feitelijk onderhoud (Zie hiervoor) kan wel aan één gemeente (uiteraard na overeenstemming tussen de overnemende partijen) worden overgedragen.

Attent zijn op de bovengenoemde bestuurlijke beginselen: baas op eigen erf en niet (tevens) op dat van de buurman!!

- * de HID RWS in de directie ..... wordt door de DG, namens de Minister V&W, machtiging verleend tot het sluiten van de desbetreffende overeenkomst; Een exemplaar van de (eventueel door HW aangepaste ontwerp-overeenkomst wordt bij de machtiging gevoegd;
- * de machtiging tot het sluiten van de overeenkomst en de door HW (A en/of RI) daarin aangegeven aanpassingen worden door RD verwerkt;
- * Daarna wordt de desbetreffende overeenkomst ter ondertekening voorgelegd aan de aspirant-beheerder;
- * na diens ondertekening wordt de overeenkomst mede-ondertekend door de HID RWS;

* RD zendt aan de DG RWS (een en ander ter formele afwerking van de overdracht (lees: het bevorderen van het overdrachts-KB of de (formele) overdrachtswet):

- zijn ambtsbericht;
- de ondertekende overeenkomst (in 2-voud);
- het ontwerp-KB (wanneer de overeenkomst aanleiding geeft tot een beheersoverdracht;
- het krediet-formulier (wanneer aan de overdracht financiële consequenties zijn verbonden);
- de brief van de regionale Directeur Domeinen, waaruit blijkt welk bedrag de aspirant-beheerder (aan Fin./Dom) moet betalen ter verkrijging van de eigendom van het desbetreffende WSW; of de mededeling dat de eigendomsoverdracht "om niet" kan plaatsvinden, en
- de bij het ontwerp-KB behorende tekening(en).

NB: tekeningen:

Wanneer het/de wsw in één gemeente is/zijn gelegen: minimaal 15 tekeningen.

Ter informatie bijgevoegd een afschrift van de overeenkomst NH 6001 d.d. 8 november 1989 (overdracht in beheer en onderhoud door het Rijk aan het Hoogheemraadschap Noordhollands Noorderkwartier (NHNK) van een aantal waterkeringen ten noorden van het Noordzeekanaal (bijlage 30) (KB van 21-5-1992, nr. 92.004480).

In de genoemde overeenkomst is een groot aantal "overdrachts-overeenkomst-ingrediënten" opgenomen, o.m. de regeling van het feitelijk onderhoud van de desbetreffende waterkeringen.

Een kanttekening hieromtrent.

* art. 2 ov: regeling feitelijk onderhoud m.i.v. 1 april 1990.

* art. 4 van het genoemde KB (21-5-1992).

"Dit besluit treedt in werking met ingang van de datum van zijn ondertekening en werkt terug tot en met 1 januari 1992".

* art. 3 ov.: overneming van rijkspersoneel.

* art. 3^{6.7} ov.: benoeming ambtenaren gedurende de periode 1-4-1990 (aanvang feit. o.h.), tot de formele overdracht van de waterkeringen (1-1-1992) → tijdelijke benoeming tot onbezoldigde rijksambtenaar.

"achterliggende gedachte" van deze regeling: (benoeming tot onbezoldigd rijksambtenaar):

- art. 3^{1 ov}: m.i.v. 1-4-1990 (datum aanvang feit o.h. van de waterkeringen) gaat rijkspersoneel over naar het NHNK;
- vanaf die datum (1-4-1990) heeft het v.m. rijkspersoneel niet meer "de rijkspet" op;

- handhaven van de beheersvoorschriften is formeel dan niet meer mogelijk;
- het b + o van de waterkeringen is (in dit geval) eerst op 1-1-1992 overgegaan;
- konstruktie gekozen: tijdelijke benoeming NHNK-personeel (= v.m. rijkspersoneel) tot onbezoldigd rijksambtenaar.

Attentie: wanneer een dergelijke konstruktie wordt gekozen, kan dit eerst worden gedaan na toestemming van de desbetreffende P-afdelingen.

Hoofdstuk 10

Stappenplan KON.BESLUITEN

- HW/RI behandelt het ontwerp-K.B. enz.;
- De Minister V&W zendt de voordracht + het ontwerp-K.B. enz. - door tussenkomst van Financiën/Domeinen¹⁾ - aan HM de Koningin, met verzoek het ontwerpbesluit te bekrachtigen.

1) art. 1, vierde lid, W. 1900:

"Een besluit (lees: K.B.) geschiedt op gemeenschappelijke voordracht van Onze Minister met de uitvoering van deze wet belast (V&W) en van Onze Minister van Financiën".

Stukken welke aan de Staatssecretaris van Financiën worden gezonden:

- * het ontwerp-K.B.;
- * de gezamenlijke voordracht (reeds ondertekend door de Minister van V&W);

NB het ontwerp-K.B. draagt in dit stadium nog geen handtekeningen.

- * de begeleidende brief van de Minister van Verkeer en Waterstaat aan de Staatssecretaris van Financiën, met verzoek het ontwerp-K.B. enz. door te zenden aan de Koningin;
(Uiteraard indien Financiën akkoord gaat met de voorgenomen overdracht van het desbetreffende wsw).

- ondertekent ook de Staatssecretaris van Financiën de voordracht aan de Koningin;
- zendt de Staatssecretaris van Financiën de (door V&W én Fin. ondertekende) gezamenlijke voordracht aan de Koningin, met verzoek het ontwerp-K.B. te bekrachtigen;

NB het ontwerp-K.B. draagt in dit stadium nog geen handtekeningen.

- Financiën/Domeinen informeert V&W omtrent die doorzending;
- H.M. de Koningin ondertekent het K.B.;

NB het K.B. heeft "formeel" nog de status van ontwerp(-K.B.).

- het Kabinet der Koningin zendt het door de Koningin ondertekende K.B. aan de Minister van V&W (eerste ondertekenaar) voor het contraseign door de Min. V&W;
- V&W zendt het K.B. - vervolgens - aan Financiën voor het contraseign door de Staatssecretaris van Financiën;

- Financiën zendt "het complete K.B." terug aan V&W (eerste ondertekenaar);
- Na ondertekening door de Kon., de Minister V&W en de Staatssecretaris van Fin. krijgt het ontwerp K.B. de status van koninklijk besluit.
- V&W maakt afschriften van het K.B. en plaatst aantekeningen op bijv. de bij het K.B. behorende tekeningen;

"Deze bijlage (lees: tekening) behoort bij het besluit van
10 november 1994, no. 94.008355

Ons bekend,
DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT,
A. Jorritsma-Lebbink

DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIEN,
w.g. W.A.F.G. Vermeend"

- V&W zendt, na de hiervoor omschreven werkzaamheden, het (van 3 handtekeningen - Kon., Minister van V&W, en Staatssecr. van Fin.) voorziene K.B. terug aan het Kabinet der Koningin.

Publikatie overdrachts kon. besluiten

De kon. besluiten, houdende overdracht van het beheer en onderhoud van waterstaatswerken, worden (vooralsnog) niet gepubliceerd/bekendgemaakt.

De nieuwe beheerder, de HID RWS, het provinciale bestuur en het gemeentebestuur, waarin het/de wsw is/zijn gelegen, de Staatssecretaris van Financiën, enz. ontvangen één of meer afschriften van het desbetreffende kon. besluit.

10.1. "Achterkant" van het overdrachts-K.B.

m.a.w. nu het beheer en onderhoud van het wsw (bij het K.B. formeel) zijn overgedragen, moet (in de regel) ook overdracht van de eigendom plaatsvinden (i.v.m. het adagium: eigendom, beheer en onderhoud in één hand).

Ter herinnering:

- beheer en onderhoud: publiekrechtelijke en verbintenisrechtelijke kant van de overdracht;
(verantwoord. departement: V&W)
- eigendom; zakenrechtelijke kant van de overdracht;
(verantwoord. departement: Financiën/Domeinen).

We moeten ervoor "waken", dat we op elkaars stoel gaan zitten! d.w.z. dat:

- * V&W zich bemoeit met de zakenrechtelijke kant van een overdracht (dit is in het verleden regelmatig voorgekomen, met alle (financiële) consequenties voor V&W van dien.
(Toezeggingen van de zijde van RD/RWS dat de overdracht van de eigendom "wel om niet" zal plaatsvinden, (zonder bericht van de desbetreffende Regionale Directeur Domeinen daaromtrent!);
gevolg: kassa voor V&W).
- * Fin/Dom. zich bemoeit met de publiekrechtelijke kant van een overdracht.

In dit verband wordt verwezen naar de aanschrijving van 30 januari 1991, nr. RJI 84092, gezonden aan de RD RWS (bijslage 20).

Van belang is met name het gestelde op blz. 2, vierde alinea, van die aanschrijving:

Alvorens onderhandelingen omtrent de overdracht b + o van een wsw worden gevoerd, eerst "zaken doen" met de desbetreffende Regionale Directeur Domeinen over de eventuele eigendomswaarde.

Het "voordeel" van deze handelwijze is o.m. dat, bij onderhandelingen omtrent de overdracht van het b + o van het wsw aan de aspirant-beheerder het domeinprijkaartje (lees: de koopsom ter verkrijging van de eigendom van het wsw) kan worden overgelegd.

Verder wordt nog gewezen op het slot van de laatste alinea op blz. 2 en de eerste alinea op blz. 3 van de meergenoemde aanschrijving (interdepartementale verrekening domeinvergoeding tussen V & W en Fin/Dom.).

De constructie op blz. 3 is dus:

- * V & W betaalt (schietaat voor) de zgn. domeinvergoeding, en
- * V & W fungeert vervolgens als incasso-bureau" om de voorgefinancierde domeinvergoeding terug te vangen.

Hoofdstuk 11

Verhouding art. 1 W 1900/WVO.

Bij de schriftelijke behandeling van het wetsvoorstel wijziging van o.m. art. 1 W 1900 werd gevraagd naar de verhouding art. 1 W 1900/WVO ²⁰⁾

De leden van de S.G.P.-fractie stelden ook nog de vraag aan de orde hoe artikel 1 van de Waterstaatswet 1900 zich verhoudt tot de Wet veront-

reiniging oppervlaktewateren (WVO)

Artikel 1 van de Waterstaatswet 1900 regelt de beheersoverdracht van waterstaatswerken voorzover het Rijk daarbij partij is. De WVO deelt de bevoegdheden op het terrein van de waterkwaliteit toe aan Rijk en provincie, al naar gelang het een water in beheer bij een ander betreft. Als in de beheersverdeling door overdracht van het water wijziging komt, wisselt derhalve van rechtswege ook het overheidslichamen dat ingevolge de WVO ten aanzien van dat water bevoegd is.

Vorenstaande sluit echter niet uit dat, indien de overdracht van een waterstaatswerk bij wet plaatsvindt, bij die wet van de WVO (lex specialis) kan worden afgeweken. In de praktijk heeft de noodzaak tot het vestigen van zo'n bijzonder regime zich éénmaal voorgedaan, namelijk bij de overdracht bij wet van de Hartelmond en de Grote Hartelsluis met bijkomende werken aan de gemeente Rotterdam (Stb. 1986, 609). Bij de mondelinge behandeling van dat wetsvoorstel heb ik (de Minister van Verkeer en Waterstaat) de verwachting uitgesproken dat zich een soortgelijk geval niet nog eens zal voordoen.

NB. onderstreping niet in het Kamerstuk.

Over te dragen wsw aan de gemeente Rotterdam:

- a. de Hartelmond, gelegen tussen de Oude Maas en kmr. 3,250 (kilometring Hartelkanaal);
- b. de Grote Hartelsluis;
- c. de Plaatweg, voor zoveel gelegen in de gemeente Rotterdam; een en ander met bijbehorende werken.

art. 3 van de (formele) wet:

Voor de uitvoering van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Stb. 1969, 536) blijft het in artikel 1, eerste lid, sub a, omschreven kanaalgedeelte een oppervlaktewater als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van die wet.

Hoofdstuk 12

Wijziging van een der voorwaarden in overdrachts-KB'en rijksweggedeelten i.v.m. de verzelfstandiging van de PTT.

Zie in dit verband de aan de RD RWS gezonden aanschrijving d.d. 13 januari 1989, nr. RJI 13388 (bijslage 31).

"oude redaktie":

In de overbrenging van de in het tweede lid omschreven wegen zijn begrepen de in en op die weggedeelten aanwezige verhardingen, kunstwerken en alle andere tot de weg behorende werken, voor zoveel een en ander in beheer en onderhoud is bij het Rijk en niet behoort tot het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefo-
nie.

Huidige redaktie:

In de overbrenging zijn begrepen de in en op het weggedeelte aanwezige verhardingen en alle andere tot de weg behorende werken, voor zoveel een en ander in beheer en onderhoud is bij het Rijk en niet behoort aan de houder van de concessie, bedoeld in de Wet op de telecommunicatievoorzieningen (stb. 1988, 520).

NB onderstreping niet in het KB.

Hoofdstuk 13

Treden in de rechten en verplichtingen van het Rijk ter zake van de overdracht van natte wsw.

Tijdens de schriftelijke behandeling van het w.v. houdende overbrenging in beheer en onderhoud bij de gemeente Numansdorp van de in die gemeente gelegen Rijkstramwaghen c.a.²¹⁾ werd in het verslag TK²²⁾ de vraag gesteld:

Is er een nadere omschrijving te geven van de rechten en plichten die in artikel 2 van het W.V.*) genoemd worden? Spelen bijvoorbeeld heerlijke rechten van de vanouds voor de plaatselijke verhoudingen belangrijke ambachtsheerlijkheid Cromstrijen daarin een rol?

***) Artikel 2**

De gemeente Numansdorp treedt door de overbrenging in beheer en onderhoud van de in artikel 1 omschreven waterstaatswerken tegenover derden in de rechten en verplichtingen van het Rijk te dier zake.

In de nota n.a.v. het verslag²³⁾ werd hieromtrent geantwoord:

Zolang de tramweghaven in beheer is bij het Rijk zijn hierop reglementen van kracht, welke zijn gefundeerd op de wet van 28 februari 1891, Stb. 69, tot vaststelling van bepalingen betreffende 's Rijkswaterstaatswerken. Door de overbrenging van het beheer bij de gemeente zijn de bedoelde reglementen niet meer op de haven van toepassing, hetgeen betekent dat verleende vergunningen hun rechtsgeldigheid verliezen. Het in het wetsontwerp opgenomen artikel 2 heeft dan ook ten doel zekerheid te verschaffen dat in de rechtsverhouding beheerder-vergunninghouder geen wijziging komt. Een derde komt derhalve wegens de overdracht van het beheer en onderhoud niet in een nadelige positie te verkeren.

Aangezien de hierbedoelde rechten en verplichtingen, gelet op het onderwerp van het wetsontwerp, alleen kunnen worden ontleend aan het publiekrecht, spelen heerlijke rechten hierbij geen rol. Immers de nog bestaande heerlijke rechten kan men in ons huidige rechtssysteem aanmerken als zakelijke rechten en liggende derhalve op het terrein van het burgerlijk recht.

Noch de voorgenomen overdracht in beheer en onderhoud noch de daaropvolgende eigendomsoverdracht zullen de handhaving van dergelijke rechten in de weg staan.

Het is niet de bedoeling van deze wet om met betrekking tot heerlijke rechten iets te regelen, te beperken of af te schaffen.

Hoofdstuk 14

"Dubbel" beheer (een weg op een dijk).

Bij het Rijk berustten het beheer en onderhoud van de volgende werken:

- a. het weggedeelte op de Perenboomsekade, ter lengte van 118 m;
- b. het weggedeelte naar het oude stoomgemaal, ter lengte van 118 m;
- c. het weggedeelte tussen het Noorderafwateringskanaal en de loswal Dussen, ter lengte van 206 m;
- d. het noordelijke gedeelte van de toegangsweg naar het Capelse Veer tussen de Oude Kerkstraat en de brug over het Noorderafwateringskanaal, ter lengte van 75 m;
- e. het ten zuiden van de brug over het Noorderafwateringskanaal gelegen gedeelte van de toegangsweg naar het Capelse Veer, ter lengte van 106 m;
- f. de brug over het Noorderafwateringskanaal in de toegangsweg naar het Capelse Veer.

De wegen, genoemd onder a tot en met e zijn gelegen op en nabij de bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnde Noorderrivierdijk langs de Bergsche Maas.

De onder a tot en met f genoemde weggedeelten c.a. zijn - o.g.v. de Wet van 24-11-1932, Stb. 552 - bij KB van 26 juli 1982, nr. 141, in beheer en onderhoud overgedragen aan de gemeente Dussen.

14.1 De vraag deed zich hierbij voor: tot waar loopt de "grens" van de aan de gemeente Dussen over te dragen weggedeelten?

In het genoemde K.B. van 1982 is hieromtrent het volgende opgenomen:

In de overbrenging zijn begrepen de in en op de weggedeelten aanwezige verhardingen tot en met de funderingen, de bermen, welke zich uitstrekken tot 1,50 m ter weerszijden van de verharding van de onder a tot en met e genoemde weggedeelten en de overige werken, welke tot de weg worden gerekend, voor zoveel een en ander in beheer en onderhoud

is bij het Rijk en niet behoort tot het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie.

NB. onderstreping niet in het K.B.

Nà de overdracht aan de gemeente Dussen van het b + o van de meergenoemde weggedeelten ontstond de volgende beheerssituatie:

- * de dijk berust in b + o bij het Rijk, en
- * de op/nabij de dijk gelegen weggedeelten berusten in b + o bij de gemeente Dussen.

14.2 Gevolgen van de overdracht van de weggedeelten:

In het besluit van de Minister van Verkeer en Waterstaat d.d. 18-1-1984, nr. RRW 02121, werd hieromtrent overwogen:

DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT,

Overwegende, dat

- a. bij koninklijk besluit van 26 juli 1982, nr. 141, het beheer en onderhoud van de na te noemen weggedeelten, gelegen bij de Bergsche Maas, bij de gemeente Dussen is gebracht:
  1. het weggedeelte op de Perenboomsekade;
  2. het weggedeelte naar het oude stoomgemaal;
  3. het weggedeelte tussen het Noorderafvalwateringskanaal en de loswal Dussen;
  4. het noordelijke gedeelte van de toegangsweg naar het Capelse Veer tussen de Oude Kerkstraat en de brug over het Noorderafwateringskanaal;
  5. het ten zuiden van de brug over het Noorderafwateringskanaal gelegen gedeelte van de toegangsweg naar de Capelse Veer;
  6. de brug over het Noorderafwateringskanaal in de toegangsweg naar het Capelse Veer;
- b. ingevolge het bepaalde in artikel 5 van de tussen het Rijk en de gemeente Dussen gesloten overeenkomst nr. NB 2441, d.d. 3 september 1981, aan de gemeente Dussen een vergunning op grond van het Bijzonder Reglement van Politie voor de Bergsche Maas en het Heusdensch Kanaal zal worden verleend voor het behouden van de hiervoor onder a bedoelde weggedeelten;

--- en werd:

aan de gemeente Dussen, verder "houder der vergunning" genoemd, vergunning te verlenen voor het gebruik maken van de Perenboomsekade en de Noorderrievierdijk van de Bergsche Maas voor het behouden van verspreide wegvakjes, met inbegrip van daartoe nodige werken volgens de met de houder der vergunning gesloten overeenkomst nr. NB 2441 d.d. 3 september 1981, verder ook "het werk" genoemd, onder de volgende voorwaarden:

enz.

Nà de hiervoor genoemde publiekrechtelijke vergunning (door V&W) diende tevens een privaatrechtelijke vergunning door Financiën/Domeinen te worden verleend:

km 10,997 - 11,2:   gem. Heerlen
 km 11,2 - 11,9:   gem. Voerendaal
 km 11,9 - 12,080:   gem. Heerlen

Met de onderscheiden gemeenten is overeengekomen dat die rijksweg aan haar kan worden overgedragen.

Aangezien een gemeente geen beheer "kan voeren" over een weggedeelte, dat in een buurgemeente is gelegen, is het desbetreffende beheer "verdeeld".

gem. Heerlen: km 10,997 - 11,2
                   km 11, 9 - 12,080

gem. Hoensbroek: km 10,650 - 10,996

gem. Voerendaal: km 11,2 - 11,9

Het beheer is dus "territoriaal" gebonden; het onderhoud (lees: de onderhouds-plicht) kan (na overeenstemming uiteraard) worden uitgevoerd door één gemeente op het territoir van (een) andere gemeente(n).

In het onderhavige geval is dit als volgt geregeld:

Het Rijk brengt bij de gemeente Heerlen in onderhoud over de in die gemeente en in de gemeenten Hoensbroek en Voerendaal gelegen gedeelten van de oude rijksweg Hoensbroek-Heerlen, zich uitstreckende tussen ongeveer km 10,650 en ongeveer km 12,080.

Geruime tijd geleden werd met de gemeente Eindhoven overeenstemming bereikt omtrent een in de gemeente Geldrop gelegen rijksweggedeelte.

In het desbetreffende KB werd overwogen, dat met de gemeente Eindhoven overeenstemming is verkregen omtrent het bij haar in beheer en onderhoud overbrengen van de na te noemen in die gemeente en in de gemeente Geldrop gelegen gedeelten van rijkswegen, welke niet voorkomen op het Rijkswegenplan;

KB

Het Rijk brengt bij de gemeente Eindhoven in beheer en onderhoud over:
 a/d .....

- e. het gedeelte van de rijksweg Eindhoven-Geldrop (gedeeltelijk gelegen in de gemeente) Geldrop tussen km 33,929 en km 35,599 (Geldropseweg).

De overdracht van het beheer van het laatstbedoelde weggedeelte wordt geacht in te gaan op de datum, waarop dat weggedeelte krachtens grenswijziging tussen de gemeenten Eindhoven en Geldrop in de gemeente Eindhoven zal zijn gelegen.

NB. onderstreping niet in het KB.

DE HAVEN VAN MOERWIJK IS GELEGEN IN TWEE GEMEENTEN (KLUNDERT (K) EN HOOGHE EN LAGE ZWALUWE (H + LZ). m.r. De haven van Moerwijk is gelegen in twee gemeenten (klundert (K) en Hoge en Lage Zwaluwe (Hoge en Lage Zwaluwe).

Huidige situatie:

de eigendom, het beheer en het onderhoud van de Haven van Moerwijk berusten bij het Rijk.

Er is (met de desbetreffende gemeenten) overeenstemming bereikt omtrent de volgende regeling:

beheer: - het in de gem. K. gelegen gedeelte: aan de gem. K;

- het in de gem. H + LZ gelegen gedeelte: aan de gem. H + LZ;

feitelijk onderhoud (voorafgaande aan de (formele) overdracht van het b + o): gem. K;

onderhoud: (o.h. plicht ex art. 1 W 1900): gem. K, en

eigendom: gem. K.

NB. * de vergoeding t.z.v. het uitvoeren van het feit o.h. komt ten goede aan de gem. K.;

* de overdracht van het b + o (later) zal dan "om niet" kunnen plaatsvinden.

Hoofdstuk 16

Overdracht van de eigendom

16.1 Welke wetten en daaruit voortvloeiende kosten enz. kunnen we tegenkomen tijdens de "privaatrechtelijke procesgang" en welke handelingen enz. moeten daaromtrent worden verricht?

- Burgerlijk Wetboek;
- Kadastrale handelingen;
- Registratiewet 1970 (Stb. 1970 610);
- Wet op belastingen van rechtsverkeer (Stb. 1970/611); en
- Uitvoeringsbesluit belastingen van rechtsverkeer (KB Stb. 1971/393)

(Een en ander wordt hierna verder uitgewerkt).

16.2 Wat verstaat de wet (i.c. het BW) onder eigendom?

- zie: * artikel 625 oud BW (bijlage 32);
* inleid. opm. Boek 5 NBW en (tekst) artikel 1, boek 5, zakelijke rechten (bijlage 33).

16.3 Na de overdracht van het beheer en onderhoud van een waterstaatswerk, wordt (meestal) ook de eigendom van dat werk overgedragen aan de nieuwe beheerder.

We spreken in dit verband over overdracht van onroerende zaken.

Wat zegt de wet (NBW) over "zaken"?

Boek 3, titel 1, afdeling 1, art. 1 e.v.:

Art. 1. Goederen zijn alle zaken en alle vermogensrechten.

Art. 2. Zaken zijn de voor menselijke beheersing vatbare stoffelijke objecten.

Art. 3. -1. Onroerend zijn de grond, de nog niet gewonnen delfstoffen, de met de grond verenigde beplantingen, alsmede de gebouwen en werken die duurzaam met de grond zijn verenigd, hetzij rechtstreeks, hetzij door vereniging met

andere gebouwen of werken.

-2. Roerend zijn alle zaken die niet onroerend zijn.

Art. 4. -1. Al hetgeen volgens verkeersopvatting onderdeel van een zaak uitmaakt, is bestanddeel van die zaak.

-2. Een zaak die met een hoofdzaak zodanig verbonden wordt dat zij daarvan niet kan worden afgescheiden zonder dat beschadiging van betekenis wordt toegebracht aan een der zaken, wordt bestanddeel van de hoofdzaak.

16.4 Vorm van de akte van eigendomsoverdracht

(artikel 671 a oud BW:

De akte tot levering van onroerende zaken en tot vestiging van zake-lijke rechten op onroerende zaken moet notarieel zijn verleden enz.)

artikel 89, boek 3, NBW:

De voor overdracht van onroerende zaken vereiste levering geschiedt door een daartoe bestemde, tussen partijen opgemaakte notariële akte -

16.5 Kosten van de transportakte

artikel 12, boek 7, NBW

1. enz.
2. Kosten van afhalen en kosten van een koopakte en van de overdracht komen ten laste van de koper.

(artikel 1502 oud BW:

De kosten der akten van koop en verkoop, en andere bijkomende onkosten, komen ten laste van den koper, indien het tegendeel niet bedongen is).

NB BW(oud). De kosten van de juridische levering waren voor de koper (art. 1502), van de feitelijke levering voor de verkoper (art. 1512)

16.6 Inschrijving akte eigendomsoverdracht

(artikel 671 oud BW:

De levering of opdracht van onroerende zaken geschiedt door de over-schrijving van de akte in de daartoe bestemde openbare registers.
enz.)

artikel 89, boek 3, NBW:

--- notariële akte, gevolgd door de inschrijving daarvan in de daartoe bestemde openbare registers -----

16.7 Registergoederen

In dit verband is ook nog van belang het gestelde in artikel 10, boek 3, titel 1, afd. 1, BW:

art. 10: Registergoederen zijn goederen voor welker overdracht of

vestiging inschrijving in daartoe bestemde openbare registers noodzakelijk is.

16.8 Openbare registers (Boek 3 BW):

AFDELING 2

Inschrijvingen betreffende registergoederen

Art. 16 -1. Er worden openbare registers gehouden, waarin feiten die voor de rechtstoestand van registergoederen van belang zijn, worden ingeschreven.

-2. Welke deze openbare registers zijn, waar en op welke wijze een inschrijving in de registers kan worden verkregen, welke stukken daartoe aan de bewaarder¹ moeten worden overgelegd, wat deze stukken moeten inhouden, hoe de registers worden ingericht, hoe de inschrijvingen daarin geschieden, en hoe de registers kunnen worden geraadpleegd, wordt geregeld bij de wet².

Art. 17 -1 Behalve die feiten waarvan inschrijving krachtens andere wetsbepalingen mogelijk is, kunnen in deze registers de volgende feiten worden ingeschreven:

- a. rechtshandelingen die een verandering in de rechtstoestand van registergoederen brengen of in enig ander opzicht voor die rechtstoestand van belang zijn;
- b. erfopvolgingen die registergoederen betreffen;
- c. enz.

16.9 Welke kosten kunnen we tegenkomen m.b.t. een transportakte (overdracht van de eigendom van onroerende zaken)

* kosten kadastrale recherche;

(nagaan bij het Hyp. kantoor c.a. welke kadastrale omschrijving in de transportakte moet worden opgenomen; kad. recherche is voor elke overdracht - m.h.o. op de mutatie (verkoop Rijk --->) - noodzakelijk.

* kosten notariële akte (gerelateerd aan de koopsom);

* kosten kadastraal recht;

(m.h.o. op de inschrijving van de transportakte in de "daartoe bestemde openbare registers"), en

* overdrachtsbelasting.

De "kadastrale kosten" spreken voor zich; het "item" van overdrachtsbelasting enz. verdient een nadere uitwerking. (zie ook de bijslagen 34 en 35).

16.10 Registratie notariële akten

---

¹ Hypotheekbewaarder

² Kadasterwet

De in artikel 89, boek 3, BW, bedoelde notariële akten moeten (door de desbetreffende notarissen) m.h.o. op o.m. de eventueel te heffen overdrachtsbelasting (v.h. registratierecht) ter registratie worden aangeboden aan de (regionale) Inspecteur der registratie en successie.

Titel hiervoor: Registratiewet 1970 (Wet van 24-12-1970, Stb. 610). (RW 1970).

Art. 1 RW 1970. Onder registratie wordt verstaan het vermelden van de gehele of gedeeltelijke inhoud van akten in registers welke worden gehouden door daartoe door Onze Minister van Financiën aangewezen inspecteurs van de rijksbelastingdienst.

Art. 3 RW 1970. Akten van notarissen, welke niet zijn genoemd in artikel 4, eerste lid, moeten binnen tien dagen na de dag waarop de akten zijn opgemaakt, door die ambtenaren ter registratie worden aangeboden.

16.11 Heffing overdrachtsbelasting/vrijstelling daarvan

Het in de vervallen Registratiewet 1917 bestaande verband tussen de formaliteit van registratie en de heffing van het registratierecht is in de nieuwe wetgeving niet gehandhaafd. De belastingheffing is thans afzonderlijk geregeld in de Wet op belastingen van rechtsverkeer. Slechts voor de heffing van de overdrachtsbelasting speelt de registratie als zodanig nog een zekere rol, echter in hoofdzaak op praktische gronden.

Titel hiervoor: Wet op belastingen van rechtsverkeer (Wet van 24-12-1970, Stb. 611) (WBvR).

Op een aparte bijlage (bijlage 34) wordt een aantal op de heffing van overdrachtsbelasting betrekking hebbende bepalingen enz. opgenomen; evenzo de mogelijkheid van een beroep op de vrijstelling daarvan.

HOOFDSTUK 17Inwerkingtreding wetten/kon. besluiten (Algemeen)17.1 Ter informatie bijgevoegd

1. de artikelen 88 en 89 van de Grondwet (1983) (bijlage 36),
2. de Wet van 15 mei 1829, Stb. 28 (bijlage 37),
3. de Wet van 26 april 1852, Stb. 92 (bijlage 38),
4. de Wet van 4 februari 1988, Stb. 18 (Bekendmakingswet) (bijlage 39),
5. het KB van 4 februari 1988, Stb. 19 (inwerkingtreding Bekendmakingswet) (bijlage 40)

ad 2. de artt. 1 en 2 zijn vervallen
(zie art. 9.2, bijlage 39)

ad 3. de wet is ingetrokken (als voor)

ad 4. zie art. 7 van die wet.

N.B.: Publikatie in de Stcrt. van 18-2-1988, nr. 34:

"Op 17 februari (1988) zijn enkele grondwetsbepalingen in werking getreden van de Grondwet die in 1983 geheel herzien werd".

"De bekendmaking van ministeriële regels en andere algemene regels afkomstig van het Rijk geschiedt door bekendmaking in de Staatscourant (die vanaf 17 februari (1988) Staatscourant heet en niet meer Nederlandse Staatscourant)".

17.2 Inwerkingtreding zgn. kleine kon. besluiten

(lees: kon. besluiten, houdende overdracht van het b+o van wsw).

* KB van 12 december 1993, nr. 93.009833,

(overbrenging in beheer en onderhoud bij de Gemeente Rijnwaarden van een in die gemeente gelegen weggedeelte).

- in het KB is geen ingangsdatum genoemd;
- het b+o van het weggedeelte gaan "formeel" op de gemeente R over op 12-12-1993.

* KB van 21 november 1991, nr. 91.010539

(overdracht aan de prov. Zeeland van het beheer en onderhoud van het Kanaal door Walcheren c.a.)

art. 17: Dit besluit treedt in werking met ingang van 31 december 1991

Het b+o van het KdW c.a. gaan op 31-12-1991 over op de prov. Zld.

* KB van 28 april 1992, Stb. 246

(overdracht aan de Gem. Noordoostpolder van het beheer en onderhoud van een aantal weggedeelten)

art. II: Dit besluit treedt in werking met ingang van de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin zij wordt geplaatst*) en werkt terug tot en met 1 januari 1991

*) uitgegeven 4-6-1992

Het b+o van de weggedeelten gaan per 1-1-1991 over op de gem. NOP.

Het komt mogelijk wat "vreemd" over dat het desbetreffende KB in werking treedt met ingang van de datum van uitgifte van het Stb. (= 4 juni 1992) (het beheer en onderhoud van de betrokken weggedeelten zouden dus ook overgaan per 4-6-1992), terwijl het KB, dus ook het b+o, terugwerkende kracht heeft tot en met 1 januari 1991.

Een toelichting hieromtrent is zeker op zijn plaats. In het verleden (KB van 28-12-1985, Stb. 771) werd, gelet op de Instellingswet Gemeente NOP, reeds een groot aantal voormalige rijksweggedeelten in b+o overgedragen aan de gemeente NOP. Een aantal nieuwe gedeelten was (formeel noq) uitgesloten.

In het KB van 28 april 1992 werd de "finale gespeeld", dus een bestaande situatie formeel geformaliseerd.

Dit KB - en andere besluiten "de polders betreffende" - staat dan ook te boek als rest-KB. Zie in dit verband het uittreksel van het KB van 28-4-1992, Stb. 246 (bijlage 41).

Op grond van het bepaalde in (het nieuwe) art. 1, vierde lid, van de Waterstaatswet 1900 moet een overdrachts-KB vergezeld gaan van een gemeenschappelijke voordracht (V&W én Fin).

Wanneer de voordracht + het ontwerp-besluit bijv. in de tweede helft van de maand december via Financiën aan de Koningin worden gezonden en de Koningin, naar verwachting, het KB niet meer in het lopende jaar zal tekenen, terwijl overdracht b+o formeel op bijv. 1 januari moet plaatsvinden, dan kan in het (klein) KB een artikel worden opgenomen met de volgende inhoud:

Dit besluit treedt in werking met ingang van heden en werkt terug tot en met 1 januari 19--.

In het laatste geval zal het KB dan wel in (bijv.) de eerste week van januari moeten zijn getekend.

Zoals hiervoor werd gesteld gaan het beheer en het onderhoud van een waterstaatswerk, wanneer in het KB géén ingangsdatum is vermeld, formeel over op de datum van het KB.

Zoals werd vermeld (Hoofdstuk 10, stappenplan KB) wordt het (ontwerp-)KB na ondertekening door de Koningin, voor het plaatsen van het zgn. contraseign, gezonden aan de Minister van V&W en de Staatssecretaris van Financiën. Na deze handelingen maakt V&W (de eerste ondertekenaar) afschriften van het KB t.b.v. de nieuwe beheerder enz. HW/RI verzorgt de "distributie" van de afschriften met tekening(en).

Tengevolge van de hiervoor omschreven handelingen (ondertekening door Kon., contraseign door de beide bewindslieden, maken en toezending (aan HW) van de afschriften van het KB) ontstaat tussen de ondertekening door de Koningin van het KB en ontvangst ter HW/RI van de afschriften daarvan "een hiaat" van drie à vier weken, terwijl het beheer en onderhoud van het wsw, zoals hiervoor werd gesteld, reeds geruime tijd (bijv. één maand) bij de nieuwe beheerder berusten.

Hoewel dit, voor zover bekend, in de praktijk geen aanleiding heeft gegeven tot problemen, is dit bestuurlijk/juridisch minder gewenst. In verband daarmee is, v.w.b. de inwerkingtreding van het overdrachts-KB (lees: formele overgang van het b+o) aansluiting gezocht "bij de geest" van het slot van artikel 7 van de Bekendmakingswet (Stb. 1988, 18); bijlage 39.

Wetten, algemene maatregelen van bestuur en vanwege het Rijk anders dan bij wet of algemene maatregel van bestuur vastgestelde algemeen verbindende voorschriften treden, indien een aanduiding daaromtrent ontbreekt, in werking met ingang van de eerste dag van de tweede kalendermaand na de datum van bekendmaking.

Datum KB 15 juni 1994: datum inwerkingtreding = datum formele overdracht
b+o = 1 augustus 1994.

Hoofdstuk 18

Omschrijving (in de gesloten overeenkomst) van de over te dragen waterstaatswerken (Algemeen)

Zoals bekend is de gesloten overeenkomst de basis/titel ten behoeve van het overdrachts-KB of de (formele) overdrachtswet.

In feite moet de omschrijving in de overeenkomst - v.w.b. de over te dragen werken - "naadloos" kunnen worden overgenomen in het KB of de wet. Dit houdt onder meer in dat ook in de overeenkomst moet zijn opgenomen welke "bijzondere" objecten in de overdracht zijn begrepen en welke objecten van de overdracht zijn uitgesloten.

18.1 Hierna een aantal praktijkvoorbeelden.

NB de onderstrepingen zijn niet in het KB opgenomen.

In de overbrenging zijn begrepen de weggedeelten op de viaducten over de in het eerste lid omschreven rijksweg 1 in respectievelijk km 91,245 (Ardeweg) en km 92,315 (Withagenweg), de in en op de weggedeelten aanwezige verhardingen en alle andere tot de weg behorende werken, voor zover een en ander in beheer en onderhoud is bij het Rijk en niet behoort aan de houder van de concessie, bedoeld in de Wet op de telecommunicatievoorzieningen (Stb. 1988, 520).

In de overbrenging zijn niet begrepen het beheer en onderhoud van de viaducten als kunstwerk over of in de in het eerste lid omschreven rijksweg 1 in respectievelijk km 91,245 (Ardeweg), km 92,315 (Withagenweg).

In de overbrenging zijn begrepen de Snippelingbrug als kunstwerk, de in en op het weggedeelte aanwezige verhardingen en alle andere tot de weg behorende werken...

In de overbrenging in beheer en onderhoud van de in artikel 1, eerste lid, genoemde weggedeelten zijn niet begrepen het beheer en onderhoud van:

- a. het kunstwerk over de westelijke rijbaan van Rijksweg 2 nabij km 249,700;
- b. het kunstwerk in de oostelijke rijbaan van Rijksweg 2 nabij km 250,430.

In de overbrenging zijn begrepen het in de weg aanwezige spoorwegviaduct als kunstwerk over de spoorlijn Heerenveen-Meppel ter hoogte van ongeveer km 25,340 (kilometrering rijksweg), de in en op het weggedeelte aanwezige verhardingen en alle andere tot de weg behorende werken....

In de overbrenging zijn niet begrepen het beheer en onderhoud van:

- a. de in het eerste lid onder a genoemde weggedeelte gelegen brug over de sluis in het Markkanaal, als kunstwerk, en
- b. de in het eerste lid onder b genoemde weggedeelte gelegen brug over sluis 1 van het Wilhelminakanaal, als kunstwerk.

Een brug over de rivier de Donge ligt in twee gemeenten, t.w. Geertruidenberg en Raamsdonk.

Het Rijk brengt bij de Gemeente Geertruidenberg in beheer en onderhoud over het bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnde gedeelte van de in die gemeente gelegen weg, plaatselijk bekend als Stationsweg, ter lengte van ongeveer 92 m.

Het Rijk brengt bij de Gemeente Raamsdonk in beheer en onderhoud over het bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnde gedeelte van de in die gemeente gelegen weg, plaatselijk bekend als Bergsedijk, ter lengte van ongeveer 51 m.

In beide besluiten is o.m. opgenomen de "randvoorwaarde":

In de overbrenging zijn begrepen het over de rivier de Donge gelegen bruggedeelte als kunstwerk ....

In de overbrenging van de in het eerste lid omschreven weggedeelten zijn niet begrepen het beheer en onderhoud van de fietstunnel als kunstwerk.

In de overbrenging zijn begrepen de in en op het weggedeelte aanwezige verhardingen, kunstwerken (waaronder de viaducten als kunstwerk over de Driepoorteweg en over de Blankenweg) en verder alle andere tot de weg behorende werken .....

Het Rijk brengt bij de Gemeente Rijnwaarden in beheer en onderhoud over het in die gemeente gelegen gedeelte van de rijksweg Tolkamer-Pannerden van dp

0 tot dp 19+57, plaatselijk bekend als Boterdijk.

In de overbrenging zijn begrepen de in en op het weggedeelte aanwezige verhardingen tot en met de funderingen, de bermen voor zover die zich uitstrekken tot maximaal 1,5 m ter weerszijden van de verhardingen, de kunstwerken met uitzondering van de viadukten, als kunstwerk, over de Batavenweg en over de Komstraat en voorts alle andere tot de weg behorende werken.

In de overbrenging zijn begrepen het beheer en onderhoud van de volgende bruggen (als kunstwerk en de weg op de brug):

- a. Dinslerbrug (km 3,380);
- b. Driesumertolhek (km 5,590);
- c. Kalkhuisbrug (km 7,170);
- d. Huister Noord (km 9,465);
- e. Kollumerbrug (km 12,830);
- f. Lutjewoude (km 13,430);
- g. Dijkhuistertille (km 16,120);
- h. Gerben Allesverlaat (km 17,200).

Het Rijk brengt in beheer en onderhoud over de brug over het Schipborgse-diep, voor zover gelegen in de gemeente Vries bij die gemeente en voor zover gelegen in de gemeente Anloo, bij die gemeente.

In de overbrenging zijn begrepen het brugdek, de landhoofden en verder alle andere tot de brug behorende werken....

Het Rijk brengt bij de Gemeente Alkmaar in beheer en onderhoud over de bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnde, in het Noordhollandsch kanaal in die gemeente te Koedijk gelegen Koedijkervlotbrug.

In de overbrenging zijn begrepen twee vloten, vier pontons, twee kleppen, twee koebruggen met evenaarconstructie, twee landhoofden met straatwerk aansluitend op de doorgaande wegen, twee vergrendelconstructies, twee lierwerken, vier balans-lieren en -kasten, vier vlotgeleide werken, vijf remmingwerken, vier meerstoelen, een roeiboot, twee davids met steiger, een bedieningshuisje met centrale verwarming en een reserve afsluitboom en verder alle andere tot de brug behorende werken....

In de overbrenging zijn begrepen de weg op het viaduct over de in het eerste lid omschreven rijksweg 1 in km 47,0 (Stoutenburgerlaan), de in en op de weggedeelten aanwezige verhardingen en alle andere tot de weg behorende werken.

In de overbrenging zijn niet begrepen het beheer en onderhoud van het viaduct als kunstwerk over de in het eerste lid omschreven rijksweg 1 in km 47,0 (Stoutenburgerlaan).

In de overbrenging zijn niet begrepen het beheer en onderhoud van de fietstunnels als kunstwerk gelegen ter hoogte van km 27,070 respectievelijk km 26,197 van rijksweg 1.

Het Rijk brengt bij de Gemeente Zwolle in beheer en onderhoud over het in die gemeente gelegen gedeelte van de rijksweg Zwolle-Almelo-Hengelo-Enschede-Glanerbrug-Duitse grens van km 3,150 tot km 4,750, plaatselijk bekend als de Heinoeseweg.

In de overbrenging zijn begrepen de gelijkvloerse spoorwegovergang in de spoorlijn Meppel-Zwolle, de parallelweg, de in en op het weggedeelte aanwezige verhardingen en verder alle andere tot de weg behorende werken....

Bij overdrachten van bijv. rw. gedeelten, waarbij gelijkvloerse/ongelijkvloerse spoorwegovergangen zijn betrokken, verdient het aanbeveling tijdig de NS (als niet de gemakkelijkste gesprekspartner!) te informeren en te betrekken bij een voorgenomen overdracht.
 "Meenemen" van bijv. een gelijkvloerse spoorwegovergang (zoals in het laatstgenoemde voorbeeld) kan vergaande financiële consequenties voor de nieuwe beheerder met zich brengen.

Voor zover bekend betaalt het Rijk aan de NS, v.w.b. gelijkvloerse spoorwegovergangen in rijkswegen, een overeengekomen vergoeding per m³ spoorweg. Na de overdracht van het RW gedeelte + spoorwegovergang behoeft dit niet automatisch te betekenen dat de nieuwe beheerder eveneens kan (blijven) "profiteren" van de tussen het Rijk en NS overeengekomen vergoeding per m³ spoor!

Een extra financiële "complicatie" kan zich voordoen, wanneer in een overdracht een ongelijkvloerse overgang (bijv. een spoorwegviadukt) is betrokken.

In het (verre) verleden zijn vaak overeenkomsten tussen het Rijk en de NS gesloten inzake de financiering, de vervanging enz. van spoorwegviadukten over rijkswegen, waarbij de NS in feite de dienst uitmaakt, óók v.w.b. de vervanging én de financiering enz. enz. van het spoorwegviadukt.

Opletten dus! en de algemene beginselen van behoorlijk (Rijks)bestuur, t.a.v. de nieuwe beheerder, in praktijk brengen.

Het Rijk brengt bij het Waterschap Noordenveld in beheer en onderhoud over de te Veenhuizen, Gemeente Norg, tussen de Kolonievvaart (Veenhuizerkanaal) en de leiding door het Veenhuizerveld gelegen Schaapskooiwijk.

In de overbrenging van het in het eerste lid genoemde waterstaatswerk zijn begrepen de berm en, met inachtneming van het in het derde lid bepaalde, verder alle andere tot de Schaapskooiwijk behorende werken, voor zover deze bij het Rijk berusten.

In de overbrenging van het in het eerste lid genoemde waterstaatswerk zijn niet begrepen twee over de Schaapskooiwijk gelegen vaste bruggen en een dam met duiker nabij de uitmonding van de Schaapskooiwijk in het Veenhuizerkanaal.

In de overbrenging zijn niet begrepen het beheer en onderhoud van de viadukten als kunstwerk over de rijksweg (856) en van de fietstunnel (ter hoogte van km 14,320) onder genoemde rijksweg te Lent.

Het Rijk brengt bij de Gemeente Geleen in beheer en onderhoud over het in die gemeente gelegen, bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnde weggedeelte (v/h rijksweg 272) ter plaatse van de kruising met de weg Belgische grens-Geleen-Heerlen-Duitse grens (rijksweg 76) nabij km 4,950, ter lengte van ongeveer 165 m.

Het Rijk brengt bij de Gemeente Beek in beheer en onderhoud over de volgende in die gemeente, ten zuidwesten van rijksweg 76, gelegen bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnde weggedeelten:

- a. het weggedeelte (v/h rijksweg 272) ter hoogte van de kruising met de weg Belgische grens-Geleen-Heerlen-Duitse grens (rijksweg 76) nabij km 4,950, ter lengte van ongeveer 140m, en
- b. een gedeelte van de Aldenhofstraat, ter lengte van 55 m, gemeten uit de as van het onder a. genoemde weggedeelte.

In de overbrenging in beheer en onderhoud bij de Gemeente Geleen zijn niet begrepen het beheer en onderhoud van het viadukt als kunstwerk gelegen ter hoogte van km 4,950 van de rijksweg 76 over deze rijksweg.

Het Rijk brengt bij de Gemeente Harlingen in beheer en onderhoud over de

rijkshavenwerken c.a. te Harlingen, bestaande uit de Voorhaven, de Willems-haven en de Nieuwe Willemshaven.

In de overbrenging zijn begrepen de tot de genoemde havens behorende havendammen, wegen, kaden, waterkering, steigers en kompaspaal en verder alle andere tot de havens behorende werken, voor zover deze bij het Rijk berusten.

In de overbrenging zijn niet begrepen:

- a. het kantonniersverblijf nabij de visafslag;
- b. de aanleginrichting voor de veerdiensten van Harlingen naar Terschelling en naar Vlieland;
- c. de aanlegsteiger aan de Zuiderhavendam, en
- d. de drijvende steiger in de vluchthaven, met de daarbij behorende opstal.

In de overbrenging zijn begrepen de op de binnenberm van de zeedijken van de Emmapolder en te Fiemel gelegen onderhoudsweg, het gedeelte van de langs het terrein van het Electriciteitsbedrijf Groningen-Drenthe gelegen onderhoudsweg van de zeedijk langs het Eemshaventerrein, de tot de zeedijk te Delfzijl behorende stalen damwand, de keermuur, de grote coupure voor het weg- en spoorwegverkeer, de Grote Waterpoort en de kleine coupure en verder alle andere tot de rijkszeedijken behorende werken, voor zover deze bij het Rijk berusten.

In de overbrenging zijn niet begrepen het beheer en onderhoud van het in de grote coupure voor het weg- en spoorwegverkeer gelegen weggedeelte.

Bij KB werden o.m. overgedragen aan:

- * het Waterschap Reiderzijlvest:
de te Nieuwe Statenzijl, nabij Drieborg in de gemeente Reiderland gelegen schutsluis en uitwateringssluis, enz.

In de overbrenging zijn niet begrepen:

het zeewaterkerend beheer van de genoemde schutssluis en van de uitwateringssluis, enz.

- * het Waterschap Ommelanderzeedijk:

- a/d ....: rijkszeedijken ....
- e. de in de gemeente Reiderland gelegen zeedijk ter weerszijden van de schut- en uitwateringssluis te Nieuwe Statenzijl, en
het zeewaterkerend beheer van de onder e. genoemde schut- en uitwateringssluis te Nieuwe Statenzijl.

Uit het voorgaande blijkt dat het wp. Ommelanderzeedijk een zgn. zeewaterkerend waterschap is.

- * Overneming door het Rijk van de gemeente Groningen: ter uitvoering van het Rijkswegenplan 1984;

- * Overdracht door het Rijk aan de gemeente Groningen van weggedeelten.

- a. In de overneming zijn, met inachtneming van het bepaalde on der b. 1 en 2 begrepen de in en op het weggedeelte aanwezige verhardingen, kunstwerken, de verkeersregelinstallatie op het Julianaplein en alle andere tot de weg behorende werken, voor zover een en ander in beheer en onderhoud is bij de gemeente Groningen;

- b. in de overneming zijn niet begrepen:

1. de bij de gemeente Groningen in onderhoud, beheer en exploitatie zijnde Bunker onder het viaduct in de Weg der Verenigde Naties (rijksweg 7) naast de Meeuwerderbaan, voor zover constructief niet tot het viaduct behorend;

2. de persleiding en het moerriool onder de Weg der Verenigde Naties, alsmede andere gemeentelijke rioleringswerken, voor zover deze niet uitsluitend dienen voor de afvoer van het op de weg vallende hemelwater.

a. In de overbrenging zijn, met inachtneming van het bepaalde onder b., begrepen:

- de in en op de weggedeelten aanwezige verhardingen;
- het rijksriool gelegen in het in artikel 1, tweede lid, onder c, omschreven weggedeelte;
- de damwand/beschoeiing langs het Damsterdiep aan de zijde van de zijtakken, bedoeld in artikel 1, tweede lid, onder b., en aan de zijde van het onder c. omschreven weggedeelte tussen km 2,443 en km 3,375;
- de op/bij het in het tweede lid, onder k, omschreven weggedeelte aanwezige verkeersregelingsinstallatie;
- en verder alle andere tot de weg behorende werken.....

b. In de overbrenging zijn niet begrepen het beheer en onderhoud, als kunstwerk, van:

1. het viaduct over de Brailleweg in rijksweg 28;
2. de tunnel in de Piccardtlaan/-Campinglaan, onder rijksweg 7;
3. a. het viaduct over de Peizerweg in rijksweg 7;
b. het viaduct over de omgelegde Peizerweg in rijksweg 7, en
4. het viaduct in de omgelegde Roderwolderdijk over rijksweg 7.

Overdracht aan de gemeente Montenis

a + b ....

c. de verbindingsweg tussen de hiervoor onder a. en b. genoemde wegen, liggende onder het viaduct in km 15,130 van voornoemde rijksweg nr. 60, ter lengte van ongeveer 58 m.

In de overbrenging is niet begrepen de stalen veiligheidsrail ter bescherming van de viaductpijlers, aangebracht in het in het eerste lid, onder c., omschreven weggedeelte.

In de overbrenging zijn begrepen de in en op de weggedeelten aanwezige verhardingen, kunstwerken - niet behorende tot de weg Groningen-Delfzijl (Rijkswegenplan.....* - en alle andere tot de weg behorende werken.

*) het betreffen de pijlers van de brug over het Damsterdiep in rw. 41.

Het Rijk brengt bij de gemeente Alkmaar in beheer en onderhoud over het in die gemeente tussen de kanaalkilometers 41,034 en 42,130 gelegen gedeelte van de Noorderkade langs het Noordhollandsch kanaal.

Het Rijk behoudt als kanaalbeheerder de bevoegdheid om de kanaalwaartse wegberm te benutten voor het aanbrengen, onderhouden of vernieuwen van de kanaalbeschoeiing, de ankers daarvan, de oeververdediging daarboven of daarachter, scheepvaartlichten of -seinen, meerpalen, voor zover liggende in of op gemeentegrond.

De gemeente draagt er zorg voor dat in deze berm geen hinderlijke beplantingen of voorzieningen worden aangebracht, die de uitvoering van voornoemde werkzaamheden onmogelijk maken.

Hoofdstuk 19

"Inhoud" van een koninklijk besluit, houdende overdracht van het beheer en onderhoud van waterstaatswerken

Voor wat betreft het "raam" van een koninklijk besluit van overdracht wordt korthedshalve verwezen naar bijlage 11 bij het Eindrapport Stuurgroep Decentralisatie Beheer van Natte Waterstaatswerken (Stuurgroep Brokx-nat) (bijlage 42).

Een enkele kanttekening hieromtrent.

blz 1: "Gelet op de Waterstaatswet 1900, Stb. 176, laatstelijk gewijzigd bij wet van 8 november 1988, Stb. 676".

blz. 1 enz. De aanduidingen lid 1, lid 2, lid 3 enz. werken storend.

voorkeur: 1.
2.
3.
enz.

voorkeur (i.v.m. latere wijzigingen):

Gelet op artikel 1 van de Waterstaatswet 1900, Stb. 176;

NB Het nieuwe artikel 1 (Wet van 8-11-1988, Stb. 676) heeft het oude artikel 1 "verdrongen".

Het kan voorkomen, dat in overeenkomsten, die aan een overdracht ten grondslag liggen, een "veelheid" van financiële afspraken regelingen enz. is overeengekomen.

Door het overnemen in het KB van die afspraken/regelingen zou dit KB onoverzichtelijk kunnen worden.

In die gevallen wordt dan, bij wijze van uitzondering, de "konstruktie" gekozen, dat in het desbetreffende KB, korthedshalve, wordt verwezen naar de ter zake tussen partijen gesloten overeenkomst; in de aanhef van het KB wordt "immers" overwogen "dat deze overeenstemming is vastgelegd in de tussen partijen gesloten overeenkomst van ...".

Met nadruk wordt erop gewezen dat de genoemde konstruktie slechts in bijzondere gevallen kan worden gebezigd.

Een paar praktijkvoorbeelden.

Overdracht Rijk/provincie Friesland van de Stroobosser Trekvaart c.a.

KB 13-9-1993:

Artikel 3

De overbrenging in beheer en onderhoud van de in artikel 1 genoemde waterstaatswerken bij de Provincie Friesland geschiedt overeenkomstig de desbetreffende bepalingen van de tussen het Rijk en de Provincie Friesland gesloten overeenkomst nr. FR-2163 d.d. 3 november 1992.

Overdracht Rijk/provincie Drenthe van de Drentse Kanalen c.a.

KB 4-2-1994

Artikel 3

De overbrenging in beheer en onderhoud van de in artikel 1 genoemde waterstaatswerken bij de provincie Drenthe geschiedt overeenkomstig de desbetreffende bepalingen van de tussen het Rijk en de provincie Drenthe gesloten overeenkomst DR. 1392 d.d. 1 december 1993.

563

Wet van 29 oktober 1992 tot herverdeling van het wegenbeheer over Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen en daarmee samenhangende herziening van de financiering van de wegzorg (Wet herverdeling wegenbeheer) *

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het, zowel voor een efficiëntere organisatie van de wegzorg als in het licht van het streven naar decentralisatie, wenselijk is wijziging te brengen in de verdeling van openbare wegen over Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen, dat bovendien het verschaffen van de in de Wet Uitkeringen Wegen (Stb. 1966, 367) geregelde uitkeringen moet worden beëindigd, en dat het wenselijk is in samenhang hiermee wijziging te brengen in de financiële verhouding tussen deze overheden;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Hoofdstuk I. Inleidende bepalingen

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. Onze Minister: Onze Minister van Verkeer en Waterstaat;
- b. overgangsdatum: de krachtens artikel 10, eerste lid, van deze wet vastgestelde datum;
- c. brug: een civieltechnisch bouwwerk dat een weg door middel van een overspanning met daarop de wegverharding of het wegdek leidt over een weg of een oppervlaktewater;
- d. tunnel: een civieltechnisch bouwwerk waarmee een weg door of onder een weg of een oppervlaktewater wordt geleid of waarmee een oppervlaktewater door of onder een weg wordt geleid, mits dit bouwwerk niet tevens een weg door middel van een overspanning met daarop de wegverharding of het wegdek leidt over een weg of een oppervlaktewater.

ENZ.

** in werking getreden 1-1-1993 (KB
29-10-1992, 546.578).*

578

**Besluit van 29 oktober 1992, houdende
vaststelling van de datum bedoeld in artikel 10,
eerste lid, van de Wet herverdeling
wegenbeheer (Stb. 1992, 563)**

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat van 28 oktober 1992, nr. RW 135563, Hoofddirectie van de Waterstaat, Hoofdafdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken;

Gelet op artikel 10, eerste lid, van de Wet herverdeling wegenbeheer (Stb. 1992, 563);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Enig artikel

De in artikel 10, eerste lid, van de Wet herverdeling wegenbeheer (Stb. 1992, 563) bedoelde datum is 1 januari 1993.

Onze Minister van Verkeer en Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit dat in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 29 oktober 1992

Beatrix

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
J. R. H. Maij-Weggen

Uitgegeven de *derde* november 1992

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

Ingevolge artikel 1 der Waterstaatswet 1900 kunnen waterstaatswerken, in beheer of onderhoud bij het Rijk, niet dan krachtens eene wet in beheer of onderhoud van anderen overgebracht, en waterstaatswerken, in beheer of onderhoud bij anderen, niet dan krachtens eene wet bij het Rijk in beheer of onderhoud genomen worden. Volgens de Memorie van Toelichting tot het eerste ontwerp der wet (1895—1896 — 167) zou de vereischte wet zoowel kunnen zijn een wet, die algemeene regels stelt, als een bijzondere wet, voor een enkel geval uitgevaardigd.

Tot dusverre is voor de overbrenging door of voor het nemen in beheer of (en) onderhoud bij het Rijk van een weg of wegvak voor elk geval een afzonderlijke wet tot stand gebracht.

Zooals bekend is, stelt het in artikel 33 der Wegenbelastingwet bedoelde Rijkswegenplan voor het geheele land een net van hoofdwegen vast, die door het Rijk in den gewenschten toestand zullen worden gebracht en verder van Rijkswegen zullen worden beheerd en onderhouden. In de loopende vijfjarige periode, welke in 1927 is begonnen, wordt in de eerste plaats het noodige verricht om de bestaande op het plan voorkomende wegen (welke bestaande wegen in hoofdzaak Rijkswegen zijn) voor het verkeer zoo bruikbaar mogelijk te maken. Met het groote verbeteringswerk, d. w. z. de meer definitieve verbetering van bestaande wegen en den aanleg van nieuwe wegen en van bruggen, is in die periode slechts een begin gemaakt. Dit werk zal eerst van 1932 af tot volle uitvoering komen. Alsdan zal het Rijk over alle op het Rijkswegenplan voorkomende wegen moeten kunnen beschikken, dus ook over die, welke thans niet bij het Rijk in beheer of (en) onderhoud zijn. In den eerstvolgenden tijd zal dan ook het nemen van wegen of wegvakken in beheer of (en) onderhoud bij het Rijk veel meer noodig zijn dan tot dusverre, terwijl ook overbrenging in beheer of (en) onderhoud van wegen of wegvakken van het Rijk bij anderen veelvuldiger zal voorkomen. Immers het Rijk is thans belast met het beheer of (en) onderhoud van verschillende wegen, welke niet tot de hoofdwegen kunnen worden gerekend, en die dan ook niet op het Rijkswegenplan voorkomen. Het is gewenscht, dat het Rijk van het beheer of (en) onderhoud van deze wegen wordt ontheven.

Zooewel ter bevordering van een vlot verloop van zaken als ter vermindering van veel administratieven omslag komt het den ondergeteekende gewenscht voor, dat thans een wettelijke regeling van meer algemeene strekking wordt tot stand gebracht,

die het mogelijk maakt voor bepaalde gevallen het telkens tot stand brengen van een afzonderlijke wet te ontgaan. Deze regeling zou hierin kunnen bestaan, dat het nemen bij het Rijk of het overbrengen door het Rijk bij anderen van wegen of gedeelten van wegen kan geschieden door de Kroon, indien omtrent dat in beheer of (en) onderhoud nemen of die overbrenging van beheer of (en) onderhoud met die anderen overeenstemming is verkregen. Daardoor zal worden bereikt, dat op vlotter wijze dan tot dusverre het Rijk het beheer of (en) onderhoud kan verkrijgen van voor de uitvoering van het Rijkswegenplan noodigde wegen of gedeelten daarvan en bij anderen in beheer of onderhoud kan overbrengen niet op het Rijkswegenplan voorkomende wegen of gedeelten daarvan en verder op het Rijkswegenplan voorkomende gedeelten van wegen, welke door hun ligging meer het karakter van gemeentestraten zullen hebben

verkregen en daardoor meer tot de homoöcienis der betrokken gemeente zullen behooren.

De rechten van die anderen zullen door de voorgestelde regeling niet worden aangetaast, daar immers de Kroon slechts zal kunnen overnemen of overbrengen, indien daaromtrent overeenstemming is verkregen.

Het derde lid van het eenig artikel is opgenomen na overleg met den Minister van Financiën, met het oog op de aan diens Departement toevertrouwde belangen, welke bij de overbrenging of overneming in beheer of (en) onderhoud betrokken kunnen zijn.

De Minister van Waterstaat,

P. J. REYMER.

TEKST VAN DE WET

Bijlage 3

WET van 24 november 1932, Stb. 552,
houdende vaststelling van eene re-
geling betreffende het door het Rijk
bij anderen in beheer of onderhoud
overbrengen en betreffende het bij
het Rijk in beheer of onderhoud
nemen van wegen of gedeelten van
wegen.

Wij WILHELMINA, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is eene regeling te treffen betreffende het door het Rijk bij anderen in beheer of onderhoud overbrengen en betreffende het bij het Rijk in beheer of onderhoud nemen van wegen of gedeelten van wegen, en dat zoodanige regeling overeenkomstig artikel 1 der Waterstaatswet 1900 bij eene wet moet worden getroffen;

Zoo is het, dat enz.

Enig artikel

Door Ons kunnen op gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën bij anderen in beheer of onderhoud worden overgebracht op het Rijkswegenplan als bedoeld in de Wegenbelastingwet (thans: Wet Uitkeringen Wegen) niet voorkomende wegen of gedeelten van wegen en daartoe behoorende waterstaatswerken, in beheer of onderhoud bij het Rijk, indien omtrent die overbrenging met die anderen overeenstemming is verkregen.

Door Ons kunnen op gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën in beheer of onderhoud bij het Rijk worden genomen voor de uitvoering van het Rijkswegenplan als bedoeld in de Wegenbelastingwet (thans: Wet Uitkeringen Wegen) benodigde wegen of gedeelten van wegen en daartoe behoorende waterstaatswerken, in beheer of onderhoud bij anderen dan het Rijk, indien omtrent die overneming met die anderen overeenstemming is verkregen.

Lasten en bevelen, enz.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat,
P. J. Reymers.

(Uitgegeven 9 december 1932.)

PARLEMENTAIRE BEHANDELING

Zie omtrent deze wet:

Bijl. Hand. II 31/32, no. 343, 1-7; 32/33,
no. 19, 1.

Hand. II. 32/33, blz. 39-45.

Bijl. Hand. I, 32/33, no. 19.

Hand. I. blz. 52.

BIJLAGE 8

bij eindrapport van de Stuurgroep Decentralisatie Beheer
van Natte Waterstaatswerken

RAPPORT AFKOOPSOMMEN 1979

AFKOOPSOMMEN

Voor de berekeningswijze van afkoopsommen wegens overdracht van rijkswerken zijn verschillende factoren van betekenis. Met name kunnen worden genoemd:

- de prijsbasis en de bestanddelen van de afkoopsum, van belang voor de vaststelling van de gemiddelde jaarlijkse kosten van het betreffende object (normkosten); en
- het rentepercentage op basis waarvan de jaarlijkse normkosten worden gekapitaliseerd.

A. De prijsbasis

1. In verband met de voortdurende geldontwaarding is het van belang de normen die tot uitgangspunt dienen voor de berekening van afkoopsommen, zoveel mogelijk af te stemmen op het actuele prijspeil. Zoals bekend verstrijkt in de praktijk geruime tijd alvorens de overdracht van werken feitelijk kan plaats hebben. Overdrachten bij KB vergen, vanaf het moment van overeenstemming, veelal een jaar, die bij wet soms enige jaren. Met het oog daarop is het gewenst een regeling te ontwerpen die het mogelijk maakt rekening te houden met prijsstijgingen die tijdens de fase van het overleg en van de procedurele afwikkeling zijn ontstaan en het is met name van belang om een datum overeen te komen voor het prijsniveau op basis waarvan de normen ten behoeve van de afkoopsum zullen worden vastgesteld.

2. In de procedurele gang van zaken zijn verschillende kritische momenten te onderkennen, zoals die van de overeenstemming, de goedkeuring, de datum van het KB, de indiening van het wetsontwerp, de datum van de wet of die van de inwerkingtreding der wet, de betaling e.d. Een beslissend moment lijkt te zijn de datum van het KB of de datum waarop de wet tot overdracht en overneming in werking treedt. Een nog later tijdstip, te weten het moment van betaling, lijkt te veel onderhevig aan mogelijke toevallige en willekeurige beslissingen van beide partijen om deze geschikt te doen zijn als prijsbepalend moment.

3. Aangezien bedoelde prijsbepalende datum van te voren niet nauwkeurig is te voorspellen, wordt voorgesteld de vaststelling van de afkoopsum in twee fasen te laten plaatshebben. In eerste instantie wordt een voorlopige afkoopsum berekend op basis van een prijsniveau, te kiezen per een willekeurige datum die bij voorkeur niet te ver in het verleden ligt; te denken valt bij voorbeeld aan de ultimo van het jaar voorafgaande aan dat waarin het overleg begint of waarin naar verwachting overeenstemming zal worden bereikt, dan wel aan het moment waarop het voorstel tot overdracht door de dienst wordt gepresenteerd. Kapitalisering van de kosten geschiedt op basis van het percentage dat voor de berekening van afkoopsommen wegens overdracht van Rijkswaterstaatsobjecten aan lagere publiekrechtelijke lichamen op dat moment is voorgeschreven.

4. Vervolgens wordt een bepaling opgenomen die voorziet in aanpassing van de voorlopige afkoopsum aan het inmiddels gestegen prijspeil ten tijde van het KB of van de wet. Dit kan geschieden met behulp van een standaardformule, te weten door vermenigvuldiging van de voorlopige afkoopsum met de factor:

$$\left(\frac{a(C \cdot U)}{U} + 1 \right)$$

a = nader vast te stellen coëfficiënt, ter correctie van de stijging van het nominale loonniveau.

C = het door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde indexcijfer van de regelingslonen van volwassen werknemers (lonen per week en per maand van alle werknemerscategorieën), drie volle maanden voorafgaande aan de maand waarin het KB of de wet van kracht wordt.

U = het door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde indexcijfer van de regelingslonen van volwassen werknemers (lonen per week en per maand van alle werknemerscategorieën) voor het tijdvak dat als prijsbasis heeft gediend voor de voorlopige afkoopsom.

5. Wat de coëfficiënt a in bovenstaande formule betreft, valt nog het volgende op te merken.

De grootte van «a» wordt bepaald door de verhouding in de jaarlijkse stijgingspercentages van lonen en prijzen, door het bedrag aan loonkosten, dat geacht wordt te zijn begrepen in de jaarlijkse kosten van onderhoud en vernieuwing (loonbestanddeel), alsmede door de aangenomen produktiviteitsverbetering per jaar. Er wordt van uitgegaan dat de nominale lonen zullen stijgen met 8,5% en de prijzen van materiaal, materieel, etc. met 6% per jaar. Als produktiviteitsstijging wordt een gelijk percentage, te weten 1,5% per jaar, aangehouden. De loonkostenquote wordt geschat op gemiddeld 50%.

Op basis van deze veronderstellingen resulteert dan een coëfficiënt van 0,7¹.

Een onderzoek naar de inhoud van enige onderhoudsbestekken betreffende enkele relevante vaarwegen over 1975 heeft een variatie in het geraamde loonbestanddeel aangetoond, die ligt tussen 25% en 60%. De invloed van een verschillend percentage op de grootte van coëfficiënt is, vanwege het verschil tussen 8,5% en 6%, betrekkelijk gering, zoals blijkt uit onderstaande gegevens:

Loonquote	Coëfficiënt a
25%	0,60
40%	0,65
50%	0,68
60%	0,71

De veronderstellingen aangaande de produktiviteitsverbetering wegen echter zwaarder:

Productiviteit	Coëfficiënt a
0 %	0,85
1 %	0,74
1,5 %	0,68
2 %	0,62
3 %	0,50

en wel des te meer naarmate het jaarlijks accres van het loon- en prijsniveau minder is. In dit verband wordt nog opgemerkt dat de gemiddelde produktiviteitsverbetering in de gehele Nederlandse bedrijvensector in het tijdvak 1965-1975 gemiddeld bijna 3% per jaar is geweest (met schommelingen tussen ongeveer 0% en 4%).

Het uiteindelijke effect van verschillende grootten van coëfficiënt a - voortvloeiende uit alternatieve veronderstellingen met betrekking tot loonquote, e.d. - op de uitkomst van de C/U-formule, dus op de grootte van de prijscompensatie, is in onderstaande tabel weergegeven. Daarbij is uitgegaan van het geval dat de lonen met 8,5% per jaar zullen stijgen gedurende

¹ Berekening.

$\left\{ (0,5 \times 8,5\%) + (0,5 \times 6\%) - 1,5\% \right\} \cdot 8,5\%$
= 0,68

een aantal opeenvolgende jaren. De C/U-factoren zijn ook herleid tot indexcijfers (vermeld tussen haakjes), waarbij die met coëfficiënt 0,7 op 100 zijn gesteld.

C/U-factor (met indexcijfers)

Aantal jaren	Coëfficiënt a		
	0,6	0,7	0,8
1 jaar	1,05 (99)	1,06 (100)	1,07 (101)
3 jaren	1,17 (98)	1,19 (100)	1,22 (102)
5 jaren	1,30 (96)	1,35 (100)	1,40 (104)
7 jaren	1,46 (95)	1,54 (100)	1,61 (105)

Uit bovenstaande cijfers blijkt dat op korte termijn de verschillen tussen de alternatieven 0,6, 0,7 en 0,8 relatief van geringe omvang zijn, zodat de keuze van coëfficiënt a in dit geval niet van groot gewicht is. Op langere termijn worden de verschillen wel wat groter doch blijven in het algemeen toch van beperkte betekenis. Als de jaarlijkse loonstijging hoger wordt dan de aangenomen 8,5% zullen de onderlinge verschillen iets groter worden, doch – binnen het interval 0,6–0,8 – geen belangrijke omvang aannemen (toeneming met 1 à 2 procentpunten).

Conclusie:

Het bovenstaande overwegende in het licht van de beoogde toepassingsduur van de C/U-formule, lijkt het verantwoord in het algemeen voor de beëindiging van onderhoudskosten een coëfficiënt 0,7 te hanteren als correctiefactor in de C/U-formule.

6. De voorgaande punten samengevat komt het er op neer dat op de voorgestelde wijze de mogelijkheid ontstaat om, binnen het kader van de overeenkomst elke voorlopige afkoopsom achteraf aan te passen aan inmiddels opgetreden loon- en prijsontwikkelingen. Het verdient daarbij aanbeveling in de overeenkomst zowel de verrekeningfactor $\frac{0,7(C-U)}{U} + 1$ als de datum van het prijsniveau van de voorlopige afkoopsom expliciet te vermelden.

B. De bestanddelen

De afkoopsom bestaat doorgaans uit drie delen:

- a. onderhoudskosten;
- b. vernieuwingskosten;
- c. personeels- en overheadkosten.

a. *Onderhoudskosten*

Voor de afkoopsom kan men van twee methoden uitgaan. In de eerste plaats is het mogelijk aan de hand van de uitgaven der bij voorbeeld laatste vijf jaren een gemiddeld bedrag te bepalen. Een andere methode is een staat te maken van de te verrichten werkzaamheden, daarvan de frequentie vast te stellen en vervolgens te vermenigvuldigen met eenheidsprijzen. De eerste methode lijkt op het oog de meest voor de hand liggende, maar zij kan aanleiding geven tot onbillijkheden. Wanneer bij voorbeeld toevallig in de beschouwde vijfjarige periode de werken of een belangrijk onderdeel van de werken (bij voorbeeld boordvoorzieningen) zijn vernieuwd, levert dit een vertekend beeld op. Toepassing van de tweede methode met toetsing aan de praktijkgegevens over een bepaalde periode, waarbij rekening wordt gehouden met de «toevalligheden» welke zich daarin hebben voorgedaan is principi-

pieel juister. Daarbij moet ervan worden uitgegaan dat het werk in goede staat van onderhoud verkeert. Indien dit niet het geval is, wordt het werk óf door het Rijk vóór de overdracht in goede staat gebracht, óf de werkelijke kosten voor achterstallig onderhoud worden bij de overdracht aan de nieuwe beheerder betaald.

b. Vernieuwingskosten

Vernieuwingskosten van kunstwerken kunnen een onderdeel vormen van de aankoopsom. Slechts die kosten komen in aanmerking, die binnen een periode van 30 jaar na de overdracht aan de orde komen. Hieraan ligt de gedachte ten grondslag dat over een langere periode dan 30 jaar het niet mogelijk is vooraf te bezien of het kunstwerk zal moeten worden vervangen. In gevallen binnen 30 jaar dienen de kosten van vernieuwing, herleid tot contante waarden, te worden gebaseerd op de afmetingen e.d. van het huidige kunstwerk. Uitgangspunt hierbij moet zijn dat het kunstwerk voldoet aan de eisen welke er uit hoofde van de functie ten tijde van de overdracht aan zijn te stellen. Kosten van aanpassingen of reconstructies, voortvloeiende uit hogere eisen die de nieuwe beheerder daaraan wil stellen, zijn voor rekening van de nieuwe beheerder.

Vervanging van onderdelen (bewegingsinstallaties van een brug bij voorbeeld) met een belangrijk kortere levensduur dan het kunstwerk zelf, komt wél voor vergoeding in aanmerking, hetzij als element van de gemiddelde jaarlijkse onderhoudskosten van het kunstwerk, dan wel als apart berekend bedrag op basis van contante waarde.

c. Personeels- en overheadkosten

1. Er bestaat, voor zover althans bekend, in de praktijk van de onderlinge verrekening van algemene en indirecte apparaatskosten tussen overheidsdiensten weinig uniformiteit. Wat de Rijkswaterstaat betreft is er een voorschrift, steunende op een richtlijn van het Ministerie van Financiën (1973) en betrekking hebbende op verrekening van kosten wegens aan derden bewezen diensten (proefnemingen, ontwerp, bouw, e.d.) dat voorziet in de mogelijkheid om in gevallen als deze een vaste opslag ad 4% op de schaallonen van het direct bij de uitvoering betrokken personeel in rekening te brengen ter bestrijding van de kosten van het vaste apparaat (alleen eigen departement). In de praktijk wordt van geval tot geval bezien of er aanleiding bestaat daarnaast nog andere of méér «bemoeiingskosten» in rekening te brengen.

2. In de sector van de wegen wordt gerekend met een vast bedrag voor «personeelskosten» (f 2500/km/jaar voor secundaire en f 1250/km/jaar voor tertiaire wegen (prijsbasis 1972); niets voor kwartaire wegen). Hoewel deze vaste component niet nader is gedefinieerd wordt geacht dat deze alliéén de kantonnierskosten omvat.

3. In het kader van de overdracht van werken aan andere publiekrechtelijke lichamen schijnt integrale doorberekening van apparaatskosten in beginsel juist. Bij nader inzien valt er echter veel voor te zeggen om overheadkosten uit hoofde van algemeen bestuur, administratie, leiding en toezicht in de praktijk buiten beschouwing te laten en de doorberekening te beperken tot die onderdelen van het apparaat welke objectgebonden zijn, zoals de functies van kantonnier en bedienend personeel. De kosten verbonden aan de functie van dienstkringhoofd blijven in het algemeen dus buiten de doorberekening. Hierbij heeft de overweging een rol gespeeld dat de financiering van de personeelsformatie bij de overheid in de regel via de algemene middelen plaatsheeft en een eventuele uitkering ter zake veelal weinig of geen invloed zal hebben op het bewerkstelligen van een onmiddellijke aanpassing van het gehele apparaat in zijn geleidingen. Bijkomende problemen zijn

bovendien dat een min of meer arbitraire verdeling van indirecte en gemeenschappelijke kosten achterwege kan blijven en dat het aansluit bij de Wegenregeling (zie ad 2).

C. De rentefactor

1. Zoals reeds in het voorgaande vermeld, dienen de berekende gemiddelde jaarlijkse kosten wegens onderhoud en vernieuwing te worden gekapitaliseerd, c.q. herleid tot contante waarden op basis van het rentepercentage dat voor deze doeleinden is voorgeschreven. Sinds 1976 is een percentage van 4,5 van toepassing. Bij een oneindige tijdsduur van de afkooptermijn leidt dit percentage tot een kapitalisatiefactor van 22,22,² waarmee de jaarlijkse normkosten moeten worden vermenigvuldigd. Bovengenoemde «rekenrente» verschilt van de «marktrente».

2. In dit verband diene het volgende. De kapitaalmarktrente, zoals die gemeten kan worden aan het rendement van eeuwigdurende staatsleningen, vormt in het algemeen op elk moment een juiste maatstaf voor de bepaling van de interestvoet van afkoopsommen. Onder omstandigheden zonder inflatie vertegenwoordigen genoemde schuldttitels een risicoloze belegging op lange termijn, waarmee rentebaten kunnen worden gekweekt die juist voldoende zijn om de gemiddelde jaarkosten te bestrijden. Als gevolg van inflatie echter zullen deze rentebaten niet meer toereikend zijn om stijgende nominale uitgaven te financieren. Een volledige compensatie van inflatie kan dan worden bereikt door afkoopsommen, in afwijking van de regel, niet te baseren op de geldende kapitaalmarktrente, zoals boven gedefinieerd, doch op een rentevoet die evenveel lager is als de jaarlijkse prijsstijging bedraagt. Op deze wijze worden extra gelden verschaft waarmee – door besparing – voldoende fondsen kunnen worden gekweekt om de inflationaire kostenontwikkeling net te kunnen bijhouden. In het geval de marktrente 9% is en de verwachte toekomstige prijsstijging 4% per jaar, wordt de rekenrente $9\% - 4\% = 5\%$ en bijgevolg de kapitalisatiefactor 20 (in plaats van 11,1 indien de marktrentevoet onverkort zou worden gehanteerd).

3. In de hierna opgenomen grafiek is een overzicht gegeven van de ontwikkeling van de kapitaalmarktrente in Nederland, gemeten aan het rendement van eeuwigdurende staatsleningen. Het geeft een beeld van de renteontwikkeling op lange termijn in de risicomijdende sector van de kapitaalmarkt. In de grafiek is ook, als maat voor leningen van lagere publiekrechtelijke lichamen, het gemiddelde rendement van leningen van de Bank voor Nederlandse Gemeenten opgenomen en zijn tevens de rentepercentages, in het verleden voorgeschreven in het kader van overdracht van rijkswerken (t.w. 3,5% voor 1963, 4,5% in de periode 1963–1970, 5% vanaf het vierde kwartaal 1970 tot in de loop van 1976 en sedertdien 4,5%), in beeld gebracht

² De constante waarde van een eeuwigduren- de jaarlijkse last, komt overeen met de som van een oneindig dalende meetkundige reeks volgens de formule $S = \frac{a}{1-r}$ waarin $a = 1$ ste

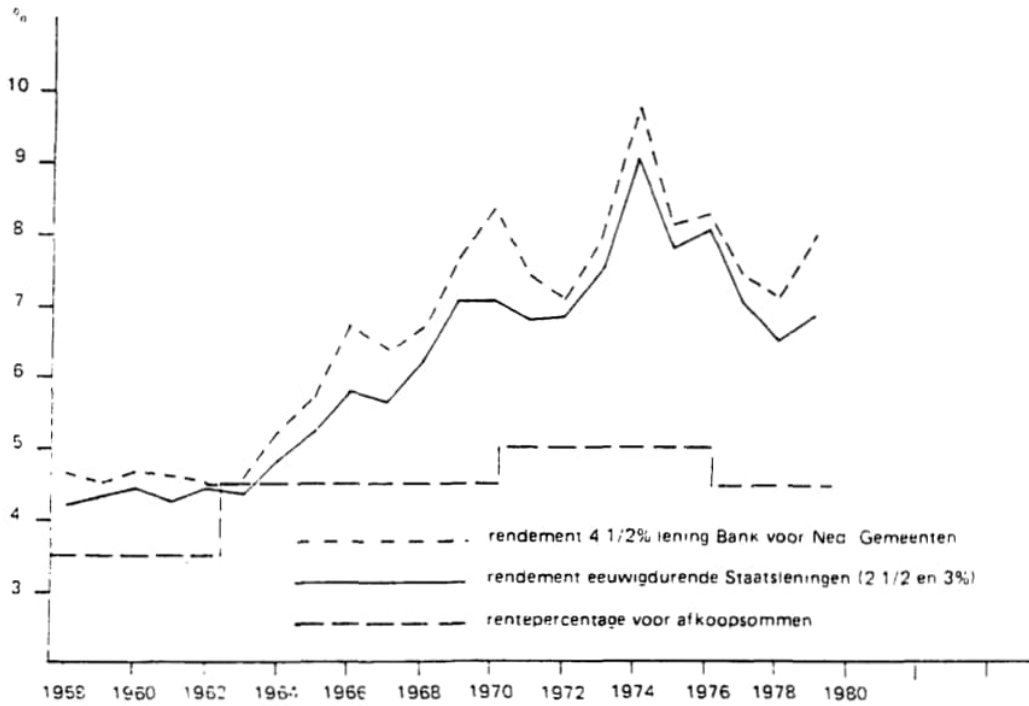
termen $r =$ reden $r = 1 - r$

in dit geval dus $\frac{1}{1 - \frac{1}{22,22}} = 22,22$

4. Onder inflatoire omstandigheden bevat de vaststelling van een rekenrente voor afkoopdoeleinden onvermijdelijk een aantal onzekerheden en schattingen. Zuiks houdt verband met de volgende vragen, t.w.:

- hoe groot is in het verleden de doorwerking geweest van de inflatie in de sector van de weg- en waterbouw?
- welke prijsstijgingen kunnen in de toekomst in deze sector nog verder worden verwacht?

De invloed van in het verleden opgetreden inflatie op de prijsontwikkeling in deze sector is niet met voldoende nauwkeurigheid bekend: officiële prijsindexcijfers ter zake staan nog niet ter beschikking. Wat de toekomstige prijsontwikkeling betreft, daarvan zijn alleen schattingen mogelijk die sterk afhankelijk zijn van de verwachtingen die men op een bepaald ogenblik koestert omtrent het verdere verloop van de inflatie.

REGELING TEN BEHOEVE VAN OVERDRACHTEN VAN HET BEHEER EN ONDERHOUD VAN NIET OP HET RIJKSWEGENPLAN VOORKOMENDE RIJKSWEGEN AAN ANDERE PUBLIEKRECHTELIJKE LICHAMEN

A. De wegen die in beginsel voor overdracht in aanmerking komen

Dit zijn:

1. Alle niet in het Rijkswegenplan opgenomen bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnde wegen met uitzondering van voor het verkeer niet of slechts van zeer ondergeschikt belang zijnde de wegen en paden, bij voorbeeld op kanaaldijken, welke wegen en paden als behorende tot het betrokken object worden beschouwd. Van enig verkeersbelang zijnde wegen op kanaaldijken e.d. komen in beginsel voor overdracht in aanmerking. Een vorm van gescheiden beheer tussen weg- en kanaalbeheerder blijft hierbij mogelijk indien hiertoe motieven aanwezig zijn, bij voorbeeld in verband met de waterkering, de verankering van de boordvoorziening in de kanaaldijk, verlichtingshinder voor de scheepvaart enz. Dit zal per geval worden beoordeeld.
2. Alle langs wegen van het Rijkswegenplan liggende parallelwegen voor zoveel deze uitsluitend een functie hebben ter ontsluiting van agrarische percelen.
3. Alle overige langs wegen van het Rijkswegenplan liggende parallelwegen tenzij er zwaarwegende redenen zijn die overdracht ongewenst doen zijn, bij voorbeeld een geringe afstand tussen parallelweg en hoofdrijbaan c.q. vluchtstrook. Dit zal per geval worden beoordeeld.

B. Voorwaarden en uitgangspunten voor de overdracht

1. Voor de overdracht van het beheer en onderhoud van een weg wordt door het Rijk aan de nieuwe beheerder een afkoopsom betaald die is gebaseerd op het volledige onderhoud van de weg. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat de weg in goede staat van onderhoud verkeert. Indien dit niet het geval is, wordt de weg door het Rijk voor de overdracht in goede staat gebracht, dan wel de werkelijke kosten voor achterstallig onderhoud worden bij de overdracht aan de nieuwe beheerder betaald. Uitgangspunt hierbij is dat de weg – met inbegrip van de daarbij behorende kunstwerken – qua dimensionering voldoet aan de eisen van het verkeer ten tijde van de overdracht. Kosten van aanpassingen, of reconstructie van de weg voortvloeiende uit (hogere) eisen die de nieuwe beheerder daaraan wil stellen, bij voorbeeld wegens opnemings in een secundair of tertiair wegenplan, worden in principe niet voor rijksrekening genomen, daar kosten van deze aard geacht worden ten laste te komen van de fondsen die zijn bestemd voor dat doel (onder meer Wet Uitkeringen Wegen).
2. Voor in de weg aanwezige kunstwerken wordt de afkoopsom berekend op basis van de werkelijke kosten van onderhoud en bediening. Indien de kunstwerken binnen een tijdvak van maximaal 30 jaar na het jaar van overdracht naar verwachting aan vernieuwing toe zullen zijn, wordt tevens de contante waarde van de kosten van vernieuwing over de betrokken periode afgekocht. Deze contante waarde wordt gebaseerd op de afmetingen e.d. van het bestaande kunstwerk voor zoveel deze passen in het karakter van de weg ten tijde van de overdracht. Hogere aan het kunstwerk te stellen eisen zijn voor rekening van de nieuwe beheerder.
3. Indien een over te dragen weg niet in een wegenplan is opgenomen c.q. niet als kwartaal is aangemerkt, wordt door het Rijk ten behoeve van het berekenen van de afkoopsom de classificatie (secundair, tertiair of kwartaal) in overleg met de andere partij zo reeel mogelijk vastgesteld. Daarbij wordt

onder meer rekening gehouden met het stramen van wegen in de omgeving, de verkeersintensiteit op de betrokken weg en de gemaakte keuze in vergelijkbare gevallen elders.

4. In gevallen dat een weg in een lagere classificatie in een wegenplan is opgenomen dan de weg qua functie eigenlijk behoort te hebben, zal in overleg tussen partijen worden bezien in hoeverre bij de overdracht van een hogere classificering kan worden uitgegaan.

5. Voor niet geclassificeerde wegen die van zeer ondergeschikt belang zijn, wordt de afkoopsom gebaseerd op de werkelijke kosten van onderhoud. De hierna onder C, punt 1, vermelde formules zijn in die gevallen niet van toepassing voor de berekening van de afkoopsom. De onder C, punt 2, vermelde rentevoet is voor de berekening van de afkoopsom in deze gevallen wel van toepassing.

6. Voor de berekening van de afkoopsom van over te dragen wegen komen uitsluitend kosten c.q. factoren in aanmerking die ten laste van het Rijk komen. Tot de weg behorende voorzieningen of objecten (trottoirs, rioleering, verlichting, verkeerslichten enz.) waarvan het onderhoud reeds ten laste van de overnemende partij komt, worden derhalve buiten beschouwing gelaten (in dergelijke gevallen worden trottoirs e.d. niet in de breedtefactor betrokken).

C. Normen voor de berekening van afkoopsommen

1. Voor de berekening van de afkoopsom voor secundaire of daaraan gelijk te stellen wegen wordt de volgende formule toegepast:

$$L \left\{ \left(\frac{B}{75} \times O \times f 10\,600 \right) \left(\frac{0,7 (c - u)}{u} + 1 \right) + f 2\,500 \left(\frac{c - u}{u} + 1 \right) \right\}$$

voor tertiaire en daarmee gelijk te stellen wegen:

$$L \left\{ \left(\frac{B}{60} \times O \times f 6\,500 \right) \left(\frac{0,7 (c - u)}{u} + 1 \right) + f 1\,250 \left(\frac{c - u}{u} + 1 \right) \right\}$$

en voor kwartaire en daarmee gelijk te stellen wegen

$$L \left(\frac{B}{50} \times O \times f 4\,150 \right) \left(\frac{0,7 (c - u)}{u} + 1 \right)$$

In deze formules hebben de factoren de volgende betekenis:

L = lengte van de weg in km, afgerond in twee decimalen.

B = de gemiddelde breedte van de hoofdrijbaan (-banen) in decimeters, vermeerderd met de halve breedte van aanwezige parallelwegen c.q. fietspaden.

O = factor voor de ondergrond volgens de volgende maatstaf:

vaste ondergrond	1,0
matig vaste ondergrond	1,3
slappe ondergrond	1,7
zeer slappe ondergrond	2,0

c = het door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde indexcijfer van regulingslonen van volwassen werknemers (lonen per week en per maand voor alle werknemerscategorieën) in de maand, drie volle maanden voorafgaand aan de datum van het Koninklijk besluit ter zake van de overdracht.

u = net door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde indexcijfer van regulingslonen van volwassen werknemers (lonen per week en per maand voor alle werknemerscategorieën) in het jaar 1972 (= 100).

In de vaste bedragen die in de formules zijn opgenomen zijn alle met het wegonderhoud verband houdende kosten verdisconteerd. Periodiek – in het algemeen om de 5 jaar – zal door het Rijk in overleg met het IPO worden be-

zien of de in vorenstaande formules opgenomen factoren en de daaruit voortvloeiende uitkomsten nog in overeenstemming kunnen worden geacht met het actuele kostenniveau. Indien ter zake afwijkingen van enige betekenis mochten worden geconstateerd, zullen in onderling overleg de betrokken factoren worden aangepast. Deze aanpassingen zullen op een in overleg te bepalen datum ingaan, die zodanig wordt gekozen dat geen terugwerking plaatsvindt. Bijeenroepen van het overleg kan – indien dit noodzakelijk wordt geacht – door elk der partijen worden geëntameerd.

2. De hoogte van de rentevoet, die bij de berekening van de afkoopsom wordt toegepast, is voorshands vastgesteld op 4,5%. Daarbij wordt bepaald dat door het Rijk in overleg met het IPO periodiek – in het algemeen om de 5 jaar – zal worden bezien of de hoogte van deze factor bijstelling behoeft. Bijeenroepen van het overleg kan – indien dit noodzakelijk wordt geacht – door elk der partijen worden geëntameerd.

D. Overdracht in eigendom

1. In gevallen dat het Rijk partij is, wordt de eigendomsoverdracht van het betrokken object c.a. door de Dienst der Domeinen (Ministerie van Financiën) geregeld in een akte van verkoop en koop of van eigendomsoverdracht om niet. Of en, zo ja, welke koopsom voor een door het Rijk in eigendom over te dragen object zal worden gevraagd, wordt door de Dienst der Domeinen bepaald.

2. De koopsom van een door het Rijk in eigendom over te dragen weg wordt zoveel mogelijk verrekend met de afkoopsom voor het onderhoud. Aan de overnemende partij zal derhalve een bedrag worden uitbetaald dat wordt verkregen door op de afkoopsom voor het onderhoud het bedrag van de koopsom in mindering te brengen.

E. Overige bepalingen

In het geval een nieuwe rijksweg wordt aangelegd die de interlokale functie van een bestaande rijksweg zal overnemen, komt de oude rijksweg in beginsel eerst voor overdracht in aanmerking als de nieuwe voor het verkeer is opengesteld. Uitzonderingen hierop blijven mogelijk, bij voorbeeld als de andere partij wegens bepaalde belangen (bij voorbeeld in het kader van een bestemmingsplan) op een eerder tijdstip wenst over te nemen en het Rijk, gelet op het wegbelang, tegen eerdere overdracht geen bezwaar heeft.

Bijlage 6

WIJ BEATRIX, BIJ DE GRATIE GODS.,
 KONINGIN DER NEDERLANDEN,
 PRINSES VAN ORANJE-NASSAU,
 ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van

1 juli 1991, no. 91.005884,

houdende overbrenging
in beheer en onderhoud
bij de gemeente Eemnes
van enige in die gemeente
gelegen weggedeelten.

Op de voordracht van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat van 18 januari 1990, nr. RJI 47962, Hoofddirectie van de Waterstaat, Hoofdafdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken, en van de Staatssecretaris van Financiën van 13 juni 1991, nr. DOM 91/2494, Directie der Domeinen, Afdeling Inspecties en Rentambten;

Overwegende dat met de gemeente Eemnes overeenstemming is verkregen omtrent het bij haar in beheer en onderhoud overbrengen van enige, in die gemeente gelegen, bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnde weggedeelten, welke niet voorkomen op het Rijkswegenplan 1984;

Gelet op de wet van 24 november 1932, Stb. 552, houdende vaststelling van een regeling betreffende het door het Rijk bij anderen in beheer of onderhoud overbrengen en betreffende het bij het Rijk in beheer of onderhoud nemen van wegen of gedeelten van wegen;

HEBBEN GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN:

Artikel 1

1. Het Rijk brengt bij de gemeente Eemnes in beheer en onderhoud over de volgende in die gemeente gelegen, bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnde weggedeelten:
  - a. de Zuidersingel tussen de toe/afrit naar/van de oostelijke rijbaan van de weg Breda-Gorinchem-Utrecht-Almere (Rijkswegenplan 1984, nr. 27) en het ten oosten van die rijksweg gelegen gedeelte van de Laarderweg, met inbegrip van de weg op het viaduct over Rijksweg 27 ter hoogte van km 100,330;

- b. de Verlegde Laarderweg tussen de onder a genoemde Zuidersingel en de grens met de Gemeente Laren (provincie Noord-Holland);
  - c. de ten oosten van Rijksweg 27 gelegen verbindingsweg tussen de Laarderweg en de Nieuwe weg;
  - d. de ten westen van Rijksweg 27 gelegen verbindingsweg tussen de Laarderweg en de Nieuwe weg;
  - e. de verbindingsweg (fiets/voetpad) tussen de ten westen en ten oosten van Rijksweg 27 gelegen gedeelten van de Laarderweg, met inbegrip van de weg in de tunnel onder die rijksweg ter hoogte van km 100,500.
2. De in het vorige lid omschreven weggedeelten zijn met een raster aangegeven op de bij dit besluit behorende tekening nr. 87.973.
  3. In de overbrenging zijn begrepen de in en op de weggedeelten aanwezige verhardingen en alle andere tot de weg behorende werken, voor zoveel een en ander in beheer en onderhoud is bij het Rijk en niet behoort aan de houder van de concessie, bedoeld in de Wet op de telecommunicatievoorzieningen (Stb. 1988, 520).
  4. In de overbrenging zijn niet begrepen het beheer en onderhoud van het viaduct over Rijksweg 27, ter hoogte van km 100,330 en van de tunnel onder die rijksweg, ter hoogte van km 100,500 als kunstwerk.
  5. Het beheer en onderhoud van de in het eerste lid omschreven weggedeelten worden overgebracht voor zoveel deze bij het Rijk berusten.

Artikel 2

De gemeente Eemnes treedt door de overbrenging in beheer en onderhoud van de in artikel 1 omschreven weggedeelten tegenover derden in de rechten en verplichtingen van het Rijk te dier zake.

Artikel 3

1. Wegens de overbrenging bij de gemeente Eemnes van het beheer en onderhoud van de in artikel 1 omschreven weggedeelten zal het Rijk aan die gemeente vergoeden een bedrag van f 100.000,--.

2. Het ingevolge het vorige lid te betalen bedrag zal worden voldaan op een door de gemeente Eemnes in drievoud bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat in te dienen declaratie.

Onze Ministers van Verkeer en Waterstaat en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit.

's-Gravenhage, 1 juli 1991

(get.) BEATRIX.

DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT,

(get.) J.R.H. Maij-Weggen.

DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIEN,

(get.) M.J.J. van Amelsvoort.

Overeenkomstig het oorspronkelijke
De Secretaris Generaal
van het
Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Jaargang 1984

239

**Besluit van 5 april 1984, houdende vaststelling van het
Rijkswegenplan 1984**

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat van 11 oktober 1983, nr. R 52648, Hoofddirectie van de Waterstaat, Hoofdafdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken;

Gelet op artikel 1 van de Wet Uitkeringen Wegen (Stb. 1966, 367);

De Raad van State gehoord (advies van 8 februari 1984, nr. W09.83.0535/15.4.05);

Gezien het nader rapport van Onze Minister voornoemd van 28 maart 1984, nr. R 13384, Hoofddirectie van de Waterstaat, Hoofdafdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

1. Het Rijkswegenplan 1984 bestaat uit de bijgevoegde staat, vermeldende de loop van de bestaande en de nieuw aan te leggen wegen, welke hoofdverbindingen vormen of zullen vormen voor het doorgaande verkeer met motorrijtuigen, zomede uit de bijgevoegde toelichtende kaart.¹

2. Een in deze staat opgenomen weg die nog niet in beheer en onderhoud bij het Rijk is, zal eerst tot het Rijkswegenplan 1984 behoren nadat overeenstemming over de overdracht aan het Rijk is bereikt, dan wel nadat die weg bij het Rijk in beheer en onderhoud is genomen.

Artikel 2

Het Koninklijk besluit van 21 januari 1969 (Stb. 21), houdende vaststelling van het Rijkswegenplan 1968, wordt ingetrokken.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 juli 1984.

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministeries van Verkeer en Waterstaat. Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 10 juli 1984, nr. 132.

¹ Kaart is los bijgevoegd.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende staat en toelichtende kaart, en met de daarbij behorende nota van toelichting met bijlagen in het Staatsblad zullen worden geplaatst.

's-Gravenhage, 5 april 1984

Beatrix

De minister van Verkeer en Waterstaat,
N. Smit-Kroes

Uitgegeven de zesentwintigste juni 1984

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

Bylage 8

WIJ BEATRIX, BIJ DE GRATIE GODS,
 KONINGIN DER NEDERLANDEN,
 PRINSES VAN ORANJE-NASSAU,
 ENZ. ENZ. ENZ.

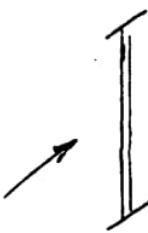
Besluit van

27 juni 1990, no. 90.015294,

houdende overneming
 onderscheidenlijk
 overbrenging in beheer
 en/of onderhoud door
 het Rijk van respec-
 tievelijk bij de
 gemeente Groningen
 van in de gemeenten
 Groningen, Eelde en
 Peize gelegen wegge-
 deelten.

Op de voordracht van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat van 5 februari 1990, nr. RJI 36706, Hoofddirectie van de Waterstaat, Hoofdafdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken, en van de Staatssecretaris van Financiën van 6 juni 1990, nr. DOM90/2713, Directie der Domeinen, Afdeling Inspecties en Rentambten;

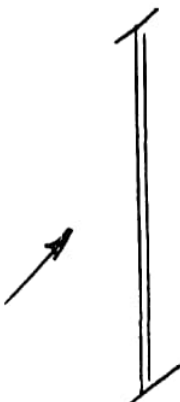
Overwegende dat met de gemeente Groningen overeenstemming is verkregen omtrent:

-
- a. het van haar in beheer en onderhoud overnemen van een in die gemeente gelegen gedeelte van weg 7 van het Rijkswegenplan 1984 (Zaanstad-Purmerend-Den Oever-Zurich-Heerenveen-Groningen-Duitse grens);
  - b. het bij haar in beheer en onderhoud overbrengen van enige in de gemeente Groningen gelegen rijksweggedeelten, en
  - c. het bij haar in onderhoud overbrengen van enige in de gemeenten Eelde (provincie Drenthe) en Peize (provincie Drenthe) gelegen rijksweggedeelten, welke weggedeelten (bedoeld onder b en c) niet voorkomen op het Rijkswegenplan 1984;

Gelet op de wet van 24 november 1932, (Stb. 552), houdende vaststelling van een regeling betreffende het door het Rijk bij anderen in beheer of onderhoud overbrengen en betreffende het bij het Rijk in beheer of onderhoud nemen van wegen of gedeelten van wegen;

HEBBEN GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN:

Artikel 1

-
1. Het Rijk neemt van de gemeente Groningen in beheer en onderhoud over het in die gemeente gelegen gedeelte van weg 7 van het Rijkswegenplan 1984 (Zaanstad-Purmerend-Den Oever-Zurich-Heerenveen-Groningen-Duitse grens), plaatselijk bekend als Weg der Verenigde Naties (Zuidelijke Ringweg), van de westelijke voegconstructie van het viaduct over het Vrijheidsplein (km 196,365) tot de oostelijke voegconstructie van de brug over het Oude Winschoterdiep (km 198,750);
  2. Het Rijk brengt bij de gemeente Groningen in beheer en onderhoud over de volgende in die gemeente gelegen, bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnde weggedeelten:
    - a. het gedeelte van de Brailleweg, tussen de afrit van rijksweg 28 en de Vondellaan, ter lengte van 315 m;
    - b. het gedeelte van de Pop Dijkemaweg met zijtakken tussen de weg Groningen-Delfzijl en de brug over het Damsterdiep, ter gezamenlijke lengte van 135 m;
    - c. het gedeelte van de weg Groningen-Delfzijl tussen km 2,443 en km 3,375;
    - d. de zuidelijke parallelweg langs rijksweg 7 tussen km 203,940 en km 204,660 en tussen km 206,371 en km 207,207;
    - e. de noordelijke parallelweg langs rijksweg 7 tussen km 204,518 en km 205,720 en tussen km 206,168 en km 207,328;
    - f. het gedeelte van de Friesestraatweg nabij de aansluiting aan de Noordelijke/Westelijke ringweg tussen km 4,028 en km 4,380;

- g. gedeelten van de Piccardtlaan en de Campinglaan, een en ander met inbegrip van de weg in de tunnel in de Piccardtlaan onder rijksweg 7, ter gezamenlijke lengte van 210 m;
  - h. de noordelijke parallelweg langs rijksweg 7 tussen km 193,340 en km 191,960;
  - i. de omgelegde Roderwolderdijk;
  - j. de noordelijke parallelweg langs rijksweg 7 tussen de omgelegde Roderwolderdijk en km 189,992;
  - k. de in de gemeente Groningen gelegen gedeelten van de Peizerweg en van de omgelegde Peizerweg, ter gezamenlijke lengte van 490 m.
3. Het Rijk brengt bij de gemeente Groningen in onderhoud over de volgende bij het Rijk in onderhoud zijnde weggedeelten:
- a. het in de gemeente Peize (provincie Drenthe) gelegen gedeelte van de omgelegde Peizerweg, ter lengte van 30 m;
  - b. de landbouwweg langs de zuidzijde van rijksweg 7 tussen km 194,550 en km 193,750.
4. De in de leden 1, 2 en 3 omschreven weggedeelten zijn aangegeven op de bij dit besluit behorende tekening nr. 85.091a (gew. 31 maart 1989).
5. a. In de overneming van het in het eerste lid omschreven weggedeelte zijn, met inachtneming van het bepaalde onder b 1 en 2, begrepen de in en op het weggedeelte aanwezige verhardingen, kunstwerken, de verkeersregelininstallatie op het Julianaplein en alle andere tot de weg behorende werken, voor zoveel een en ander in beheer en onderhoud is bij de gemeente Groningen;
- b. in de overneming van het in het eerste lid omschreven weggedeelte zijn niet begrepen:

1. de bij de gemeente Groningen in onderhoud, beheer en exploitatie zijnde Bunker onder het viaduct in de Weg der Verenigde Naties (rijksweg 7) naast de Meeuwerderbaan, voor zover constructief niet tot het viaduct behorend;
  2. de persleiding en het moerriool onder de Weg der Verenigde Naties, alsmede andere gemeentelijke rioleringswerken, voor zover deze niet uitsluitend dienen voor de afvoer van het op de weg vallende hemelwater.
6. a. In de overbrenging van de in het tweede en derde lid omschreven weggedeelten zijn, met inachtneming van het bepaalde onder b, begrepen:
- de in en op de weggedeelten aanwezige verhardingen;
  - het rijksriool gelegen in het in artikel 1, tweede lid, onder c, omschreven weggedeelte;
  - de damwand/beschoeiing langs het Damsterdiep aan de zijde van de zijtakken, bedoeld in artikel 1, tweede lid, onder b, en aan de zijde van het onder c omschreven weggedeelte tussen km 2,443 en km 3,375;
  - de op/bij het in het tweede lid, onder k, omschreven weggedeelte aanwezige verkeersregelinstallatie;
  - en verder alle andere tot de weg behorende werken, voor zoveel een en ander in beheer en onderhoud is bij het Rijk en niet behoort aan de houder van de concessie, bedoeld in de Wet op de telecommunicatievoorzieningen (Stb. 1988, 520).
- b. In de overbrenging van de in het tweede en derde lid omschreven weggedeelten zijn niet begrepen het beheer en onderhoud, als kunstwerk, van:
1. het viaduct over de Brailleweg in rijksweg 28;
  2. de tunnel in de Piccardtlaan/-Campinglaan, onder rijksweg 7;
  3. a. het viaduct over de Peizerweg in rijksweg 7;
b. het viaduct over de omgelegde Peizerweg in rijksweg 7, en

4. het viaduct in de omgelegde Roderwolderdijk over rijksweg 7.
7. a. Het beheer en onderhoud van het in het eerste lid omschreven weggedeelte worden overgenomen voor zoveel deze bij de gemeente Groningen berusten.
- b. Het beheer en/of onderhoud van de in het tweede en derde lid omschreven weggedeelten worden overgebracht voor zoveel deze bij het Rijk berusten.

Artikel 2

1. Het Rijk treedt door de overneming in beheer en onderhoud van het in artikel 1, eerste lid, omschreven weggedeelte tegenover derden in de rechten en verplichtingen van de gemeente Groningen te dier zake.
2. De gemeente Groningen treedt door de overbrenging in beheer en/of onderhoud van de in artikel 1, tweede en derde lid, omschreven weggedeelten tegenover derden in de rechten en verplichtingen van het Rijk te dier zake.

Artikel 3

1. De overneming van het beheer en onderhoud van het in artikel 1, eerste lid, omschreven weggedeelte door het Rijk geschiedt om niet.
2. De overbrenging in beheer en/of onderhoud van de in artikel 1, tweede en derde lid, omschreven weggedeelten bij de gemeente Groningen geschiedt om niet.

Onze Ministers van Verkeer en Waterstaat en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit.

's-Gravenhage, 27 juni 1990

(get.) BEATRIX.

DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT,

(get.) J.R.H. Maij-Weggen.

DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIEN,

(get.) M.J.J. van Amelsvoort.

Overeenkomstig het oorspronkelijke
De Secretaris Generaal
van het
Ministerie van Verkeer en Waterstaat

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'H. J. J. van Amelsvoort', written over a horizontal line.

489

**Wet van 29 augustus 1991, houdende
overbrenging in beheer en onderhoud bij de
gemeente Kortgene van de in die gemeente
gelegen voormalige Visserhaven te Colijnsplaat
met bijbehorende werken**

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:
Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnde, in de gemeente Kortgene gelegen, voormalige Visserhaven te Colijnsplaat met bijbehorende werken in beheer en onderhoud over te brengen bij de gemeente Kortgene;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1

1. Het Rijk brengt bij de gemeente Kortgene in beheer en onderhoud over de in die gemeente gelegen voormalige Visserhaven te Colijnsplaat met bijbehorende werken.
2. De in het eerste lid bedoelde waterstaatswerken zijn aangegeven op de bij deze wet behorende tekening.
3. Het beheer en onderhoud van de in het eerste lid bedoelde waterstaatswerken worden overgebracht voor zoveel deze bij het Rijk berusten.

Artikel 2

De gemeente Kortgene treedt door de overbrenging in beheer en onderhoud van de in artikel 1 bedoelde waterstaatswerken tegenover derden in de rechten en verplichtingen van het Rijk te dier zake.

Artikel 3

Wegens de overbrenging in beheer en onderhoud bij de gemeente Kortgene van de in artikel 1 bedoelde waterstaatswerken vergoedt het Rijk aan die gemeente een bedrag van f 4 035 655.

Zie voor de behandeling in de
Staten-Generaal:
Kamerstukken II 1985/86; 1986/87;
1987/88, 19 252
Hand. II 1989/90, blz. 4038-4050; 4075
Kamerstukken I 1990/91 (55; 55a)
Hand. I 1990/91, blz. 1381

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en
dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks
aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

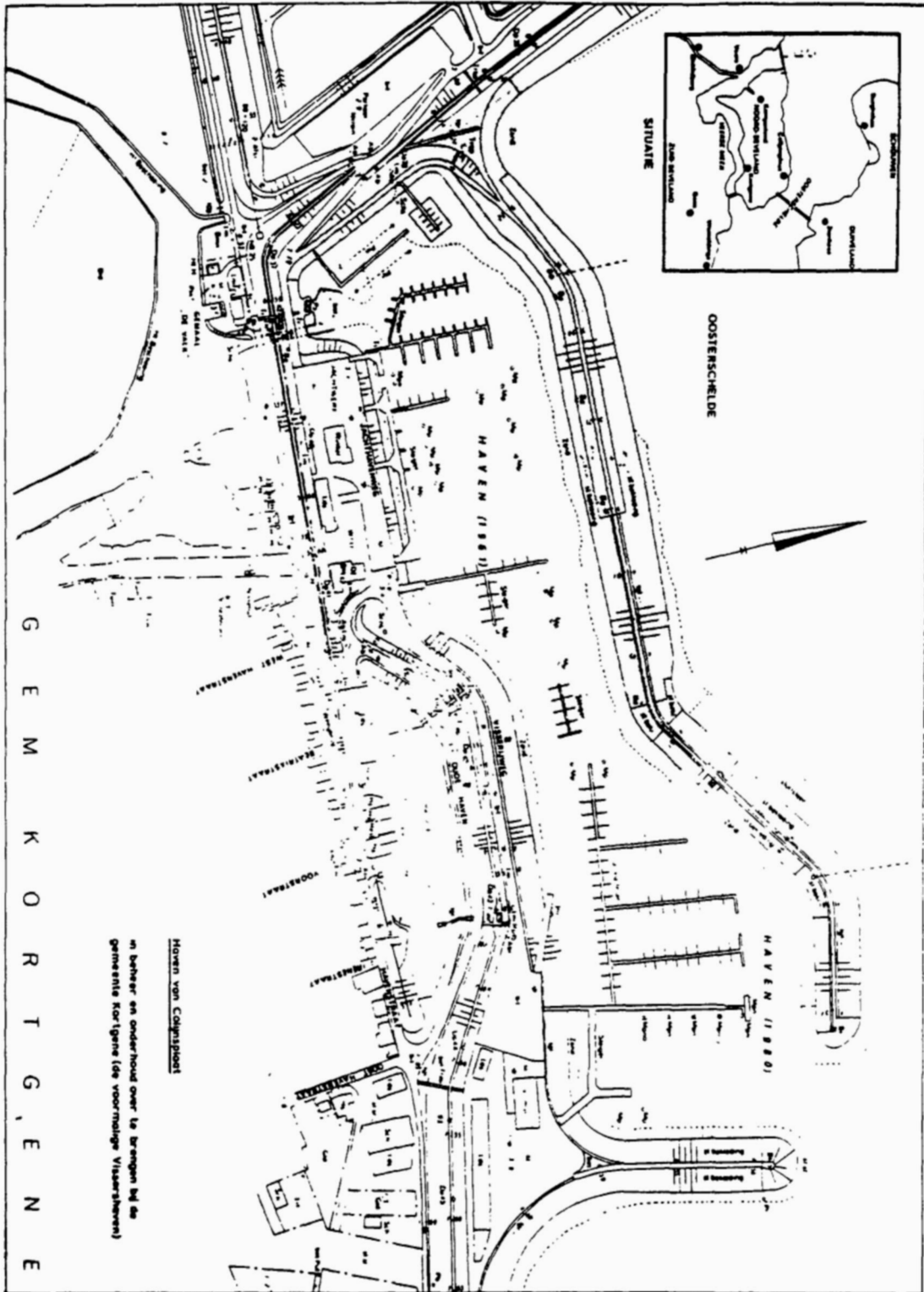
Gegeven te 's-Gravenhage, 29 augustus 1991

Beatrix

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
J. R. H. Maij-Weggen

Uitgegeven de *derde* oktober 1991

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

Bijlage behorende bij de wet van 29 augustus 1991, Stb. 489

Mij bekend,

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
J. R. H. Maij-Weggen

Vergaderjaar 1985-1986

19 252

Overbrenging in beheer en onderhoud bij de gemeente Kortgene van de in die gemeente gelegen voormalige Vissershaven te Colijnsplaat met bijbehorende werken

Nr. 1

KONINKLIJKE BOODSCHAP

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een voorstel van Wet, houdende overbrenging in beheer en onderhoud bij de gemeente Kortgene van de in die gemeente gelegen voormalige Vissershaven te Colijnsplaat met bijbehorende werken.

De toelichtende memorie (en bijlagen), die het Wetsvoorstel vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's-Gravenhage, 12 oktober 1985

Beatrix

Nr. 2

VOORSTEL VAN WET

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnde, in de gemeente Kortgene gelegen, voormalige Vissershaven te Colijnsplaat met bijbehorende werken in beheer en onderhoud over te brengen bij de gemeente Kortgene;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1

1. Het Rijk brengt bij de gemeente Kortgene in beheer en onderhoud over de in die gemeente gelegen voormalige Vissershaven te Colijnsplaat met bijbehorende werken.

2. De in het eerste lid bedoelde waterstaatswerken zijn aangegeven op de bij deze wet behorende tekening.

3. Het beheer en onderhoud van de in het eerste lid bedoelde waterstaatswerken worden overgebracht voor zoveel deze bij het Rijk berusten.

Artikel 2

De gemeente Kortgene treedt door de overbrenging in beheer en onderhoud van de in artikel 1 bedoelde waterstaatswerken tegenover derden in de rechten en verplichtingen van het Rijk te dier zake.

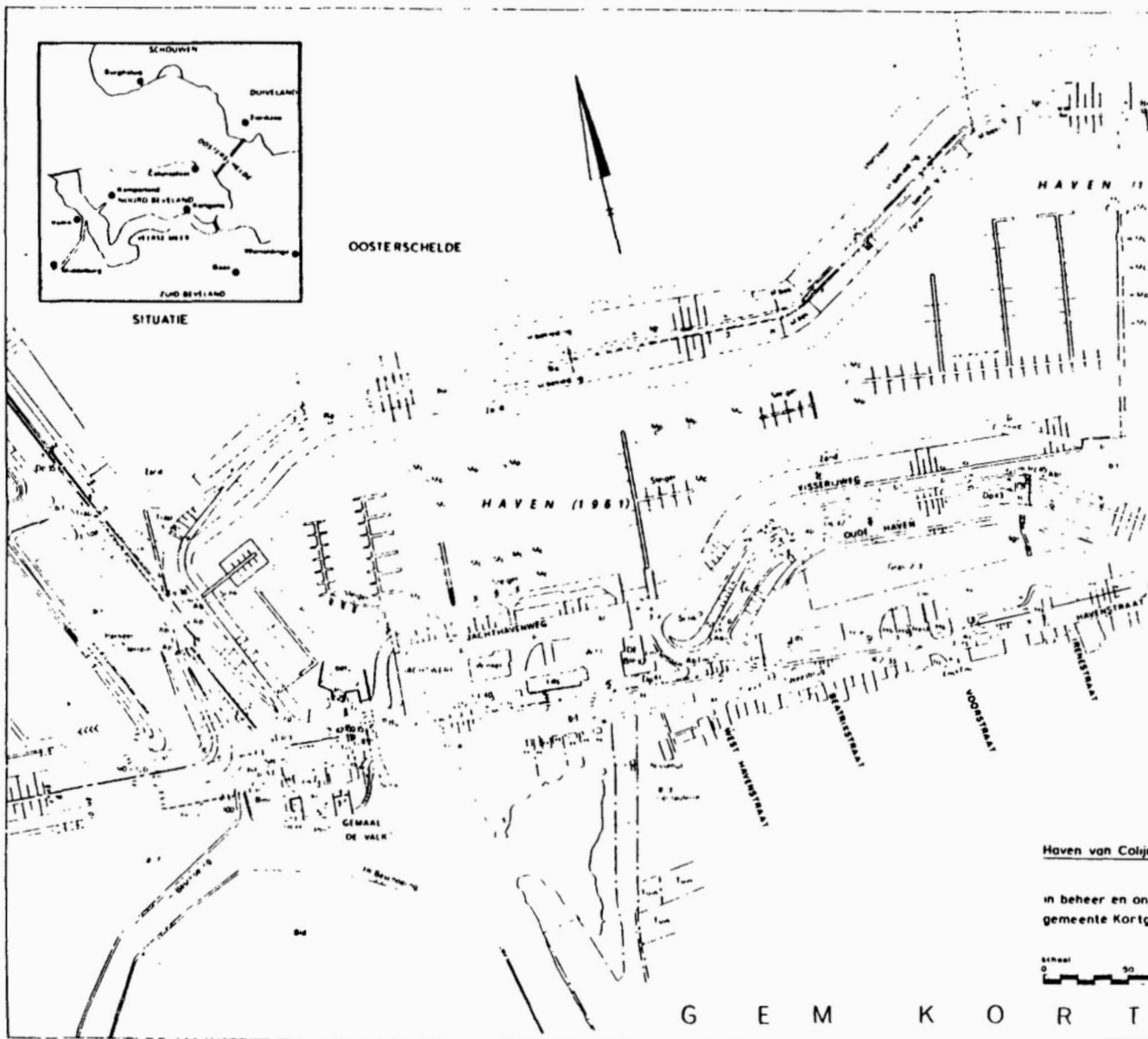
Artikel 3

Wegens de overbrenging in beheer en onderhoud bij de gemeente Kortgene van de in artikel 1 bedoelde waterstaatswerken vergoedt het Rijk aan die gemeente een bedrag van f 4 035 655.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Verkeer en Waterstaat,

Vergaderjaar 1985-1986

19 252**Overbrenging in beheer en onderhoud bij de gemeente Kortgene van de in die gemeente gelegen voormalige Vissershaven te Colijnsplaat met bijbehorende werken****Nr. 3****MEMORIE VAN TOELICHTING**

Ingevolge het bepaalde in artikel 1, sub I, van de Deltawet (Stb. 1958, 246) werden in het begin van de zestiger jaren, in het kader van het Drie-Eilandenplan, dammen gelegd in het Veersche Gat en in de Zandkreek. Als gevolg van de afsluiting van met name het Veersche Gat kon de te Veere gestationeerde garnalenvissersvloot het vanuit dit thuishaven bestreken visgebied, de Oosterschelde en haar mondingen, slechts bereiken door het afleggen van een grotere vaarafstand via de Zandkreeksluis ten oosten van Kortgene.

Ter compensatie van de sterk verminderde bereikbaarheid van de vissershaven te Veere werd op kosten van het Rijk in 1961 te Colijnsplaat in de gemeente Kortgene een aantal maatregelen getroffen, te weten de aanleg van een haven, waardoor de Veerse vissers gelegenheid werd geboden hun bedrijf vanuit Colijnsplaat voort te zetten, en verder de inrichting van een vismijn ter vervanging van de vismijn te Veere.

In 1961 visten ongeveer 30 schepen vanuit Colijnsplaat. Als gevolg van een aantal omstandigheden (vismijnen in andere vissershavens, zoals Breskens en Stellendam, overschakeling op de kust- en zeevisserij, waardoor vanuit Scheveningen wordt gevist, beëindiging van het bedrijf en sanering van de vloot) hebben thans nog 10 à 12 garnalenvissers Colijnsplaat als thuishaven.

In het kader van de partiële dijkversterking langs de Oosterschelde is de hoogwaterkering ter plaatse van de bebouwde kom van Colijnsplaat verhoogd. Tegelijkertijd werd voor rekening van de gemeente Kortgene de toenmalige Vissershaven vergroot door de noordelijke havendam in oostelijke richting te verlengen en de vergrote haven aan de oostzijde door een nieuw aan te leggen dam te beschermen. Deze uitbreiding is gereed gekomen in de tweede helft van 1980 en berust sedertdien in beheer en onderhoud bij de gemeente Kortgene. De haven wordt thans voornamelijk gebruikt voor recreatieve doeleinden en kan worden geacht van lokale betekenis te zijn. Aangezien derhalve bij het behoud van de voormalige Vissershaven geen rijksbelangen zijn betrokken, is met de gemeente Kortgene omtrent de overbrenging van het beheer en onderhoud daarvan overleg gepleegd en overeenstemming bereikt. Een en ander is vastgelegd in de met de gemeente Kortgene gesloten overeenkomst nr. Z 2125 (bijlage I).

De aan de uitbreiding van de haven verbonden kosten zijn ingevolge het bepaalde in artikel 1, derde lid, van de overeenkomst door het Rijk voorgefinancierd tot het maximum van de aan de gemeente Kortgene wegens de overbrenging van het beheer en onderhoud van de voormalige Vissershaven verschuldigde vergoeding.

De bij de overeenkomst behorende tekening nr. VL 790022.B5 (groot formaat) wordt niet overgelegd. De bij dit wetsontwerp gevoegde tekening is in hoofdzaak gelijk aan de bij de overeenkomst behorende tekening. Het rood omliggende gebied, bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de overeenkomst, is identiek aan het op de bij het wetsontwerp gevoegde tekening met een puntraster aangegeven gebied, zijnde de voormalige Vissershaven. Het blauw omliggende gebied, bedoeld in artikel 1, vierde lid, van de overeenkomst, omvat het gebied van de voormalige Vissershaven en de aansluitende uitbreiding (haven 1980 en nieuwe havenhoofden).

De belangen van de beroepsvissers, die Colijnsplaat als thuishaven hebben, zijn veiliggesteld ingevolge het bepaalde in artikel 3 van de genoemde overeenkomst.

De haven van Colijnsplaat biedt in het nieuwe gedeelte plaats aan ongeveer 12 schepen van beroepsvissers. Voorafgaande aan de hiervoor omschreven uitbreiding en inrichting van de haven heeft de gemeente Kortgene ingevolge artikel 4, eerste lid, van de meergenoemde overeenkomst met ingang van 1 januari 1980 van het Rijk de exploitatie en het feitelijk onderhoud van die haven overgenomen. De gemeente heeft de haven, met uitzondering van het gedeelte bestemd voor de beroepsvisserij, verhuurd aan een plaatselijke watersportvereniging.

De realisatie van de huidige haven van Colijnsplaat voor de beroepsvisserij en de recreatie (jachthaven) past geheel in het beleidsplan voor de Oosterschelde 1982 betreffende de inrichting en beheer van de Oosterschelde, zoals dat is opgesteld in opdracht van de Stuurgroep Oosterschelde.¹

Met betrekking tot het in artikel 3 van het wetsontwerp genoemde bedrag ad f 4 035 655 kan het volgende worden vermeld.

De tussen het Rijk en de gemeente Kortgene overeengekomen vergoeding ad f 3 901 000 (artikel 1, derde lid, van de overeenkomst) waarvan een specificatie als bijlage II hierbij gaat, is berekend op basis van het loon- en prijsniveau van januari 1979. Met het oog op de vorengenoemde verrekening met de kosten van de uitbreiding van de haven is conform het bepaalde dienaangaande in artikel 1, derde lid, van de genoemde overeenkomst de definitieve afkoopsom vastgesteld op prijsbasis januari 1980 (tijdstip waarop de gemeente Kortgene het feitelijk onderhoud ging verrichten). De in de overeenkomst opgenomen indexeringsfactor is echter niet geheel in overeenstemming met de gebruikelijke methode, zoals neergelegd in het rapport «afkoopsommen», welk rapport als bijlage werd gevoegd bij de nota naar aanleiding van het verslag betreffende de overbrenging in beheer en onderhoud bij de gemeente Smilde van een in die gemeente gelegen gedeelte van de Molenwijk (Kamerstukken II 1979/80, 15679, nr. 6). In het derde lid van artikel 1, van de overeenkomst is namelijk vermeld dat de definitieve afkoopsom, wat betreft de C/U-formule, zal worden bepaald met gebruikmaking van de door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde indexcijfers van de regelingslonen van volwassen werknemers (lonen per week en per maand exclusief spaarloon enz.) in plaats van de indexcijfers inclusief spaarloon enz.

De definitieve vergoeding betreffende de overdracht van de voormalige Vissershaven is berekend conform de thans gebruikelijke methode. De in de overeenkomst opgenomen vergoeding ad f 3 901 000 is opgebouwd uit gekapitaliseerde onderhoudskosten ad f 2 487 650, een vergoeding wegens uitgesteld onderhoud ad f 80 000, alsmede gekapitaliseerde personeelskos-

¹ Deze Stuurgroep is in 1977 ingesteld door gedeputeerde staten van Zeeland en bestaat uit vertegenwoordigers van het Rijk (de meest betrokken departementen), van de provincies Zeeland en Noord-Brabant, van de Oosterscheldegemeenten en van de betrokken waterschappen.

ten ad f 1 333 350 en wordt, gelet op het voorgaande, vermeerderd met de bedragen, welke worden gevonden door vermenigvuldiging van

$$f 2\ 487\ 650 + f 80\ 000 =) f 2\ 567\ 650 \text{ met } \frac{0,7 (C - U)}{U} \text{ en } f 1\ 333\ 350 \text{ met } \frac{C - U}{U}$$

In deze formules stelt C voor het door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde indexcijfer van regelingslonen van volwassen werknemers (lonen per week en per maand voor alle werknemerscategorieën, inclusief spaarloon, vakantietoeslag en andere uitkeringen) in de maand januari 1980 (= 194) en U het indexcijfer in de maand januari 1979 (= 186). Aan de indexfactor betreffende de onderhoudskosten is toegevoegd de coëfficiënt 0.7.

Dit laatste vindt zijn oorzaak in de omstandigheid dat het peil van de onderhoudskosten door meerdere factoren dan alleen de arbeidskosten (loon en sociale lasten) wordt beïnvloed. Genoemd kunnen onder meer worden materiaalkosten (bouwstoffen), materieelkosten (voer- en werktuigen), belastingen (BTW), produktiviteit (mechanisering, normalisering, modernisering) en conjunctuur (markt- en concurrentieverhoudingen). De ontwikkeling van de component arbeidskosten alléén kan dus niet zonder meer als maatgevend worden beschouwd voor de indexering van de afkoopsom. Derhalve is de toevoeging van een coëfficiënt, waarin het verloop van de andere kostenbepalende componenten is verdisconteerd, op haar plaats. Aangezien voor de desbetreffende sector van de grond-, weg- en waterbouw niet over afzonderlijke kosten-indexcijfers kan worden beschikt, is aan de hand van ervaringsgegevens een schatting gemaakt van de gemiddelde waarde van bedoelde coëfficiënt. Uitwerking van de voorschreven berekening resulteert in:

$$f 3\ 901\ 000 + f 2\ 567\ 650 \times \frac{0,7 (194 - 186)}{186} + f 1\ 333\ 350 \times \frac{194 - 186}{186} = f 4\ 035\ 655.$$

Aangezien het bedrag gemoeid met de uitbreiding van de haven, welke voor rekening van de gemeente Kortgene kwam, hoger was dan deze door het Rijk ter zake van de overdracht van de voormalige Vissershaven verschuldigde en in het kader van de voorfinanciering van bedoelde werken reeds betaalde vergoeding, behoeft het in artikel 3 van het wetsontwerp genoemde bedrag niet meer aan de gemeente Kortgene te worden uitgekeerd.

De voormalige Vissershaven van Colijnsplaat zal niet in eigendom aan de gemeente Kortgene worden overgedragen. De onderwerpelijke haven c.a. is met ingang van 1 oktober 1979 aan de gemeente in erfpacht uitgegeven.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
N. Smit-Kroes

De ondergetekenden:

Ir. O. H. Boom, hoofdingenieur-directeur van de Rijkswaterstaat in de directie Zeeland te Middelburg, handelende namens het Rijk, daartoe gemachtigd door de Minister van Verkeer en Waterstaat (brief van de directeur-generaal van de Rijkswaterstaat van 12 februari 1980 nr. AL 08725), kontraktant ter ene zijde, verder genoemd «het Rijk» en

J. L. D. van der Linde, burgemeester van de gemeente Kortgene, en als zodanig deze gemeente vertegenwoordigende krachtens artikel 78 van de Gemeentewet en handelende ter uitvoering van het besluit van de raad van die gemeente van 23 augustus 1979 kontraktant ter andere zijde, verder genoemd «de gemeente» zijn overeengekomen als volgt.

Artikel 1

1. De gemeente verbindt zich de bestaande vissershaven te Colijnsplaat, omvattende de haven met bijbehorende kaden, opstallen, steigers e.d. gelegen binnen het op de bij deze overeenkomst behorende tekening rood omlijnd aangegeven gebied, van het Rijk in eigendom, beheer en onderhoud over te nemen.

2. Het Rijk zal voor de overdracht van en het beheer en onderhoud van het in het vorige lid beschreven havencomplex de indiening van een wetsontwerp bevorderen.

3. Ingeval de wet eventueel niet tot stand komt, verbindt de gemeente zich de werken genoemd in lid 1 van dit artikel namens en ter goedkeuring van het Rijk op kosten van de gemeente te onderhouden en te exploiteren.

De overdracht van de exploitatie en het onderhoud zal geschieden tegen een door het Rijk aan de gemeente te betalen vergoeding, zijnde een bedrag ad f 3 901 000 (drie miljoen negenhonderdeen duizend gulden) de omzetbelasting daarin begrepen (prijsspeil 1 januari 1979).

Het in dit lid vermelde bedrag ad f 3 901 000 zal worden aangepast aan optredende en reeds opgetreden loon- en prijsontwikkelingen tot 1 januari 1980. De door het Rijk aan de gemeente te betalen vergoeding zal definitief

worden bepaald door vermenigvuldiging met factor $\frac{0,7 (C-U)}{U} + 1$

waarin: C =

het door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde indexcijfer «TOTAAL» (1972=100) van de regelingslonen van volwassen werknemers (lonen per week en per maand, excl. spaarloon, vakantietoeslag en andere uitkeringen) voor de maand januari 1980.

waarin: U =

het door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde indexcijfer «TOTAAL» (1972=100) van de regelingslonen van volwassen werknemers (lonen per week en per maand excl. spaarloon, vakantietoeslag en andere uitkeringen) voor de maand januari 1979.

Het aan de gemeente toekomende bedrag zal naar gelang de vorderingen van de in artikel 2 te noemen werkzaamheden door het Rijk worden aangewend ter betaling van die werken tot het maximum van genoemd bedrag. Indien uit de eindafrekening van de te maken werken blijkt dat het aandeel van de gemeente in de kosten lager is dan het vermelde bedrag, heeft de gemeente recht op uitkering door het Rijk van het restant-bedrag.

4. Naast de overdracht van de eigendom, het beheer en het onderhoud van de havenwerken zal met betrekking tot het in het eerste lid bedoelde gebied en het daarop aansluitende gebied zoals dat met blauw is omlijnd, door de Dienst der Domeinen met de gemeente een erfpachtovereenkomst worden gesloten.

Artikel 2

1. De gemeente is voornemens, aansluitend op de bestaande havenwerken, de haven te vergroten. Het nieuwe, grotere havencomplex zal na voltooiing zijn gelegen binnen het gebied zoals dat op de bijbehorende tekening met rood en blauw is omlijnd.

2. De aanleg van de havenverruiming voor zover dit betreft de aanleg van havendammen, haventerreinen en het op diepte brengen van het nieuwe havengedeelte zal voor rekening van de gemeente, geschieden in het kader van het bestek nr. NB.8/DO 45 van het Waterschap Noord-Beveland ter verbetering van de waterkering nabij Colijnsplaat.

3. Het Rijk zal bij de uitvoering van het bestek de directie voeren en het dagelijks toezicht uitoefenen, ook waar dit de werken ten behoeve van de gemeente betreft.

Artikel 3

1. De inrichting van de nieuwe vergrote haven behoeft de goedkeuring van het Rijk voor wat betreft het gebruik van de haven door de beroepsvisserij.

2. De gemeente verbindt zich de in de haven aanwezige bankstelling te handhaven. Het gebruik van deze bankstelling ten behoeve van vissersschepen, die Colijnsplaat als thuishaven hebben, zal met voorrang en kosteloos zijn.

3. De gemeente zal op haar kosten, ter vervanging van de bestaande mogelijkheid, een gelijkwaardige aanlegsteiger bouwen ten behoeve van minimaal tien beroepsvissersboten. Het ligplaats innemen zal kosteloos zijn voor vissers die Colijnsplaat als thuishaven hebben. Gewijzigd gebruik van deze ligplaatsen behoeft de goedkeuring van het Rijk.

4. Ten behoeve van rijkswaterstaatsvaartuigen wordt door de gemeente kosteloos ligplaats geboden voor zover plaats beschikbaar is.

Artikel 4

1. Vooruitlopende op de voltooiing van de havenwerken, en op de wettelijke overdracht van het gehele havengebied, zal de gemeente met ingang van 1 januari 1980 de kosten op zich nemen van de exploitatie en het onderhoud daarvan.

2. De ten behoeve van de rijksvissershaven aangestelde rijkshavenmeester zal door de gemeente Kortgene met ingang van 1 oktober 1980 in gemeentelijke dienst worden overgenomen en worden aangesteld als gemeentelijk havenmeester met volledig behoud van salaris en arbeidsvoorwaarden, waaronder zijn pensioenrechten.

3. Het Rijk stemt ermee in dat de gemeente aan de havenmeester tussen 1 januari 1980 en 1 oktober 1980 werkzaamheden opdraagt direct verband houdende met de exploitatie en het onderhoud van de haven voor zoveel de Rijkswaterstaatstaak van de havenmeester daardoor niet in het gedrang komt, zulks ter beoordeling van het Rijk.

4. Het Rijk stemt er mede in, dat de gemeente na 1 januari 1980 van de gebruikers van de haven havengelden heft.

5. Het Rijk stemt er mede in, dat de gemeente na 1 januari 1980 gedeelten van de haven in gebruik geeft aan derden.

Artikel 5

1. Bij de overname van de haven komen ook de op het havengebied aanwezige rijksgebouwen in eigendom bij de gemeente.

2. De handhaving en/of de bestemming van de bestaande bebouwing, de uitbreiding van die bebouwing en de vestiging van nieuwe gebouwen behoort tot de bevoegdheid van de gemeente.

3. De gemeente zal zorgdragen voor de vuilwaterafvoer van deze aldus buiten de waterkering aanwezige bebouwing, zodat geen andere lozing op de haven zal plaatsvinden dan die van hemelwater.

Aldus opgemaakt en in tweevoud ondertekend te

Middelburg,
Kortgene
18 maart 1980

BIJLAGE II

**Berekening afkoopsom onderhoud voormalige Visserhaven Colijnsplaat
in de gemeente Kortgene**

Prijsspeil januari 1979

A. Jaarlijks onderhoud:

Herstel glooiing betonblokken met bijlevering materialen	f	5 000
Herstel breuksteenglooiing	f	2 000
Herstel bestrating	f	1 580
Maaierwerk etc.	f	1 200
Schoonmaakwerk pelen etc.	f	8 000
Carbolinieren houtwerk	f	8 000
Verfwerk steigers + meerstoelen	f	5 000
Verfwerk ijzerwerk	f	10 000
Reparatie houtwerk	f	8 000
Vervangen afmeerdiazen	f	3 000
Vervangen/reparkeren ijzerwerk	f	3 000
Onderhoud gebouwen	f	3 000
		<hr/>
		f 57 780
Gekapitaliseerd f 57 780 x $\frac{100}{4,5}$ =		f 1 284 000

B. Periodiek onderhoud:

a. Verfwerk gebouwen 1 maal per 2 jaar:	f	6 000
Gekapitaliseerd:	f	6 000 =
		$1,045^2 - 1$
		f 65 199,67
b. Baggerwerk haven 1 maal per 5 jaar:	f	200 000
Gekapitaliseerd:	f	200 000 =
		$1,045^5 - 1$
		f 812 407,29
c. Baggerwerk havenmond 1 maal per 2 jaar:	f	30 000
Gekapitaliseerd:	f	30 000 =
		$1,045^2 - 1$
		f 325 998,37

C. Toerekenbare personeelskosten:

Kosten Werktuigkundige Dienst	f	5 000
Havenmeester	f	55 000
		<hr/>
		f 60 000
Gekapitaliseerd.	f	60 000 x $\frac{100}{4,5}$ =
		f 1 333 333,33

Alkoopsom (A + B + C) =

A	f	1 284 000
Ba	f	65 199,67
Bb	f	812 407,29
Bc	f	325 998,37
		<hr/>
	f	2 487 605,33 afgerond f 2 487 650
C	f	1 333 333,33 afgerond f 1 333 350
		<hr/>
	f	3 821 000
Achterstallig onderhoud vismijn	f	80 000
		<hr/>
	f	3 901 000

Vergaderjaar 1985-1986

19 252

Overbrenging in beheer en onderhoud bij de gemeente Kortgene van de in die gemeente gelegen voormalige Vissershaven te Colijnsplaat met bijbehorende werken

A

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

Aan de Koningin

's-Gravenhage, 31 juli 1985

Bij Kabinetsmissive van 4 april 1985, nr. 73, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister van Verkeer en Waterstaat, bij de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt een voorstel van wet met memorie van toelichting, houdende overbrenging in beheer en onderhoud bij de gemeente Kortgene van de in die gemeente gelegen voormalige Vissershaven te Colijnsplaat.

1. Het wetsvoorstel beoogt de bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnde, in de gemeente Kortgene gelegen, voormalige Vissershaven te Colijnsplaat in beheer en onderhoud over te brengen bij de gemeente Kortgene. Aangezien, zoals uit de memorie van toelichting (bladzijde 1) blijkt, bij het behoud van de voormalige Vissershaven geen rijksbelangen zijn betrokken, is met de gemeente Kortgene een overeenkomst omtrent de overbrenging van het beheer en onderhoud daarvan gesloten. Deze overeenkomst, die als bijlage I aan de memorie van toelichting is toegevoegd, is op 18 maart 1980 ondertekend. Het heeft de Raad van State, ook na kennisneming van de voorlaatste alinea van de memorie van toelichting, bevreemd dat eerst nu tot indiening van het wetsvoorstel wordt overgegaan.

Nu uit de memorie van toelichting bij het onderhavige wetsvoorstel niet kan worden afgeleid welke omstandigheden tot deze vertraging hebben geleid, geeft het college in overweging hieraan alsnog aandacht te schenken.

2. Voor enkele redactionele kanttekeningen moge het college verwijzen naar de bij het advies behorende bijlage

De Raad van State geeft U in overweging het voorstel van wet te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, nadat aan het vorenstaande aandacht zal zijn geschonken.

De Vice-President van de Raad van State,
W. Scholten

Lijst van redactionele kanttekeningen, behorende bij het advies nr. W09.85.0194/26.5.30 van de Raad van State van 31 juli 1985

- Gelet op het gestelde in artikel 1, eerste lid, van het wetsvoorstel en op het bepaalde in artikel 1, eerste lid, van de als bijlage I bij de memorie van toelichting gevoegde overeenkomst, verdient het aanbeveling in het

intitulé en de considerans van het wetsvoorstel na «Colijnsplaat» in te voegen: met bijbehorende werken.

- Ingevolge punt 7 van de Aanwijzingen voor de wetgevingstechniek ware in artikel 1, tweede lid, de woorden «het vorige lid» te wijzigen in: het eerste lid.

- In de memorie van toelichting ware in de eerste volzin de vermelding van de Deltawet aan te vullen met: (Stb. 1958, 246).

- In de memorie van toelichting ware op bladzijde 2, derde alinea, de vermelding van artikel 4 van de overeenkomst nader te preciseren door te verwijzen naar het eerste lid.

- Ingevolge punt 109 van de Aanwijzingen voor de wetgevingstechniek ware op bladzijde 2 van de memorie van toelichting in de voorlaatste volzin de vermelding «zitting 1979-1980» te wijzigen in Kamerstukken II 1979-80

Vergaderjaar 1985-1986

19 252

Overbrenging in beheer en onderhoud bij de gemeente Kortgene van de in die gemeente gelegen voormalige Vissershaven te Colijnsplaat met bijbehorende werken

B

NADER RAPPORT

Aan de Koningin

's-Gravenhage, 4 oktober 1985

Blijkens de mededeling van de directeur van Uw Kabinet van 4 april 1985, nr. 73, machtigde Uwe Majesteit de Raad van State zijn advies betreffende het bovenvermelde wetsvoorstel rechtstreeks aan mij te doen toekomen. Dit advies gedateerd 31 juli 1985, nr. W09 85.0194/26.5.30, moge ik U hierbij aanbieden.

Het heeft de Raad van State bevreemd dat, hoewel de tussen het Rijk en de gemeente Kortgene, met het oog op de overbrenging van het beheer en onderhoud van de in die gemeente gelegen voormalige Vissershaven en Colijnsplaat, gesloten, als bijlage I bij de memorie van toelichting gevoegde overeenkomst Z 2125 op 18 maart 1980 is ondertekend, eerst nu tot indiening van het onderhavige wetsvoorstel wordt overgegaan.

Hieromtrent moge ik U het volgende mededelen.

Zoals ter zake was overeengekomen was het Rijk, wegens de overbrenging bij de gemeente Kortgene van het beheer en onderhoud van de haven van Colijnsplaat, aan die gemeente een vergoeding verschuldigd van f 4 035 655 (artikel 3 van het wetsvoorstel).

Eveneens was overeengekomen (artikel 1, derde lid van de overeenkomst) dat de verschuldigde vergoeding zou worden aangewend voor de betaling van de kosten, verbonden aan de uitbreiding van de haven

Blijkens de laatste volzin van deze bepaling zou na het gereedkomen van de werken worden nagegaan of de gemeente nog recht had op uitkering van een restant-bedrag.

Het desbetreffende onderzoek heeft geruime tijd in beslag genomen. Het resultaat hiervan is neergelegd in de voorlaatste alinea van de memorie van toelichting.

Voorts verwijst de Raad nog voor enkele redactionele kanttekeningen naar de bij het advies behorende bijlage. Hiermede is in het wetsvoorstel en de memorie van toelichting rekening gehouden.

Ik veroorloof mij U in overweging te geven het hierbij gevoegde wetsvoorstel en de memorie van toelichting, zoals deze overeenkomstig het vorenstaande zijn gewijzigd, met de bijlagen aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
N. Smit-Kroes

Vergaderjaar 1985-1986

19 252

Overbrenging in beheer en onderhoud bij de gemeente Kortgene van de in die gemeente gelegen voormalige Vissershaven te Colijnsplaat met bijbehorende werken

Nr. 4

VOORLOPIG VERSLAG

Vastgesteld 28 november 1985

De vaste Commissie voor Verkeer en Waterstaat¹, met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel belast, brengt als volgt verslag uit over haar voorlopige bevindingen.

De leden behorende tot de fractie van de P.v.d.A. hadden met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel. In het verlengde van eerder ter zake van vergelijkbare wetsvoorstellen ingenomen standpunten hadden deze leden geen moeite met de beoogde overdracht.

Met belangstelling hadden deze leden kennis genomen van het advies van de Raad van State. Zij vroegen de regering wederom welke maatregelen nu genomen zijn om door H1D's gesloten overeenkomsten zo snel mogelijk tot een afronding te doen leiden. Kan stapsgewijs worden weergegeven welke handelingen na het sluiten van zo'n overeenkomst successievelijk verricht moeten worden en welke tijdsbeslagen daarmee gemoeid moeten zijn?

Ook hadden deze leden reeds enige malen gevraagd naar een systematische inventarisatie van de rijkswerken en -wateren die voor overdracht in aanmerking komen. Is het rijkswater en waterwerkengebied nu ter zake al geïnventariseerd en doorgelicht? Deze leden hadden behoefte ter zake nader geïnformeerd te worden. Concreet vroegen zij of er een totale objectenregistratie is. Zo ja, hoeveel objecten omvat die registratie? Van hoeveel objecten staat vast dat zij blijvend bij het Rijk in beheer moeten blijven, en op grond van welke beleidsuitgangspunten? Van hoeveel objecten staat vervolgens nu nog niet vast of zij blijvend bij het Rijk moeten blijven in verband met de nadere standpuntbepaling inzake het vaarwegenbeheer en het streven naar integraal waterbeheer?

Zijn de resultaten al bekend van de nadere verkenningen met in eerste aanleg de provincie over het in beheer en onderhoud brengen (desgewenst) bij die lichamen van hoofdvaarwegen, voor zover gewenst en voor zover doelmatig te achten?

Deze leden informeerden vervolgens naar de intenties van de regering met betrekking tot het beheer van het toekomstige Oosterscheldebekken voor zover geen hoofdvaarweg zijnde. Moet gezien de gang van zaken bij de Grevelingen nu al niet gedacht worden aan de juridische status van het resterende Oosterscheldewater? Kan in het licht van de provinciale taken voor binnenwateren inzicht worden gegeven in de verhouding tussen rijks- en provinciale bevoegdheden met betrekking tot de Oosterscheldewateren?

¹ Samenstelling

Leden: Van Rossum (SGP), De Beer (VVD), De Boois (PvdA), Van der Doef (PvdA), Rienks (PvdA), voorzitter, Eversdijk (CDA), Dijkman (PPR), Castricum (PvdA), Blaauw (VVD), Hennekam (CDA), ondervoorzitter, Couprie (CDA), Zijlstra (PvdA), Van Vlijmen (CDA), Blauw (VVD), Wolters (CDA), Nijland (CDA), Tommel (D'66), Te Veldhuis (VVD), Jorritsma-Lebbink (VVD), Paulis (CDA), Leijnse (PvdA).
Piv. leden: Ubeis-Veen (EVP), Korthals (VVD), Konings (PvdA), Spieker (PvdA), Van den Bergh (PvdA), Van Noord (CDA), Kosto (PvdA), Bruggeman (VVD), Mateman (CDA), Scharman (CDA), Veldhoen (PvdA), Frinking (CDA), Lauktermann (VVD), Van den Toorn (CDA), De Visser (PvdA), Van Es (PSP), Van Rey (VVD), Van der Kooij (VVD), Hermsen (CDA), De Waart (PvdA).

Kunnen in dit verband ook de publiekrechtelijke en de privaatrechtelijke bevoegdheden van het Rijk ter zake gesplitst worden aangegeven?

Met verwondering hadden deze leden kennis genomen van artikel 3 van de overeenkomst. Op grond waarvan behoudt het Rijk hier zich privaatrechtelijke rechten voor? Deze leden, die er geen twijfel over wilden laten bestaan dat zij het veilig stellen van visserijbelangen legitiem achten, wensten toch uit te drukken dat een publiekrechtelijke regeling ter zake bij hen de voorkeur zou genieten. Zij vroegen de regering een en ander onder ogen te zien. Het bedingen van kosteloze ligplaatsen voor de RWS achtten zij in beginsel niet juist. In hoeveel soortgelijke gevallen worden of zijn langs die weg financiële lasten op andere overheden afgewenteld? Deze verschuiving van collectieve lasten bij de feitelijke kostenveroorzaker, achtten zij geen goede zaak. Wil de minister ter zake het standpunt van de Algemene Rekenkamer vragen en dat toevoegen, voorzien van nadere stellingname, aan de memorie van antwoord?

Deze leden zouden gaarne op de hoogte worden gesteld van de havenexploitatie-resultaten, baten en lasten sedert 1 januari 1980, door de gemeente Kortgene.

Met betrekking tot de overeenkomst stelden deze leden de volgende vragen.

Artikel 1, lid 3, voorziet in de mogelijkheid dat een wetsvoorstel het Staatsblad niet bereikt. In dat geval worden echter wel de exploitatie en het onderhoud overgedragen. De vraag rijst met welke optie in een dergelijke constructie is voorzien, waar eerder is betoogd dat beheer, eigendom en onderhoud in een hand behoren te blijven. De vraag is derhalve of het in werking treden van zo'n overeenkomst, omdat het Staatsblad is bereikt, dan niet als het scheppen van voldongen feiten van de wetgever moet worden gezien. Kan daarop worden ingegaan?

Deze leden stelden deze vraag ook omdat niet in de constructie is voorzien dat de minister de HID niet wenst te volgen, terwijl daar ook voorbeelden van zijn. Kan ter zake van die situatie ook worden getreden in de voorgaande vragen? Waarom is die goedkeuring van hoger hand niet als onveranderlijk opgenomen?

Stond ten tijde van het sluiten van de overeenkomst vast dat de vigerende bestemmingsplannen in de uit te voeren werken voorzagen, zo vroegen zij aangaande artikel 2.

Waarom is de betreffende havenmeester niet mede overgenomen door de gemeente, zo vroeg de P.v.d.A.-fractie ten aanzien van artikel 4.

Kan ten aanzien van artikel 5, lid 3, uiteengezet worden op grond waarvan deze bepaling nodig is, gezien de bestaande bouwverordening en de geldende COVO-bepalingen ter zake?

Is het niet zo dat hemelwater van de bebouwing wellicht ook beter – aannemende dat er geen gescheiden rioleringsstelsel is – op de riolering zou kunnen worden geloosd, zulks ter beoordeling van de desbetreffende overheden? Met welk doel is het Rijk dan deze bepaling overeengekomen? Ook hier rijst dan de vraag of de publiekrechtelijke regelingen deze specifieke bepaling niet onnodig maken.

Deze leden verzochten de regering in het licht van de gemaakte opmerkingen het streven naar deregulering onder ogen te zien of de betrokken overeenkomst kan worden vereenvoudigd en de conclusies daarover mee te delen en te voeren naar herziening van de overeenkomst.

De leden van de V.V.D.-fractie konden zich met de intentie van het wetsvoorstel verenigen. De bij de haven betrokken belangen, met name de visserij en de recreatieve doeleinden, achtten deze leden van meer lokaal en regionaal belang dan van rijksbelang.

Zij achtten het op zich dan ook logisch dat het beheer en onderhoud van de haven aan de gemeente Kortgene (zouden) worden overgedragen. Met de Raad van State achtten deze leden de vraag gerechtvaardigd waarom er sedert de datum van de overdrachtsovereenkomst tussen het Rijk en de

gemeente – op 18 maart 1980 – meer dan 5½ jaar verlieden, alvorens het onderhavige wetsvoorstel bij de Kamer werd ingediend. Was het niet mogelijk om de concrete afhandeling van de eindafrekening (artikel 1, lid 3, van de overeenkomst) plaats te laten vinden na een eerdere, spoedige, behandeling van het wetsvoorstel?

Nu de indiening van het wetsvoorstel toch pas in het huidige stadium is ingediend, wilden de leden van de V.V.D.-fractie van deze situatie gebruik maken nader in te gaan op de sedert de datum van 18 maart 1980 plaats gehad hebbende wijzigingen in de feitelijke situatie.

Ten tijde van de overeenkomst in 1980 gingen het Rijk en de gemeente er namelijk van uit dat de baggerwerken in de haven (om de vereiste diepte in de haven te waarborgen) ± f 40 000 per jaar zouden gaan bedragen. Hiervoor is een gekapitaliseerd bedrag in de overeenkomst opgenomen.

Inmiddels is echter gebleken dat deze kosten hoger zullen zijn, namelijk ± f 100 000 à f 150 000 per jaar; een veelvoud dus van de aanvankelijk geraamde kosten.

Reden: de verzandingsproblematiek, die veel ernstiger is dan verwacht. Zoals bekend, is daarover inmiddels zelfs een aanmerkelijk conflict tussen de gemeente Kortgene, als verpachter van de haven, en een watersportvereniging, als pachter, ontstaan. Afgezien van het geschil tussen de gemeente en de watersportvereniging, wilden de leden van de V.V.D.-fractie graag antwoorden op de volgende vragen:

1. Was de huidige verzandingsproblematiek redelijkerwijs in 1980 te voorzien geweest?
2. Wat zijn de voornaamste oorzaken van de huidige verzanding?
3. Bestaat er mogelijkwijs een relatie tussen de Oosterscheldewerken (bijv. de vorderingen bij de (af)bouw van de Stormvloedkering en eventuele stroomwijzigingen dientengevolge) en de verzanding in de haven van Colijnsplaat, of zijn deze mogelijkwijs nog te verwachten?
4. Acht de regering zich mede-verantwoordelijk voor en/of mede betrokken bij de (consequenties van de) verzandingsproblematiek, omdat het Rijk de directie heeft gevoerd bij de uitvoering van het bestek van de havenvergroting en ook het dagelijks toezicht daarbij heeft uitgeoefend?
5. Kon/mocht de gemeente Kortgene redelijkerwijs afgaan op de in dit verband door Rijkswaterstaat en provinciale waterstaat van Zeeland gegeven adviezen?
6. Welke contacten zijn er over deze verzandingsproblematiek tussen Rijk en gemeente, en met welke resultaten?
7. Welke mogelijkheden zijn denkbaar om de verzandingsproblematiek op te lossen?

De leden behorende tot de fractie van de S.G.P. hadden met belangstelling kennis genomen van het voorstel van wet.

Met name de overeenkomst gesloten op 18 maart 1980 waarop het wetsvoorstel gebaseerd is, trok de aandacht (bijlage I). Hetzelfde geldt voor de berekening van de afkoopsom, opgenomen als bijlage II.

Het feit dat genoemde overeenkomst ruim 5 jaar geleden werd ondertekend en pas nu in de vorm van een wetsvoorstel aan de Kamer wordt aangeboden geeft de gelegenheid te informeren naar wat er sinds 1980 is gebeurd. Kan het zijn dat niet-verwachte ontwikkelingen voor de vertraging hebben gezorgd in de afhandeling van het onderhavige voorstel van wet? In hoeverre zijn de ramingen genaamd in bijlage II juist dan wel onjuist gebleken? Kan hierover nadere informatie worden verstrekt? Zijn de bedragen genoemd onder B (periodiek onderhoud) juist ingeschat? Kan meer informatie worden verstrekt over de kosten welke sinds 1980 zijn gemaakt om de haven van Colijnsplaat op diepte te houden? Kan daarbij tevens worden aangegeven hoe de situatie ten aanzien van het baggerwerk was voordat de havenmonding werd verlegd en wat de effecten van de verzanding zijn voor de vissersschepen die de haven willen bereiken?

In het recente verleden is onderzoek verricht naar de redenen van de verzanding van de haven. Wat waren de resultaten van dat onderzoek en bestaat er zicht op een oplossing voor deze problematiek?

In het licht van de ontwikkelingen sinds 1980 zouden de leden van de S.G.P-fractie ingelicht willen worden over het gebruik van de bankstelling door vissersschepen? Kunnen cijfers worden geproduceerd over het gebruik van de bankstelling in de jaren voor 1980 en daarna?

De voorzitter van de commissie,
Rienks

De griffier van de commissie,
Teunissen

Jaargang 1988

676

Wet van 8 november 1988, houdende wijziging van de Waterstaatswet 1900 (Stb. 176) in verband met het in beheer of onderhoud brengen van waterstaatswerken van het Rijk bij anderen, dan wel van anderen bij het Rijk

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de regeling voor het in beheer of onderhoud brengen van waterstaatswerken van het Rijk bij anderen, dan wel van anderen bij het Rijk te vereenvoudigen;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

Artikel 1 van de Waterstaatswet 1900 (Stb. 176)¹ wordt vervangen door

Artikel 1

1. Het bij anderen in beheer of onderhoud brengen van waterstaatswerken die bij het Rijk in beheer of onderhoud zijn, alsmede het bij het Rijk in beheer of onderhoud brengen van waterstaatswerken die bij anderen dan het Rijk in beheer of onderhoud zijn dan wel die onbeheerd zijn, geschiedt bij wet.

2. In afwijking van het eerste lid kunnen waterstaatswerken in beheer of onderhoud bij het Rijk, die niet van nationaal belang zijn, bij koninklijk besluit bij anderen in beheer of onderhoud worden gebracht, indien daaromtrent overeenstemming is bereikt tussen het Rijk en die anderen.

3. In afwijking van het eerste lid kunnen waterstaatswerken in beheer of onderhoud bij anderen, die van nationaal belang zijn, bij koninklijk besluit bij het Rijk in beheer of onderhoud worden gebracht, indien daaromtrent overeenstemming is bereikt tussen het Rijk en die anderen.

4. Een besluit als bedoeld in het tweede en derde lid geschiedt op gemeenschappelijke voordracht van Onze Minister met de uitvoering van deze wet belast en van Onze Minister van Financiën.

ARTIKEL II

De Wet van 24 november 1932, Stb. 552, houdende vaststelling van eene regeling betreffende het door het Rijk bij anderen in beheer of onderhoud overbrengen en betreffende het bij het Rijk in beheer of onderhoud nemen van wegen of gedeelten van wegen, wordt ingetrokken.

ARTIKEL III

In de Landinrichtingswet (Stb. 1985, 299)² vervallen in artikel 136 de woorden: «en het enige artikel van de wet van 24 november 1932 (Stb. 552)» en wordt de komma tussen de artikelen van de Waterstaatswet 1900 en de Wegenwet vervangen door het woordje «en».

ARTIKEL IV

In de Wet van 11 maart 1972 (Stb. 145), houdende verklaring van het algemeen nut der onteigening van percelen, erfdiensbaarheden en andere zakelijke rechten ten behoeve van de inrichting van een buisleidingsstraat vanaf Pernis langs Klundert naar de Schelde nabij de Nederlands-Belgische grens, vervallen in artikel 7, zevende lid, de woorden: «en het enig artikel van de wet van 24 november 1932 (Stb. 552)» en wordt de komma tussen de artikelen van de Waterstaatswet 1900 en de Wegenwet vervangen door het woordje «en».

ARTIKEL V

In de Reconstructiewet Midden-Delfland (Stb. 1977, 233)³ vervallen in artikel 74 de woorden: «en het enig artikel van de wet van 24 november 1932 (Stb. 552)» en wordt de komma tussen de artikelen van de Waterstaatswet 1900 en de Wegenwet vervangen door het woordje «en».

ARTIKEL VI

In de Herinrichtingswet Oost-Groningen en de Gronings-Drentse Veenkoloniën (Stb. 1977, 694)² vervallen in artikel 79 de woorden: «en het enige artikel van de wet van 24 november 1932 (Stb. 552)» en wordt de komma tussen de artikelen van de Waterstaatswet 1900 en de Wegenwet vervangen door het woordje «en».

ARTIKEL VII

In de Herverkavelingswet Walcheren (Stb. 1947, H. 400)⁴ vervallen in artikel 73, tweede lid, de woorden: «en het enig artikel van de wet van 24 november 1932, Stb. 552».

ARTIKEL VIII

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Dat tijdstip wordt niet eerder gesteld dan twee maanden na de datum waarop Onze Minister van Verkeer en Waterstaat het voornemen Ons zodanig besluit voor te dragen aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft medegedeeld.

↘ Kee K.B. 15-4-1991, SAB 188

¹ Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 7 juli 1988, Stb. 352

² Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 11 februari 1988, Stb. 77

³ Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 19 februari 1986, Stb. 47

⁴ Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 24 december 1970, Stb. 612

Zie voor de behandeling in de Staten-Generaal:

Kamerstukken II 1985/86; 1986/87, 1987/88, 19 639

Hand. II 1987/88, blz. 2940-2955, 3201-3202, 3523-3524

Kamerstukken I 1987/88, 19 639 (197, 197a, 197b)

Hand. I 1988/89, blz. 109

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's-Gravenhage, 8 november 1988

Beatrix

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
N. Smit-Kroes

Uitgegeven de *twaaalfde* januari 1989

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

Vergaderjaar 1987-1988

19639

Wijziging van de Waterstaatswet 1900 (Stb. 176) in verband met het in beheer of onderhoud brengen van waterstaatswerken van het Rijk bij anderen, dan wel van anderen bij het Rijk

Nr. 12

GEWIJZIGD AMENDEMENT VAN HET LID RIENKS TER VERVANGING VAN DAT GEDRUKT ONDER NR. 11

Ontvangen 15 maart 1988

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

Na artikel VII wordt een **nieuw artikel VIII** ingevoegd, luidende

ARTIKEL VIII

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Dat tijdstip wordt niet eerder gesteld dan twee maanden na de datum waarop Onze Minister van Verkeer en Waterstaat het voornemen Ons zodanig besluit voor te dragen aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft medegedeeld.

Toelichting

Dit amendement beoogt de inwerkingtreding van deze wet te bepalen op een zodanig tijdstip dat de Kamer kennis heeft kunnen nemen van en eventueel met de regering van gedachten heeft kunnen wisselen over de voorstellen van de Stuurgroep decentralisatie beheer natte waterstaatswerken inzake de bij overdracht van die werken te hanteren bestuurlijke en financiële uitgangspunten.

Rienks

Jaargang 1991

188

**Besluit van 15 april 1991, houdende
inwerkingtreding van de Wet van 8 november
1988 (Stb. 676), houdende wijziging van de
Waterstaatswet 1900 (Stb. 176) in verband met
het in beheer of onderhoud brengen van
waterstaatswerken van het Rijk bij anderen, dan
wel van anderen bij het Rijk**

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van
Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat van
2 april 1991, nr. RJ1 89380, Hoofddirectie van de Waterstaat, Hoofdaf-
deling Bestuurlijke en Juridische Zaken;

Gelet op artikel VIII van de Wet van 8 november 1988, Stb. 676;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Enig artikel

De Wet van 8 november 1988 (Stb. 676), houdende wijziging van de
Waterstaatswet 1900 (Stb. 176) in verband met het in beheer of
onderhoud brengen van waterstaatswerken van het Rijk bij anderen, dan
wel van anderen bij het Rijk, treedt in werking met ingang van 1 juni
1991.

Onze Minister van Verkeer en Waterstaat is belast met de uitvoering
van dit besluit, dat in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 15 april 1991

Beatrix

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
J. R. H. Majj-Weggen

Uitgegeven de tweede mei 1991

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

Bijlage 13

WIJ **B**EATRIX, BIJ DE GRATIE GODS,
 KONINGIN DER NEDERLANDEN,
 PRINSES VAN ORANJE-NASSAU,
 ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van

21 november 1991, no. 91.010539,

houdende overbrenging
 in beheer en onderhoud
 van het Kanaal door
 Walcheren, het Kanaal
 door de Oude Arne en
 van enkele andere water-
 staatswerken bij de
 Provincie Zeeland, alsmede
 overbrenging in beheer en
 onderhoud van enkele
 wegen bij het Rijk.

Op de voordracht van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat van 31 oktober 1991, nr. RJI 106769, Hoofddirectie van de Waterstaat, Hoofdafdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken, en van de Staatssecretaris van Financiën van 13 november 1991 nr. DOM 91/4312-577/89, Directie der Domeinen, Afdeling Inspecties en Rentambten;

overwegende dat met de Provincie Zeeland overeenstemming is verkregen omtrent het bij haar in beheer en onderhoud overbrengen van een aantal in de Gemeenten Vlissingen, Middelburg, Arnhemuiden, Veere, Reimerswaal, Kapelle, Terneuzen en Axel gelegen waterstaatswerken, met bijbehorende werken;

dat deze overeenstemming is vastgelegd in de tussen partijen gesloten overeenkomst van 22 december 1988, nr. 2 2943;

gelet op artikel 1 van de Waterstaatswet 1900, Stb. 176,

HEBBEN GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN:

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder indexcijfer: Het door het Centraal Bureau voor de Statistiek in het Statistisch Bulletin gepubliceerde cijfer van regelingslonen van volwassen werknemers (lonen per week en per maand voor alle werknemerscategorieën, inclusief spaarloon, vakantietoeslag en andere uitkeringen).

Artikel 2

1. De in de artikelen 5, eerste lid, 6, eerste lid, 7, eerste lid, 8, tweede lid en 15, eerste lid, genoemde uitkeringen worden aangepast aan de reeds opgetreden en optredende loon- en prijsontwikkelingen.
2. Aanpassing van de onderhoudskosten geschiedt met behulp van de formule

$$\frac{0,7(C-U)}{U} + 1.$$

3. Aanpassing van de personeelskosten met de formule

$$\frac{C-U}{U} + 1.$$

Artikel 3

1. Het Rijk brengt bij de Provincie Zeeland in beheer en onderhoud over:
  - a. het Kanaal door Walcheren, gelegen in de Gemeenten Vlissingen, Middelburg, Arnemuiden en Veere, en
  - b. het Kanaal door de Oude Arne, gelegen in de Gemeenten Middelburg en Arnemuiden.
2. De in het eerste lid genoemde waterstaatswerken zijn aangegeven op de bij dit besluit behorende tekening nr. ZLWX 1989-6052.
3. In de overbrenging van het in het eerste lid, onderdeel a, genoemde kanaal zijn begrepen de volgende kunstwerken: de kleine schutsluis Vlissingen, de grote schutsluis Vlissingen, de buitenkeersluis Vlissingen, de binnenkeer- en schutsluis Vlissingen, de keersluisbrug Vlissingen, de brug Souburg, de Schroefbrug Middelburg, de stationsbrug Middelburg, de brug in de Kleverskerkseweg, de kleine schutsluis Veere en de grote schutsluis Veere, de op de genoemde kunstwerken gelegen weggedeelten en verder alle andere tot het kanaal behorende werken, voor zover deze bij het Rijk berusten.
4. In de overbrenging van het in het eerste lid, onderdeel b, genoemde kanaal is begrepen de brug over het kanaal en verder alle andere tot het kanaal behorende werken, voor zover deze bij het Rijk berusten.
5. De Provincie Zeeland treedt door de overbrenging in beheer en onderhoud van de in het eerste lid genoemde waterstaatswerken tegenover derden in de rechten en verplichtingen van het Rijk te dier zake.

Artikel 4

Wegens de overbrenging in beheer en onderhoud bij de Provincie Zeeland van de in artikel 3, eerste lid, genoemde waterstaatswerken verstrekt het Rijk aan die provincie uitkeringen ter zake van geplande, nog niet uitgevoerde, onderhouds- en herstelwerkzaamheden en verbeteringswerken, onderhoudskosten en personeelskosten.

Artikel 5

1. De vergoeding ter zake van geplande, nog niet uitgevoerde, onderhouds- en herstelwerkzaamheden en verbeteringswerken bedraagt f 3.420.625,--, berekend op basis van het prijspeil van januari 1991.
2. Het in het vorige lid genoemde bedrag wordt eenmalig betaald binnen drie maanden na de overdracht van het beheer en onderhoud van het Kanaal door Walcheren c.a.
3. Het in het eerste lid genoemde bedrag wordt aangepast met behulp van de in artikel 2, tweede lid, vermelde formule, waarbij
C voorstelt het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling, en
U het indexcijfer in de maand januari 1991 (= 120,4).

Artikel 6

1. De uitkering ter zake van onderhoudskosten bedraagt f 4.575.080,--, berekend op basis van het prijspeil van januari 1991.
2. Het in het vorige lid genoemde bedrag wordt, wat de eerste betaling betreft, aangepast met behulp van de in artikel 2, tweede lid, vermelde formule, waarbij
C voorstelt het indexcijfer in de maand voorafgaande aan de datum van betaling, en
U het indexcijfer in de maand januari 1991 (= 120,4).
3. Wat de betaling van de onderhoudskosten voor de jaren, volgende op de eerste betaling betreft, wordt telkens het bedrag van het voorgaande jaar aangepast met behulp van de in artikel 2, tweede lid, vermelde formule, waarbij
C voorstelt het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling, en
U het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling in het voorgaande jaar.

Artikel 7

1. De uitkering ter zake van personeelskosten bedraagt f 3.462.700,--, berekend op basis van het prijspeil van januari 1991.

2. Het in het vorige lid genoemde bedrag wordt, wat de eerste betaling betreft, aangepast met behulp van de in artikel 2, derde lid, vermelde formule, waarbij
C voorstelt het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling, en
U het indexcijfer in de maand januari 1991 (= 120,4).
3. Wat de betaling van de personeelskosten voor de jaren, volgende op de eerste betaling betreft, wordt telkens het bedrag van het voorgaande jaar aangepast met behulp van de in artikel 2, derde lid, vermelde formule, waarbij
C voorstelt het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling, en
U het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling in het voorgaande jaar.

Artikel 8

1. Uiterlijk drie jaar na de overdracht in beheer en onderhoud van het Kanaal door Walcheren c.a. neemt de Provincie Zeeland vier personen in volle dagtaak en één persoon in halve dagtaak over van het Rijk (Ministerie van Verkeer en Waterstaat).
2. Voor de 4,5 mensjaren, die in het eerste lid zijn genoemd, verstrekt het Rijk aan de Provincie Zeeland een uitkering ten bedrage van f 389.810,--, berekend op basis van het prijspeil van januari 1991.
3. Het in het vorige lid genoemde bedrag wordt, wat de eerste betaling betreft, aangepast met behulp van de in artikel 2, derde lid, vermelde formule, waarbij
C voorstelt het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling, en
U het indexcijfer in de maand januari 1991 (= 120,4).
4. Wat de betaling van deze personeelskosten voor de jaren, volgende op de eerste betaling betreft, wordt telkens het bedrag van het voorgaande jaar aangepast met behulp van de in artikel 2, derde lid, vermelde formule, waarbij
C voorstelt het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling, en
U het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling in het voorgaande jaar.
5. Zolang de Provincie Zeeland nog niet of slechts ten dele de genoemde 4,5 mensjaren personeel heeft overgenomen kan de provincie tot uiterlijk drie jaar na overdracht van het Kanaal door Walcheren c.a. voor f 389.810,-- (prijspeil januari 1991), of dat gedeelte daarvan dat nog niet is besteed aan overgenomen rijkspersoneel, per jaar, diensten bij het Rijk (Ministerie van Verkeer en Waterstaat) afnemen.
6. a. De Provincie Zeeland is bevoegd minder dan het in het eerste lid genoemde aantal personen van het Rijk over te nemen.

- b. Indien de provincie van deze mogelijkheid gebruik maakt wordt het in het tweede lid genoemde bedrag evenredig verminderd.

Artikel 9

1. Het Rijk neemt van de Provincie Zeeland in beheer en onderhoud over de volgende gedeelten van weg 57 van het Rijkswegenplan 1984 (Brielle-Haamstede-Middelburg) en van weg 59 (Serooskerke-Zierikzee-Willemstad-Zevenbergen-'s-Hertogenbosch-Oss), te weten:
  - a. het in de Gemeenten Zierikzee, Middenschouwen en Westerschouwen tussen km 0,00 en km 13,66 gelegen gedeelte van de provinciale weg Zierikzee-Haamstede (S2);
  - b. het in de Gemeente Westerschouwen tussen km 0,03 en km 0,78 gelegen gedeelte van de provinciale weg Serooskerke-Renese (S4), en
  - c. het in de Gemeenten Wissenkerke en Veere tussen km 14,77 en km 17,74 gelegen gedeelte van de provinciale weg op de Veersedam (S8).
2. Het Rijk brengt bij de Provincie Zeeland in beheer en onderhoud over de volgende in de Gemeente Reimerswaal gelegen weggedeelten:
  - a. het gedeelte van de Rijksweg Korteven-Goes-Sloedam-Arnemuiden-Nieuwland (Rijksweg 758) tussen km 3,69 (grens met de Provincie Noord-Brabant) en km 18,36 (Luchtenburg) en
  - b. het nabij km 9,32 (kilometreringspunt rijksweg 758) aan de rijksweg aansluitende gedeelte van de Valkenisseweg, ter lengte van ongeveer 1030 m.
3. De in het eerste en het tweede lid genoemde weggedeelten zijn aangegeven op de bij dit besluit behorende tekening nr. ZLWX 1989-6052.
4. a. In de overneming van de in het eerste lid genoemde weggedeelten zijn begrepen de in en op de weggedeelten aanwezige verhardingen en alle andere tot de weg behorende werken, voor zover een en ander in beheer en onderhoud is bij de Provincie Zeeland.
- b. In de overbrenging van de in het tweede lid genoemde weggedeelten zijn begrepen de in en op de weggedeelten aanwezige verhardingen en alle andere tot de weg behorende werken, voor zover een en ander in beheer en onderhoud is bij het Rijk en niet behoort aan de houder van de concessie, bedoeld in de Wet op de telecommunicatievoorzieningen (Stb. 1988, 520).

5. In de in het tweede lid bedoelde overbrenging zijn niet begrepen het beheer en onderhoud van de volgende in de Rijksweg 758 in de Gemeente Reimerswaal gelegen bruggen als kunstwerk:
  - a. de Kreekrakbrug over de Schelde-Rijnverbinding, en
  - b. de brug over het Bathse Spuikanaal.
6. Het beheer en onderhoud van de op de in het vijfde lid onderdelen a en b genoemde bruggen gelegen weggedeelten berusten, ingevolge het bepaalde in het tweede lid van dit artikel, bij de Provincie Zeeland.
7. a. Het beheer en onderhoud van de in het eerste lid genoemde weggedeelten worden overgenomen voor zover deze bij de Provincie Zeeland berusten.
  - b. Het beheer en onderhoud van de in het tweede lid genoemde weggedeelten worden overgebracht voor zover deze bij het Rijk berusten.

Artikel 10

1. Het Rijk treedt door de overneming in beheer en onderhoud van de in artikel 9, eerste lid, genoemde weggedeelten tegenover derden in de rechten en verplichtingen van de Provincie Zeeland te dier zake.
2. De Provincie Zeeland treedt door de overbrenging in beheer en onderhoud van de in artikel 9, tweede lid, genoemde weggedeelten tegenover derden in de rechten en verplichtingen van het Rijk te dier zake.

Artikel 11

1. De overneming in beheer en onderhoud van de in artikel 9, eerste lid, genoemde weggedeelten door het Rijk geschiedt om niet.
2. De overbrenging in beheer en onderhoud van de in artikel 9, tweede lid, genoemde weggedeelten bij de Provincie Zeeland geschiedt om niet.

Artikel 12

1. Het Rijk brengt bij de Provincie Zeeland in beheer en onderhoud over de volgende bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnde, niet op het Rijkswegenplan 1984 voorkomende weggedeelten:
  - a. het in de Gemeenten Reimerswaal en Kapelle tussen km 22,72 en km 29,24 gelegen gedeelte Zanddijk-Vierwegen van de Rijksweg Korteven-Goes-Sloedam-Arnemuïden-Nieuwland (Rijksweg 758);
  - b. het in de Gemeente Middelburg tussen km 0,16 en km 3,15 gelegen gedeelte van de Rijksweg Nieuwland-Middelburg;

- c. het in de Gemeente Terneuzen tussen de aansluiting aan de (provinciale) secundaire weg nr. 21 en de aansluiting aan de Rijksweg Terneuzen-Sas van Gent-Belgische grens gelegen gedeelte van de Hoekse weg, ter lengte van ongeveer 380 m, en
  - d. de in de Gemeenten Terneuzen en Axel gelegen rijksweg Zevenaarhaven-Axel tussen km 0,00 en km 2,19 in noordelijke richting en tussen km 0,00 en km 4,35 in zuidelijke richting.
2. De in het vorige lid genoemde weggedeelten zijn aangegeven op de bij dit besluit behorende tekening nr. ZLWX 1989-6052.
  3. In de overbrenging van de in het eerste lid genoemde weggedeelten zijn begrepen de in en op de weggedeelten aanwezige verhardingen en alle andere tot de weg behorende werken, voor zover een en ander in beheer en onderhoud is bij het Rijk en niet behoort aan de houder van de concessie, bedoeld in de Wet op de telecommunicatievoorzieningen (Stb. 1988, 520).
  4. In de in het eerste lid, onderdeel a, bedoelde overdracht zijn niet begrepen het beheer en onderhoud van de daarin binnen de Gemeenten Kapelle en Reimerswaal gelegen Vlakte-verkeersbrug, als kunstwerk.
  5. Het beheer en onderhoud van het op de in het vierde lid genoemde brug gelegen weggedeelte berusten, ingevolge het bepaalde in het eerste lid van dit artikel, bij de Provincie Zeeland.
  6. Het beheer en onderhoud van de in het eerste lid omschreven weggedeelten worden overgebracht voor zover deze bij het Rijk berusten.

Artikel 13

De Provincie Zeeland treedt door de overbrenging in beheer en onderhoud van de in artikel 12 genoemde weggedeelten tegenover derden in de rechten en verplichtingen van het Rijk te dier zake.

Artikel 14

De overbrenging in beheer en onderhoud van de in artikel 12 genoemde weggedeelten bij de Provincie Zeeland geschiedt, met inachtneming van het bepaalde in artikel 15, om niet.

Artikel 15

1. Met betrekking tot de in het eerste lid van artikel 12 genoemde weggedeelten verstrekt het Rijk aan de Provincie Zeeland, voor het onderhoud daarvan, een uitkering van f 832.920,-- op jaarbasis, berekend op basis van het prijspeil van januari 1991.

Betaling vindt plaats vanaf het tijdstip van de overdracht van de meergenoemde weggedeelten:

- a. tot de datum van inwerkingtreding van een wettelijke regeling in het kader van de herverdeling van het wegenbeheer, of indien dit eerder het geval is:
  - b. tot de datum, waarop het in het kader van de aanleg van een gedeelte van weg 57 van het Rijkswegenplan 1984 in het Kanaal door Walcheren te bouwen aquaduct in gebruik is gesteld.
2. Het in het vorige lid genoemde bedrag wordt, wat de eerste betaling betreft, aangepast met behulp van de in artikel 2, tweede lid, vermelde formule, waarbij C voorstelt het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling, en U het indexcijfer in de maand januari 1991 (= 120,4).
  3. Wat de betaling van deze onderhoudskosten voor de jaren, volgende op de eerste betaling betreft, wordt telkens het bedrag van het voorgaande jaar aangepast met behulp van de in artikel 2, tweede lid, vermelde formule, waarbij C voorstelt het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling, en U het indexcijfer in de maand voorafgaande aan de datum van betaling in het voorgaande jaar.

Artikel 16

1. De in de artikelen 6, eerste lid, 7, eerste lid, 8, tweede lid, en 15, eerste lid, genoemde uitkeringen worden jaarlijks, uiterlijk op 31 december van het desbetreffende jaar, aan de Provincie Zeeland verstrekt.
2. De op grond van artikel 5 en de ingevolge het vorige lid te betalen bedragen zullen worden voldaan op door de Provincie Zeeland bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat in te dienen gespecificeerde declaraties.

Artikel 17

Dit besluit treedt in werking met ingang van 31 december 1991.

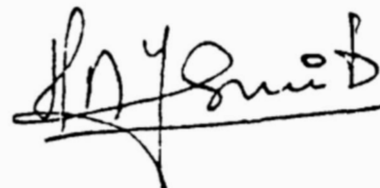
Onze Ministers van Verkeer en Waterstaat en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit.

's-Gravenhage, 21 november 1991
(get.) BEATRIX.

DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT,
(get.) J.R.H. Maij-Weggen.

DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIEN,
(get.) M.J.J. van Amelsvoort.

Overeenkomstig het oorspronkelijke
De Secretaris Generaal
van het
Ministerie van Verkeer en Waterstaat

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'H. J. J. van Amelsvoort', written over a horizontal line.

AFSCHRIFT

HOOFDDIRECTIE VAN DE WATERSTAAT

nr.:

ZA 53629

7-6-1988

Stuurgroep Decentralisatie

beheer natte waterstaatswerken.

de minister van verkeer en waterstaat

Overwegende dat het wenselijk is met voortvarendheid een herverdeling van het beheer van natte waterstaatswerken tussen het Rijk enerzijds en de provincies, gemeenten en waterschappen anderzijds, tot stand te brengen;

Gelet op het voornemen daartoe in het regeerakkoord van 1986 (Stcrt. 1986, nr. 131) en op de uitkomsten van het bestuurlijk overleg daarover op 27 augustus 1987;

Handelende mede namens de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en de Staatssecretaris van Financiën;

BESLUIT:

Artikel 1

Er is een stuurgroep Decentralisatie beheer natte waterstaatswerken, verder aan te duiden als de stuurgroep.

Artikel 2

De stuurgroep heeft tot taak:

Een bestuurlijk overleg voor te bereiden over de mogelijkheden om te komen tot een overdracht van het beheer van natte waterstaatswerken van het Rijk, naar de provincies, gemeenten en waterschappen. De stuurgroep is daartoe in het bijzonder belast met:

- a. - het doen van voorstellen voor de bestuurlijke en financiële uitgangspunten en bestuurlijke beginselen die bij de overdrachten van natte waterstaatswerken, anders dan hoofdwaterkeringen, gehanteerd zullen worden;
- het ontwerpen van een procedure voor de voorbereiding van de bedoelde overdrachten op decentraal niveau;

- b. het -

- b. het doen van voorstellen voor de financiële uitgangspunten die bij de overdrachten van hoofdwaterkeringen gehanteerd zullen worden.

De stuurgroep heeft voorts tot taak:

- het op verzoek van de minister of een der andere vertegenwoordigde partijen voorbereiden van bestuurlijk overleg;
- het periodiek verslag doen van de voortgang, tenminste eens per zes maanden, aan de vertegenwoordigde partijen.

De leden van de stuurgroep informeren hun respectievelijke besturen over alle relevante zaken.

Artikel 3

In de stuurgroep worden benoemd:

- a. tot lid en voorzitter:

mr. G.Ph. Brokx, Burgemeester van de Gemeente Tilburg en oud-staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;

- b. tot leden:

entk.

Vergaderjaar 1990-1991

14 391

Structuurschema vaarwegen

Nr. 34

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 25 maart 1991

Op 5 september 1988 (14 391, nr. 33) deelde ik u mee dat er overeenstemming bestond tussen het Rijk, het Interprovinciaal Overleg, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Unie van Waterschappen over de grote lijn van de te volgen aanpak van de decentralisatie van het beheer en onderhoud van natte waterstaatswerken. Deze lijn is, dat overleg over de overdrachten van de door het Rijk beheerde waterstaatswerken die door aard en omvang voor overdracht in aanmerking komen, decentraal zal plaatsvinden tussen het Rijk en de beoogde nieuwe beheerder. Ten behoeve van dit decentrale overleg zijn op centraal niveau vastgestelde beginselen en uitgangspunten nodig. Met het doen van voorstellen hiervoor is de door mij op 6 juni 1988 ingestelde stuurgroep «Decentralisatie Beheer Natte Waterstaatswerken» belast. De stuurgroep staat onder leiding van mr. G. Ph. Brokx. Op grond van voorstellen van de stuurgroep heeft op 13 oktober 1988 en op 12 september 1990 bestuurlijk overleg plaatsgevonden, dat heeft geleid tot volledige overeenstemming met het IPO en de V.N.G. alsmede op een enkel punt na ook tot overeenstemming met de Unie van Waterschappen. De stuurgroep heeft op grond hiervan een eindrapport uitgebracht, dat ik u hierbij ter kennisneming aanbied.¹

Met de Unie van Waterschappen is geen overeenstemming bereikt over de vraag wat als een redelijke vergoeding beschouwd moet worden, indien zogenaamde waterschapseigen taken worden overgedragen. Dit zijn taken waarbij de ingelanden een direct en continu belang hebben en dus ook de zeggenschap behoren te hebben en de kosten daarvan behoren te dragen. Het Kabinet heeft zich daarom op het standpunt gesteld, dat het redelijk is indien de waterschappen voor de overdracht van deze taken geen vergoeding krijgen. Immers zou in het geval dat er wel enige vergoeding zou worden gegeven, de belastingbetaler mee blijven betalen aan zaken die eigenlijk door de ingelanden betaald behoren te worden en die de ingelanden doorgaans ook werkelijk betalen. Aan de andere kant zou strikte toepassing van dit standpunt kunnen leiden tot zulke lastenstijging voor de ingelanden in het jaar na

[7]

EINDRAPPORT
STUURGROEP
BROKX-NAT →

¹ Ter inzage gelegd op de bibliotheek

de overdracht, dat deze als onevenredig hoog zouden kunnen worden ervaren. Daarom heeft het Kabinet een in hoogte per jaar afnemende gewenningsbijdrage aangeboden over een periode van 3 jaren vanaf de overdracht, met ook een vangnetconstructie die voorkomt dat de jaarlijkse lastenstijging groter wordt dan f 3,33 per hectare. Het blijkt dat de Unie van Waterschappen aan een dergelijke regeling niet kan medewerken. Men heeft aangeboden wel een deel van de kosten te gaan dragen (tot een afkoopwaarde van maximaal 60% van de afkoopwaarde van de volledige onderhoudskosten), maar acht het niet redelijk te veronderstellen dat waterschappen vrijwillig zullen medewerken aan een nog grotere verhoging van de lasten van de ingelanden. Het standpunt van de Unie van Waterschappen zou leiden tot een door het Rijk te geven gewenningsbijdrage gedurende circa 20 jaren.

De beide standpunten liggen dermate ver uiteen, dat geen overeenstemming bereikt is. Ik betreur dit, doch ben van mening dat een alleszins redelijke regeling is aangeboden.

Thans worden de decentraal te voeren onderhandelingen over de overdracht voor elk van de daarvoor in aanmerking komende waterstaatswerken door de betrokken Rijksdiensten voorbereid, zodat over enkele maanden de onderhandelingen daadwerkelijk een aanvang kunnen nemen. Daarbij zal wat de overdracht van zogenaamde waterschapseigen taken betreft, de genoemde gewenningsbijdrage over een periode van 3 jaren aangeboden.

Om na verkregen overeenstemming ook snel te kunnen komen tot een formele overdracht, is het nodig dat de Wet van 8 november 1988, houdende wijziging van de Waterstaatswet 1900 enz. (Staatsblad 1988, 676) in werking treedt. Volgens artikel VIII van deze wet dient dit op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip te geschieden. Ik ben voornemens de in artikel VIII bedoelde voordracht medio maart van dit jaar aan de Koningin te zenden, zodat de voornoemde wet per 1 juni 1991 in werking kan treden. Dit betekent dat vanaf dat moment waterstaatswerken die bij het Rijk in beheer en onderhoud zijn en die niet van nationaal belang zijn, bij koninklijk besluit kunnen worden overgedragen indien tussen de betrokken partijen overeenstemming is bereikt. In de overige gevallen blijft overdracht van beheer en onderhoud van het Rijk naar andere overheden alleen bij formele wet mogelijk.

De in het rapport van de stuurgroep Brokx geformuleerde beginselen en uitgangspunten vormen de basis voor de decentralisatie van het beheer en onderhoud van natte waterstaatswerken. Er staat nog veel te gebeuren. Ik zal het met het oog op de aan de waterschappen over te dragen werken op prijs stellen, indien de Tweede Kamer zich zou uitspreken over de door het Kabinet aangeboden vergoedingsregeling bij de overdracht van waterschapseigen taken.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
J. R. H. Maij-Weggen

* K. B. 15-4-1991, SAL 138

Bijlage 15 A

BIJLAGE 2

←
bij eindrapport van de Stuurgroep Decentralisatie Beheer
van Natte Waterstaatswerken

ESSENTIEEL RIJKSBEHEER

Essentieel rijksbeheer.

1. Inleiding.

In het streven naar een terugtred van de Rijksoverheid past een bezinning van die overheid op haar essentiële taken. In verschillende verbanden worden dan ook voorstellen ontwikkeld, die ertoe strekken om niet-essentiële overheidstaken naar het bedrijfsleven (privatisering), en niet-essentiële rijksoverheidstaken naar de lagere overheden af te stoten (decentralisatie). Ook op het terrein van de waterstaat: zowel intern (bijv. TRWS) als extern (bijv. heroverweging gedeconcentreerde rijksdiensten) zijn de operationele rijkswaterstaatstaken aan een kritische evaluatie onderworpen.

In dit verband staat de waterstaatstaak als zodanig niet ter discussie - van zo fundamenteel belang is deze taak voor Nederland -, maar onder meer wel de verdeling van deze taak tussen Rijk en lagere overheden. Afgezien nog van het decentralisatiestreven - dat vanouds in de verdeling van de waterstaatszorg tussen de verschillende overheden (met name waterschappen en provincies, maar ook gemeenten) zichtbaar is - kan worden gesteld dat hoe meer beperkt tot de hoofdzaken de rijkstaak op dit gebied is, des te meer flexibel en slagvaardig het Rijk vanuit zijn nationale verantwoordelijkheid kan opereren.

De strategische ligging van Nederland als handelsnatie, maar ook Nederland's strijd tegen en afhankelijkheid van het water vragen immers om een dynamische wijze van beheersvoering, die ook op centraal niveau tot uiting komt.

Het actuele streven naar zo zelfstandig mogelijk functionerende lagere overheden, verdraagt zich niet met het tot gelding laten komen van deze nationale verantwoordelijkheid via sturing van lagere overheden - nog afgezien dat zodanige sturing qua effectiviteit en efficiency onvoldoende rendement oplevert. Dan zouden namelijk slagvaardigheid en flexibiliteit te zeer gaan lijden onder de lange, bestuurlijke lijnen tussen beslissers en uitvoerders, en onder het gebrek aan praktisch inzicht bij de beslissers.

In het onderstaande wordt een beeld gegeven van de eisen die op het punt van de waterstaatszorg aan het Rijk worden gesteld, en vervolgens van de criteria waaraan de essentieel door het Rijk te beheren infrastructuur moet voldoen. Tenslotte wordt aandacht besteed aan de wijze waarop een herverdeling van het waterstaatkundig beheer in Nederland zou kunnen worden verwezenlijkt.

2. Essentiële rijkswaterstaatstaken.

De eisen die aan de rijksoverheid worden gesteld op het gebied van de operationele waterstaatszorg bewegen zich op een tweetal hoofdterreinen:

- de infrastructurering ten behoeve van het vervoer over de weg en over het water. Het betreft hier met andere woorden de maximale uitbuiting van de gunstige geografische ligging van Nederland als internationaal vervoersknooppunt: veel doorgaande routes, veel achterland, ligging aan de drukst bevaren zee ter wereld en aan de monding van grote internationale rivieren. Van het Rijk wordt verwacht dat het zorg draagt voor de ontsluiting van de vanuit economisch oogpunt bezien strategische punten door de instandhouding van de grote doorgaande routes en door een optimale benutting van het gebruik daarvan.
- de conditionering van het land ten opzichte van het water en van het water zelf. Hier betreft het de keerzijde van de medaille: de lage ligging maakt Nederland kwetsbaar voor hoge zee- en rivierstanden en voor verontreinigingen van het rivier- en zeewater. Daarnaast moet ook de watervoorziening van alle landsdelen worden gewaarborgd. Het Rijk

wordt hier geacht de verantwoordelijkheid te hebben voor de ligging van de kustlijn en voor de waterhuishouding op macro-schaal.

Aan de hand van deze eisen is een tweetal criteria af te leiden voor de vaststelling welke infrastructurele werken door het Rijk moeten worden beheerd:

- het moet gaan om de grote doorgaande verkeersroutes, de macro-waterhuishouding en de verantwoordelijkheid voor de ligging van de kustlijn: derhalve om een object met een bovenprovinciale schaal;
- daarnaast moeten hoge eisen worden gesteld aan de flexibiliteit en slagvaardigheid van de beheerders (benutting gebruik infrastructuur; dynamisch karakter beheersobject); m.a.w. er moet tevens sprake zijn van een dynamiek in de beheersvoering. Bij statisch beheer kan de nationale verantwoordelijkheid voldoende tot uiting komen in het stellen van objectieve randvoorwaarden aan de beheerder: daar gaat het om aan de infrastructuur gestelde eisen die slechts op de lange termijn aan (enige) verandering onderhevig zijn.

Onafhankelijk van deze twee criteria moet echter ook het draagvlak worden genoemd. Immers, als geen lagere overheid redelijkerwijs het risico van het beheer van een infrastructureel werk kan dragen, zal het Rijk dit (noodgedwongen) toch zelf moeten doen.

In het navolgende worden deze drie criteria nader toegelicht en uitgewerkt.

3. Schaal.

Er is in de eerste plaats sprake van een belangrijke indicatie voor essentieel rijksbeheer, indien een (stelsel van) waterstaatswerk(en) de provinciale schaal te boven gaat¹.

Bij het criterium "bovenprovinciale schaal" moet gedacht worden aan die waterstaatswerken die een hoofdfunctie in de (inter)nationale infrastructuur vervullen, of die anderszins de provinciale verantwoordelijkheid (blijkend uit aard en/of omvang van de toegedachte functie) te boven gaan. Voor elke provincie dienen voldoende condities aanwezig te zijn om haar te verzekeren van een minimum aan wateraan- en afvoer (van de ene provincie mag men immers niet verwachten dat zij bij het afwegen van het eigen belang tegen dat van een aanpalende provincie dat laatste boven haar eigen belang stelt): het waterhuishoudkundig hoofdsysteem (inclusief het grondwater) moet hier een belangrijke rol vervullen. Op het punt van de kustbescherming en waterkering is, i.v.m. het nationale belang, gemoeid met de ligging ervan, alleen de kustlijn te beschouwen als infrastructuur van nationale schaal. De hoofdverbindingen te land en te water tussen de belangrijke woon/werk-centra, de ontsluitingen van de grote industrieterreinen en de grote vervoersknooppunten - waarop een aanmerkelijk deel van het verkeer niet provinciaal gebonden is - stellen ook eisen die nationale

¹ Men verwarre niet de bovenprovinciale schaal en de interprovinciale: immers, alleen het overschrijden van een (provincie)grens door een waterstaatswerk is niet doorslaggevend: interprovinciale waterschappen en gemeenschappelijke regelingen overschrijden deze grenzen meermalen. Dit geldt naar analogie ook voor kleinschalige waterstaatswerken die internationale grenzen overschrijden: ook daar zijn - soms zelfs via gemeenschappelijke regelingen - beheersafspraken op lager niveau mogelijk.

afstemming noodzakelijk maken (zie uitgangspunten structuurschema Verkeer en Vervoer.

4. Dynamiek.

Het feit dat een infrastructuureel werk een bovenprovinciale schaal heeft is wel een indicatie voor rijksbeheer, maar nog niet doorslaggevend. Immers, soms lenen de eisen die aan het Rijk op het gebied van de waterstaatszorg worden gesteld zich voor vertaling in objectieve normen, waardoor decentraal beheer afdoende kan worden gereguleerd en zo zonder bezwaar kan worden geaccepteerd. Dit geldt met name dáár waar de infrastructuur een statisch karakter heeft, dat wil zeggen: waar de waterstaatkundige functie in essentie tot uiting komt in de bescherming, en niet (mede) in de regeling van het gebruik.

De belangenafweging van de beheerder is dan minder complex. Een voorbeeld van zodanig statisch beheer is het op sterkte houden van de hoogwaterkeringen langs de kust - binnen de randvoorwaarden van de zorg voor de ligging van de kustlijn, die aan verschillende, hooguit op macroniveau te beheersen, dynamische invloeden bloot staat -; vandaar ook de keuze voor rijkszorg voor de kustlijn en voor decentraal beheer voor de hoogwaterkeringen.

Wil men een dynamisch proces (zoals de loop van het water, of de verkeersontwikkeling) althans enigszins kunnen beheersen, dan moet men niet het systeem versnipperen in deelsegmenten, bij verschillende overheden in beheer, maar het gehele operationeel samenhangende systeem moeten kunnen beheersen: aan de hand van de input en de heersende omstandigheden zal van dag tot dag - of nog frequenter - beslist moeten kunnen worden welk gebruik de voorrang heeft (Tsjernobyl!), of welke route of vervoerwijze wordt aanbevolen. Een zodanige slagvaardigheid en flexibiliteit kan slechts door de beheerder zelf worden opgebracht.

Deze dynamiek komt bij de waterhuishouding (integraal waterbeheer) heel sterk naar voren: daar komt het waterstaatkundig beheer tot uiting als de afweging tussen de bij het watersysteem betrokken belangen en de karakteristieken van het watersysteem zelf. Alle waterhuishoudkundige infrastructuur met een bovenprovinciale schaal zal dan ook in rijkshanden moeten zijn.

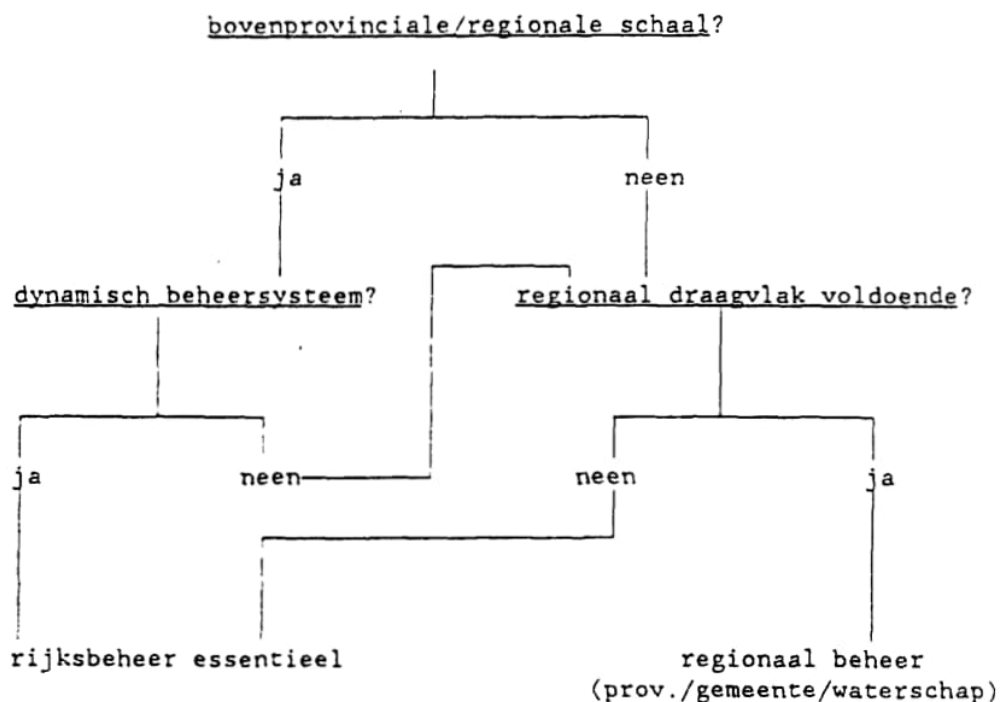
Ten aanzien van de verkeersinfrastructuur staat de wenselijkheid voorop van een beheersvorm die het mogelijk maakt de keuze en het gedrag van de verkeersdeelnemers te beïnvloeden, om te komen tot een rationele en flexibele interactie tussen de verschillende vervoerssystemen en tussen de verschillende verkeersaders. Een zodanige dynamische beheersvorm verkeert thans nog in haar kinderschoenen: nieuwe technologieën zullen in de toekomst mogelijkheden scheppen om het gebruik van infrastructuur te optimaliseren (o.a. via ontwikkeling van geavanceerde beheermodellen, instrumentatie van infrastructuur, toepassing van telematica). Een en ander zal in de vorm van een mobiliteitsscenario zichtbaar worden gemaakt. Ook hier is daarom rijksbeheer van de samenhangende hoofdnetten aangewezen. Overigens: hiermee wil niet gezegd zijn dat alle dynamische infrastructuurele stelsels bij het Rijk in beheer zouden moeten zijn; er moet naast het dynamische ook sprake zijn van bovenprovinciale schaal.

5. Draagvlak.

Ook als er geen sprake is van dynamisch te beheren infrastructuur met een bovenprovinciale schaal doen zich gevallen voor waarin toch rijksbeheer in aanmerking komt. Dit is het geval wanneer de lagere overheid die op zich voor het beheer in aanmerking zou komen, het risico van het beheer van een waterstaatswerk niet kan dragen. Het gaat hier om uitzonderingsgevallen:

doorgaans staat het waterstaatsbestuur garant voor een goede equipering dienaangaande. Als voorbeeld kan op het waterschapsbestel worden gewezen; functioneel bestuur, profijtbeginself en bestuurskracht (concentratietenden!) zijn goede voorwaarden voor het kunnen uitoefenen van waterstaatszorg op provinciale of regionale schaal. Het criterium "niet voldoende draagvlak" gaat dan ook alleen op wanneer het achterland van de waterstaatswerken ontbreekt (zoals bij de scheidingen tussen watersystemen als de Afsluitdijk en de grote dammen in het Deltagebied) of wanneer geen beheerder voorhanden is die over voldoende draagvlak beschikt (primaire hoofdwaterkeringen aan de zeezijde van de Waddeneilanden). In het laatste geval zal wel duidelijk moeten zijn dat het vereiste draagvlak niet alsnog op een of andere wijze kan worden bereikt.

Aan de hand van de hiervoor geschetste criteria is het mogelijk, per waterstaatkundige sector (waterhuishouding; waterkering; landwegen; vaarwegen) de infrastructuur aan te wijzen, die in aanmerking komt voor rijksbeheer. Schematisch kan dit proces aldus in beeld worden gebracht:

Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 1989-1990

---

21 132

Kabinetscrisis en formatie 1989

Nr. 8 HERDRUK

BRIEF VAN DE INFORMATEUR

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 26 oktober 1989

Hierbij bied ik u aan het resultaat van de programmatische besprekingen, die ik met de wnd. voorzitter van de Tweede Kamer-fractie van het CDA en de voorzitter van de Tweede Kamer-fractie van de PvdA heb mogen voeren.

R. F. M. Lubbers

Nederland-distributieland tot gelding moeten komen. De verhoogde aandacht voor infrastructuur geldt dus zowel voor milieuvriendelijke vormen van (goederen)vervoer, als binnenvaart en spoorwegen als ook voor de luchtvaart, de (rijks)wegen en de zeescheepvaart.

In aansluiting hierop worden de navolgende afspraken gemaakt.

1 In deel D van het structuurschema verkeer en vervoer wordt een hogere prioriteit toegekend aan de verbetering van openbaar vervoer en voorzieningen voor het langzaam vervoer.

De daarvoor noodzakelijke extra middelen zullen waar nodig – vergelijk ook de extra middelen uit de aftopping van het reiskostenforfait en de hierboven genoemde f 100 miljoen – worden onttrokken aan het budget dat beschikbaar is voor rijkswegen.

2 Met voortvarendheid zal worden nagegaan hoe een werkbaar systeem van rekening rijden kan worden ontwikkeld waarvan de kosten van invoering en exploitatie het beoogde doel niet in de weg staan.

Dit kost tijd, maar is wel van wezenlijke structurele betekenis; en voor de beïnvloeding van het gebruik van de auto en voor de middelen nodig voor Nederland-distributieland met een daarbij behorend minimum aan files (vergelijk hier ook de samenhang met de bouw van de 5 geplande tunnels met private financiering). Zowel met betrekking tot het rekening rijden als de realisatie van de 5 tunnels zullen precieze besluiten overigens pas genomen kunnen worden als een en ander concreet is uitgewerkt

3 De prijsverhouding tussen het gebruik van het openbaar vervoer en van de particuliere auto wordt, althans zoveel mogelijk, ten voordele van het openbaar vervoer verbeterd.

Daarbij zal rekening worden gehouden met het gegeven van het Europa zonder grenzen, waarbij ook in de EEG opgekomen zal worden voor de noodzaak van het mobiliteitsbeïnvloedend beleid.

4 Met de uitvoering van Rail 21 zal in de komende kabinetsperiode een versnelde start worden gemaakt. (zie voor wat betreft de financiering ook hierboven)

Bestudeerd wordt hoe stads- en streekvervoer hun voorzieningsniveau op Rail 21 kunnen afstemmen, dit los van de meer «autonome» functies die zij in agglomeraties en op het platteland vervullen.

5 Zo spoedig mogelijk zal het nieuwe kabinet een standpunt bepalen met betrekking tot meer mogelijkheden voor goederenvervoer over water en rail

6 De rivierdijkversterkingen zullen met kracht worden voortgezet. Er wordt tevens een integraal kustbeleid ontwikkeld.

7 Er komt een stormvloedkering in de Nieuwe Waterweg, rekening houdend met het ter zake in de Tweede Kamer gevoerde overleg.

8 De overdracht van waterstaatswerken aan andere overheden (met name waterschappen) zal tegen een redelijke vergoeding verder worden gestimuleerd

9 De aanleg van een Westerschelde oeververbinding zal op een voor het rijk budgettair neutrale wijze worden gerealiseerd.

9. Economisch structuurbeleid. Nederland in Europa

Groeikracht is vereist om voor een sterk Nederland in Europa 1992 een vaste positie te verzekeren. Ter versterking van de basis van samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven dient een sterkte-zwakke analyse van de Nederlandse economie (financieel, economisch, sociaal) te worden gemaakt. Het kabinet stelt daartoe in overleg met het georganiseerde bedrijfsleven een concept-program op. De resultaten van deze analyse worden benut bij de vormgeving van het industrie-, diensten- en technologiebeleid

Aan

de voorzitter van de Vaste
Commissie voor Verkeer en
Waterstaat van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
de heer mr. P.J. Biesheuvel
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Contactpersoon

A. van der Hoek

Datum

9 november 1993

Ons kenmerk

HW/AK 162580

Onderwerp

Overdrachten-nat; gewenningsbijdrage waterschapseigen taken.

Doorkiesnummer

374 41 02

Bijlage(n)

-

Uw kenmerk

Geachte heer Biesheuvel,

In het mondeling overleg op 12 oktober 1993 heb ik met uw commissie gesproken over de decentralisatie van het beheer van natte waterstaatswerken. Een belangrijk punt hierbij betrof de vraag wat als een redelijke vergoeding beschouwd moet worden indien zogenaamde waterschapseigen taken worden overgedragen aan waterschappen. In het overleg heb ik aangegeven bereid te zijn om de waterschappen op dit punt enigszins tegemoet te komen.

Concreet betekende dit dat ik:

- instem met een gewenningsperiode van 5 jaar, conform de afspraken die gemaakt zijn met het Hoogheemraadschap Noordhollands Noorderkwartier bij de overdracht van de Noordhollandse kust;
- bereid ben om in overleg met de waterschappen Brielse dijkkring en Goeree-Overflakkee na te gaan of er redenen en mogelijkheden zijn om deze waterschappen extra tegemoet te komen, zonder dat daar een precedentwerking van uit gaat;
- bereid ben om de afronding van het overleg over de overdracht van de Overijsselse Vecht aan te houden tot er duidelijkheid is ontstaan over het bestuurlijke en financiële draagvlak voor een overdracht van de Vecht in de waterschapsconstellatie, zoals die zich op niet al te lange termijn in Overijssel zal uitkristalliseren.

Op 4 november 1993 heb ik met het dagelijks bestuur van de Unie van Waterschappen nader overleg over de gewenningsbijdrage gevoerd.

HW/AK 162580

Hierbij bleek dat het dagelijks bestuur zich met mijn bovengenoemd standpunt kan verenigen indien tevens een aansluiting zou kunnen worden gevonden bij de afspraken zoals die in het kader van genoemde overdracht met Noordhollands Noorderkwartier zijn gemaakt over een bijdrage in de frictiekosten.

Bij de verdere uitwerking van dit laatste punt is in goed overleg geconstateerd dat een aparte regeling ten aanzien van frictiekosten zowel om principiële als om pragmatische redenen ongewenst is.

Om feitelijk het beoogde effect toch te bereiken, ben ik met het dagelijks bestuur van de Unie vervolgens tot overeenstemming gekomen over het hanteren van een gewenningsperiode van 10 jaar, waarin een jaarlijks aflopende gewenningsbijdrage zal worden verstrekt. Het totaal van de jaarlijkse gewenningsbijdragen zal hierbij globaal overeenkomen met 25% van de (fictieve) afkoopsom.

Op grond van de overeenstemming over de gewenningsbijdrage verwacht ik dat het overleg omtrent de overdracht van de "waterschapseigen" natte objecten, een krachtige impuls krijgt en binnen afzienbare tijd tot positieve resultaten zal leiden. Ik onderstreep daarbij mijn bereidheid om voor de eerder genoemde specifieke gevallen in goed overleg met de betrokken waterschappen na te gaan of er reden is voor een extra tegevoetkoming.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT,

w.g. J.R.H. Maij-Weggen

Vergaderjaar 1987-1988

Rijksbegroting voor het jaar 1988

20 200

Hoofdstuk XII
Ministerie van Verkeer
en Waterstaat

Nr. 55

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 26 februari 1988

Mijnheer de voorzitter, tijdens de behandeling van de begroting van Verkeer en Waterstaat op 9 en 11 februari 1988 stelden enkele leden de overdrachten van natte waterstaatswerken aan de orde. Dit betrof met name het voorgenomen uitgangspunt dat inhoudt dat geen vergoeding voor toekomstige kosten van beheer en onderhoud wordt betaald bij overdrachten van waterschapseigen taken aan waterschappen. De gedachtengang die mij tot dit uitgangspunt leidt zette ik uiteen bij de beantwoording van daarover gestelde vragen van het lid Eversdijk (nr. 256, dd. 11 januari 1988, aanhangsel pag. 511/512). Ik gaf daarbij aan dat de geschetste gedachtengang ruimte laat om op een aantal punten specifieke regelingen te treffen. Voorts uitte ik het voornemen de consequenties van genoemd uitgangspunt te bespreken met het Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen in het kader van de «natte stuurgroep Brokx» die binnenkort haar werk begint. Wat mij betreft kunnen daarbij in open overleg de hoofdlijnen worden afgesproken waarbinnen individuele overdrachten verder kunnen worden uitgewerkt.

Vooruitlopend op het komende overleg heb ik besloten geen overeenkomsten met waterschappen meer te sluiten die gebaseerd zijn op het oude uitgangspunt - overdracht met vergoeding - uiteraard tenzij in een eerder stadium van het overleg reeds sprake was van juridische gebondenheid van het Rijk daartoe. Aangezien de voorbereiding van een overdracht vrijwel steeds een ruime periode van overleg op verschillende niveaus vergt, leidt dit besluit onvermijdelijk tot een aantal gevallen - waarop ik met name door de heer Eversdijk werd geattendeerd - van lopend overleg waarin nog niet tot overeenkomsten werd gekomen.

Teneinde duidelijkheid over deze zaken te scheppen wil ik daar wat dieper op ingaan.

Allereerst moet dan de vraag worden beantwoord wanneer een verbintenis tussen het Rijk en derden ontstaat. Deze vraag moet worden gezien tegen de achtergrond van de procesgang die tot nu toe in het algemeen werd gevolgd om tot daadwerkelijke overdracht te komen. In het algemeen kan die in een zestal stappen worden samengevat.

1 omtrent een bij het Rijk in beheer zijnd object wordt op beleidsmatige gronden geconcludeerd dat het beter bij een waterschap in beheer kan zijn.

2. vervolgens wordt op ambtelijk niveau (dienstkring – ambtelijke diensten waterschap) voorbereidend overleg gevoerd dat tot een eerste concept voor een te sluiten overeenkomst en (eventueel een gedeeltelijke) berekening van een afkoopsom leidt.

3. zonodig wordt het voorbereidend overleg voortgezet op het niveau van de plaatselijke Hoofdingenieur-Directeur (HID) van de Rijkswaterstaat en het dagelijks bestuur van het waterschap met als resultaat een ontwerp-overeenkomst met een voorgestelde afkoopsom, hetgeen inhoudt dat er voorwaardelijke overeenstemming bestaat «behoudens goedkeuring van hogerhand» (enerzijds van de minister en anderzijds van het algemeen bestuur van het waterschap).

4. de plaatselijke HID vraagt aan hogerhand machtiging om de ontwerp-overeenkomst te mogen sluiten.

5. na verkrijgen van de ministeriele machtiging wordt door de HID de overeenkomst aan het waterschap gezonden waarna instemming van het algemeen bestuur wordt gevraagd.

6. nadat instemming van het algemeen bestuur is verkregen wordt de overeenkomst bevestigd door ondertekening door de HID en de dijkgraaf. Daarna kan de formele overdracht bij een overdrachtswet – of in de toekomst bij een Koninklijk besluit – plaatsvinden.

Van een verbintenis van het Rijk kan in dezen worden gesproken als de HID de overeenkomst met machtiging van hogerhand voor instemming aan het waterschapsbestuur heeft gezonden (stap 5). Wanneer de overnemende instantie dit aanbod niet binnen een redelijke termijn schriftelijk accepteert, vervalt het door het Rijk gedane aanbod tot het sluiten van een overeenkomst.

Tegen de achtergrond van het voorgaande is dezerzijds – mede op aangeven van een aantal gevallen door de Unie van Waterschappen – een inventarisatie gemaakt van in behandeling zijnde overdrachten aan waterschappen.

Ik geef daarvan hieronder een overzicht

ENZ.

Bijlage 19

WIJ **B**EATRIX, BIJ DE GRATIE GODS,
 KONINGIN DER NEDERLANDEN,
 PRINSES VAN ORANJE-NASSAU,
 ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van

21 november 1991, no. 91.010539,

houdende overbrenging
in beheer en onderhoud
van het Kanaal door
Walcheren, het Kanaal
door de Oude Arne en
van enkele andere water-
staatswerken bij de
Provincie Zeeland, alsmede
overbrenging in beheer en
onderhoud van enkele
wegen bij het Rijk.

Op de voordracht van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat van 31 oktober 1991, nr. RJI 106769, Hoofddirectie van de Waterstaat, Hoofdafdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken, en van de Staatssecretaris van Financiën van 13 november 1991, nr. DOM 91/4312-577/89, Directie der Domeinen, Afdeling Inspecties en Rentambten;

overwegende dat met de Provincie Zeeland overeenstemming is verkregen omtrent het bij haar in beheer en onderhoud overbrengen van een aantal in de Gemeenten Vlissingen, Middelburg, Arnemuiden, Veere, Reimerswaal, Kapelle, Terneuzen en Axel gelegen waterstaatswerken, met bijbehorende werken;

dat deze overeenstemming is vastgelegd in de tussen partijen gesloten overeenkomst van 22 december 1988, nr. Z 2943;

gelet op artikel 1 van de Waterstaatswet 1900, Stb. 176,

HEBBEN GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN:

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder indexcijfer: Het door het Centraal Bureau voor de Statistiek in het Statistisch Bulletin gepubliceerde cijfer van regelingslonen van volwassen werknemers (lonen per week en per maand voor alle werknemerscategorieën, inclusief spaarloon, vakantietoeslag en andere uitkeringen).

Artikel 2

1. De in de artikelen 5, eerste lid, 6, eerste lid, 7, eerste lid, 8, tweede lid en 15, eerste lid, genoemde uitkeringen worden aangepast aan de reeds opgetreden en optredende loon- en prijsontwikkelingen.
2. Aanpassing van de onderhoudskosten geschiedt met behulp van de formule

$$\frac{0,7(C-U)}{U} + 1.$$

3. Aanpassing van de personeelskosten met de formule

$$\frac{C-U}{U} + 1.$$

Artikel 3

1. Het Rijk brengt bij de Provincie Zeeland in beheer en onderhoud over:
  - a. het Kanaal door Walcheren, gelegen in de Gemeenten Vlissingen, Middelburg, Arнемuiden en Veere, en
  - b. het Kanaal door de Oude Arne, gelegen in de Gemeenten Middelburg en Arнемuiden.
2. De in het eerste lid genoemde waterstaatswerken zijn aangegeven op de bij dit besluit behorende tekening nr. ZLWX 1989-6052.
3. In de overbrenging van het in het eerste lid, onderdeel a, genoemde kanaal zijn begrepen de volgende kunstwerken: de kleine schutsluis Vlissingen, de grote schutsluis Vlissingen, de buitenkeersluis Vlissingen, de binnenkeer- en schutsluis Vlissingen, de keersluisbrug Vlissingen, de brug Souburg, de Schroeburg Middelburg, de stationsbrug Middelburg, de brug in de Kleverskerkseweg, de kleine schutsluis Veere en de grote schutsluis Veere, de op de genoemde kunstwerken gelegen weggedeelten en verder alle andere tot het kanaal behorende werken, voor zover deze bij het Rijk berusten.
4. In de overbrenging van het in het eerste lid, onderdeel b, genoemde kanaal is begrepen de brug over het kanaal en verder alle andere tot het kanaal behorende werken, voor zover deze bij het Rijk berusten.
5. De Provincie Zeeland treedt door de overbrenging in beheer en onderhoud van de in het eerste lid genoemde waterstaatswerken tegenover derden in de rechten en verplichtingen van het Rijk te dier zake.

Artikel 4

Wegens de overbrenging in beheer en onderhoud bij de Provincie Zeeland van de in artikel 3, eerste lid, genoemde waterstaatswerken verstrekt het Rijk aan die provincie uitkeringen ter zake van geplande, nog niet uitgevoerde, onderhouds- en herstelwerkzaamheden en verbeteringswerken, onderhoudskosten en personeelskosten.

Artikel 5

1. De vergoeding ter zake van geplande, nog niet uitgevoerde, onderhouds- en herstelwerkzaamheden en verbeteringswerken bedraagt f 3.420.625,--, berekend op basis van het prijspeil van januari 1991.
2. Het in het vorige lid genoemde bedrag wordt eenmalig betaald binnen drie maanden na de overdracht van het beheer en onderhoud van het Kanaal door Walcheren c.a.
3. Het in het eerste lid genoemde bedrag wordt aangepast met behulp van de in artikel 2, tweede lid, vermelde formule, waarbij
C voorstelt het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling, en
U het indexcijfer in de maand januari 1991 (= 120,4).

Artikel 6

1. De uitkering ter zake van onderhoudskosten bedraagt f 4.575.080,--, berekend op basis van het prijspeil van januari 1991.
2. Het in het vorige lid genoemde bedrag wordt, wat de eerste betaling betreft, aangepast met behulp van de in artikel 2, tweede lid, vermelde formule, waarbij
C voorstelt het indexcijfer in de maand voorafgaande aan de datum van betaling, en
U het indexcijfer in de maand januari 1991 (= 120,4).
3. Wat de betaling van de onderhoudskosten voor de jaren, volgende op de eerste betaling betreft, wordt telkens het bedrag van het voorgaande jaar aangepast met behulp van de in artikel 2, tweede lid, vermelde formule, waarbij
C voorstelt het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling, en
U het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling in het voorgaande jaar.

Artikel 7

1. De uitkering ter zake van personeelskosten bedraagt f 3.462.700,--, berekend op basis van het prijspeil van januari 1991.

2. Het in het vorige lid genoemde bedrag wordt, wat de eerste betaling betreft, aangepast met behulp van de in artikel 2, derde lid, vermelde formule, waarbij
C voorstelt het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling, en
U het indexcijfer in de maand januari 1991 (= 120,4).
3. Wat de betaling van de personeelskosten voor de jaren, volgende op de eerste betaling betreft, wordt telkens het bedrag van het voorgaande jaar aangepast met behulp van de in artikel 2, derde lid, vermelde formule, waarbij
C voorstelt het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling, en
U het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling in het voorgaande jaar.

Artikel 8

1. Uiterlijk drie jaar na de overdracht in beheer en onderhoud van het Kanaal door Walcheren c.a. neemt de Provincie Zeeland vier personen in volle dagtaak en één persoon in halve dagtaak over van het Rijk (Ministerie van Verkeer en Waterstaat).
2. Voor de 4,5 mensjaren, die in het eerste lid zijn genoemd, verstrekt het Rijk aan de Provincie Zeeland een uitkering ten bedrage van f 389.810,-- , berekend op basis van het prijspeil van januari 1991.
3. Het in het vorige lid genoemde bedrag wordt, wat de eerste betaling betreft, aangepast met behulp van de in artikel 2, derde lid, vermelde formule, waarbij
C voorstelt het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling, en
U het indexcijfer in de maand januari 1991 (= 120,4).
4. Wat de betaling van deze personeelskosten voor de jaren, volgende op de eerste betaling betreft, wordt telkens het bedrag van het voorgaande jaar aangepast met behulp van de in artikel 2, derde lid, vermelde formule, waarbij
C voorstelt het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling, en
U het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling in het voorgaande jaar.
5. Zolang de Provincie Zeeland nog niet of slechts ten dele de genoemde 4,5 mensjaren personeel heeft overgenomen kan de provincie tot uiterlijk drie jaar na overdracht van het Kanaal door Walcheren c.a. voor f 389.810,-- (prijspeil januari 1991), of dat gedeelte daarvan dat nog niet is besteed aan overgenomen rijkspersoneel, per jaar, diensten bij het Rijk (Ministerie van Verkeer en Waterstaat) afnemen.
6. a. De Provincie Zeeland is bevoegd minder dan het in het eerste lid genoemde aantal personen van het Rijk over te nemen.

- b. Indien de provincie van deze mogelijkheid gebruik maakt wordt het in het tweede lid genoemde bedrag evenredig verminderd.

Artikel 9

1. Het Rijk neemt van de Provincie Zeeland in beheer en onderhoud over de volgende gedeelten van weg 57 van het Rijkswegenplan 1984 (Brielle-Haamstede-Middelburg) en van weg 59 (Serooskerke-Zierikzee-Willemstad-Zevenbergen-'s-Hertogenbosch-Oss), te weten:
  - a. het in de Gemeenten Zierikzee, Middenschouwen en Westerschouwen tussen km 0,00 en km 13,66 gelegen gedeelte van de provinciale weg Zierikzee-Haamstede (S2);
  - b. het in de Gemeente Westerschouwen tussen km 0,03 en km 0,78 gelegen gedeelte van de provinciale weg Serooskerke-Renesse (S4), en
  - c. het in de Gemeenten Wissenkerke en Veere tussen km 14,77 en km 17,74 gelegen gedeelte van de provinciale weg op de Veersedam (S8).
2. Het Rijk brengt bij de Provincie Zeeland in beheer en onderhoud over de volgende in de Gemeente Reimerswaal gelegen weggedeelten:
  - a. het gedeelte van de Rijksweg Korteven-Goes-Sloedam-Arnhemuiden-Nieuwland (Rijksweg 758) tussen km 3,69 (grens met de Provincie Noord-Brabant) en km 18,36 (Luchtenburg) en
  - b. het nabij km 9,32 (kilometrering rijksweg 758) aan de rijksweg aansluitende gedeelte van de Valkenisseweg, ter lengte van ongeveer 1030 m.
3. De in het eerste en het tweede lid genoemde weggedeelten zijn aangegeven op de bij dit besluit behorende tekening nr. ZLWX 1989-6052.
4.
  - a. In de overneming van de in het eerste lid genoemde weggedeelten zijn begrepen de in en op de weggedeelten aanwezige verhardingen en alle andere tot de weg behorende werken, voor zover een en ander in beheer en onderhoud is bij de Provincie Zeeland.
  - b. In de overbrenging van de in het tweede lid genoemde weggedeelten zijn begrepen de in en op de weggedeelten aanwezige verhardingen en alle andere tot de weg behorende werken, voor zover een en ander in beheer en onderhoud is bij het Rijk en niet behoort aan de houder van de concessie, bedoeld in de Wet op de telecommunicatievoorzieningen (Stb. 1988, 520).

5. In de in het tweede lid bedoelde overbrenging zijn niet begrepen het beheer en onderhoud van de volgende in de Rijksweg 758 in de Gemeente Reimerswaal gelegen bruggen als kunstwerk:
  - a. de Kreekrakbrug over de Schelde-Rijnverbinding, en
  - b. de brug over het Bathse Spuikanaal.
6. Het beheer en onderhoud van de op de in het vijfde lid onderdelen a en b genoemde bruggen gelegen weggedeelten berusten, ingevolge het bepaalde in het tweede lid van dit artikel, bij de Provincie Zeeland.
7. a. Het beheer en onderhoud van de in het eerste lid genoemde weggedeelten worden overgenomen voor zover deze bij de Provincie Zeeland berusten.
  - b. Het beheer en onderhoud van de in het tweede lid genoemde weggedeelten worden overgebracht voor zover deze bij het Rijk berusten.

Artikel 10

1. Het Rijk treedt door de overneming in beheer en onderhoud van de in artikel 9, eerste lid, genoemde weggedeelten tegenover derden in de rechten en verplichtingen van de Provincie Zeeland te dier zake.
2. De Provincie Zeeland treedt door de overbrenging in beheer en onderhoud van de in artikel 9, tweede lid, genoemde weggedeelten tegenover derden in de rechten en verplichtingen van het Rijk te dier zake.

Artikel 11

1. De overneming in beheer en onderhoud van de in artikel 9, eerste lid, genoemde weggedeelten door het Rijk geschiedt om niet.
2. De overbrenging in beheer en onderhoud van de in artikel 9, tweede lid, genoemde weggedeelten bij de Provincie Zeeland geschiedt om niet.

Artikel 12

1. Het Rijk brengt bij de Provincie Zeeland in beheer en onderhoud over de volgende bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnde, niet op het Rijkswegenplan 1984 voorkomende weggedeelten:
  - a. het in de Gemeenten Reimerswaal en Kapelle tussen km 22,72 en km 29,24 gelegen gedeelte Zanddijk-Vierwegen van de Rijksweg Korteven-Goes-Sloedam-Arnemuiden-Nieuwland (Rijksweg 758);
  - b. het in de Gemeente Middelburg tussen km 0,16 en km 3,15 gelegen gedeelte van de Rijksweg Nieuwland-Middelburg;

- c. het in de Gemeente Terneuzen tussen de aansluiting aan de (provinciale) secundaire weg nr. 21 en de aansluiting aan de Rijksweg Terneuzen-Sas van Gent-Belgische grens gelegen gedeelte van de Hoekse weg, ter lengte van ongeveer 380 m, en
  - d. de in de Gemeenten Terneuzen en Axel gelegen rijksweg Zevenaarhaven-Axel tussen km 0,00 en km 2,19 in noordelijke richting en tussen km 0,00 en km 4,35 in zuidelijke richting.
2. De in het vorige lid genoemde weggedeelten zijn aangegeven op de bij dit besluit behorende tekening nr. ZLWX 1989-6052.
  3. In de overbrenging van de in het eerste lid genoemde weggedeelten zijn begrepen de in en op de weggedeelten aanwezige verhardingen en alle andere tot de weg behorende werken, voor zover een en ander in beheer en onderhoud is bij het Rijk en niet behoort aan de houder van de concessie, bedoeld in de Wet op de telecommunicatievoorzieningen (Stb. 1988, 520).
  4. In de in het eerste lid, onderdeel a, bedoelde overdracht zijn niet begrepen het beheer en onderhoud van de daarin binnen de Gemeenten Kapelle en Reimerswaal gelegen Vlakte-verkeersbrug, als kunstwerk.
  5. Het beheer en onderhoud van het op de in het vierde lid genoemde brug gelegen weggedeelte berusten, ingevolge het bepaalde in het eerste lid van dit artikel, bij de Provincie Zeeland.
  6. Het beheer en onderhoud van de in het eerste lid omschreven weggedeelten worden overgebracht voor zover deze bij het Rijk berusten.

Artikel 13

De Provincie Zeeland treedt door de overbrenging in beheer en onderhoud van de in artikel 12 genoemde weggedeelten tegenover derden in de rechten en verplichtingen van het Rijk te dier zake.

Artikel 14

De overbrenging in beheer en onderhoud van de in artikel 12 genoemde weggedeelten bij de Provincie Zeeland geschiedt, met inachtneming van het bepaalde in artikel 15, om niet.

Artikel 15

1. Met betrekking tot de in het eerste lid van artikel 12 genoemde weggedeelten verstrekt het Rijk aan de Provincie Zeeland, voor het onderhoud daarvan, een uitkering van f 832.920,-- op jaarbasis, berekend op basis van het prijspeil van januari 1991.

Betaling vindt plaats vanaf het tijdstip van de overdracht van de meergenoemde weggedeelten:

- a. tot de datum van inwerkingtreding van een wettelijke regeling in het kader van de herverdeling van het wegenbeheer,
of indien dit eerder het geval is:
  - b. tot de datum, waarop het in het kader van de aanleg van een gedeelte van weg 57 van het Rijkswegenplan 1984 in het Kanaal door Walcheren te bouwen aquaduct in gebruik is gesteld.
2. Het in het vorige lid genoemde bedrag wordt, wat de eerste betaling betreft, aangepast met behulp van de in artikel 2, tweede lid, vermelde formule, waarbij C voorstelt het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling, en U het indexcijfer in de maand januari 1991 (= 120,4).
  3. Wat de betaling van deze onderhoudskosten voor de jaren, volgende op de eerste betaling betreft, wordt telkens het bedrag van het voorgaande jaar aangepast met behulp van de in artikel 2, tweede lid, vermelde formule, waarbij C voorstelt het indexcijfer in de maand, voorafgaande aan de datum van betaling, en U het indexcijfer in de maand voorafgaande aan de datum van betaling in het voorafgaande jaar.

Artikel 16

1. De in de artikelen 6, eerste lid, 7, eerste lid, 8, tweede lid, en 15, eerste lid, genoemde uitkeringen worden jaarlijks, uiterlijk op 31 december van het desbetreffende jaar, aan de Provincie Zeeland verstrekt.
2. De op grond van artikel 5 en de ingevolge het vorige lid te betalen bedragen zullen worden voldaan op door de Provincie Zeeland bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat in te dienen gespecificeerde declaraties.

Artikel 17

Dit besluit treedt in werking met ingang van 31 december 1991.

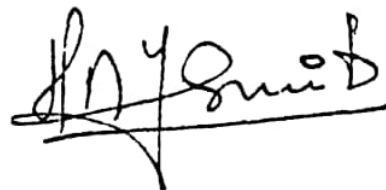
Onze Ministers van Verkeer en Waterstaat en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit.

's-Gravenhage, 21 november 1991
(get.) BEATRIX.

DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT,
(get.) J.R.H. Maij-Weggen.

DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIEN,
(get.) M.J.J. van Amelsvoort.

Overeenkomstig het oorspronkelijke
De Secretaris Generaal
van het
Ministerie van Verkeer en Waterstaat

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'H. J. J. van Amelsvoort', written over a horizontal line.

hoofddirectie van de waterstaat

AANSCHRIJVING

Aan de Hoofdingenieurs-Directeuren
van de Rijkswaterstaat in de
Regionale Directies en de Directie
Flevoland.

uw brief van

's-gravenhage

30 januari 1991

uw kenmerk

ons kenmerk

doorkiesnummer

RJI 84092

3744383

onderwerp

Bijlage(n)

verzonden

Overdracht van de eigendom, het
beheer en het onderhoud van
waterstaatswerken. Overleg met
de regionale inspecteurs en rent-
meesters der Domeinen.
Class.nr.: X.07.351.1.
-----

1 FEB. 1991

Geachte collega,

Enige tijd geleden werd ik door de Staatssecretaris van Financiën, in het kader van de beoordeling van een wetsvoorstel en van de daarbij behorende memorie van toelichting, houdende overdracht door het Rijk aan een provincie van het beheer en onderhoud van een aantal waterstaatswerken, geconfronteerd met het feit dat medewerkers van regionale RWS-diensten, met betrekking tot de aan de overdracht van het beheer en onderhoud gekoppelde eigendomsoverdracht van waterstaatswerken, zich begeven op het werkterrein van de regionale inspecteurs en rentmeesters der Domeinen.

Met de staatssecretaris ben ik van mening dat de vervreemding van staatseigendommen, alsmede de onderhandelingen daaromtrent, een bevoegdheid is, die op grond van de Comptabiliteitswet 1976 (Wet van 8 december 1976, Stb. 671), onder zijn verantwoordelijkheid, bij de Dienst der Domeinen van het Ministerie van Financiën berust.

In het verleden heeft mijn ambtsvoorganger de in verband met de overdracht van de eigendom en het beheer en onderhoud van waterstaatswerken te volgen procedure onder uw aandacht gebracht. Ik verwijs in dit verband naar de desbetreffende aanschrijving van 23 april 1969, nr. ROO 25278.

2050 089017924

plan
Ook in het Activiteiten van Rijkswaterstaat ten behoeve van de overdrachten van natte waterstaatswerken, dat de Hoofdingenieurs-Directeuren van de regionale directies werd toegezonden bij mijn brief van 9 maart 1989, nr. CH 19877, is de aandacht gevestigd op het belang van tijdig overleg met de Dienst der Domeinen.

Het komt mij gewenst voor, mede met het oog op de effectuering van de operaties Herziening Wegenbeheer (Brokx-droog) en Decentralisatie Beheer Natte Waterstaatswerken (Brokx-nat), deze kwestie nogmaals onder uw aandacht te brengen. Ik hecht er namelijk zeer aan dat, naast een soepele afhandeling van de overdracht van het beheer en onderhoud van een waterstaatswerk, ook de eigendomsoverdracht en de daarmee samenhangende onderhandelingen op een correcte wijze wordt geregeld zonder dat competentievragen daaromtrent aanleiding kunnen geven tot vertragingen van de overdracht(en).

De inhoud van de bedoelde aanschrijving van 23 april 1969 geef ik - enigszins aangepast - hieronder weer.

Het komt meermalen voor dat, nadat omtrent een overdracht in beheer en onderhoud van een waterstaatswerk met de toekomstige beheerder overeenstemming is bereikt, moeilijkheden ontstaan bij de daarna te voeren onderhandelingen over de eigendomsoverdracht daarvan in verband met het feit, dat ter zake van deze overdracht door de Dienst der Domeinen van het Ministerie van Financiën een vergoeding wordt bedongen. Er wordt dan veelal door de nieuwe beheerder een beroep gedaan op al dan niet naar buiten getreden bedoelingen om de overneming in beheer en onderhoud en de eigendomsverkrijging als een onverbreekelijk geheel te beschouwen, danwel dat de eigendom om niet zal worden verkregen. In overleg met het Ministerie van Financiën (Directie der Domeinen) is, teneinde dit soort van verwickelingen in de toekomst zoveel mogelijk te vermijden, de volgende regeling opgesteld.

Alvorens met de toekomstige beheerder in onderhandeling te treden omtrent de overdracht in beheer en onderhoud van een waterstaatswerk dient de Regionale Rijkswaterstaatsdienst zich tot de desbetreffende Inspecteur/Rentmeester der Domeinen te wenden met het verzoek haar te willen inlichten over de verkoopwaarde, bestaande uit de inkomsten die uit ingebruikgevingen op delen van het object waarop de publieke bestemming rust worden verkregen (kapitalisatiefactor 22,22) en de aan de tot het werk behorende vermogensbestanddelen, zoals beplantingen en/of mede over te dragen overhoeken. U dient hierbij duidelijk de eigendomsgrenzen en de kadastrale aanduiding aan te geven.

Wanneer ter zake van de overdracht in beheer en onderhoud een afkoopsom is overeengekomen, worden bij de betaling van de afkoopsom deze (gekapitaliseerde) inkomsten c.q. waarde vervolgens in mindering gebracht, waarna u gerechtigd zult zijn aan de toekomstige beheerder toe te zeggen dat de eigendomsoverdracht om niet zal plaatsvinden.

De uit hoofde van bedoelde inkomsten en/of waarde op de afkoopsom in mindering gebrachte domeinvergoeding zal tussen Verkeer en Waterstaat en Financiën interdepartementaal worden verrekend.

Indien niet sprake is van een afkoopsom dient de verkoopwaarde eveneens op bovenstaande wijze te worden verrekend tussen Verkeer en Waterstaat en Financiën.

De domeinbeheerder draagt zorg voor verrekening van deze verkoopwaarde.

De vorenstaande procedure zal met name worden toegepast bij overdrachten van natte waterstaatswerken aangezien de voorstellen van de Stuurgroep Brokx-nat voorzien in een overdracht per object op basis van overeenstemming tussen betrokken partijen.

Het streven is erop gericht dat de overdracht van het beheer en onderhoud en van de eigendom (bij notariële akte) zoveel mogelijk gelijktijdig, zij het in afzonderlijke procedures, plaatsvindt.

In het kader van de operatie Brokx-droog is overeengekomen dat de overdracht in eigendom, beheer en onderhoud bij wet wordt geregeld. Het streven is erop gericht de wet in werking te doen treden per 1 januari 1993. Het beheer en onderhoud gaat per die datum over. De eigendomsoverdracht dient in een tijdsbestek van drie jaar, gerekend vanaf voornoemde datum, te zijn gerealiseerd.

Aangezien er enerzijds wegen c.a. van het Rijk naar lagere overheden en omgekeerd worden overgedragen en er anderzijds wegen in volledig beheer bij Domeinen aan de lagere overheden worden overgedragen, waardoor het saldo van "domeininkomsten en -uitgaven" globaal nihil is, zal de overdracht met gesloten beurzen plaatsvinden, evenwel met dien verstande dat wel verrekening met Financiën/Domeinen aan de orde is indien er sprake is van eigendomsoverdracht van objecten die geen directe relatie hebben met het weglichaam en die een substantiële waarde vertegenwoordigen (bijvoorbeeld onderhouds- en opslagterreinen van Rijkswaterstaat en overhoeken waarvan aangetoond kan worden dat zij zelfstandig geëxploiteerd worden; in het rapport van de Stuurgroep Brokx-droog aangeduid als zogenaamde vrije kwesties).

Het uwerzijds gepleegde overleg met de Dienst der Domeinen en het resultaat daarvan zullen uiteraard duidelijk uit uw voorstellen dienen te blijken. Het is gewenst over en weer goede contacten te onderhouden en zo mogelijk gezamenlijk besprekingen aan te gaan met de overnemende partij(en).

De Staatssecretaris van Financiën zal de domeinbeheerders eveneens overeenkomstig het vorenstaande informeren.

De aanschrijving van 23 april 1969, nr. ROO 25278, wordt hierbij ingetrokken.

Hoogachtend,

DE DIRECTEUR-GENERAAL VAN DE RIJKSWATERSTAAT,
l.D.-G.

mr. H.R. van Woerden

hoofddirectie van de waterstaat

Aan de Staatssecretaris van Financiën
Directie der Domeinen
Postbus 20201
2500 EE 's-GRAVENHAGE

uw brief van
7 augustus 1990

's-gravenhage
8 februari 1991

uw kenmerk
DOM 90/1643-577/89

ons kenmerk
RJI 85230

doorkiesnummer
3744383

onderwerp
Overdracht van de eigendom,
het beheer en het onderhoud van
waterstaatswerken. Overleg met
de regionale inspecteurs en
rentmeester der Domeinen.

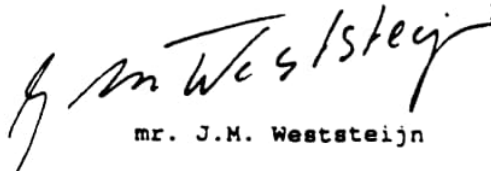
bijlage(n)
2

verzonden 12 FEB 1991

Onder verwijzing naar uw bovenaangehaalde brief doe ik u hierbij toekomen twee afschriften van de aanschrijving d.d. 30 januari 1991, nr. RJI 84092, betreffende nevenvermelde aangelegenheid.

Van uw mededeling ter zake aan de beheerseenheden van Domeinen zal ik graag een afschrift ontvangen.

DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT,
namens de minister,
DE DIRECTEUR-GENERAAL VAN DE RIJKSWATERSTAAT,

J.D.-G.
mr. J.M. Weststeijn

Ministerie van
Financiën

Directie der Domeinen

Bijlage 22

AFDELING INSPECTIES EN RENTAMBTEN

Aan het Ministerie van Verkeer en Waterstaat
de Directeur-Generaal van de Rijkswaterstaat
t.a.v. de heer mr. J.M. Weststeijn
Postbus 20906
2500 EX 's-GRAVENHAGE

Uw brief van/kenmerk
8 februari 1991, RJI 85230

Ons kenmerk
DOM 91/0778-
577/89

Doorkiesnummer s-Gravenhage
3427015 20 februari 1991

Onderwerp

Overdracht van de eigendom, het beheer en het onderhoud van waterstaatwerken.

Onder verwijzing naar uw bovenvermelde brief doe ik u hierbij een afschrift toekomen van mijn brief van gelijke datum en nummer als deze aan de hoofden van de inspecties en rentambten der Domeinen inzake de overdracht van waterstaatwerken, waarnaar ik u korthedshalve moge verwijzen.

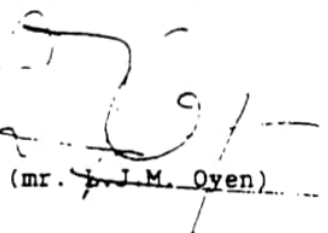
Ik hoop u hiermede naar genoegen te hebben geïnformeerd.

DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN,

namens deze,

DE DIRECTEUR DER DOMEINEN,

loco

(mr. J.M. Oyen)

Bijlage: 1.

Korte Voorhout 7
Postadres Postbus 20201
2500 EE 's-Gravenhage

Teletaxnr. (070) 342 79 05
Telex 33141 mifi nl
Telegramadres finance
Telefoon (070) 342 80 00
Gebruik voor telefonisch
contact het bovenvermelde
doorkiesnummer

Vermeld bij beantwoording
datum en kenmerk van deze brief

AFDELING INSPECTIES EN RENTAMBTEN

Aan de hoofden van de inspecties en rentambten der Domeinen;
het hoofd van de hoofdafdeling Sociaal-Economische
en Stedebouwkundige Ontwikkeling van de Directie Flevoland
van de Rijkswaterstaat te Lelystad;

Uw brief van/kenmerk

Ons kenmerk
DOM 91/0778-
577/89

Doorkiesnummer 's-Gravenhage
3427015 20 februari 1991

Onderwerp

Overdracht van de eigendom, het beheer en het onderhoud van waterstaatswerken.

Hierbij doe ik u toekomen een afschrift van de aanschrijving d.d. 30 januari 1991 van de directeur-generaal van de Rijkswaterstaat aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van de Rijkswaterstaat in de Regionale Directies en de Directie Flevoland betreffende bovenvermeld onderwerp.

Deze brief is in nauw overleg tussen Domeinen en Rijkswaterstaat tot stand gekomen en heeft geheel mijn instemming. Ik verzoek u dan ook goede nota te nemen van de inhoud van de brief.

Deze brief kan gezien worden als een actualisatie van mijn brief van 23 april 1969, nummer 125.

1

DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN,

namens deze,

DE DIRECTEUR DER DOMEINEN,

(get.) Oyen loco

Afschrift incl. bijlage dezès te zenden aan:

1. de directie der Domeinen, afdeling Interne controle te Apeldoorn;
2. de ontvanger der Domeinen te Apeldoorn;
3. de directie der Domeinen, kamer 3159, t.b.v. redacteurs, 15x;
4. het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (als bijlage te voegen bij brief II).

Volledig afschrift uit te reiken aan de directie der Domeinen, kamer 3155

Bijlage: 1.

MINISTERIE VAN FINANCIEN

DIRECTIE DER DOMEINEN.
AFDELING INSPECTIES.
Nr. 125

ONDERWERP:

Overdracht eigendom, beheer
en onderhoud van rijkswater-
staatswerken.

's-GRAVENHAGE, 1 april 1969

Aan heren Inspecteurs en Rentmeesters
der domeinen; Aan het Hoofd van het
Bureau Deltazaken van de dienst der domeine
Aan de heer Directeur van de Rijksdienst
voor de IJsselmeerpolders te ZWOLLE;
Aan het Centraal Domein Administratiekantoor
te APELDOORN.

(lijst Domeinen, letters a, b, c, d, e en f)

Het is enige malen voorgekomen dat, nadat met een gemeente overeenstemming is bereikt over een afkoopson terzake van de overneming in beheer en onderhoud van een weg of weggedeelte, moeilijkheden zijn ontstaan bij de onderhandelingen over de eigendomsoverdracht i.v.m. het feit, dat terzake door de domeindienst een vergoeding wordt bedongen. Teneinde dergelijke moeilijkheden te vermijden is in overleg en in overeenstemming met mijn ambtgenoot van Verkeer en Waterstaat de volgende regeling getroffen.

Alvorens met een gemeente (of ander publiekrechtelijk lichaam) in overleg te treden over de overneming in beheer en onderhoud van een weg of ander rijkswaterstaatswerk wendt de Rijkswaterstaatsdienst zich tot de desbetreffende domeinbeheerder met de vraag, welke inkomsten uit de weg of het andere rijkswaterstaatswerk worden verkregen, c.q. welke waarde uit anderen hoofde (overhoeken, beplantingen) aan dat object moet worden toegekend. Bij de bepaling van de afkoopson worden deze inkomsten (gekapitaliseerd) c.q. wordt de waarde, in mindering gebracht, in verband waarmee de Rijkswaterstaatsdienst gerechtigd is aan de gemeente toe te zeggen dat de eigendomsoverdracht om niet zal plaatsvinden. Het uit hoofde van bedoelde inkomsten en/of waarde op de afkoopson in mindering gebrachte bedrag wordt ten laste van het departement van Verkeer en Waterstaat ten bate van de middelen van Domeinen met mijn departement verrekend.

Volledigheidshalve teken ik hierbij nog aan dat uiteraard van een eigendomsoverdracht om niet geen sprake kan zijn in het bijzondere geval dat de - gekapitaliseerde - inkomsten en/of de waarde het bedrag van de afkoopson zouden overtreffen.

De eigendomsoverdracht zal zo moeten worden geregeld dat zij geacht wordt te zijn ingegaan op hetzelfde tijdstip, waarop de overneming in beheer en onderhoud tot stand komt.

In verband hiermede zal, tenzij zich bijzondere gevallen voordoen, waarin de eigendomsoverdracht niet of niet aan de nieuwe beheerder plaatsvindt, in het Koninklijk besluit c.q. de wet waarbij de overneming in beheer en onderhoud wordt geregeld niet meer worden opgenomen, dat omtrent het gebruik van de desbetreffende eigendommen - voor zolang en zover deze aan de Staat toebehoren - met de dienst der Domeinen een regeling moet worden getroffen.

Ik teken hierbij aan dat de door de Rijkswaterstaat gevraagde gegevens betreffende inkomsten en/of waarde door u zonder mijn nadere machtiging kunnen worden verstrekt in dezelfde gevallen waarin u krachtens delegatie tot vervreemding bevoegd bent. Mocht u van mening zijn dat uit een oogpunt van domeinbeheer geen eigendomsoverdracht dient plaats te vinden dan dient de zaak in ieder geval aan mij te worden voorgelegd.

DE MINISTER VAN FINANCIEN,
Voor de Minister,
HET HOOFD VAN DE DIRECTIE DER DOMEINEN,
Van Ravestijn

Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat

Adviesdienst Verkeer en Vervoer

Aan
Geadresseerde

Contactpersoon
F.H. de Kleijn

Datum
14 maart 1994

Ons kenmerk
BG 941087

Onderwerp
Toezending Actuele Wegenlijst uitgave 1 januari 1994

Projectcode
BI 94.103

Doorkiesnummer
010-4026845/fax 010-4148136

Bijlagen
1
Uw kenmerk

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij heb ik het genoegen u de "Actuele Wegenlijst" stand 1 januari 1994 aan te bieden. Deze wegenlijst bevat informatie omtrent de planwegen van het Rijkswegenplan 1984 en Plan-ervangende Rijkswegen.

De rijkswegen in beneer bij de toenmalige Regionale Directies Friesland, Groningen en Drenthe zijn opgenomen onder de Regionale Directie Noord.

*)

Tevens is als bijlage een tweetal kaarten toegevoegd met de openstellingen van rijkswegen en een kaart met de uitvoering van wegwerkzaamheden aan het rijkswegenet.

Hopend U hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, verblijf ik

Hoogachtend,

de Hoofdingenieur-Directeur,
namens deze,

*) NIET BIJGEVOEGD

G. J. Wielaard

G.J. Wielaard,
afdeling Basisgegevens-Informereren

Bijlage 26

Actuele Wegenlijst

Stand per 1 januari 1994

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat

Adviesdienst Verkeer en Vervoer

Planwegen

A/N nr.	Gedeelte benaming	DIR	DKR	Hectometring
Rw. 1 Amsterdam - Amersfoort - Apeldoorn - Oldenzaal - Duitse grens				
A 1	Amsterdam - 'Kp. Watergraafsmeer' - Rw. 734 'Kp. Diemen' - Laren	* NH	420	3.585 - 28.885
A 1	Laren - Hoevelaken	UT	432	28.885 - 43.533
A 1	Hoevelaken - Kootwijk - Deventer - Gorssel	GL	622	43.533 - 98.955
A 1		OV	629	98.955 - 98.994
				98.994 = 104.000
A 1	Gorssel - Rw. 35 'Kp. Azelo'	OV	629	104.000 - 142.381
A 1	Rw. 35 'Kp. Buren' - Duitse grens	OV	629	154.889 - 178.411
Rw. 2 Amsterdam - Utrecht - 's-Hertogenbosch - Eindhoven - Weert - Maastricht - Belgische grens				
A 2	Amsterdam - Abcoude	NH	420	30.600 - 37.430
A 2	Abcoude - Lekbrug Vianen	UT	430	37.430 - 71.818
A 2	Lekbrug Vianen - Culemborg	ZH	449	71.818 - 80.147
A 2	Culemborg - Waalbrug	GL	643	80.147 - 95.520
				95.520 = 100.000
A 2	Waalbrug - Maasdriel	GL	643	100.000 - 109.397
A 2	Maasdriel - Vught	* NB	582	109.397 - 124.210
N 2	Vught - Liempde	* NB	582	124.210 - 134.500
A 2	Liempde - Best	* NB	582	134.500 - 140.976
A 2	Best - Rw. 58 'Kp. Ekkersweijer'	* NB	581	140.976 - 144.092
A 2	Rw. 58 'Kp. Batadorp' - Rw. 67 'Kp. De Hogt'	NB	581	152.532 - 163.948
A 2	Rw. 67 'Kp. Leenderheide' - Maarheeze	* NB	581	169.873 - 186.439
A 2	Maarheeze - Weert - Nederweert	* LB	549	186.439 - 194.355
				194.355 - 200.000
A 2	Nederweert - Maastricht	LB	549	200.000 - 254.600
N 2	Traverse Maastricht	LB	549	254.600 - 255.100
				255.100 - 260.100
N 2		LB	549	260.100 - 261.900
A 2	Maastricht 'Kp. Europaplein' - Belgische grens	LB	549	261.900 - 272.770
Rw. 3 Papendrecht (Rw. 15) - Dordrecht Z (Rw. 16)				
N 3	Papendrecht (Rw. 15) - Brug o/d Beneden Merwede	* ZH	449	0.078 - 1.725
N 3	Brug o/d Beneden Merwede - Dordrecht Z (Rw. 16)	* ZH	445	1.725 - 9.817
Rw. 4 Amsterdam - Den Haag - Rotterdam - Bergen op Zoom - Belgische grens				
A 4	Amsterdam 'Kp. De Nieuwe Meer' - Haarlemmermeer	* NH	420	0.000 - 1.080
A 4	Haarlemmermeer - Roelofarendsveen	NH	419	3.080 - 21.663
A 4	Roelofarendsveen - Leidschendam 'Kp. Pr. Clausplein'	ZH	427	21.663 - 41.223
A 4	Leidschendam 'Kp. Pr. Clausplein' - Rijswijk 'Kp. Ypenburg'	ZH	425	45.223 - 48.700
N 4	Rijswijk 'Kp. Ypenburg' - Rijswijk	ZH	425	48.700 - 51.172
A 4	Rotterdam 'Kp. Kethelplein' - Schiedam (Beneluxtunnel)	ZH	425	69.584 - 71.925
A 4	Schiedam (Beneluxtunnel) - Rw. 15 'Kp. Benelux'	ZH	447	71.925 - 72.317
A 29	Klaaswaal (Rw. 29) - Volkeraksluizen	ZH	447	89.900 - 98.275
A 29/59		ZH	447	98.275 - 100.020
A 29/59	Volkeraksluizen - Dinteloord	NB	580	100.020 - 103.933
A 29		NB	580	103.933 - 108.420
N259	Dinteloord - Bergen op Zoom	* NB	580	108.587 - 127.310
—	Bergen op Zoom 'Kp. Zoomland' - Belgische grens	NB	580	233.155 - 234.458
A 4/58		NB	580	234.458 - 243.242
A 4		NB	580	243.242 - 250.230

Planvervangende rijkswegen

A/N nr	Gedeelte benaming	DIR	DKR	Hectometring
Rw.706 Amsterdam - Haarlem				
N 5	Amsterdam (Rw 10) - Halfweg	* NH	419	0.270 - 0.000
N 5		NH	419	0.000 - 6.700
A 5	Halfweg - Haarlem	* NH	419	6.700 - 11.800
Rw.708 Santpoort - IJmuiden (Rw. 9)				
A208	Santpoort - IJmuiden (Rw 9)	* NH	419	8.050 - 9.100
Rw.712 Alphen a/d Rijn - Bodegraven				
N 11	Alphen a/d Rijn - Bodegraven	ZH	427	34.250 - 40.370
Rw.734 Gaasperdammerweg (Rw. 1/Rw. 2)				
A 9	Rw 1 'Kp Diemen' - Rw 2 'Kp Holendrecht'	NH	420	4.334 - 12.218
Rw.758 Kruijningen (Rw. 58) - Yerseke (Rw. 58)				
—	Kruijningen (N289) - Yerseke (N673)	* ZL	507	18.358 - 22.705
Rw.768 Roermond - Duitse grens				
N 68	Roermond - Duitse grens	* LB	539	31.411 - 34.917
Rw.769 Eindhoven - Valkenswaard				
N 69	Eindhoven (Rw 67) - Valkenswaard	* NB	581	35.717 - 42.820
Rw.772 Maasbracht - Roermond - Venlo				
—	Maasbracht - Roermond Z	LB	539	37.550 - 38.300
N27*		LB	539	38.300 - 44.912
N271	Roermond N - Venlo	LB	539	50.990 - 69.485
Rw.773 Belgische grens - Ittervoort - Neer - Maasbree - Venlo				
N273	Belgische grens - Venlo 'Kp Zaarderheiken'	* LB	539	38.950 - 75.406
Rw.774 Rijksweg door het Drostambt Tuddern				
N274	Duitse gedeelte	* LB	539	0.895 - 7.691
Rw.834 Ommen - Coevorden - Rw. 34/37				
N 34	Ommen - Coevorden	* OV	611	16.800 - 43.915
N 34	Coevorden - Rw 34/37	* ND	716	43.915 - 54.600
Rw.835 Zwolle - Almelo				
N 35	Zwolle - Dalfsen - Heino - Nijverdal W	* OV	611	4.750 - 16.945
				16.945 = 16.600
N 35		* OV	611	16.600 - 18.913
N 35-48		* OV	611	18.913 - 20.961
N 35		* OV	611	20.961 - 21.864
				21.864 = 22.500
N 35		OV	611	22.500 - 32.956
N 35	Nijverdal O - Almelo W	OV	629	35.570 - 44.815
Rw.838 Kampen - Emmeloord				
N 50	Kampen (Rw 857) - Kampen	OV	611	10.634 - 12.800
N 50	IJsselmuiden - Brug o/d Ramsgeul (Ramspolbrug)	OV	611	13.508 - 21.097
N 50	Brug o/d Ramsgeul (Ramspolbrug) - Rw 50 'Kp Emmeloord'	FL	617	21.097 - 30.470

Bylage 29

Gebouwen en terreinen behorende bij de over te dragen werken

1. Dienstkringkantoor, Zeeweg 12, 1783 AE Huisduinen
(gemeente Den Helder);

2. Magazijn en opslagterrein, Tillenhof 2, 1783 AE Huisduine
(gemeente Den Helder);

3. Peilmeetstation Helderse zeewering, Schapendijkje te
Den Helder;

4. Voormalig peilmeetstation Westerland, Wieringen
(monument);

5. Magazijn, kantoor, werkplaats en opslagterrein,
Rozenlaantje 2, 1777 HR Hippolytushoef
(gemeente Wieringen);

6. Magazijn en opslagterrein t.h.v. strandpaal 4.800;.

7. Magazijn en opslagterrein te Groote Keeten
(gemeente Callantsoog);

8. Magazijn en opslagterrein te Petten (gemeente Zijpe);

9. Opslagterrein t.h.v. strandpaal 29.000 met opslagcontainer;

10. Magazijn en opslagterrein t.h.v. strandpaal 53.000,
Reyndersweg te Wijk aan Zee;

11. Loswal en opslagterrein langs Noordhollandsch kanaal
nabij De Kooy (gemeente Den Helder).

12. Inventarissen en voorraden die behoren bij de hiervoor
genoemde gebouwen en terreinen.

Dienstauto's:

1 Volkswagen transporter

1 Nissan Patrol (grijs kenteken)

1 Toyota Hi Lux (grijs kenteken)

Overeenkomst

8-11-1989

tot regeling van het feitelijk
onderhoud en om te komen
tot de formele overdracht van het
beheer en onderhoud van
waterkeringen ten noorden van
het Noordzeekanaal.

Met 1 tekening nr. NHTZ-1989-3052.

→ NH 6001.

De ondergetekenden;

ir. P. Kieft, hoofdingenieur-direkteur van de Rijkswaterstaat in de direktie Noord-Holland te Haarlem, handelende namens het Rijk, daartoe gemachtigd door de Minister van Verkeer en Waterstaat (brief van de direktie-generaal van de Rijkswaterstaat van 2 november 1989, nr CK 43117), kontraktant te ener zijde, verder genoemd 'het Rijk';

en

G. E. Ris, dijkgraaf van het Hoogheemraadschap Noordhollands Noorderkwartier te Alkmaar, als zodanig het Hoogheemraadschap vertegenwoordigende en handelende ter uitvoering van het besluit van de Algemene Vergadering van 22 december 1988, nr. 23a, kontraktant te anderzijde, verder genoemd 'het Hoogheemraadschap'.

Overwegende dat:

- bij het Rijk in beheer en onderhoud zijn een groot deel van de primaire waterkeringen alsmede een aantal sekundaire waterkeringen, een en ander ten noorden van het Noordzeekanaal;*
- het Rijk het beheer en onderhoud dat is gericht op het instandhouden van de waterkering, niet meer tot zijn taak acht te behoren en daarom het beheer en onderhoud van deze werken wil overdragen aan een waterschap, in casu het Hoogheemraadschap;*
- Gedeputeerde Staten van Noord-Holland instemmen met de overdracht van het beheer en onderhoud van deze werken aan het Hoogheemraadschap en daarvoor tijdig de daarvoor benodigde wijzigingen van het Reglement van bestuur voor het Hoogheemraadschap aan Provinciale Staten zullen voorleggen;*

- het Hoogheemraadschap bereid is dit beheer en onderhoud, voor zover die bij het Rijk berusten, van het Rijk over te nemen;
  - het Hoogheemraadschap tevens bereid is om, vooruitlopende op een formele overdracht van dit beheer en onderhoud, het feitelijk onderhoud voor het Rijk te verrichten;
- zijn overeengekomen als volgt:

Artikel 1. Formele overdracht.

1. Het Hoogheemraadschap verbindt zich mee te werken aan een formele regeling waarbij de volgende waterkeringen ten noorden van het Noordzeekanaal, voorzover in beheer en onderhoud bij het Rijk, in beheer en onderhoud aan het Hoogheemraadschap worden overgedragen:
  - a. de zeewering van IJmuiden tot Camperduin;
  - b. de Pettemer zeewering;
  - c. de zeewering van Petten tot Callantsoog;
  - d. de zeewering en Rijksduinen van Callantsoog tot Den Helder;
  - e. de Helderse zeewering;
  - f. de Havendijk te Den Helder;
  - g. de verhoogde Koegraszeedijk;
  - h. de Balgzanddijk;
  - i. de Amsteldiepdijk;
  - j. de Waddenzeekeringen van Wieringen;
  - k. de oude Koegraszeedijk;
  - l. de Havendijk te Den Oever.
2. Onder het in lid 1 genoemde begrip 'zeewering' wordt verstaan de duinen die behoren tot de primaire waterkering, het strand, de strandhoofden, de voortoever en overige werken die dienen voor het instandhouden van de primaire waterkering.
3. Onder het in lid 1 genoemde 'beheer en onderhoud' wordt verstaan het beheer en onderhoud, gericht op het instandhouden van de waterkering.
4. De in lid 1 genoemde waterstaatswerken zijn nader aangegeven op de bij deze overeenkomst behorende tekening nr. NHIZ-1989-3052.
5. Het Rijk betaalt aan het

Hoogheemraadschap in verband met het in dit artikel bedoelde over te dragen beheer en onderhoud en het daarop vooruitlopende door het Hoogheemraadschap ten behoeve van het Rijk te verrichten feitelijk onderhoud, zoals bepaald in artikel 2;

a. een over 5 jaar aflopende gewenningsbijdrage;

b. een over 5 jaar aflopende vergoeding voor friktiekosten, een en ander volgens het hiernavolgende schema (in miljoenen gulden):

	1990	1991	1992	1993	1994	1995
<i>friktekosten</i>	3.35	1.03	0.77	0.52	0.26	-
<i>gewenningsbijdrage</i>	-	2.07	1.66	1.24	0.83	0.41
	<u>3.35</u>	<u>3.10</u>	<u>2.43</u>	<u>1.76</u>	<u>1.09</u>	<u>0.41</u>

6. De betaling van de in lid 5 genoemde bedragen zal jaarlijks op 1 april plaatsvinden, met dien verstande dat de betaling van de friktiekosten voor het jaar 1990 zal plaatsvinden voor 15 mei 1990.

7. Het Rijk zal zo spoedig mogelijk de nodige initiatieven nemen om tot de formele overdracht van het beheer en onderhoud van de in lid 1 omschreven waterstaatswerken, volgens de daarvoor geldende wettelijke regels, te komen.

Artikel 2. Feitelijk onderhoud enz.

1. Het Hoogheemraadschap verbindt zich om met ingang van 1 april 1990 ten behoeve van het Rijk het feitelijk onderhoud uit te voeren van de in artikel 1, lid 1, genoemde waterstaatswerken.

2. Tot de datum van formele overdracht voert het Hoogheemraadschap alle maatregelen uit, die de minister van Verkeer en Waterstaat in het kader van het beheer van de betrokken waterstaatswerken neemt of heeft genomen.

3. Tot de formele overdracht van het beheer en onderhoud,

voorzien per 1 april 1992, zal het Rijk met betrekking tot de in artikel 1, lid 1, genoemde waterstaatswerken geen beheersdaden, zoals het sluiten van overeenkomsten en het verlenen van vergunningen, verrichten

Hoogheemraadschap.

- 4. Het in lid 1 genoemde feitelijk onderhoud zal door het Hoogheemraadschap met ingang van 1 april 1990 voor zijn rekening geschieden. Er zal daarna geen verrekening plaatsvinden van onderhoudskosten behoudens het bepaalde in artikel 1, lid 5 en artikel 6.*
- 5. Bij vertraging van de aanvang van de uitvoering van het feitelijk onderhoud, als bedoeld in lid 1 van dit artikel door het Hoogheemraadschap, zal het in artikel 1, lid 5, opgenomen tijdschema in onderling overleg worden herzien.*
- 6. Het Rijk zal bevorderen dat de eigendom van de tot de in artikel 1, lid 1, genoemde waterstaatswerken behorende gebouwen, terreinen en transportmiddelen, welke op een bij deze overeenkomst behorende bijlage zijn aangegeven, per 1 april 1990 om niet wordt overgedragen aan het Hoogheemraadschap.*
- 7. Het Hoogheemraadschap respecteert de toezeggingen aan en de rechten van de op 1 april 1990 aanwezige vergunninghouders.*
- 8. Ruimschoots voor 1 april 1990 draagt het Rijk alle beschikbare administratieve bescheiden die voor een goede uitoefening van de onderhoudstaak benodigd zijn over aan het Hoogheemraadschap.*

Artikel 3. Personeel.

- 1. Het Hoogheemraadschap biedt het personeel dat bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat, dienst Rijkswaterstaat directie Noord-Holland, dienstkring Kust, en dat maximaal 21 personen en minimaal 18 personen omvat, per 1 april 1990 een passende functie aan bij het Hoogheemraadschap met behoud van rechten die deze personen ontleen aan de door hen tot 1 april 1990 bij het Rijk beklede functie.
Het aantal functies en de niveau's van deze functies worden gerelateerd aan de formaties van de dienstkringen Noordzeekust en Den Helder van de Rijkswaterstaat per 1 januari 1988.*
- 2. Bij overschrijding of onderschrijding van respectievelijk het in lid 1 genoemde maximum en minimum worden de in artikel 1, lid 5, genoemde fiktiekosten in onderling overleg*

tussen partijen opnieuw vastgesteld.

3. In de periode tot 1 april 1990 zullen wijzigingen in de niveau's van de functies en wijzigingen in de samenstelling van het Rijkspersoneel van de dienstkring Kust niet zonder overleg met het dagelijks bestuur van het Hoogheemraadschap worden doorgevoerd door het Rijk.

4. Voor 1 april 1990 dienen de partijen overeenstemming te bereiken over de inhoud van een Sociaal Plan. In dit plan zullen, op basis van enerzijds het Algemeen Rijksambtenarenreglement en het Sociaal Statuut van het ministerie van Verkeer en Waterstaat, en anderzijds de rechtspositionele regelingen van het Hoogheemraadschap, nadere afspraken tussen de partijen worden gemaakt over de rechtspositie en de toekomstige functie van het door het Hoogheemraadschap over te nemen rijkspersoneel.

5. Het Sociaal Plan, als bedoeld in het vorige lid, zal op de gebruikelijke wijze en na overleg met de daarbij betrokken personeelsvertegenwoordigingen worden vastgesteld.

6. Het Hoogheemraadschap verbindt zich om ten behoeve van de toezichthoudende taken die uit het beheer van de betrokken rijkswerken voortvloeien, met ingang van 1 april 1990 tot het moment waarop de formele overdracht van het beheer en onderhoud daarvan aan het Hoogheemraadschap heeft plaatsgevonden, de nodige ambtenaren van het Hoogheemraadschap aan het Rijk beschikbaar te stellen voor tijdelijke benoeming tot onbezoldigd rijksambtenaar.

7. Het Rijk verbindt zich om met ingang van 1 april 1990 de nodige ambtenaren van het Hoogheemraadschap tijdelijk te benoemen tot onbezoldigd rijksambtenaar en dezen te belasten met de toezichthoudende taken in het kader van de Wrakkenwet, de Wet van 28 februari 1891, Stbl. 69, tot vaststelling van bepalingen betreffende 's- Rijkswaterstaatswerken, met de daarvan afgeleide reglementen, één en ander voor zover van toepassing op de volgens deze overeenkomst over te dragen waterstaatswerken.

8. Ten aanzien van het gestelde in de leden 6 en 7 zal een nadere regeling tussen partijen worden getroffen.

Artikel 4, Eigendom.

1. Partijen zullen zich gezamenlijk inspannen om voor 1 april 1992 met de Dienst der Domeinen van het ministerie van Financiën een regeling te treffen over:

a. de eigendom van de in artikel 1 genoemde en in materieel beheer bij de Staa (Verkeer en Waterstaat, Financiën) zijnde kunstmatige waterkeringen, inclusief de ondergronden, alsmede de bij de Staat (Verkeer en Waterstaat, Financiën) in materieel beheer zijnde natuurlijke waterkeringen die een publieke functie vervullen als primaire waterkering, behoudens de eigendom van het strand en de vooroever;

b. De inkomsten die de Staat heeft uit de in lid 1, sub a, genoemde eigendommen.

Artikel 5. Rijkstaak.

1. De zorg voor de ligging van de kustlijn, als omschreven in het ontwerp (laatste versie) van de Wet op de waterkeringen, blijft een taak voor het Rijk.

2. Tot de datum van inwerkingtreding van de Wet op de waterkeringen zal in voorkomende gevallen worden gehandeld als of deze wet reeds van kracht is.

Artikel 6. Achterstallige werken.

1. Zo kort mogelijk voor de overdracht van het feitelijk onderhoud op 1 april 1990 zullen de desbetreffende objecten door partijen op achterstallig onderhoud worden geïnspekt. Het achterstallig onderhoud zal in onderling overleg worden vastgesteld.

2. Eventueel achterstallig onderhoud zal op kosten van het Rijk worden ingelopen volgens een nader in onderling overleg door partijen vast te stellen tijdschema.

3. De thans noodzakelijk geachte verbeterings-, vernieuwings- en groot-onderhoudswerken zullen, afgezien van de toekomstige verdeling van taken, op kosten van het Rijk worden uitgevoerd.

Het betreft hier de volgende zaken:

a. Helderse zeewering rond Kaap Hoofd.

Vóór de overdracht van het feitelijk onderhoud als bedoeld in artikel 2, lid 1, voert het Rijk een onderzoek uit rond de bestortingen.

De uit dit onderzoek voortvloeiende vereiste maatregelen zullen door het Rijk worden uitgevoerd. In ieder geval zullen bestortingen worden uitgevoerd onder een helling van 1 : 3,5;

b. het bezinken van de onderzeese oever tussen de strandkilometers 1 en 3;

c. verbeteringen aan de plasberm en aan de grasmat van buitenbeloop en kruin van de Pettemer zeewering;

d. voor de overdracht van het feitelijk onderhoud als bedoeld in artikel 2, lid 1, stelt het Rijk een onderzoek in naar de hoogte van de Pettemer Zeewering. De uitgangspunten van deze studie zijn dezelfde als die welke voor de bepaling van de hoogte van de Hondsbossche zeewering hebben gegolden.

Blijkt na onderzoek dat ophoging naar Delta-hoogte nodig is, dan zullen de werkzaamheden daartoe op kosten van het Rijk worden uitgevoerd.

e. Koegraszeedijk.

Verhoging van een aantal laaggelegen gedeelten overeenkomstig de Nota Tweede Waterkeringen.

In onderling overleg zal worden bepaald wie de werken zal uitvoeren.

4. De volgende werken worden in verband met het verkrijgen van Delta-veiligheid door het Rijk uitgevoerd:

a. de Balgzanddijk tussen de Suatiesluis Oostoever en Van Ewijkksluis;

b. de verhoging en verzwaring van de Amsteldiepdiijk;

c. de verhoging van het Hoge land van Stroe.

Artikel 7. Aansprakelijkheid.

Vanaf het tijdstip waarop het feitelijk onderhoud bij het Hoogheemraadschap berust,

vrijwaart het Hoogheemraadschap het Rijk voor alle aanspraken van derden tot vergoeding van schade die met de uitvoering van het feitelijk onderhoud van de in artikel 1, lid 1, genoemde werken c.a.

in enigerlei verband staan, met uitzondering van de vorderingen die betrekking hebben op de daaraan voorafgaande periode.

Artikel 8. Geschillen.

1. Alle geschillen die uit deze overeenkomst mochten voortvloeien zullen ter beslechting worden voorgelegd aan de bevoegde burgerlijke rechter te 's-Gravenhage.

2. In geschillen omtrent de onderhoudstoestand van de in artikel 1, lid 1, genoemde werken zal advies worden gevraagd aan de Technische Adviescommissie voor de Waterkeringen. Partijen kunnen alleen gemotiveerd van dit advies afwijken.

Artikel 9. Duur overeenkomst.

Deze overeenkomst wordt geacht te zijn beëindigd zodra het Hoogheemraadschap en het Rijk aan al hun verplichtingen volgens deze overeenkomst hebben voldaan.

Aldus opgemaakt te Haarlem en Alkmaar en in tweevoud door beide partijen ondertekend te Den Helder op 8 november 1989.

De kontraktant
te ener zijde,

De kontraktant
te andere zijde,

ir. P. Kieft

G. E. Ris

Gezien, namens het College van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,
drs. J. Achterstraat

J. Achterstraat

Bijlage 31

Aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van
de Rijkswaterstaat in de Directies,
Groningen, Friesland, Drenthe,
Overijssel, Gelderland, Utrecht,
Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland,
Noord-Brabant, Limburg en Flevoland

uw brief van

s-gravenhage

13 januari 1989

uw kenmerk

ons kenmerk

doorkiesnummer

RJI 13388

744383

onderwerp

bijlage(n)

verzonden

20 JAN. 1989

Wijziging redactie ontwerp-
koninklijke besluiten.

In koninklijke besluiten (o.g.v. de wet van 24 november 1932, Stb. 552) houdende overdracht door het Rijk aan lagere overheden van het beheer en onderhoud van (openbare) wegen wordt onder meer de volgende bepaling opgenomen:

"In de overbrenging zijn begrepen de in en op het weggedeelte aanwezige verhardingen ....., voor zoveel een en ander in beheer en onderhoud is bij het Rijk en niet behoort tot het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie".

In verband met de verzelfstandiging van de PTT-diensten (1 januari 1989) kan de genoemde bepaling in de toekomst niet meer in de koninklijke besluiten worden opgenomen.

In overleg met de Afdeling Juridische Zaken van PTT Nederland wordt de bepaling "tot het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie" vervangen door: aan de houder van de concessie, bedoeld in de Wet op de telecommunicatievoorzieningen (Stb. 1988, 520).

Ik verzoek u van het vorenstaande nota te nemen.

Te uwer informatie deel ik u nog mede dat in dit verband bedoeld wordt op het bepaalde in artikel 3, eerste lid, van de wet van 26 oktober 1988, houdende regels met betrekking tot voorzieningen voor telecommunicatie (Wet op de telecommunicatievoorzieningen) - Stb. 1988, 520,

"Hoofdstuk II. Telecommunicatie-infrastructuur

behoort bij brief nr. RJI 13388
bladnummer . 2

§1. Concessie

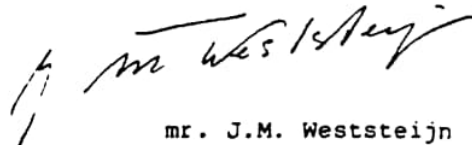
Artikel 3

1. Ter bevordering van een doelmatige verzorging van telecommunicatie in het algemeen maatschappelijk en economisch belang wordt aan een bij wet aan te wijzen rechtspersoon *) met uitsluiting van anderen concessie verleend voor de aanleg, de instandhouding en de exploitatie van de telecommunicatie-infrastructuur".

*) PTT Nederland N.V.
(art. 5 van Stb. 1988,
521)

Hoogachtend,

DE DIRECTEUR-GENERAAL VAN DE RIJKSWATERSTAAT,
l.D.-G.

mr. J.M. Weststeijn

oud BW

DERDE TITEL

Van eigendom

EERSTE AFDEELING

Algemeene bepalingen

Art. 625. Eigendom is het recht om van eene zaak het vrij genot te hebben en daarover op de volstrektste wijze te beschikken, mits men er geen gebruik van make, strijdende tegen de wetten of de openbare verordeningen, daargesteld door zoodanige magt, die daartoe, volgens de Grondwet, de bevoegdheid heeft, en mits men aan de regten van anderen geen hinder toebrengt; alles behoudens de onteigening ten algemeenen nutte tegen behoorlijke schadeloosstelling, ingevolge de Grondwet. (B. 584, 627, 639, 649, 672 v., 1401; G. 165 v.)

BOEK 5
ZAKELIJKE RECHTEN

[Inleidende opmerkingen]

1. **Algemeen.** Boek 5 gaat over die rechten die slechts kunnen bestaan op 'zaken': op voor menselijke beheersing vatbare stoffelijke objecten (art. 2 Boek 3).

2. **Verhouding tot Boek 3.** De rest van wat onder het oude recht 'zakenrecht' werd genoemd, is thans te vinden in Boek 3. Daar zijn de rechtsverhoudingen geregeld die bij alle 'goederen' kunnen voorkomen (zoals overdracht en bezit, en pand en hypotheek). Voor zover beperkte rechten als pand en hypotheek gevestigd zijn op zaken, zijn ook zij zakelijke rechten.

3. **Inhoud van Boek 5.** In titel 1 vindt eigendom, het meest omvattende zakelijke recht, zijn algemene regeling; het gaat om de algemene bepalingen. In titel 2 komt vervolgens specifiek de eigendom van roerende zaken aan de orde. Een groot aantal bepalingen is gewijd aan de juridische positie van de vinder. Titel 3 betreft de eigendom van onroerende zaken, en indien deze zaken naburige erven zijn, worden in titel 4 de rechten en verplichtingen van burens vastgelegd. Titel 5 regelt de mandelgheid, dat is een bijzondere vorm van medeëigendom van onroerende zaken. Tenslotte vinden in de titels 6-8 de beperkt zakelijke rechten erfdiensbaarheden (titel 6), erfpacht (titel 7) en opstal (titel 8) een regeling. Deze rechten worden ook wel zakelijke gebruiksrechten genoemd. Tenslotte worden de appartementsrechten geregeld in titel 9.

4. **Verschillen met BW (oud).** Een tweetal beperkt zakelijke rechten keert in het nieuwe recht niet meer terug: het recht van beklemming en de grondrente. Wel kunnen zij als 'oude zakelijke rechten' blijven voortbestaan onder het nieuwe recht, zie daarover hierna de bespreking van artikel 150 Ow.

[Overgangsrecht 'oude' zakelijke rechten, artikel 150 Ow]

1. **'Oude' zakelijke rechten (leden 1-3).** In het eerste lid van artikel 150 Ow wordt bepaald dat de zogenaamde 'oude zakelijke rechten' onder het nieuwe recht registergoederen worden. Het kan gaan om zakelijke rechten die onder het Burgerlijk Wetboek van 1838 al niet meer werden geregeld, maar die dankzij artikel 1 van de Overgangswet van 1829 zijn blijven voortbestaan; en het kan gaan om zakelijke rechten die onder het oude Burgerlijk Wetboek nog wel, maar onder het nieuwe niet meer worden geregeld, zoals de grondrente en het recht van beklemming (art. 784-802 en art. 1654 BW (oud)). Lid 3 van artikel 150 Ow bepaalt dat op deze oude zakelijke rechten de regels van toepassing blijven die voor hen golden voor het in werking treden van de wet, voor zover uit de bepalingen omtrent registergoederen niet anders voortvloeit. Zie voor voorbeelden MvT, TK 18998, nr. 3, p. 66. *Inschrijving in de openbare registers.* Dit betekent dat onder het nieuwe recht voor overdracht en afstand van die rechten inschrijving in de openbare registers vereist is. Tevens wordt bijvoorbeeld eigendoms-uitwijzing (art. 27 Boek 3) voor die rechten mogelijk. Bovendien maakt lid 2 van artikel 150 Ow het mogelijk het enkele bestaan van oude zakelijke rechten in te schrijven. Datzelfde lid geeft aan welke gegevens voor die inschrijving nodig zijn. Nadruk verdient het dat die in-

Titel 1. Boek 5

schrijving vrijwillig is en dat het ontbreken daarvan geen consequenties heeft voor het bestaan van dat recht (lid 2 slot). *Overige oude zakelijke rechten (lid 5)*. Behalve ten aanzien van aanwas (zie aant. 2) bepaalt lid 5 dat de overige oude zakelijke rechten waarop dit artikel 150 Ow ziet kunnen worden gekwalificeerd als beperkte rechten (in de zin van artikel 8 Boek 3) op onroerende zaken.

2. Recht van aanwas (lid 4). Het recht van aanwas is een oudvaderlands recht dat ten aanzien van sommige Zuidhollandse en Zeeuwse stromen nog bestaat. Naar oud recht werd het gezien als een beperkt recht op (de eigendom van) de stroom. Het nieuwe recht kent een stroom niet meer als voorwerp van eigendom. Men kan daarop slechts een gebruiksrecht hebben (art. 21). Bij de handhaving van het recht van aanwas vindt dus een rolwisseling plaats: de rechthebbende op de aanwas wordt eigenaar, de eigenaar van het water wordt beperkt gerechtigde (MvT, TK 18998, nr. 3, p. 67).

3. Wijziging door de rechter van oude zakelijke rechten (lid 6). Dit lid bevat een regeling in de geest van de artikelen 78 e. v., 97 en 104 lid 2, die een zekere soepelheid waarborgt door de rechter onder bijzondere omstandigheden de bevoegdheid te verlenen in het recht wijziging te brengen. Afschaffing door de rechter is niet toegelaten: dat is voorbehouden aan de wetgever (MvT, TK 18998, nr. 3, p. 67). Het criterium voor wijziging is strijd met het algemeen belang, of de aanwezigheid van omstandigheden van dien aard dat naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ongewijzigde instandhouding niet van de eigenaar kan worden gevergd. De rechter mag, aldus lid 6 slot, geen rekening houden met omstandigheden die zich vóór het in werking treden van de wet hebben voorgedaan. In de toelichting wordt opgemerkt dat voorop staat de verhouding tussen de gerechtigde en de blote eigenaar. Ook al schept strijd met het algemeen belang een grond waarop wijziging van het recht mogelijk is, het gaat toch juist om de last die de eigenaar van het ongewijzigde recht ondervindt. Ongetwijfeld zal de rechter bij het overwegen van een verlangde wijziging rekening houden zowel met de aard van het recht als met het feit dat afschaffing aan de wetgever is voorbehouden (aldus MvT, TK 18998, nr. 3, p. 67) *Onder voorwaarden*. De rechter kan de vordering toewijzen onder door hem te stellen voorwaarden (lid 6).

4. Grafrechten (lid 7). Dit lid verklaart dat de voorafgaande leden van het artikel niet van toepassing zijn op grafrechten, zoals de geldende wetgeving die kent. Deze vinden hun eigen regelingen in de Wet op de lijkbezorging; blijkens de bepalingen van die wet zijn grafrechten niet als registergoederen aan te merken.

TITEL I

Eigendom in het algemeen

[Algemene opmerkingen]

Deze titel kent slechts een drietal bepalingen die in de volgende titels een uitwerking krijgen. De bepalingen zijn van toepassing op zowel roerende als onroerende zaken. Achtereenvolgens komen aan de orde een omschrijving van eigendom en de vraag of en in hoeverre het eigendomsrecht kan worden beperkt (art. 1), de revalidatievordering van de eigenaar (art. 2) en de zogenaamde natrekkingsregel (art. 3).

[Eigendom]

Artikel 1 — 1. Eigendom is het meest omvattende recht dat een persoon op een zaak kan hebben.

— 2. Het staat de eigenaar met uitsluiting van een ieder vrij van de zaak gebruik te maken, mits dit gebruik niet strijdt met rechten van anderen en de op wettelijke voorschriften en regels van ongeschreven recht gegronde beperkingen daarbij in acht worden genomen.

— 3. De eigenaar van de zaak wordt, behoudens rechten van anderen, eigenaar van de afgescheiden vruchten.

1. **Omschrijving eigendom (lid 1).** Het artikel geeft geen definitie, wel een omschrijving van 'eigendom': het meest omvattende recht dat een persoon op een zaak kan hebben. Aldus wordt enerzijds duidelijk dat eigendom alleen op zaken mogelijk is ('zaken' zijn voor menselijke beheersing vatbare stoffelijke objecten, artikel 2 van Boek 3). Anderzijds wordt duidelijk dat eigendom onder de zakelijke rechten die een persoon op een zaak kan hebben, het meest omvattende is, met dien verstande dat daaruit andere rechten — beperkte rechten — kunnen worden afgeleid. De woorden 'het meest volledige recht' van artikel 625 BW (oud) zijn niet teruggekeerd, opdat niet de indruk zou ontstaan van een absoluutheid van het recht van de eigenaar, die met de moderne opvattingen omtrent eigendom moeilijk zou zijn te verenigen (MvA II, PG 5, p. 27).

2. **Bevoegdheid eigenaar; exclusief recht (lid 2).** Het staat de eigenaar vrij van zijn zaak gebruik te maken. Voor deze terminologie is (in tegenstelling tot de aanvankelijke tekst 'zoals hem goeddunkt') gekozen om aan te geven dat de eigenaar zijn zaak niet in volstrekte willekeur kan gebruiken (VC II, PG 5, p. 31/2). *Exclusief recht* Het eigendomsrecht is een exclusief recht: de eigenaar mag zijn zaak gebruiken met uitsluiting van derden. Het eigendomsrecht beïnvloedt het gedrag van derden in twee opzichten. In de eerste plaats mogen zij de eigenaar niet storen in het genot van zijn (roerende of onroerende) zaak, in de tweede plaats moeten zij zich van rechtstreekse bemoeienis met de zaak onthouden. De eerstgenoemde gedragingen zouden een onrechtmatige daad jegens de eigenaar kunnen opleveren. Daarmee is evenwel nog niet aangegeven dat het eigendomsrecht ook een exclusief recht is, derden hebben niet de bevoegdheid van de zaak gebruik te maken, ook al zou de eigenaar daardoor in het gebruik dat hij zelf van de zaak wil maken, niet worden belemmerd (TM, PG 5, p. 65 en MvA II, PG 5, p. 69, op het later geschrapt art. 5:1.3). De term 'gebruik maken' ziet op ieder gebruik in de ruimste zin des woords, zoals verbruik, beschadigen, vervormen enzovoort (MvA II, PG 5, p. 64).

3. **Beperkingen.** De vrijheid van de eigenaar om met zijn zaak te doen wat hij wil, is niet onbeperkt. Lid 2 noemt een drietal beperkingen. **a) Rechten van anderen.** Het gaat hierbij zowel om verleende persoonlijke rechten (als huur en pacht) als om verleende zakelijke rechten (vruchtgebruik, pand, erfdiensbaarheden enz.). Voorts omvat deze beperking andere rechten waarvan schending een onrechtmatige daad zou opleveren. **b) Wettelijke voorschriften.** Ook wettelijke voorschriften kunnen de eigenaar in zijn bevoegdheden beperken, men denke aan tal van voorschriften uit het burendrecht, maar ook aan publiekrechtelijke wetgeving als de Wet op de Ruimtelijke Ordening en de Monumentenwet. Gaat het hierbij steeds om wetten in formele zin, ook voorschriften van wetgevers in materiële zin kunnen de eigenaar beperken in zijn bevoegdheden. In hoeverre bij verordening bevoegdheden tot gebruik van de zaak aan een ander dan de eigenaar kunnen worden toegekend, blijft aan de rechter overgelaten (MvT, PG InvW 5, p. 1004). Niet mogelijk is het de eigenaar het genot van zijn zaak bij verordening geheel te ontnemen. Daartoe zou onteigening nodig zijn. Evenmin kan de eigenaar worden beperkt in zijn beschikkingsbevoegdheid, ook daartoe is een wet in formele zin noodzakelijk (art. 83 Boek 3). **c) Regels van ongeschreven recht.** Deze beperking verwijst naar onrechtmatige daad (art. 162 Boek 6) en naar misbruik van bevoegdheid (art. 13 Boek 3). Voorts kan worden gedacht aan regels van ongeschreven publiekrecht en aan het gewoonterecht. Hartkamp (Compendium (1988), nr. 200) verwijst bijvoorbeeld naar artikel 42 lid 2. De toelichting merkt op dat er zich in het burendrecht tal van situaties voordoen die men aan de hand van ongeschreven recht zal moeten oplossen: zo zou het niet aangaan om bij voorbaat uit te sluiten dat men (althans voor zekere tijd) van het erf van de buurman een zeker gebruik mag (blijven) maken (MvT, PG InvW 5, p. 1005).

4. **Eigendom van de vruchten (lid 3).** Lid 3 vormt een noodzakelijk complement van artikel 17. Dat artikel bepaalt dat degene die krachtens zijn genotsrecht op een zaak (bijv. erfpacht of vruchtgebruik) gerechtigd is tot de vruchten van die zaak, de eigendom van die vruchten verkrijgt door haar afscheiding. Lid 3 nu maakt duidelijk dat eigendom ook zo'n genotsrecht verschafft (MvA II, PG 5, p. 29, HR, NJ 1987, 985, *veulens*).

5. **BW (oud).** Met artikel 1 is geen wijziging ten opzichte van het oude artikel 625 beoogd.

6. **Overgangsrecht.** Onmiddellijke werking (art. 68a Ow).

Wet op belastingen van rechtsverkeer

Wet van 24 december 1970, *Srb.* 611

HOOFDSTUK I

Inleidende bepaling

Art. 1. Krachtens deze wet worden de volgende belastingen geheven:

- a. een overdrachtsbelasting;
- b. **ENZ.**

HOOFDSTUK II

Overdrachtsbelasting

Afdeling 1

Belastbaar feit

Art. 2. Onder de naam „overdrachtsbelasting” wordt een belasting geheven ter zake van de verkrijging van binnen het Rijk gelegen onroerende goederen of van zakelijke rechten daarop

Afdeling 2

Maatstaf van heffing

Art. 9. - 1 De belasting wordt berekend over de waarde. De waarde is ten minste gelijk aan die van de tegenprestatie.

HOOFDSTUK VI

Algemene bepalingen

Art. 52. Onder waarde wordt verstaan: waarde in het economische verkeer

**Uitvoeringsbesluit belastingen van
rechtsverkeer**

BESLUIT van 22 juni 1971, *Stb.* 393 tot uitvoering van de Wet op belastingen van rechtsverkeer

Begripsbepaling

Art. 1. Dit besluit verstaat onder wet: Wet op belastingen van rechtsverkeer.

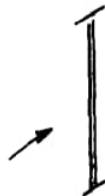
HOOFDSTUK I

Overdrachtsbelasting

Art. 2. De waarde *ENZ.*

Art. 3. De in artikel 15 van de wet bedoelde vrijstellingen zijn slechts van toepassing, indien de verkrijger van onroerende goederen of zake-lijke rechten daarop binnen een maand na de verkrijging aangifte doet en in het aangiftebiljet

- dan wel, ingeval aangifte wordt gedaan door het aanbieden van een akte ter registratie, in die akte of in een aan de voet daarvan gestelde, door de verkrijger of namens deze door de notaris of de persoon die de akte heeft opgesteld ondertekende verklaring - een beroep op de vrijstelling wordt gedaan onder opgaaf van de voor de toepassing van de vrijstelling van belang zijnde gegevens.

*)

De HR heeft bij arrest van 25 juni 1975 (PW 18 393, BNB 1975 166) bevestigd dat de vrijstellingen van art. 15 van de wet niet van toepassing zijn indien niet is voldaan aan de desbetreffende bij het U. Besl. BvR vastgestelde voorwaarden

*) art. 3 Reg. wet 1970

Afdeling 3

Tarief en vrijstellingen

Art. 14. - 1. De belasting bedraagt 6 percent.

Art. 15. - 1. Onder door Ons bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen voorwaarden is van de belasting vrijgesteld de verkrijging:

a. enke

→ II

c. door het Rijk, een provincie, een gemeente, een waterschap, een veenschap, een veenpolder, een openbaar lichaam in de zin van artikel 162 van de Grondwet, een rechtspersoonlijkheid bezittend lichaam in de zin van de Wet gemeenschappelijke regelingen (*Stb.* 1984, 669) of een rechtspersoonlijkheid bezittend lichaam, gevormd krachtens een door het Rijk met een of meer andere publiekrechtelijke lichamen aangegane gemeenschappelijke regeling:

~~_____~~

GRONDWET, Stb. 1983, nr. 70

Artikel 88

De wet regelt de bekendmaking en de inwerkingtreding van de wetten. Zij treden niet in werking voordat zij zijn bekendgemaakt

Artikel 89

- 1 Algemene maatregelen van bestuur worden bij koninklijk besluit vastgesteld
- 2 Voorschriften, door straffen te handhaven, worden daarin alleen gegeven krachtens de wet. De wet bepaalt de op te leggen straffen.
- 3 De wet regelt de bekendmaking en de inwerkingtreding van de algemene maatregelen van bestuur. Zij treden niet in werking voordat zij zijn bekendgemaakt.
- 4 Het tweede en derde lid zijn van overeenkomstige toepassing op andere vanwege het Rijk vastgestelde algemeen verbindende voorschriften.

WET van 15 mei 1829. *Stb.* 281, houdende algemeene bepalingen der wetgeving van het Koninkrijk. (Zoals die wet is gewijzigd bij de Wet van 26 april 1917, *Stb.* 303.)

Art. 1. Geene Wet is verbindende, zoo lang zij niet behoorlijk is afgekondigd.

Art. 2. De Wetten zijn in het geheele Koninkrijk verbindende, uit kracht van derzelver afkondiging door den Koning gedaan.

Zij werken terstond nadat derzelver afkondiging in alle deelen van het Koninkrijk zal kunnen bekend zijn.

Wanneer bij de Wet geen ander tijdstip is vastgesteld, wordt de afkondiging gerekend in het geheele Koninkrijk, bekend te zijn op den 20sten dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, in hetwelk de Wet geplaatst is.

Art. 3. Gewoonte geeft geen regt, dan alleen wanneer de Wet daarop verwijst.

Art. 4. De Wet verbindt alleen voor het toekomstige en heeft geene terugwerkende kracht.

Art. 5. Eene Wet kan alleen door eene latere wet, voor het geheel of gedeeltelijk hare kracht verliezen.

Art. 6. De Wetten betreffende de regten, den staat en de bevoegdheid der personen, verbinden de Nederlanders, ook wanneer zij zich buiten 's lands bevinden.

Art. 7. Ten opzichte van onroerende goederen, geldt de Wet van het land of der plaats, alwaar die goederen gelegen zijn.

Art. 8. De strafwetten en de verordeningen van politie, zijn verbindende voor allen die zich op het grondgebied van het Koninkrijk bevinden.

Art. 9. Het burgerlijk regt van het Koninkrijk is hetzelfde voor vreemdelingen als voor de Nederlanders, zoo lange de Wet niet bepaaldelijk het tegendeel vaststelt.

Art. 10. De vorm van alle handelingen wordt beoordeeld naar de Wetten van het land of de plaats, alwaar die handelingen zijn verrigt.

Art. 11. De regter moet volgens de Wet regt spreken, hij mag in geen geval de innerlijke waarde of billijkheid der Wet beoordeelen.

Art. 12. Geen regter mag bij wege van algemeene verordening, dispositie of reglement, uitspraak doen in zaken, welke aan zijne beslissing onderworpen zijn.

Art. 13. De regter die weigert regt te spreken, onder voorwendsel van het stilzwijgen, de duisterheid of de onvolledigheid der wet, kan uit hoofde van *regtsweigering* vervolgd worden.

Art. 13a. De regtsmagt van den regter en de uitvoerbaarheid van regterlijke vonnissen en van authentieke akten worden beperkt door de uitzonderingen in het volkenregt erkend.

Art. 14. Door geene handelingen of overeenkomsten, kan aan de Wetten die op de publieke orde of goede zeden betrekking hebben, hare kracht ontnomen worden.

Bijl. 38

STAATSBLAD

VAN HET

KONINGRIJK DER NEDERLANDEN.

(N°. 92.) *WET van den 26sten April 1852, houdende regeling der afkondiging van algemeene maatregelen van inwendig bestuur van den Staat.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, in gevolge art. 117 der Grondwet, de wijze van afkondiging van algemeene maatregelen van inwendig bestuur van den Staat en het tijdstip waarna zij zullen werken, moeten worden bepaald bij de wet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedgevinden en verstaan bij deze:

ART. I.

De algemeene maatregelen van inwendig bestuur van den Staat zijn in het geheele Koningrijk verbindend, uit kracht van hunne afkondiging door den Koning gedaan.

Zij werken terstond, nadat hunne afkondiging in alle deelen van het Koningrijk bekend kan zijn.

De afkondiging g
door plaatsing in
door plaatsing in
gelijktijdig.

Ingeval gelijktijd
Staats-courant bevol
maatregel, overeenk
daarbij uitgedrukt.

De afkondiging w
bekend te zijn op
teekening van het
regel van inwendig
het besluit, honde
regel, behalve de
tijdige opneming in
vijfden dag na dien
van de Staats-cour
inwendig bestuur g

Fasten en bevelen
geplaatst, en dat all
tenen, Collegien va
de nieuwkeuring va

Gegeven te Gron

De Minister van Just
N. VAN ROSEN

L

De Staatsraad

Jaargang 1988

18

Wet van 4 februari 1988, houdende regeling van de uitgifte van het Staatsblad en de Staatscourant en van de bekendmaking en de inwerkingtreding van wetten, algemene maatregelen van bestuur en vanwege het Rijk anders dan bij wet of algemene maatregel van bestuur vastgestelde algemeen verbindende voorschriften (Bekendmakingswet)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat ingevolge de artikelen 88 en 89 van de Grondwet de wet de bekendmaking en de inwerkingtreding van wetten, algemene maatregelen van bestuur en vanwege het Rijk anders dan bij wet of algemene maatregel van bestuur vastgestelde algemeen verbindende voorschriften dient te regelen, en dat het in verband daarmee tevens gewenst is enkele andere voorzieningen te treffen;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedgevinden en verstaan bij deze:

Artikel 1

Vanwege de regering wordt voorzien in de uitgifte van het Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden en in de uitgifte van de Nederlandse Staatscourant.

Artikel 2

1. De zorg voor de uitgifte van het Staatsblad berust bij Onze Minister van Justitie.
2. De zorg voor de uitgifte van de Staatscourant berust bij Onze Minister van Binnenlandse Zaken.

Artikel 3

De bekendmaking van:

- a. wetten,
- b. algemene maatregelen van bestuur en
- c. andere koninklijke besluiten waarbij algemeen verbindende voorschriften worden vastgesteld,

geschiedt door plaatsing in het Staatsblad.

Artikel 4

1. De bekendmaking van:
  - a. bij ministeriële regeling vastgestelde algemeen verbindende voorschriften en
  - b. de overige vanwege het Rijk vastgestelde algemeen verbindende voorschriften, voor zover deze niet in het Staatsblad geplaatst dienen te worden, geschiedt door plaatsing in de Staatscourant.
2. Een voorschrift als in het eerste lid bedoeld, kan bepalen dat bekendmaking geheel of gedeeltelijk geschiedt door plaatsing in een bijlage bij de Staatscourant. Van zodanige bekendmaking wordt mededeling gedaan in de Staatscourant.

Artikel 5

1. In afwijking van artikel 4 kan een voorschrift als daar bedoeld, bepalen:
  - a. dat het wordt bekendgemaakt door plaatsing in een ander vanwege de overheid algemeen verkrijgbaar gesteld publikatieblad, en
  - b. dat een bij het voorschrift behorende bijlage wordt bekendgemaakt door terinzagelegging.
2. Van een bekendmaking als in het eerste lid bedoeld, wordt mededeling gedaan in de Staatscourant.

Artikel 6

Een besluit tot vaststelling van het tijdstip waarop een wet, een algemene maatregel van bestuur of een vanwege het Rijk anders dan bij wet of algemene maatregel van bestuur vastgesteld algemeen verbindend voorschrift in werking treedt, wordt bekendgemaakt op dezelfde wijze als waarop die regeling zelf is bekendgemaakt.

Artikel 7

Wetten, algemene maatregelen van bestuur en vanwege het Rijk anders dan bij wet of algemene maatregel van bestuur vastgestelde algemeen verbindende voorschriften treden, indien een aanduiding daaromtrent ontbreekt, in werking met ingang van de eerste dag van de tweede kalendermaand na de datum van bekendmaking.

Artikel 8

Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de plaatsing van wetten en besluiten in het Staatsblad en de Staatscourant, met betrekking tot de verdere inhoud van de Staatscourant en met betrekking tot de bewaring van oorspronkelijke exemplaren van wetten, koninklijke besluiten en daarbij behorende stukken.

Artikel 9

1 Het soeverein besluit van 18 december 1813 (Stb. 1814, 1), betrekkelijk de daarstelling van een Staatsblad der Vereenigde Nederlanden, het soeverein besluit van 18 december 1813 (Bijvoegsel tot het Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 1813-1814, bladzijde 29), houdende, dat er van gouvernementswege een Nederlandsche-Staats-Courant zal worden uitgegeven, de Wet van 26 april 1852 (Stb. 92), houdende regeling der afkondiging van algemeene maatregelen van inwendig bestuur van de Staat, en het koninklijk besluit van 22 december 1863 (Stb. 149), ter nadere regeling van de wijze en de vorm van afkondiging van wetten en Koninklijke besluiten, worden ingetrokken.

2. De artikelen 1 en 2 van de Wet van 15 mei 1829 (Stb. 28), houdende algemeene bepalingen der wetgeving van het Koninkrijk, vervallen.

Artikel 10

1. Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.
2. Op datzelfde tijdstip eindigt de termijn, bedoeld in additioneel artikel XX van de Grondwet.

Artikel 11

Deze wet kan worden aangehaald als: Bekendmakingswet.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's-Gravenhage, 4 februari 1988

Beatrix

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C. P. van Dijk

Uitgegeven de *elfde* februari 1988

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

Zie voor de behandeling in de
Staten-Generaal:
Kamerstukken II 1985/86, 1986/87, 19583
Hand II 1986/87, blz 4381-4385, 4533
Kamerstukken I 1986/87, 19583 (222)
1987/88, 19583 (72, 72a, 72b)
Hand I 1987/88 zie vergadering van 2
februari 1988

Jaargang 1988

19

**Besluit van 4 februari 1988, houdende vaststelling
van de datum van inwerkingtreding van de
Bekendmakingswet (Stb. 1988, 18)**

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie van 1 februari 1988, Stafafdeling Harmonisatie Wetgeving, nr. 032/688 mede namens Onze Minister van Binnenlandse Zaken;
Gelet op artikel 10 van de Bekendmakingswet (Stb. 1988, 18),

Hebben goedgevonden en verstaan:

Enig artikel

De Bekendmakingswet (Stb. 1988, 18) treedt in werking met ingang van 17 februari 1988

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit dat in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 4 februari 1988

Beatrix

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

Uitgegeven de *elfde* februari 1988

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

WIJ **B**EATRIX, BIJ DE GRATIE GODS,
KONINGIN DER NEDERLANDEN,
PRINSES VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van

28-4-1992, Stb. 246.

houdende wijziging van
het besluit van

28 december 1985 (Stb. 771).

Op de voordracht van Onze Ministers van Binnenlandse Zaken van 30 maart 1992, nr. enz.,
Directoraat-Generaal Openbaar Bestuur en van Verkeer en Waterstaat van 23 januari 1992, nr. RJI 113865,
Hoofddirectie van de Waterstaat, Hoofdafdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken en van de
Staatssecretaris van Financiën van 10 april 1992, nr. enk.,
Directie der Domeinen, Afdeling Inspecties en Rentambten;

Gelet op artikel 8, eerste lid, van de Wet van 19 januari 1962 tot instelling van een gemeente Noordoostpolder en voorlopige indeling van die gemeente bij de provincie Overijssel (Stb. 11);

Gehoord de raad van de Gemeente Noordoostpolder (brief van 20 december 1990, nr. 18882-II-5-u);

HEB BEN GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN:

Artikel I

Het besluit van 28 december 1985 (Stb. 771) wordt gewijzigd als volgt:

A. Artikel 1, aanhef, wordt vervangen door:

De onderstaande onroerende rijkseigendommen gaan in eigendom, beheer en onderhoud over op de Gemeente Noordoostpolder, hierna te noemen de gemeente, met ingang van 1 januari 1991.

enk.

BIJLAGE 11

↙
bij eindrapport Stuurgroep Decentralisatie Beheer
van Natte Waterstaatswerken

RAAM-KONINKLIJK BESLUIT VAN OVERDRACHT

MODEL KONINKLIJK BESLUIT

In het koninklijk besluit worden de volgende aspecten geregeld:

- de overheid die het beheer en onderhoud overdraagt;
- de overheid aan wie het beheer en onderhoud wordt overgedragen;
- het waterstaatswerk dat wordt overgedragen;
- de financiële vergoeding.

De financiële vergoeding is uiteraard onderworpen aan de condities die in de overdrachtsovereenkomst tussen partijen zijn overeengekomen.

Het bedrag van de financiële vergoeding, die wordt gegeven in de vorm van een jaarlijkse vergoeding en genoemd wordt in (de overeenkomst en) het koninklijk besluit kan aan verandering onderhevig zijn: in de eerste plaats door bijstelling door de index. Ook is onder andere mogelijk dat deze vergoeding (gedeeltelijk) wordt afgekocht, danwel overgeheveld wordt in algemene fondsen (Provincie-/Gemeentefonds).

A/B/C

WIJ BEATRIX, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN,
PRINSES VAN ORANJE-NASSAU,

ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van ----- (datum, nummer besluit), houdende overbrenging in beheer en onderhoud bij de/het ----- (overnemende partij) van ----- (aanduiding waterstaatswerk) met bijbehorende werken te ----- (aanduiding gemeente, waarin waterstaatswerk ligt).

Op de voordracht van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat van ----- (datum en nummer voordracht), Hoofddirectie van de Waterstaat, Hoofdafdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken, en van de Staatssecretaris van Financien van ----- (datum en nummer brief), Directie der Domeinen, Afdeling Inspecties en Rentambten;

Overwegende dat met de/het ----- (overnemende partij) overeenstemming is verkregen omtrent het bij de/het ----- (overnemende partij) in beheer en onderhoud brengen van ----- (aanduiding waterstaatswerk), met bijbehorende werken te ----- (gemeente, waarin het waterstaatswerk ligt);

dat deze overeenstemming is vastgelegd in de tussen partijen gesloten overeenkomst van ----- (datum en kenmerk overeenkomst)

Gelet op de Waterstaatswet 1900, Stb. 176, laatstelijk gewijzigd bij wet van 8 november 1988, Stb. 676;

HEBBEN GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN:

ARTIKEL

lid 1. Het Rijk brengt bij de/het ----- (overnemende partij) in beheer en onderhoud over de/het ----- (aanduiding waterstaatswerk), met bijbehorende werken, in de gemeente(n) (gemeente/n waarin waterstaatswerk ligt).

lid 2. De/het ----- (aanduiding waterstaatswrk), met bijbehorende werken, is aangegeven op de bij dit besluit behorende tekening, nr. ----- (nummeraanduiding).

lid 3. In de overbrenging zijn begrepen het beheer en onderhoud van ----- (evt. ter

verduidelijking aangeven wat in de overbrenging is begrepen).

lid 4. Het beheer en onderhoud van de/het in het eerste lid genoemde waterstaatswerk(en) worden overgebracht voorzover deze bij het Rijk berusten.

ARTIKEL

De/het ----- (overnemende partij) treedt door de overbrenging in beheer en onderhoud van de/het in artikel 1 genoemde waterstaatswerk(en) tegenover derden in de rechten en verplichtingen van het Rijk te dier zake.

ARTIKEL

lid 1. Wegens de overbrenging bij de/het ----- (overnemende partij) van het beheer en onderhoud van de/het in artikel 1 genoemde waterstaatswerk(en) vergoedt het Rijk aan de/het -----(overnemende partij)

(ingeval van eenmalig bedrag)

- een bedrag van f ----- (bedrag in cijfers)

(ingeval van jaarlijks bedrag)

- een jaarlijks bedrag van f ----- (bedrag in cijfers) op prijsbasis van ----- (maand) 19--

of, ingeval van overdracht om niet:

ARTIKEL

De overbrenging in beheer en onderhoud van het/de in artikel 1 genoemde waterstaatswerk(en) bij de/het ----- (overnemende partij) geschiedt om niet.

(ingeval van een vergoeding)

lid 2. De in het eerste lid van dit artikel genoemde vergoeding is opgebouwd uit:

(afhankelijk van opbouw van de vergoeding:

vaste jaarlijkse kosten voor het personeel, gemiddelde jaarlijkse onderhoudskosten, een voor een periode van 30 jaren vanaf het tijdstip van overdracht benodigd jaarlijks bedrag voor de gemiddelde niet jaarlijkse onderhoudskosten, verbeteringen)

(ingeval van jaarlijks bedrag)

lid 3. Het in het eerste lid van dit artikel genoemde jaarlijkse bedrag wordt ieder jaar bijgesteld aan de hand van de volgende index:

(zie de index van nota afkoopsommen, onderdeel 7)

(uitbetaling)

lid 3. Het in het eerste lid van dit artikel genoemde bedrag wordt als volgt voldaan:

P.M. : af te spreken voor: eenmalige vergoedingen en jaarlijks terugkerende vergoedingen.

ARTIKEL

Dit besluit treedt in werking met ingang van de eerste dag van de tweede kalendermaand na de datum van dit besluit.

Onze Ministers van Verkeer en Waterstaat en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit.

DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT,

DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN,